

Pedagógiai Program

Budapest XIII. Kerületi

Ady Endre Gimnázium

1139 Budapest, Röppentyű u. 62.
035245

„Által-adni úgy szeretném
Sok hirtelen vágyam, eszmém,
Sok drága kincset, nagyot,
Amihez már vén vagyok.
Gyönyörű-kék itt az Ég.”

(ADY ENDRE: ADJON ISTEN MINDENKINEK)

Tartalomjegyzék

NEVELÉSI PROGRAM	7
1. ISKOLÁNK SZELLEMISÉGE	8
2. AZ ISKOLA ADATAI, HELYZETE, VEZETÉSI SZERKEZETE	9
2.1. A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNY ADATAI.....	9
2.2. AZ ISKOLA HELYZETE, HÁTTERE	9
2.3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	10
2.4. KAPCSOLATTARTÁS, INFORMÁCIÓÁRAMLÁS	11
2.5. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA SZÍNTEREI.....	13
3. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELÉS ÉS OKTATÁS CÉLJA, PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, FELADATAI	14
4. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	16
5. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	18
6. PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI	19
6.1. INTÉZMÉNYI FELADATOK	19
6.2. OSZTÁLYFŐNÖKI TEENDŐK.....	19
7. AZ OKTATÓ ÉS NEVELŐMUNKA FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK ÉS SZERVEZETI FORMÁK	21
7.1. TANÓRAI FOGLALKOZÁS.....	21
7.2. A TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGEK.....	23
7.3. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	25
7.3.1. <i>Tevékenységeink a tehetséggondozás jegyében</i>	25
7.3.2. <i>Tevékenységeink az esélyegyenlőség biztosítása jegyében</i>	27
8. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖRNYEZETI NEVELÉS LEGFONTOSABB ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI MEGFONTOLÁSAI	31
8.1. AZ EGÉSZSÉG FOGALMA	31
8.2. EGÉSZSÉGNEVELÉS	31
8.3. KÖRNYEZETI NEVELÉS	34
8.4. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS SZÍNTEREI AZ ADY ENDRE GIMNÁZIUMBAN	36
9. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, AZ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK	43
10.A SZÜLŐK, A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	45
10.1. A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSI FÓRUMAI	45
10.2. A TANULÓK INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE.....	45
10.3. A SZÜLŐK ÉS PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE	45
10.4. A PEDAGÓGUSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATTARTÁS HIVATALOS FÓRUMAI	47
10.5. A DIÁKOK EGYMÁS KÖZÖTTI INFORMÁCIÓÁRAMLÁSÁNAK ESZKÖZEI	48
11.SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK	49
11.1. A FELVÉTELI ELJÁRÁS	49
11.2. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	51
11.3. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK HELYI SZABÁLYAI	52
A. KISÉRETTSÉGI, PRÓBAÁRETTSÉGI ÉS EGYÉB VIZSGÁK 2020-BAN FELVETT TANULÓK RÉSZÉRE.....	52
B. OSZTÁLYOZÓ VIZSGÁK Ld. 64. § (2)	53
C. JAVÍTÓVIZSGA	54
D. PÓTLÓ VIZSGA.....	54

A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI	54
HELYI TANTERV	56
1. EMELT SZINTŰ KÉPZÉSEINK	57
1.1. NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMMAL INDULÓ EMELT SZINTŰ IDEGEN NYELVI KÉPZÉS	57
1.2. AZ EMELT SZINTŰ BIOLÓGIA KÉPZÉS	60
1.3. AZ EMELT SZINTŰ HUMÁN KÉPZÉS	60
2. AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK, A KÖTELEZŐ ÉS A VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS EZEK ÓRASZÁMAI	62
2.1. A 2020 ELŐTT FELVETT OSZTÁLYOK SZÁMÁRA	62
2.2. A 2020-TÓL FELVETT OSZTÁLYOK SZÁMÁRA	67
3. A TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	71
4. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI, FORMÁI, A TANULÓK MUNKÁJÁNAK ÉRTÉKELÉSE	72
4.1. AZ ISKOLAI SZÓBELI ÉS ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁI, RENDJE, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE	72
4.2. KÖVETELMÉNYEK, ELVÁRÁSOK A BESZÁMOLTATÁS ILLETVE ÉRTÉKELÉS TERÉN	74
4.3. A BESZÁMOLTATÁS ÉS ÉRTÉKELÉS KÖTELEZŐ ADMINISZTRÁCIÓS TEENDŐI	74
5. A TANULÓ MAGATARTÁSA, SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI, A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ÉS BÜNTETÉSÉNEK EGYÉB FORMÁI	77
5.1. MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSE	77
5.2. SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE	78
5.3. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ÉS FEGYELMEZÉSÉNEK EGYÉB FORMÁI	78
6. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI	81
7. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI HÁZI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	82
A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	83
1. A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	84
1.1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE	84
1.2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA	84
1.3. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA	84
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	85
MELLÉKLETEK	90
1. 1. SZÁMÚ MELLÉKLET: SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGÁK PONTOZÁSA ÉS TÉMAKÖREI	91
2. 2. SZÁMÚ MELLÉKLET: KISÉRETTSÉGI VIZSGÁK ELJÁRÁSRENDJE	96
3. 3. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT SZABÁLYOZÁSA	104
4. 4. SZÁMÚ MELLÉKLET: EGÉSZSÉGNEVELÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁKON (AJÁNLOTT TEMATIKA)	113
5. 5. SZÁMÚ MELLÉKLET: KÖNYVTÁRPEDAGÓGIAI PROGRAM	127
6. 6. SZÁMÚ MELLÉKLET: OSZTÁLYOZÓ VIZSGA KÖVETELMÉNYEK	139
7. 7. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ EGYES ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAKBÓL A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	240
CSATOLT DOKUMENTUMOK:	285

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Jelen Pedagógiai Program az alábbi jogszabályok alapján készült:

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI Rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

Az összeállításnál figyelembe vettük, felhasználtuk az Ady Endre Gimnázium eddigi nevelési – oktatási dokumentumait, a Szervezeti és Működési Szabályzatát és a Szakmai Alapdokumentumot.

Pedagógiai Programunk 1-1 példányát elhelyezzük az iskola könyvtárában, igazgatójánál, igazgatóhelyetteseinél, a Közép-Pesti Tankerületi Központ vezetőjénél, továbbá hozzáférhető a honlapunkon.

NEVELÉSI PROGRAM

1. ISKOLÁNK SZELLEMISSÉGE

Iskolánkat megalakulása óta a demokratikus légkör és a diákok érdekeit figyelembe vevő szemlélet jellemzi. Emellett fokozatosan törekszünk arra, hogy tanulóink értsék természeti és társadalmi környezetük jelenségeit, követni tudják és gyakorolják a demokratikus érdekérvényesítés módjait. Ezt követve aktívan vegyenek részt mindennapi életük alakításában. Alapvető célunk, hogy a hozzánk felvett tanulók sikeres érettségi vizsgát tegyenek.

A felsőfokú tanulmányokra alkalmas, és ennek érdekében tenni akaró, a tanárokkal partnerként együttműködő diákokat felkészítjük a továbbtanulásra. Tesszük mindezt kellemes, kulturált környezetben, nyugodt légkörben.

A pályaorientációt iskolai és iskolán kívüli programokkal egyaránt támogatjuk.

A szigorúan vett szaktárgyi munka mellett fontosnak tartjuk a tanórán kívüli színvonalas elfoglaltságok megszervezését, amelyekkel az értelmiségi életforma tartalmasságára, az igazi emberi értékekre hívjuk fel diákjaink figyelmét.

A kor követelményeihez igazodva a nyelvoktatást kiemelt feladatként kezeljük.

A „sávós” nyelvi órákkal biztosítjuk, hogy minden diák a tudásának megfelelő szintű csoportba kerüljön (nívócsoportok), és az átjárhatóság is megoldható legyen.

A csoportbontás az évfolyamon, tudásszint alapján valósul meg. A különböző tárgyak tananyagának összehangolásával kívánjuk elérni, hogy tanulóink az általuk tanult nyelv országainak irodalmát, gazdasági és tudományos eredményeit mélyrehatóan megismerjék. Szorgalmazzuk a külföldi cserekapcsolatok szervezését.

A sávós-nívócsoportos oktatást a matematika tantárgy keretében is alkalmazzuk, amivel az egyéni haladás különböző tempóját kívánjuk követni.

Számítógépparkunk és aktívtábláink lehetővé teszik, hogy a szakórák egy részén is felhasználhatóak legyenek a számítógépes ismeretek, az Internet a tanulók és a tanárok részére is hozzáférhető.

A 9. évfolyamon beinduló emelt szintű csoportok garantálják, hogy a tanulók az adott területen magasabb óraszámban több tudás birtokába jussanak (biológia, humán, idegen nyelvi). Az emelt szintű idegen nyelvi képzés nyelvi előkészítő évfolyammal indul, melynek keretében a két idegen nyelv mellett az informatikát is emelt óraszámban tanítjuk.

A nemzetközi számítógép kezelői ismereteket (ECDL) részben a tanítási órákon szerezhetik meg a tanulók. 2004-től gimnáziumunk ECDL vizsgaközpontként is működik.

Alapvetően fontosnak tartjuk, hogy diákjaink megfelelő szellemi, erkölcsi háttérrel kapjanak az itt töltött évek során.

A nyitottság, a tolerancia, a kreativitás, a kezdeményező önképzés igényének felkeltése jelenti nevelőmunkánk alapelveit. Gondolkodó, egészséges nemzedék oktatása a cél, amit igényes tanári és osztályfőnöki munkával kívánunk elérni.

Ennek egyik állomása, hogy intézményünk 2015 óta Ökoiskola, 2017 óta Fogyasztói Tudatosságra Nevelő Iskola is.

2. AZ ISKOLA ADATAI, HELYZETE, VEZETÉSI SZERKEZETE

2.1. A köznevelési intézmény adatai

<u>Hivatalos neve:</u>	Budapest XIII. Kerületi Ady Endre Gimnázium
Típusa:	gimnázium
Székhelye:	1139 Budapest, Röppentyű u. 62.
OM azonosítója:	035245
Alapító szerve, alapítás éve:	Budapest Főváros XIII. ker. Tanács VB, 1987.
<u>Alapító és a fenntartó neve és székhelye a szakmai alapszabály alapján</u>	
Alapító szerv neve:	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Alapítói jogkör gyakorlója:	emberi erőforrások minisztere
Alapító székhelye:	1054 Budapest, Akadémia utca 3.
Fenntartó neve:	Közép-Pesti Tankerületi Központ
Fenntartó székhelye:	1149 Budapest, Mogyoródi út 21.
Az intézmény alapfeladata:	gimnáziumi nevelés-oktatás nappali rendszerű iskolai oktatás
Évfolyamainak száma:	négy, öt, hat
Speciális jellemzők:	nyelvi előkészítő, emelt szintű oktatás biológia, magyar, történelem, idegen nyelv tantárgyakból
Az intézmény működésének kezdő éve és jogelődje:	1987-től 1990-ig Kassák Lajos Gimnázium 1990-től 2014.09.01-ig Ady Endre Gimnázium

2.2. Az iskola helyzete, háttere

Iskolánk 1987-ben a XIII. kerületi Rákospatak partján épült. Alapterülete 7298 m², az udvaron sportpályák találhatóak. Az akkor még kopár terület mára parkosított, a fák, bokrok egy részét a diákok ültették. Az iskola kertjében madárbarát, rovarbarát, biodiverzitás- és fűszerkert létesült.

Az épület modern, világos, a belső aula állandóan természetes fényt kap a teret borító üvegtetős megoldás jóvoltából.

Az intézmény négyévfolyamos gimnáziumként működött 9 évig. 1995-ben kaptuk meg a működési engedélyt hatévfolyamos gimnáziumi osztályok indítására. A képzést 1996-ban kezdtük meg.

2004 szeptemberétől a kerületben elsőként beindítottuk a nyelvi előkészítő osztályt, a korábbi speciális angol, informatika osztályok helyett.

A 9. évfolyamtól 5 párhuzamos osztály működik:

- Nyelvi előkészítő osztály (9. Ny)
- Feljövő 6 évfolyamos osztály (9. A)

- Nyelvi előkészítő évfolyammal indult, emelt szintű idegen nyelvi osztály (9. D)
- Két négy évfolyamos osztály; csoportok: általános tantervű, biológia emelt szintű, humán emelt szintű (9. B, 9. C)

Tanulóink elsősorban a XIII., III., IV. kerületből, továbbá a főváros többi kerületéből és az agglomerációból érkeznek. A családok anyagi helyzete közepesnek mondható, viszonylag kevés a komoly egzisztenciális gondokkal küszködő család. Gyermekük taníttatása valamennyiüknek lényeges, de az otthoni indíttatás, az intellektuális értékek fontossága tekintetében már nagy különbségek tapasztalhatók. Az iskolának kell megfelelő pedagógiai eszközök alkalmazásával a családból hozott hátrányokat kompenzálni. A bejövő osztályokban fontos feladat a hiányosságok feltárása és a felzárkóztatás.

2.3. Személyi feltételek

Tantestületünk tagjai rendelkeznek a törvényben előírt végzettséggel.

Korszerű könyvtárunk szakképzett könyvtáros vezetésével áll a tanárok és a diákok rendelkezésére.

Intézményünkben 7 szakmai munkaközösség működik, melyek tevékenységét a pedagógusok által évente választott munkaközösség-vezetők irányítják.

Az informatika tantárgy szakmai követelményeinek összehangolását tantárgygondozó végzi.

Munkaközösségek:

- osztályfőnöki
- humán (magyar nyelv és irodalom, történelem, emberismeret és etika)
- reál (matematika, fizika, informatika, digitális kultúra)
- természettudományos (kémia, biológia, földrajz)
- angol nyelvi
- idegen nyelvi (francia, német, olasz, orosz)
- sport és művészetek (testnevelés, ének-zene, vizuális kultúra, dráma és tánc)

Az iskola vezetési szerkezete

Iskolavezetés

Igazgató: az intézmény kinevezett, felelős vezetője

Igazgatóhelyettes 1.: az SzMSz-ben meghatározottak szerint szükség esetén az igazgató helyettesítője; egyéb esetekben vezetőhelyettes, az igazgató közvetlen, operatív munkatársa

Igazgatóhelyettes 2.: vezetőhelyettes, az igazgató közvetlen, operatív munkatársa

Az igazgatóhelyettesek munkamegosztása feladatorientált, az éves munkatervhez kötődő.

Kibővített iskolavezetés

Az iskolavezetés tagjai és a munkaközösség-vezetők, valamint szükség esetén a mérési felelős és az üzemeltetési koordinátor.

Munkaközösség-vezetők

Megbízásukat az intézmény igazgatója adja egy tanévre, a szaktanárok javaslata alapján.

A munkaközösség-vezetők szakmai kérdésekben (például belső vizsgarendszer, versenyszervezés, nívócsoportos oktatás) saját hatáskörrel és felelősséggel bírnak. Az iskolavezetés felé beszámolási kötelezettségük van.

A munkaközösség-vezetőknek fontos szerepük van a döntés előkészítési folyamatokban, véleményükre, tapasztalatukra támaszkodik az iskolavezetés.

Üzemeltetési koordinátor:

A technikai munkatársak tevékenységének operatív irányítója.

A nevelést-oktatást segítő munkatársak közvetlenül az igazgató irányítása alá tartoznak.

2.4. Kapcsolattartás, információáramlás

(A táblázatban és a továbbiakban szereplő IDŐ az Iskolai Diákönkormányzat rövidítése.)

Iskolai szervezet	Kapcsolattartás formája	Tagjai	Ideje	Célja
Iskolavezetés	Vezetőségi gyűlések	Igazgató, igazgatóhelyettesek,	Folyamatosan, de legalább hetente 1 alkalommal	Az előző hét értékelése, további feladatok
Kibővített vezetés	Kibővített vezetőségi ülés	Munkaközösség-vezetők, mérési felelős	Szükség szerint	Adott konkrét feladat megoldása, aktuális problémák megvitatása
Nevelőtestület	Félévi és év végi osztályozó értekezletek, munkaértekezletek Nevelési értekezlet	Az adott évben tanító pedagógusok	félévente havonta, éves munkaterv szerint	Az eltelt félév, hónap értékelése, a következő hónap feladatai Aktuális nevelési problémák megvitatása
Munkaközösségek	Munkaközösségi értekezletek	Szaktanárok	évente min. 3 alkalom	Szakmai problémák megvitatása
Egy osztályban tanító tanárok	egy osztályban tanítók értekezlete osztályozó értekezlet	Az ott tanító kollégák	Szükség szerint, félévenként	A közösség aktuális problémáinak megbeszélése, tájékoztatás
Szülői választmány	Szülői választmány gyűlése	Osztályonként két szülő	Évente 2 alkalom és szükség szerint	A tervezés előkészítése, Aktuális feladatok megvitatása
Közalkalmazotti tanács	Közalkalmazotti tanács gyűlése	2 pedagógus 1 technikai dolgozó	Szükség szerint	Az iskola dolgozóinak nagyobb körét érintő kérdések megvitatása
Pedagógusok Szakszervezete	Szakszervezeti gyűlés	szakszervezeti tagok	Szükség szerint	a szakszervezetet érintő témák megbeszélése
IDŐ	IDŐ gyűlések Kötetlen beszélgetés az igazgatóval	Az osztályok IDŐ képviselői	Havonta	Iskolai programok, aktuális problémák megbeszélése

	Diákforum	Diákok	Évente	Tanulókat érintő kérdések megvitatása
	Iskolagyűlés	Diákok és tanárok	Alkalmanként	Fontos információk, eredmények kihirdetése

2.5. A nevelő-oktató munka színterei

- 15 osztályterem
- 3 informatika terem és 1 szerver szoba
- 5 szaktanterem (biológia, 2 kémia, fizika, ének-rajz)
- 5 csoportos foglalkozásra alkalmas kisebb terem
- 1 kettéválasztható tornaterem
- 1 kondicionáló szoba
- 1 könyvtár és 1 olvasóterem
- 1 tanári szoba
- 15 tanári szertár
- 1 konzultációs szoba (iskolapszichológus, iskolai szociális munkás)
- 1 stúdiószoba
- 1 tankonyha
- 1 kiállítóterem
- 1 ebédlő
- sportpályák az udvaron

Az iskolának nincs díszterme, ezért a közös, valamennyi diáknak szóló, rendezvények az aulában szervezhetők.

3. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELÉS ÉS OKTATÁS CÉLJA, PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, FELADATAI

A szülő gyermekének kulturált, esztétikus, korszerűen felszerelt iskolát, gyermekét szerető, nagy tudású, empátikus pedagógusszemélyiségeket kíván. Ezért iskolánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg.

Közvetítjük

- az alapvető tudományos ismereteket (ügyelve a humán és reál területek arányára és az európai kultúra igényeire)
- az erkölcsi, etikai értékeket,
- a helyes magatartási, viselkedési normákat,
- az igazi emberi értékek felismerését és ezek igényének fontosságát

Fontosnak tartjuk a demokráciára nevelést az iskolai élet minden területén, amit az állampolgári kompetenciák fejlesztésével kívánunk elérni.

Fejlesztjük diákjaink

- nemzeti identitás-tudatát, hogy aktív állampolgárok legyenek,
- érdeklődését a Kárpát-medence országai és Európa problémái iránt
- gondolkodását, hogy értelmes, kritikus, kreatív legyen,
- kommunikációs képességét,
- idegen nyelvi kommunikációját, mely során erősítjük a szóbeli interakciókat, nem elhanyagolva a szövegolvasás, - értés és - alkotás fontosságát,
- természettudományos kompetenciáit, a műszaki műveltség megalapozását,
- folyamatos igényét a tanulásra, a különböző tanulási módszerek és technikák elsajátítását,
- döntési képességét,
- egészséges életmódra és a lelki egészség megővésére való törekvését,
- kulturált környezetre és annak megővésére való igényét, tudatosítva a környezet fenntarthatóságának szükségességét,
- akaraterejét, állóképességét,
- önismeretét, önfegyelmét, a pozitív énkép kialakításának képességét,
- manuális képességének készséggé alakulását,
- esztétikai, művészeti tudatosságát a modern technikai eszközök segítségével hívásával.

A fentiek segítségével célunk, hogy

- eleget tegyünk az értékelvű nevelőiskola kritériumainak
- az élet és az emberi méltóság tisztelete alapelv legyen a fiatalok számára
- sikeres érettségi vizsgát tegyen minden diákunk, közülük minél többen emelt szintűt,
- tanulóink megismerjék a munka világát, hogy reálisan dönthessenek a továbbtanulásról,
- a tehetséges, felkészült diákok felvételt nyerjenek felsőfokú tanintézetekbe,
- diákjaink megfelelő alapot kapjanak ahhoz, hogy élethosszig tartó tanulással alkalmazkodni tudjanak a társadalom folytonosan változó kihívásaihoz. Hatékony, önálló

tanulással képesek legyenek kitartóan, az idővel és az információkkal hatékonyan gazdálkodva tanulni.

- tanulóink sajátítsák el az információs és kommunikációs kultúra elemeit, fejlődjön digitális kompetenciájuk,
- a fiatalok harmonikusan illeszkedjenek be a mikro-és makro környezetbe, váljanak közösségük aktív tagjaivá, valósuljon meg a nemzedékek közötti párbeszéd,
- tudjanak élni a tanulók az Európai Unió kínálta lehetőségekkel, ezért a nyelvtanulás mellett fejlesztjük a vállalkozói kompetenciákat, kezdeményező készséget, innovációra való nyitottságukat,
- legyenek megbízhatóak, nyitott szellemiségűek és toleránsak,
- önértékelésük helyes legyen,
- rendelkezzenek önfegyelemmel, szorgalommal, tisztességgel,
- pontosakká, rendszeretőkkel, udvariasakká váljanak,
- magas műveltség és jó szervezőkészség birtokában legyenek,
- legyenek felelősek önmagukért és környezetükért,
- értsék és gyakorolják az igazi demokráciát, a szociális és állampolgári kompetenciák megismerésével képet alkossanak a társadalmi folyamatokról, struktúrákról. A demokráciáról kialakult tudást tudják aktívan felhasználni a közösségek gyakorlásában.

Az iskolánkban folyó oktató-nevelő munka **feladata**, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola tanárai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Közvetlen nevelési módszereink: magyarázat, beszélgetés, gyakoroltatás, segítségadás, követelés, ellenőrzés, ösztönzés, tények és jelenségek bemutatása, önálló elemző munka, stb.

Közvetett nevelési módszereink: a tanulói közösség tevékenységének megszervezése, közös célok kitűzése, elfogadtatása, hagyományok kialakítása, követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből, felvilágosítás a betartandó magatartási normákról, vita, a pedagógus személyes példamutatása, stb.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük oktató és nevelő munkánkat **sikeresnek**, ha a 12. évfolyam végén valamennyi diák

- minden tárgyból megfelel a középszintű érettségi vizsga követelményeinek és minél többen tesznek sikeres emelt szintű érettségit,
- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, jártasságokkal, képességekkel, készségekkel, amelyek alkalmassá teszik őt arra, hogy a felsőfokú követelményeknek a későbbiekben megfeleljen, szükség esetén pályamódosításra képes legyen,
- ismeri a közösségben éléshez szükséges kulturált magatartásformákat, és értéknek tartja a közösségért végzett önkéntes munkát
- határozott elképzelése van saját közelebbi és távolabbi jövőjét illetően.

4. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze. Ez valamennyi itt tanító pedagógus kötelessége. Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

*A tanulók **erkölcsi** nevelése*

Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. Etika/Hit- és erkölcsstan tantárgy keretében az etika órákon az önismereti tréningeken túlmenően az emberi méltóság, egymás tiszteletének fontosságára hívjuk fel a diákok figyelmét.

*A tanulók **értelmi** nevelése*

Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása. Az olvasás iránti igény felkeltése.

*A tanulók **közösségi** (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése*

Feladat: A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása. Az emberi együttélés szabályainak, a különböző nemzedékek közötti párbeszéd, tisztelet, segítség hangsúlyozása, megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása.

Az önként végzett közösségi munka igényének felkeltése.

A csoportmunka kiterjesztésével fontosnak tartjuk a másság előítéletek nélküli elfogadását, az elméleti tudás gyakorlati alkalmazását, egymás segítségét, a hibák és értékek felismerését, a korrekt, megbízható munkavégzést.

*A tanulók **érzelmi** (emocionális) nevelése*

Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

*A tanulók **akarati** nevelése*

Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

*A tanulók **nemzeti** nevelése*

Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése. Az identitástudat kialakítása, megerősítése. Célunk, hogy tanulóink magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

A velünk élő nemzetiségek kultúráját tiszteletben tartjuk.

Budapest XIII. kerületében sokféle nemzetiség él. Az önkormányzataik által szervezett programokról tanulóinkat tájékoztatjuk, alkalmanként részt veszünk egyes eseményeken.

Iskolánk helyi tantervei nem tartalmazzak nemzetiségi tananyagot.

A tanulók állampolgári nevelése

Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése, a történelem tantárgy órái mellett valamennyi iskolai foglalkozáson. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való önzetlen részvételre.

A család és a szülők szeretetére nevelés

Feladat: A család iránti szeretet és tisztelet, a nemzedékek közötti párbeszéd fontosságának hangsúlyozása. Osztályfőnöki órákon beszélgetünk arról, hogy milyen szülői áldozatokkal és felelősséggel jár a gyereknevelés. Lehetőség szerint igyekszünk bevonni a szülőket az iskola életébe.

A tanulók munkára nevelése

Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátásra és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységeinek gyakoroltatása, az önkéntesség fontosságának hangsúlyozása, többek között az iskolai közösségi szolgálat keretében.

A tanulók egészséges életmódra nevelése

Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása, a mindennapi testedzés biztosítása.

Az én-tudat fejlesztése, a személyiségfejlesztés alapján az önismeret, a reális énkép kialakítása.

Feladat: A diák fogadja el saját személyiségét. Fogalmazza meg, milyenné szeretne válni, majd ebből kiindulva fejlődjön, változzon.

5. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a tanárok és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

A különféle iskolai, tanulói közösségek megszervezése, tanári irányítása

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű tanári fejlesztése.

Az önkormányzás képességének kialakítása

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedni, illetve az elvégzett munkát értékelni.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Pozitívumként emeljük ki az osztályfőnöki munkát, melynek során az osztályfőnökök kollégáik segítségével, az átlagosnál több szabadidős program szervezésével, a napi odafigyeléssel, majd a megfelelő pályaválasztás segítségével juttatják el a diákokat a 12. évfolyamot záró érettségiig.

Az osztályközösségek mellett évfolyamszinten kialakított „nívócsoportok” egy másfajta szempont szerinti differenciálódást eredményeznek. Évfolyamon belüli megismerést, közeledést biztosítanak a különböző szintű csoportok.

Az iskolai közösség kialakításának fórumai a közös ünnepélyek, rendezvények, iskolaülések, akadály- és sportversenyek, továbbá az iskolai közösség képviselője különböző kerületi, budapesti, országos versenyeken, kulturális és egyéb rendezvényeken.

6. PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

A tantestület valamennyi tagjára nézve kötelezően betartandók a 2011.évi CXC törvény 62.§-ban foglaltak.

A pedagógusok helyi, intézményi feladataikat a 62.§ (6) pontjának megfelelően a kötött munkaidő fennmaradó részében látják el.

A pedagógusok feladatait részletes munkaköri leírásuk tartalmazza.

6.1. Intézményi feladatok

- munkaértekezleteken való részvétel
- munkaközösségi megbeszélések
- egy osztályban tanító tanárok konzultációja
- tantestületi közösségépítő programokon való jelenlét
- fogadóóra tartása
- iskolai ünnepélyeken, kulturális és sport rendezvényeken való részvétel
- az éves munkatervben foglalt programokon való aktív közreműködés
- a tanítással és a diákokkal kapcsolatos adminisztráció határidőre történő elkészítése
- minden olyan, a nevelési-oktatási munkával összefüggő feladat, mellyel az iskolavezetés megbízza (pl. ügyelet)
- szakleltárak fejlesztése, rendben tartása
- a gimnázium tulajdonát képző eszközök megóvása

6.2. Osztályfőnöki teendők

Szakmai- pedagógiai tevékenység

- az adott osztályközösség pedagógiai vezetője, akinek elsődleges feladata az osztály szakmai-pedagógiai irányítása, mindennapi életének megszervezése
- munkáját éves stratégiai terv alapján végzi
- az osztályra vonatkozó stratégiai tervét ismerteti az osztályában tanító szaktanárokkal
- nyomon követi diákjai tanulmányi előmenetelét, ezért szoros kapcsolatban áll a szaktanárokkal, napi kapcsolatban áll a kollégákkal
- vezeti a félévi és év végi osztályozó értekezleteket, beszámol a közösség tanulmányi munkájáról és neveltségi szintjéről
- szülői értekezleteket tart, amelyeken tájékoztatja a szülőket a közösség munkájáról, az intézményben folyó tevékenységről
- osztályközösségével iskolai rendezvények szervezését vállalja, illetve vezetésével vesz részt a közösség ezeken
- tanórán kívüli programokat szervez (félévente legalább két alkalommal)
- a munkatervben rögzített tanulmányi kirándulást előkészíti, lebonyolítja

- támogatja az osztály diákönkormányzati képviselőinek munkáját
- felel a közösség egészséges fejlődéséért, a magatartási normák, a Házirend és Sulikódex előírásainak betartatásáért
- figyelemmel kíséri, információkkal segíti a tanulók pályaorientációját
- ellenőrzi az ebédlői, folyosói, udvari stb. viselkedést
- figyelemmel kíséri az iskolai közösségi szolgálat elvégzését

Adminisztratív teendők

- naprakészen vezeti a törzslapot
- kitölti a bizonyítványokat
- az elektronikus naplóban folyamatosan figyelemmel kíséri a hiányzásokat, szükség esetén intézkedik (pl. kezdeményezi a hivatalos értesítések kiküldését igazolatlan hiányzások esetén)
- ellenőrzi és adminisztrálja a szülő által aláírt igazolásokat. Az orvosi igazolásokat, szülői, sport és egyéb kikérőket rendezett formában gyűjti a tanév során, szükség esetén ellenőrzésre átadja (Mindezt papíralapon vagy e-ügyintézés keretében.)
- ellenőrzi a félévi értesítők szülő általi aláírását (minden tanév február elejéig)
- ellenőrzi a közösségi szolgálati naplót, osztályában elvégzi az iskolai közösségi szolgálat év végi dokumentációját
- szükség esetén írásbeli jellemzést készít diákjairól

7. AZ OKTATÓ ÉS NEVELŐMUNKA FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK ÉS SZERVEZETI FORMÁK

A személyiségfejlesztési feladatok érvényesülnek az iskolai élet minden megnyilvánulásában, az iskola szellemiségének egészében és valamennyi tantárgy nevelő-
oktató folyamatában.

7.1. tanórai foglalkozás

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási – tanulási folyamatba illeszkedő **kötelező tanórai foglalkozás**.

Az órát tartó pedagógus feladata különösen a **motiválás**, a tanulói **aktivitás** biztosítása, a **munkamorál** fejlesztése, valamint a **differenciálás**.

A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az igényeket, amelyek tanulásra ösztönzik őket, és ezt a tanulási kedvet fenn is tartsuk. Ennek érdekében mindent meg kell tennünk, hogy a tankönyvi anyagon túlmutató, aktuális, a gyakorlati élethez kapcsolódó, érdekes információkhoz jussanak a diákok (a megtanult elmélet fontosságának hangsúlyozása a majdani gyakorlati életben).

A tanulói motiváltságot a pedagógus színes, érdekes egyénisége, szakmai felkészültsége nagymértékben befolyásolja, de legalább ennyire fontos az apró részletekre is kiterjedő, következetes és folyamatos számonkérés, értékelés. A tanulói motiválást a diákok sikerélményhez juttatásával erősítjük, amit differenciált feladatok adásával és elvszerű jutalmazással kívánunk elérni.

A kötelező tanórai foglalkozások tervezésénél és megszervezésénél előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis az aktív tanulást biztosítják. Hangsúlyt helyezünk a kompetenciafejlesztésre: kísérletezés, önálló feladatmegoldás, kiselőadások, rendhagyó órák az elméleti tudás gyakorlati alkalmazása, egyéni vagy csoportos projektmunkák stb.

A tanárok az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Az egyénre szabott tanulási lehetőségek megteremtését és a tanulói együttműködésen alapuló tanulást egyaránt fontosnak tartjuk. A vélemények ütköztetése és az értékütköztető viták eszköztárunk részét képezik.

Az alkalmazott módszerek közül különösen fontosnak tartjuk azokat, amelyek segítségével a diákok verbális kifejezőkészségét fejlesztjük. A szabatos, szép magyar beszédnek valamennyi tantárgy óráján előtérbe kell kerülnie. Ösztönözzük a fiatalokat, hogy írásbeli munkáik, rajzaik esztétikus kivitelezésűek legyenek.

Egyre szélesebb körben alkalmazunk digitális technológiával támogatott oktatási

módszereket. Ebben a témában kiemelt szerephez jut a tantestületen belüli tudásmegosztás.

A munkamorál fejlesztése alatt azt értjük, hogy a diákok nap mint nap tegyenek eleget az egyes szaktárgyak követelményeinek. A mindennapos tanulás, a készülés, a házi feladatok elkészítésének, az otthoni munka ellenőrzésének feladata tantestületi követelmény.

A szaktanár felelőssége, hogy a tervezett témazáró dolgozatok követelményeit valamennyi diák időben megismerhesse.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás.

Online oktatás: a virtuális osztálytermek felületeit kialakítottuk. Szükség esetén az iskolai oktatással párhuzamosan használjuk a benne rejlő lehetőségeket.

Nívócsoportos oktatás

Gimnáziumunkban az idegen nyelveket, valamint a matematika tantárgyat évfolyamonként szervezett, ún. nívócsoportokban tanítjuk. Az osztálykeretek felbontásának, az órarendbe évfolyamonként rögzített „sávós” óráknak, az erre kialakított – és folyamatosan felülvizsgált – csoportok kialakításának célja az, hogy a tanulók a tudásszintjüknek, tanulási tempójuknak és céljaiknak megfelelő, fejlődésüket a leginkább elősegítő csoportban tanulhassanak. A csoportváltás szempontjai: a tanuló mérési eredményei (dolgozatok, sávós mérés), a szaktanár véleménye, a tanuló elérendő céljai, csoportlétszámok.

Annak eldöntése, hogy a nívócsoportok az egész évfolyamra vagy két-két osztályra vonatkozóan kerülnek kialakításra – az adott tanév feladata.

A nyelvi előkészítő osztályok tanulóinak idegen nyelv tanulása az évfolyam többi nyelvi csoportjától függetlenül, végig az osztályon belüli két csoportban történik, matematikából azonban 9. évfolyamtól bekerülhetnek a sávós csoportokba ők is.

A hatévfolyamos képzésben részt vevő tanulók 9. évfolyamtól idegen nyelvekből bekerülnek a sávós csoportokba.

Matematikából a tanulók sávós csoportba sorolása a 9. évfolyam kezdetén általános iskolai osztályzataik, a felvételin nyújtott teljesítményük és a tanév eleji mérés alapján készül el. A további évfolyamokon az osztályok viszonylagos egységének megtartását is figyelembe véve a következő szempontok szerint történik:

- a tanév során szerzett érdemjegyek
- a tanuló matematikai képessége
- az évfolyam dolgozat (9. évfolyam) eredménye
- 10. évfolyamon a „kisérettségi” eredménye

Félévkor is történhet csoportváltás a tanuló addigi írásbeli és szóbeli teljesítményének mérlegelésével a munkaközösség tagjainak döntése alapján.

A nívócsoportok elnevezése matematikából:

„gyenge”, „gyenge közepes”, „közepes”, „jó”, valamint tehetséggondozó csoportok (11. és 12. évfolyamon)

Angol nyelvből a 7. illetve 9. évfolyamra felvételt nyert tanulók csoportba sorolása előzetes, tavasszal sorra kerülő mérés alapján készül el.

Szükség esetén **német nyelvből** is szintfelmérő alapján soroljuk csoportba a tanulókat.

7.2. A tanórán kívüli tevékenységek

Az iskolában az oktatási és nevelési célok, a személyiség- és közösségfejlesztés megvalósulását az alábbi tanórán kívüli tevékenységek segítik:

Hagyományőrző tevékenységek

- Fontos feladat az iskola névadójának, Ady Endre emlékének ápolása. A gimnáziumban a költő életútját bemutató kiállítás látható. Évente iskolai szintű megemlékezést tartunk a névadó születésnapján (november 22.) és halála évfordulóján (január 27.), virágot helyezünk el az Ady mellszobornál.
- Évenként megrendezzük az iskolanapot. Az Ady-nap szervezője hagyományosan az IDÖ.
- A diákok által választott Év Tanárának Ady-plakettet adományozunk.
- A 4, 5 ill. 6 éves kiemelkedő tanulmányi és közösségi munka elismeréseként egy 12. évfolyamos diák a ballagási ünnepélyen Ady-díjban részesül.
- Évente adományozunk Év diákja és a Végzős évfolyam kiváló diákja címet is.
- 1997 óta rendelkezik gimnáziumunk logóval ellátott iskolanyakkendővel, sállal és pólóval, amit a bejövő diákok az évnnyitón vehetnek át nagyobb társaiktól.
- Minden tanév folyamán iskolai megemlékezést szervezünk 1956. október 23-a, 1848. március 15-e megünneplésére, a névadó születése és halála napján, illetve tanévnyitó, tanévzáró és ballagási ünnepélyt tartunk. Stúdió, illetve osztály szintű megemlékezés van október 6-án, a holocaust, illetve a fasizmus és a kommunizmus áldozatainak emléknapján, a Nemzeti Összetartozás napján, valamint a környezeti nevelést szolgáló „világnapokon”.
- 7. évfolyamon az ének-zene/testnevelés órák keretében néptánc oktatást szervezünk.
- Hagyományos középiskolai rendezvényeink:
 - Gólyabál,
 - A Zene világnapja,
 - Szalagavató bál – a 11. évfolyam szervezésében,
 - Karácsonyi megemlékezés változó formában,
 - Ballagás – a 11. évfolyam szervezésében,
 - Pedagógusnap az iskolai Diákönkormányzat rendezésében,
 - Munkaközösségek rendezvényei,
 - Osztálydekorációs verseny,
 - Tematikus nap (pl. egészségfejlesztési nap, ökonap, tehetségnap, stb.)
 - Magyar és idegen nyelvi szavalóverseny

- Versenyek általános iskolások számára,
- Az énekkar fellépései
- Kiállítások a kiállítóteremben

A fontosabb eseményekről készült cikkeket a Tájékoztató füzetben és a honlapunkon is megjelentetjük.

A gimnázium honlapját rendszeresen frissítjük, tájékoztató jellege mellett egyben az iskolai élet krónikája is.

Iskolarádió működtetésére adott a lehetőség.

Táborok, utazások:

- Gólyatábor: az adott tanévben felvételt nyert fiatalok beilleszkedését segíti.
- Igény szerint belföldi és külföldi saktáborokat szervezünk
- Terepgyakorlat emelt szintű biológias csoportok részvételével, a 9. és 10. évfolyamon
- Az emelt szintű humán csoportok táborai, utazásai
- Sporttáborok
- Tanulmányi kirándulások (éves munkaterv szerint) hazánkban és határainkon túlra
- Külföldi cserekapcsolatok
- Nemzetközi projektekben való részvétel (pályázatok keretében)
- Részvétel az országos Vándortábor mozgalomban (lehetőség szerint)

Iskolai Diákönkormányzat (IDÖ)

A tanulók és a tanulóközösségek képviselőire, érdekvédelmére, a tanórán kívüli szabadidős tevékenység segítésére az iskolában diákönkormányzat működik, amelyet a diákok által megválasztott vezetőség irányít. Munkájukat éves munkaterv alapján végzik. Törvény által biztosított véleményezési joguk van az iskolai életet érintő különböző döntésekben (pl. Pedagógiai program módosítása). Az IDÖ tevékenységét a diákok javaslata alapján az iskola igazgatója által megbízott tanár segíti.

Kezdeményezésükre az IDÖ képviselői lehetőséget kapnak csapatépítő programokon való részvételre. A diákönkormányzat által szervezett iskolanap a hagyományos Ady-nap. Iskolai programokat kezdeményezhetnek.

Évente kétszer Diákfórum szervezhető.

Részt vehetnek a kerületi diákönkormányzat életében. Pályázatokat nyújthatnak be.

7.3. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

7.3.1. Tevékenységeink a tehetséggondozás jegyében

A gimnáziumban a tehetséggondozás a tehetségazonosításra alkalmas tevékenységek felkínálásával kezdődik.

Megvalósulási területek:

Speciális csoportok indítása, nívócsoportos oktatás, szakkörök, iskolai sportkör, könyvtár, informatika termék használata, versenyek, vetélkedők, pályázatok, szaktáborok szervezése, egyéb szabadidős foglalkozások (énekkar, színház, operalátogatás, múzeumlátogatás, kiállítás szervezése, állatkerti látogatás, üzemlátogatás, Kutatók-éjszakája stb.), a továbbtanulási lehetőségek időben elkezdett feltérképezése, célirányos felkészítés, tudatos pályaválasztás (pályaválasztási felelős, osztályfőnök).

- A **nívócsoportos oktatás** (idegen nyelvek, matematika) az átjárhatósággal lehetőséget ad arra, hogy minden diák tudásszintjének megfelelő csoportban fejlődhessen.
- A 11. és 12. évfolyamon **érettségi előkészítőket** szervezünk.
- A különféle **szakkörök** működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. Jellegüket tekintve lehetnek művészeti vagy szaktárgyi szakkörök, de szerveződhetnek valamilyen érdeklődési kör, hobbi alapján is.
- A 11. évfolyamtól működő **tehetséggondozó órák** indításáról (valamint az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről) a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével minden év április 15-ig ad tájékoztatást az iskola igazgatója, az EMMI 20/2012.(VIII.31.) 15§(1)-(4) rendelet alapján.

A választható tehetséggondozó órák, érettségi előkészítők és szakköri foglalkozások esetében a foglalkozást tartó pedagógus kiválasztása a pedagóguslétszám és kötelező óraszám, valamint az arányos munkamegosztás elvét szem előtt tartva, a munkaközösségi javaslatokat figyelembe véve történik.

A csoportok meghirdetésekor az órát előreláthatóan tartó tanárt is meg kell nevezni.

A 10. és 11. évfolyam tanulói május 20-ig írásban, illetve KRÉTA e-ügyintézés keretében jelentkezhetnek a tehetséggondozó csoportok óráira.

A következő tanévben a csoport munkájában való részvételük kötelező, az órákról való esetleges mulasztásaikat – a kötelező tanítási órákkal azonos módon – igazolniuk kell, teljesítményüket osztályzatokkal értékeljük.

A nyári időszakban igény esetén pihenéssel egybekötött tehetséggondozó és felzárkóztató szaktáborokat szervezünk.

- Az ECDL-vizsgára való felkészítés az informatika órák keretén belül részben megoldott.

Egyesületben leigazoltan sportoló tanulók esetében, a szülő szeptember 15-ig benyújtott írásbeli kérelmére lehetőséget adunk arra, hogy a diák heti két testnevelés óra alól mentesüljön.

A felmentést félévenként (ill. rendkívüli esetben az osztályfőnök vagy a szaktanár kérésére) felül kell vizsgálni. Ha a tanuló az iskolai testnevelés órákon nem a sportolóktól elvárható munkamorállal vesz részt, az igazgató az engedélyt visszavonja.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok

- A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti, stb.) versenyek, melyeket az iskolában évente rendszeresen szerveznek a munkaközösségek. A feladatokat és időpontokat az erre rendszeresített hirdetőtáblán közöljük, az éves munkaterv alapján. A tehetséggondozáson túl célunk ezekkel a versenyekkel, hogy rutint szerezzenek a nagyobb megmérettetésekre, s főleg, hogy sikerélményekhez jussanak a diákok. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a diákok felkészítését a munkaközösségek, illetve a szaktanárok végzik.
- Részt veszünk a különböző korosztályoknak szervezett országos versenyeken (OKTV, Arany Dániel, Mikola Sándor, Varga Tamás, Kalmár László, Nemes Tihamér, Zrínyi Ilona, Matematika határok nélkül, stb.)
- Különösen fontosnak tartjuk a pályázatok figyelését és az azokon való diák részvételt. Fontosnak tartjuk, hogy a versenyeken, pályázatokon jó helyezést elért diákok elismerése az iskola közössége előtt történjen meg.
- A kerületi oktató-nevelő munkába kapcsolódunk be azért, hogy több versenyt hirdetünk általános iskolásoknak (matematika feladatmegoldó, biológia, történelem). Tanulóink aktívan részt vesznek ezek javításában, lebonyolításában.

Rendhagyó órák

- Múzeumi kiállítási, könyvtári és színházi előadásokhoz, valamint ipari tevékenységhez, kutatáshoz kapcsolódó foglalkozások.
- Egy-egy tantárgy témájának feldolgozását, a követelmények színesebb teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, üzemekben, a könyvtárban tett csoportos látogatások, illetve kihelyezett rendhagyó órák. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha ez költséggel is jár – önkéntes, illetve a felmerülő költségekhez Alapítványunk hozzájárul. Pl.: látogatás a Paksi Atomerőműbe, Százhalombattára, rendhagyó irodalomóra, egészségnevelési, fizikai erőnlétet növelő, a szabadidő helyes eltöltésére mintát adó alternatív programok stb.
- Meghívott szakemberek által az iskolában tartott rendhagyó órák (pl. orvostanhallgatók által tartott, az egészségvédelemmel kapcsolatos órák, stb.)

Tanulmányi kirándulások

Az osztályfőnökök kísérő tanár segítségével a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szerveznek. A szervezésbe, a kirándulásra való készüléskor bevonják a diákokat is, mindezzel fejlesztve a vállalkozói kompetenciát, a tervezés, szervezés, kommunikálás képességét.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei szerint előzetes megbeszélés alapján lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit – az egyébként is nyitva tartó helyiségeken túl – használják, tanári felügyelet mellett (tornaterem, könyvtár, informatika termek stb.)

7.3.2. Tevékenységeink az esélyegyenlőség biztosítása jegyében

Beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

A beilleszkedési, magatartási nehézségek általában szocializációs zavarok vagy egészségügyi okok miatt alakulnak ki. Feladataink ennek megfelelően:

- szoros kapcsolattartás az iskolapszichológussal, iskolaorvossal, védőnővel, családgondozóval, más szakemberekkel. A szakértői véleménnyel rendelkező diákok esetén kapcsolattartás a szakértői véleményt kiállító intézménnyel, fejlesztésük biztosítása.
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- korrepetálások és egyéni fejlesztőfoglalkozások biztosítása
- szükség szerint tanulószoba szervezése,
- a tanárok és a tanulók személyes kapcsolatainak erősítése,
- a szülők szemléletformálása, szoros kapcsolat a családdal

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása

A tanulási nehézséggel, teljesítési zavarral küzdő tanulók pedagógiai megsegítése, a felzárkóztatás az alábbi tevékenységek során történik:

- szakemberek bevonása
- korrepetálások, igény esetén tanulószoba szervezése,
- megfelelő szintű csoportba való osztás,
- felzárkóztató, szintre hozó foglalkozások szervezése,
- iskolai könyvtár, számítástechnikai termek és az iskola más létesítményeinek és eszközeinek használata, szabadidős tevékenységek szervezése,
- tanulást segítő környezet kialakítása, cselekvés központú munkavégzés erősítése, mely az egyéni intelligenciák érvényesülését szolgálja,
- továbbtanulás irányítása, segítése.

Hátrányos helyzetű (HH) tanulók megsegítésének formái

A hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- a családi mikrokörnyezet feltérképezése, a megfelelő intézkedések megtétele,
- a családi házon kívüli környezet megismerése,
- igény esetén tanulószoba beindítása,
- alapítványi támogatás lehetősége nyelvtanuláshoz és egyéb, tanulást segítő

- programokhoz (tanulmányi kirándulás, színházjegy, stb.),
- az iskola létesítményeinek (konditerem, tornaterem, internet, könyvtár) használata,
- online oktatás esetén lehetőségeinkhez mérten számítástechnikai eszközök kölcsönzése
- szoros kapcsolat a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, a Vöröskereszttel és más társadalmi szervezetekkel, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.
- a továbbtanulással kapcsolatos tudnivalók ismertetése
- ösztöndíj pályázatok figyelése

Sajátos nevelési igényű tanulók (SNI)

Iskolánk a Szakmai Alapdokumentumnak /6.1.1.3./ megfelelően fogadhat sajátos nevelési igényű (kizárólag egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő) tanulókat integrált nevelés-oktatás keretében. A fejlődési zavarok és ebből fakadó tanulási nehézségek diákonként különbözőek.

Az SNI-s tanulók az iskolai tanórákon kívül az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által meghatározott egyéni fejlesztésben vesznek részt, amelyet az erre szakosodott intézményben folytatnak vagy utazó gyógypedagógus, logopédus biztosít. Oktatási intézményünk biztosítja számukra az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság határozatában szereplő, őket megillető jogokat és eszközöket (időhosszabbítás dolgozatok írásánál, laptop használat, szóbeli felelet írásbeli számonkérés helyett, felmentés az értékelés és minősítés alól bizonyos tantárgyakból).

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a fiatalok fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. A gimnázium rendelkezik egészségnevelési programmal.

Feladatok:

- a diákok és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, ahová a problémák megoldása érdekében fordulhatnak,
- a gyermekjóléti szolgálat értesítése,
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező tanulók nyilvántartása
- az igazolatlan órák számának nyomon követése, és a szükséges intézkedések megtétele, a megfelelő személyek és hatóságok értesítése
- szükség esetén kollégiumi elhelyezés ajánlása és a lebonyolításában való segítségnyújtás
- gyermekvédelmi statisztika készítése évente

A gyermek- és ifjúságvédelem céljainak megvalósítását szolgáló tevékenységeink:

- személyes, egyéni tanácsadás (szülőnek, diáknak), szülőkkal való együttműködés,
- igény szerint tanulószobai foglalkozások szervezése,
- korrepetálások, szintre hozó foglalkozások,
- szabadidős tevékenységek szervezése (szakkörök, fakultáció, internet használat, könyvtár, nyári saktáborok stb.),
- a pályaválasztás segítése,
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése szakemberek bevonásával,
- egészségügyi szűrővizsgálatok, védőoltások szervezése az iskolaorvossal és védőnővel együttműködve
- iskolai étkezés lehetőségének biztosítása
- együttműködés a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal, családsegítő szolgálattal, polgármesteri hivattal, gyermekorvossal, iskolapszichológussal, iskolai szociális munkással és a gyermek- és ifjúságvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel.
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező tanulók tájékoztatása a felügyelet és étkezés lehetőségéről a tanítási szünetekben.

A tanulási nehézséggel küzdő diákok minden tanévben megkapják azokat a kedvezményeket, melyeket a szakértői véleményük tartalmaz. Az igazgatói határozat tartalmát minden érintett szaktanár megismeri, s alkalmazza az időhosszabbítást, a szóbeli/írásbeli számonkérés előnyben részesítését, illetve engedélyezi segédeszköz (pl. laptop) használatát az órai jegyzeteléshez. SNI-s tanulóink egyéni fejlesztési terv alapján szakember (utazó gyógypedagógus, logopédus) segítségével fejlődhetnek.

A szakértői vélemény alapján néhány diákunk felmentést kap egyes tantárgyakból az osztályzatokkal való értékelés vagy az értékelés egy részlete alól. A kedvezmények megadását a szülők minden tanévben írásban kérik, mely kérvényre válaszul igazgatói határozat születik. A kedvezmények kiterjeszthetők az érettségi vizsgákra is.

Az iskola könyvtárából kikölcsönözhetőek a kötelező olvasmányok és a tantárgyakhoz kapcsolódó szakkönyvek, mely lehetőség nagyban csökkenti a családok kiadásait.

A szaktantárgyakból lemaradó diákok a szaktanár javaslatára igénybe vehetik a felzárkóztató foglalkozásokat, melyeket a tantárgyfelosztás tartalmaz.

Több tanár tart egyéni mentoráló órákat, melyeken segíti a lemaradókat, illetve segít pótolni a hiányokat (pl. egy hosszabb hiányzást követően).

Az augusztusi javítóvizsgákat megelőzően konzultációs lehetőséget nyújtunk az érintett tanulóknak.

A tehetséggondozó foglalkozások és érettségi előkészítők nagyban segítik az esélyegyenlőség megvalósulását. A foglalkozások egy része a középszintű, más része az emelt szintű érettségire készíti fel a diákokat. Szemben az egyetemek előkészítőivel, ezek a foglalkozások ingyenesek. A sávos rendszer keretein belül matematikából tehetséggondozó csoportokat alakítunk ki, hogy a tehetséges diákok egy csoportban, azonos tanterv alapján haladhassanak előre a tantárgyban.

Szakköreink kiváló lehetőséget teremtenek arra, hogy a diákok kiszélesítsék nemcsak az érdeklődési körüknek megfelelő tudásukat, hanem az ismeretségi körüket is az iskolán belül. Gyakran a szakkörökben szövődnek olyan barátságok, melyek az osztályban perifériára került diákok számára megtartó erőt jelentenek.

Pályázatokon, így pl. a nemzetközi projektekben való részvétellel lehetőséget teremtünk arra, hogy olyan tanulók is részt vehessenek a programokon, akár külföldi utakon is, akik számára ez egyébként anyagilag elérhetetlen lenne.

Az Ady Endre Gimnáziumi Alapítvány tanulmányi ösztöndíj és egyéb adományozható díjak (Ady-díj, az Év Diákja díj) finanszírozásával támogatja a szorgalmas tanulók tanulmányait, egyben példaként állítva őket a többi tanuló elé.

A tanulók esélyegyenlőségét növeli az Adyban jól működő kortárssegítő hálózat is, melynek keretében a tanulók egymást támogatják, mind beilleszkedési, mind tanulási nehézségek oldásában is segítve.

A lelki problémákkal küzdő, ill. krízishelyzetben lévő diákok az iskola pszichológusához és szociális munkásához fordulhatnak.

Az egészségügyi ellátást az iskolában iskolaorvos és védőnő látja el. Az iskolaorvos dönt az egészségügyi jellegű testnevelés felmentések ügyében a szakorvos javaslata és diagnózisa alapján. Szakszolgálati ellátás keretében a tanulók gyógytestnevelés foglalkozásra is járhatnak.

8. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖRNYEZETI NEVELÉS LEGFONTOSABB ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI MEGFONTOLÁSAI

8.1. Az egészség fogalma

Az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint: „Az egészség a teljes fizikai, mentális és társas jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya.”

Tehát az egészséget széleskörűen kell értelmezni, s az iskolában is széleskörűen kell fejleszteni. Mint kívánt cél vagy irány használható fel ez a definíció.

David Seedhouse filozófus szerint: „Az egészség optimális állapota egyenlő azon feltételek összességével, amelyek megléte esetén az egyén kibontakoztathatja a számára adott lehetőségek összességét.” Ez a definíció már jobban megfogható egy pedagógus és egy iskolai program számára, hiszen azt kell vizsgálni, hogy megvan-e minden feltétel, amelyben a diák kibontakozhat. Ha pedig nincs, akkor hogyan lehet ezen a helyzeten javítani.

Az iskolán, mint intézményen messze túlmutató távlati cél, hogy hozzájáruljunk a születéskor várható **egészséges életévek számának** növeléséhez. „Egészségesnek azok az életévek tekinthetők, amelyek során a hosszú távú aktivitást nem korlátozza az egészségi állapot.” („Egészséges Magyarország 2014-2020” Egészségügyi Ágazati Stratégia)

8.2. Egészségnevelés

*„Három dolog szükséges ahhoz, hogy boldog légy: egészséges test, szabad lélek és tiszta szív.”
(Voltaire)*

Részlet a 20/2012. (VIII.31.) EMMI Rendeletből:

128. §

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Iskolánk tantestülete **holisztikus** szemlélettel közelít a hozzánk járó fiatalokhoz.

Valljuk, hogy az egészség több pilléren nyugszik, az egészség az egyén testi, lelki, szellemi jóllétének állapotát jelenti. Ezt tartjuk szem előtt diákjaink nálunk töltött 4, 5 vagy 6 éve során, vagyis a kamasz, majd fiatal felnőtt meghatározó éveiben. Törekvéseink szerint elég ismerettel és tapasztalattal vértézzük fel őket ahhoz is, hogy mindezt későbbi, felnőtt életükben és családjukban is kamatoztassák.

Az iskolai egészségnevelés nem korlátozódhat egy-egy tantárgyra, s nem merülhet ki néhány kampányszerű programban. Az egészségnevelés **tervszerű tevékenység**, mely áthatja az iskolai élet egészét. Célunk, hogy az egészségügyi kultúra az általános műveltség szerves részévé váljon.

Az iskola köznevelési intézmény és egyben munkahely. Fontos, hogy a munkahely légköre, egészséges volta, a dolgozók viszonya az egészséghez példaértékű a tanulók számára.

A pedagógus nemcsak azzal hat a diákjaira, hogy mit tanít az órákon, hanem a személyes példamutatásával, a közösség építésével fejlesztheti a tanulók egészséges életmódhoz való viszonyát.

a. A **testi egészség** kialakítása és megőrzése érdekében a következő elveket fogalmazzuk meg, s ezek *megvalósításáért* teszünk nap, mint nap:

Diákjaink legyenek tisztában

- testük felépítésével, működésével, ismerjék a serdülőkori változásokat – *biológia órák*
- az egészséges táplálkozás alapelveivel és gyakorlati megvalósításának lehetőségeivel – *biológia, idegen nyelvi, osztályfőnöki órák, szakmai napok*
- a pihenés, a pihentető alvás szükségességével
- a mozgás, a sport pozitív hatásaival (izomzat, vázrendszer, keringési rendszer és egyéb szervrendszerek működésére való jótékony hatásokkal, valamint stresszoldó hatásával) elméleti és tapasztalati úton egyaránt.
- Magyarországon leggyakoribb betegségek (pl. szív- és érrendszeri, légzőszervi, daganatos, emésztő szervrendszeri, allergiás, mozgásszervi stb.) tüneteivel, kialakulásuk okaival, megelőzésük és kezelésük módjaival
- a szűrővizsgálatok fontosságával – *melyek egy része iskolai keretek között zajlik az iskolaorvos, a védőnő, illetve az intézménybe kilátogató fogorvos segítségével*
- az indokolt védőoltások szerepével (Hepatitis, HPV, stb.)
- az alapvető higiéniai szabályokkal – *melyek megvalósításához az iskolában kulturált mosdók, a testnevelés öltözőkben zuhanyzók, az ebédlőben kézmosási és kézfertőtlenítési lehetőségek állnak rendelkezésre*
- a vegyi anyagok és a sugárzások veszélyjeleivel, a biztonsági szabályokkal – *kémia és fizika órákon, osztályfőnöki órák baleset- és katasztrófavédelmi oktatásain*
- a szexuális egészség és az optimális párkapcsolat fogalmával, a fogamzásgátlás lehetőségeivel, módjaival, majd pedig a felnőtté válás kialakulásának részeként a gyermekvállalásra való felelős felkészülés mikéntjével – *biológia és osztályfőnöki órákon*
- a felelősséggel, mellyel mások egészségét segíthetik elő: ezzel kapcsolatban elsősegély-nyújtási és újraélesztési alapismeretekre tehetnek szert – *biológia, testnevelés és osztályfőnöki órákon, valamint iskolai szintű megmozdulásokon, szakmai napokon*. A 18. életévüket betöltött diákjaink és dolgozóink a nálunk szervezett véréradásokon tevélegesen is hozzájárulhatnak mások gyógyulásához.

- Az egészségkárosító, függőséget okozó szerek és szokások (alkohol, nikotin, koffein, drogok, illetve pl. internetfüggőség) romboló hatásával, ezek helyett más alternatívák megismerésével – *kémia, biológia, osztályfőnöki órák, interaktív bűnmegelőzési foglalkozások stb.*
- b. Ez utóbbi téma, mint az előzők is, szoros összefüggésben van a **lelki, pszichés egészség** védelmével. Valljuk, hogy a test és a lélek egészsége egymástól nem szétválasztható fogalmak, ezek szoros egymásra hatását tapasztaljuk nap, mint nap.
- Ezért különösen fontos, hogy diákjaink a nálunk töltött évek alatt elsajátítsák
- az elfogadás képességét – elsőként az önismeret kialakulásával párhuzamosan az önelfogadást, majd a másokkal szembeni toleranciát, mások elfogadását
 - a pozitív „szenvédélyek” megtalálásának módját – *pl. egyes művészeti ágakban*
 - stresszoldó technikák megismerését, gyakorlását
 - a fejlődés képességét, s megakadás esetén a segítségkérés fontosságának megértését és módját
 - a társas kapcsolatok, az együttműködés, a közösségépítés megvalósításának formáit és örömeit
 - a konfliktuskezelés hatékony formáit
 - a felelősségvállalást önmagukért és közösségükért, az érdekképviselő kultúrált és hatékony módjait – *mindezekre a következő lehetőségek nyílnak: osztályfőnöki és etika órák, osztálykirándulások, táborok, kortárssegítő képzés, Ady-nap, érzékenyítő programok, drámapedagógiai foglalkozások, önismereti és közösségépítő hétvége, iskolapszichológussal való egyéni találkozás, illetve relaxációs és autogén tréning*
- c. Az egészség harmadik pilléréként a **mentális jóllét** kialakítása érdekében fontosnak tartjuk, hogy minden diákunk
- a tanórákon és egyéb alkalmakkor elsajátított ismeretek, tudás birtokában jól tájékozódjon az őt körülvevő világban, biztonságban és otthon érezve magát
 - kipróbálhassa, felfedezhesse azokat a területeket, amelyekben különösen sikeres, s ezzel pozitív megerősítést és további motivációt kapjon a folytatáshoz
 - az előbbieket eredményeképpen pedig sikeres pályaválasztást tudhasson magáénak – *ezt segítik az egyes műveltségi területeket felölelő szakmai napok, az egyes szakkörök, versenyek, osztályprogramok*

Kapcsolat a családdal

A diákok szokásaik többségét a családból hozzák. Ehhez járul hozzá mindaz, amit az iskolában tanulnak és tapasztalnak, valamint amit kortársaktól hallanak és a médiában látnak. Az iskolában is tapasztalható, hogy a családjukból mit hoznak magukkal a diákok, de a hatás fordítva is létezik: a gyerekek hazaviszik az iskolában elsajátított készségeket (pl. a szelektív szemétyűjtés gyakorlatát).

Az iskola fontos színtere az egészséggel kapcsolatos szemlélet kialakításának és szükség szerint a megváltoztatásának. Ezzel hozzájárul az **esélyegyenlőség** elősegítéséhez. Fontos célunk, hogy az egészség-ismeretek bensővé váljanak.

8.3. Környezeti nevelés

„Az élmény kapcsol minket a valósághoz...”

Az Ady Endre Gimnázium „zöld” iskolaként is ismert szűkebb környezetében. Ezt a már-már állandó jelzöt nemcsak az iskola külső és belső burkolata, nem is csak az épületen belül és az udvaron pompázó sok-sok növény, hanem iskolánk környezettudatos szemléletmódja is indokolja.

Valljuk, hogy a természet és a környezet védelmének igényét már egészen kis korban érdemes elültetni a gyermekekben, de a gimnáziumi korosztály számára is fontos, kiaknázásra váró feladatokat rejt ez a terület. Az ismeretek bővülése, az ok-okozati összefüggések megértése, az egyre önállóbb gondolkodás, tevékenykedés és egyre érettebb felelősségvállalás lehetővé teszi a diákok valós, előremutató, hasznos közreműködését ezen a területen.

Ökoiskola program

Iskolánk mindennapi életében hosszú évek óta egyre nagyobb szerepet kap a környezettudatos szemlélet. A sok program és működő gyakorlat alapján első ízben 2014-ben pályáztunk az Ökoiskola címre, amit el is nyertünk. Iskolánk 2015. január 1. óta jogosult az **Ökoiskola cím** viselésére. Újabb sikeres pályázatunk lehetővé tette a program megszakítás nélküli folytatását.

Az eddig elért eredményeinket szeretnénk továbbfejleszteni, s újakkal bővíteni.

Tevékenységeink:

- Működtetjük az Öko munkacsoportot (tanárok) és a ZIM-et (a diákokból alakult Zöld Iskola Munkacsoportot).
- A kertet továbbra is madárbarát kertként működtetjük, iskolai közösségi szolgálat keretében folytatjuk a téli madáretetést, karbantartjuk az etetőket és a madárodú telepet. Iskolánk Madárbarát iskola.
- Kialakítottunk egy fűszerkertet.
- Szülői segítséggel tovább zöldítjük az iskola belső tereit.
- Kibővítettük a szelektív szemétyűjtést. A meglévő kukákat feltűnőbb jelzésekkel láttuk el. Az iskola területén hat palackprést helyeztünk el.
- Korszerűsítjük a tankonyha felszerelését (szülői együttműködéssel)
- A felújított tankonyhában egészséges ételeket készítünk gyerekek közreműködésével.
- Nagyobb figyelmet fordítunk az osztálydekorációkra.
- Figyelmet fordítunk az energiatakarékosságra.
- Több természetvédelmi közösségi szolgálati lehetőséget biztosítunk a diákok számára.

Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink

- részt vegyenek legszűkebb környezetük: iskolájuk, lakóhelyük tisztántartásában, díszítésében, otthonosabbá tételében
- kapcsolódjanak be a természetvédelembe
- vegyenek részt a szelektív hulladékgyűjtésben
- energiatakarékos és „zöld” megoldásokat részesítsenek előnyben
- nemzetközi projektekbe bekapcsolódva saját tapasztalatokat szerezzenek a globális problémákról és más országok diákjaival és tanáraival együtt tegyenek lépéseket ezek felderítésére és javaslatokat a megoldásukra

Mindezek alapján iskolánkban az egészségnevelést teljeskörű szemlélet szerint kívánjuk megvalósítani: az iskola egészére kiterjesztve, az együttműködő partnerek széles körét bevonva. Célunk, hogy mindegyik fő egészségkockázati tényezőre megpróbáljunk hatni (táplálkozás, testmozgás, lelki egészség és egészség-ismeretek).

Együttműködő partnereink

- diákok
- szülők
- iskolaorvos, védőnő, gyermekfogász, iskolapszichológus
- Közép-Pesti Tankerületi Központ (fenntartó)
- XIII. Kerületi Önkormányzat
- a rendőrség DADA és Ellenszer bűnmegelőzési programjának szakemberei
- Angyalföldi Sport és Szabadidő Központ
- az IKSZ keretében szerződött partnereink
- egészségneveléssel foglalkozó szervezetek (akkreditált programok)
- környezetvédelemmel foglalkozó szervezetek (akkreditált programok), nemzeti parkok
- FKF (Fővárosi Közterületfenntartó Vállalat)
- a nemzetközi csereprogramokban résztvevő külföldi iskolák

8.4. Az egészségnevelés színterei az Ady Endre Gimnáziumban

Tanítási órák (szakórák)

A tanítási órák egészségneveléssel kapcsolatos ismeretanyaga azt a célt szolgálja, hogy a diákok korszerű ismeretekkel rendelkezzenek az egészségről, testük működéséről, a balesetek és károsodások elkerülésének lehetőségeiről, az egészségüket veszélyeztető anyagokról és hatásokról. Fontos, hogy képesek legyenek ne csak a maguk, de mások testi épségének, egészségének védelmére. Képesek legyenek felismerni a veszélyhelyzeteket, s lehetőség szerint megszüntetni a veszélyeztető tényezőket.

A fenntartható fejlődés szemléletét minél szélesebb körben szeretnénk megismertetni és alkalmazni mind a tanítási órákon, mind az iskolai élet mindennapos gyakorlatában. Diákjainkat takarékos életvitelre, tudatos vásárlói magatartásra igyekszünk szoktatni.

2017-ben iskolánk elnyerte a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium **Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola** díját.

Osztályfőnöki órák

(Részletes tematika: 3.sz. melléklet)

Az egészséges életmód az osztályfőnöki órákon

Az iskolában tankonyha áll rendelkezésre a főzős programokhoz. A tankonyha felszerelését időről időre fel kell frissíteni ahhoz, hogy megfelelő és biztonságos környezetben készülhessenek az egészséges ételek. Karácsony előtt különösen gyakori a szorgoskodás a konyhában. Ilyenkor az osztálykarácsonyokra is sütnek a diákok, illetve a szociális intézmények meglátogatására készülnek süteményekkel.

A szexuális felvilágosítást az osztályfőnökök, a biológia tanárok, illetve meghívott külsős előadók bevonásával látjuk el.

Az osztályfőnök által szervezett közös sportprogram (úszás, túrázás, korcsolyázás, biciklizés stb.) az egyik leghatékonyabb módja a diákok több mozgásra való serkentésének.

Bűnmegelőzés az osztályfőnöki órákon

Folyamatos kapcsolatot tartunk a hivatalos szervekkel, mindenekelőtt a XIII. kerületi Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési Osztályának munkatársaival, akik a DADA-program keretében végzik felvilágosító tevékenységüket, de közlekedésbiztonsági foglalkozásokat is tartanak alsóbb évfolyamos diákjaink számára. Egyéb bűnmegelőzési programokra is nyitottak vagyunk.

Pályorientáció az osztályfőnöki órákon

Az osztályfőnökök önismereti gyakorlatokkal, tesztekkel, beszélgetésekkel segítik diákjaik pályaválasztását. Igénybe vesznek külső segítséget, pályorientációs szervezeteket is. A diákok részt vehetnek az egyetemek nyílt napjain (11-12. évfolyamon iskolaidőben 2-2 alkalommal). Az Educatio kiállításra osztálykeretben látogatnak el. Gyakori, hogy meghívják volt diákot az osztályfőnöki órára, aki beszél választott egyeteméről, illetve szakmájáról. Támogatjuk, hogy az érdeklődő lányok részt vegyenek a Lányok Napja programban. Az interaktív gyakorlatok és előadások során a résztvevő lányok sok-sok új információval és élménnyel gazdagodnak, és új ötleteket, motivációt kapnak a pályaválasztáshoz.

Az információáramlást az iskola továbbtanulási felelőse is segíti.

A fenntartható fejlődés szemlélete az osztályfőnöki órákon

Diákjainkkal megismertetjük a szelektív szemégyűjtés szabályait. Ehhez megteremtjük iskolánkban a tárgyi feltételeket (különböző szemégyűjtők alkalmazásával). Szorgalmazzuk a veszélyes hulladékok közül az elemek szelektív gyűjtését. A szelektív gyűjtést a továbbiakban szándékunkban áll kiszélesíteni.

A diákokat arra ösztönözzük, hogy takarékoskodjanak az árammal, a vízzel, a papírral. Lehetőség szerint példát mutatunk számukra pl. újrapapír felhasználásával.

A szabályokra és az elvárt magatartásformákra időről időre felhívjuk a figyelmet.

Az esztétikus környezet kialakítása az osztályteremben

Minden tanévben több fordulós osztálydekorációs versenyt hirdetünk. A versenyen szempontként szerepel, hogy mennyiben használtak fel újrahasznosított anyagokat a diákok a dekoráláshoz. Értéknek tartjuk a biztonságos, barátságos, esztétikus iskolai környezetet.

Mindennapos testnevelés

A törvényi előírásoknak megfelelően 2012 óta felmenő rendszerben bevezettük a mindennapos testnevelést. Iskolánk 19 osztályában a heti 5 testnevelés óra ellenére sem oldható meg a tornateremben, hogy az egy mobil fallal kettéosztható. Az udvaron is vannak sportpályáink. Futásra a Rákospatak körüli ösvény nyújt lehetőséget.

A heti 5 testnevelés óra lehetőséget ad arra, hogy minél több sportággal megismertessük a tanulókat. A nap elején vagy végén lévő dupla órákban iskolán kívüli lehetőségeket is elérünk (több esetben szülői segítséggel): pl. tollaslabda-pályát, korcsolyapályát.

Lehetőség szerint igénybe veszünk minden külsős helyszínt, amit a fenntartó engedélyez. Iskolánk közvetlen szomszédságában az Angyalföldi Sport és Szabadidő Központban is tartunk testnevelés órákat.

A testnevelés órákon zajlik a tanulók fitességi felmérése (**NETFIT**, Nemzeti Egységes Tanulói Fitességi Teszt). Reméljük, hogy a diákok és a szülők számára hozzáférhető ajánlások segítséget nyújtanak majd az egészséges életmód kialakításában.

„Az egészségközpontú fizikai fitesség egy olyan döntően genetikailag meghatározott állapot, amelyben a különböző testrészek, szervrendszerek hatékony együttműködése lehetővé teszi, hogy a mindennapokban egészséges és aktív életet éljünk. Összességében az

egészségközpontú fittség azon képességeket jelenti, amelyeknek közvetlen befolyásuk van az egyén egészségi állapotára.” (www.mdsz.hu/netfit)

Iskolai sportprogramok

A tanulók igényei alapján házigajnoságokat szervezünk. Célunk, hogy tanulóinkkal minél több mozgásformát megismertessünk.

Kerületi, budapesti stb. sportprogramok

Testnevelőink vezetésével sok diákunk vesz részt kerületi és budapesti sportversenyeken. Az eredményeket az iskola honlapján (www.adygimnazium.eu) jelentetjük meg, az okleveleket kitesszük a falújságra, az elnyert kupák az aulában elhelyezett szekrényekben tekinthetők meg.

Iskolánkba számos leigazolt sportoló jár, akik közül sokan érnek el kimagasló eredményeket. Az ő eredményeiket is közzétesszük. (Felkészülésüket úgy segítjük, hogy kérésre felmentést kapnak maximum heti 2 testnevelés óra alól, illetve esetenként az Oktatási Hivatal határozata alapján egyéni tanrend szerint teljesíthetik az iskolai kötelezettségeiket.)

Iskolaorvosi ellátás, fogászati szűrés

A mindenkori jogszabályoknak megfelelően az iskolai szűréseket és a kötelező védőoltások beadását iskolaorvos látja el, iskolai védőnő segítségével. Munkájukat az orvosi szobában végzik. Szakmai útmutatásuk alapján szerezzük be az elsősegélynyújtó felszereléseket, melyek az iskolai és a táborigazságvédelem elengedhetetlen eszközei.

A fogászati szűrést szakorvos végzi évi egy alkalommal.

Iskolapszichológus

A fenntartó által biztosított időbeosztásban a diákok lelki támogatását iskolapszichológus végzi. A diákok saját kezdeményezésükre, szüleik vagy tanáraik javaslatára kereshetik fel a pszichológust. Az egyéni tanácsadás tanóra ideje alatt is végezhető. Számítunk a szakember segítségére osztályszintű problémák kezelésében, tanári esetmegbeszéléseken is.

Szakköri foglalkozások

Iskolánkban többféle szakkör biztosítja a szabadidő hasznos eltöltését. A szakkörök típusa és száma függ a diákok igényeitől, a tantárgyfelosztástól és az emberi erőforrások nyújtotta lehetőségektől.

A művészeti szakkör tagjai közül többen indulnak különböző versenyeken. Néhányan a szakkörön készülnek fel a vizuális kultúra érettségire is.

Az énekkar rendszeresen szerepel iskolai és külsős programokon.

Iskolán kívüli természetjáró programokat a Vágtató „hippók” túraszakkör szervez, gyakran mennek többnapos kirándulásra, illetve biciklitúrákra itthon és a határainkon túl is.

Osztálytermi és beavató drámapedagógiai színházi programok

Az osztálytermi színházi előadások segítenek diákjainknak a korosztályt érintő problémák érzelmi feldolgozásában. A drámapedagógia eszközeivel feldolgozott problémák olyan aktuális kérdéseket feszegetnek mint az erőszak, a függőség, a kirekesztés, öngyilkosság, drog, családi konfliktusok, stb.

A speciális, tematikus beavató színházi előadások látogatásával alternatív, iskolán kívüli szabadidős programot biztosítunk tanulóink számára. Az előadásokat és programokat követő foglalkozások célja, hogy a fiatalok közösen beszélgetve dolgozzák fel a kapott élményt.

Vezető célok:

- az egészséges életvitellel kapcsolatos attitűd pozitív irányú befolyásolása,
- önismereti és kapcsolati kultúra fejlesztése,
- a segítő attitűd és csoportkultúra építése, bizalomépítés
- az agresszió visszaszorítása
- az autonóm döntéshozási készségek erősítése
- a csoportban rejlő támogató erők megtapasztalása;

Iskolán kívüli kulturális programok

A tervezett programokkal közvetítjük a helyes magatartási, viselkedési normákat, az igazi emberi értékek felismerését és fontosságát. Fejlesztjük a fiatalok döntési képességét, egészséges életmódra törekvését, akaraterejét, önismeretét, önfegyelmét. Célunk, hogy diákjaink megbízhatóvá váljanak, nyitott szellemiségűek és toleránsak legyenek, önértékelésük helyes legyen.

Biológia terepgyakorlatok

Pedagógiai programunk része, hogy évente egy fél osztály számára emelt szintű biológia képzést hirdetünk. A biológias csoportok tanmenete 9. és 10. évfolyamon tartalmazza az 5 napos terepgyakorlaton való részvételt. A költségek csökkentése miatt a terepgyakorlatot csak az egyik évben szervezzük meg egy 5 napos, egybefüggő programként egyik nemzeti parkunk területén. A másik évben öt egynapos kirándulást szervezünk a diákok számára. Célunk, hogy tanulóink a természetben gyűjtsenek saját tapasztalatokat, végezzenek egyéni és csoportos megfigyeléseket, számításokat. Előzetes felkészülésük során gyakorolják a természettudományos gyűjtőmunkát, s kiselőadások során fejlődjön előadókészségük is. Azt is fontosnak tartjuk, hogy diákjaink a nemzeti parkok szakembereivel való találkozás során ismerkedjenek meg a terepi munka szépségeivel és nehézségeivel. A pályaválasztást is segítjük azzal, hogy kiszélesítjük a látókörüket, megmutatva, hogy a biológia iránt érdeklődőknek nemcsak az egészségügyben lehet elhelyezkedni.

Tehetséggondozó foglalkozások

A tehetséggondozó foglalkozások segítik a tanulók pályaorientációját, céljaik elérését.

A biológia és a kémia tantárgynak specifikumaiból adódóan része az egészséges életmód. Az idegen nyelvek magas szintű oktatása során, a nyelvvizsgára készítés részeként foglalkoznak a diákok a környezetvédelemmel, a környezettudatossággal, az egészséges táplálkozással.

Iskolanapok, tematikus napok, tematikus hetek

Az Ady-nap az IDŐ által szabadon felhasználható nap, melyet a jogszabályok szerint a 7 tanítás nélküli munkanapból kell biztosítani a diákönkormányzat számára. Az IDŐ ezen a napon az iskola összes tanulója számára szervez programot. Az Ady-nap hagyományos időpontja a tavaszi szünet előtti utolsó tanítási nap.

Évente egyszer Pályaorientációs napot tartunk. Meghívott előadók segítségével, felsőoktatási intézmények és munkahelyek meglátogatásával egyaránt támogatjuk tanulóink tájékozódását.

A tanév során további tematikus nap is szervezhető, pl. Ökonap, Tehetségnap, Egészségnevelési nap stb. Időről időre meghívunk külsős szakembereket, egyetemi tanárokat, volt diákjainkat, akik a témához kapcsolódóan tartanak előadásokat vagy interaktív foglalkozásokat.

A pénzügyi és gazdálkodási tudatosságra nevelés jegyében rendszeresen csatlakozunk a Pénz7 – pénzügyi és vállalkozói témahét programjaihoz, melynek keretében pénzügyi, illetve vállalkozások működtetésében tapasztalattal bíró önkénteseket fogadunk, valamint az iskola pedagógusai is tartanak foglalkozásokat.

Táncstanulás iskolai programokra (Szalagavató, Gólyabál)

Diákjaink közül egyre többen járnak táncanfolyamokra. Mindig vannak eredményes versenyzők is a különféle tánc stílusokban. Gyakori, hogy a Gólyabálra való előzetes feladatok között szerepel osztálytánc, melyet az egyik osztálytárs tanít be a többieknek.

A Szalagavatón hagyomány, hogy a bált bécsi keringő zárja. A végzősök osztálytáncokat mutatnak be, gyakran osztályfőnökük közreműködésével. A végzősök közül többen ekkor tanulnak először tánclépéseket, s a bálon büszkén mutatják be új tudásukat.

A műsorban mindig szerepelnek alsóbb éves táncsport versenyzőink is.

A 7. évfolyamon lehetőség szerint néptánc tanítást szervezünk az ének-zene órák keretében.

IKSZ: iskolai közösségi szolgálat

Az IKSZ koordináló tanárok vezetésével és sok kolléga bekapcsolódásával keressük az új lehetőségeket diákjaink számára. Nagyon pozitív visszajelzéseket kapunk a különböző szervezetektől, akik meg vannak elégedve a diákok munkájával. Tanulóink is sok új tapasztalatot szereznek, sok szép pillanatot élnek meg a szolgálat során. Valószínűleg többüknek segít a pályaválasztásban is, hogy különféle intézményeket, munkahelyeket látnak.

Célunk, hogy minél többen vegyenek majd részt az iskolai évek után is önkéntes segítő tevékenységekben akár szervezeten, akár egyénileg.

Osztálykirándulások

Tanévenként egy tanítási napot biztosítunk osztálykirándulásra. Az osztályfőnökök többsége 2 vagy 3 napos kirándulást szervez a hétvége bevonásával. A diákok hazánk szép tájaira jutnak el, megismerkednek a helyi látnivalókkal. Sajnos vannak, akiknek ez az egyetlen lehetőségük az országjárásra. Ha a család nem szokott kirándulni, nem érdeklődik az utazás iránt, akkor a mi feladatunk, hogy kellemes élményeken keresztül felkeltsük erre az igényt.

Az iskolán kívüli együttlét olyan beszélgetésekre teremt lehetőséget, amelyek során tanár és diák új oldaláról ismerheti meg egymást. Olyan gyerekek is kialakíthatnak kortárs kapcsolatokat, szerezhettek sikerélményeket, akik az iskolában az osztály periferiájára szorultak.

Ha az osztály közösen főz bográcsban vagy süteget a tábortűz mellett, kiderülhet, hogy ki mennyire ügyes ezekben a praktikus dolgokban, illetve kinek vannak nagy lemaradásai. A készségek kialakításában segíthet az osztálytársak példája.

Gólyatábor

Az iskolánkba felvett új diákok számára gólyatábort szervezünk. Gólyatáborunkat hagyományosan egészséges falusi környezetben szervezzük meg. A programok 90 %-a szabadtéren zajlik, így a gyerekek jó levegőn vannak, mozognak, tevékenykednek.

A sportolás évek óta jelentős részét teszi ki a heti programnak. Jellemzően röplabdázás, zsinórlabdázás, kosárlabdázás, foci, amerikai foci és tollaslabda szerepel a kínálatban. Fontosnak tartjuk, hogy ez alatt az idő alatt a tanulók azt is megtapasztalják, hogy a technikai eszközök nélküli szabadidős elfoglaltságok igazi élményt nyújtanak. A tábor programját a tanárok állítják össze, de a lebonyolításban sokat segítenek volt diákjaink, illetve jelenlegi diákjaink közül a „kosok”, azaz a kortárs segítők is. A tábor ismerkedés az új iskola szokásaival, követelményeivel, a várható iskolai programokkal. Nagy teret kapnak a közösségformáló játékok. A diákok között ismeretségek, barátságok alakulnak ki, és ez nagy mértékben megkönnyíti a szeptemberi iskolakezdést. A beszélgetésekből az is kiderül, hogy a gyerekek egy részének ez a tábor jelenti a nyaralást.

Nyári táborok

Nyári táborokat is szervezünk. Ezek között szerepel osztálytábor, szaktáborok, sporttábor, vándortábor, az igényeknek megfelelően, illetve a kollégák szervezésének köszönhetően.

Nemzetközi kapcsolatok, külföldi tanulmányutak

Iskolánkban hagyományosan sok külföldi utat szervezünk. Az Erasmus+ program keretében olyan diákok számára is lehetőséget biztosítunk a vendégfogadásra, az utazásra, a programokban való részvételre, akik saját pénzből nem jutnának el külföldre. A többoldalú kapcsolatok alkalmával gyakran választunk a környezetvédelemmel összefüggő témát (pl. a víz témaköre egy német nyelvű program során, illetve a biodiverzitás témája egy angol nyelvű programban).

Több kolléga szervez rendszeresen külföldi tanulmányutakat. Hagyományosnak számít a Határtalanul programban való részvétel, az adventi bécsi kirándulás, alpesi erdei iskola, a nyári francia tanulmányút, a látogatások Európa történelmi jelentőségű térségeibe (Görögország, Olaszország, Anglia stb.). Ezek az utak mindig alaposan megtervezett programokat kínálnak, melyek figyelembe veszik az életkori sajátosságokat és messze túlmutatnak egy szokványos társasutazás során szerezhető benyomásoknál.

Iskolai étkeztetés

Az étkeztetés az önkormányzat feladata. Iskolánkban csak ebédeltetés történik. A konyha tálalókonyha, az ebédet hozatjuk. 2014 szeptemberétől a szolgáltató bevezette a reformkonyhát, ami egészségesebb, kevésbé sós és cukros ételeket jelent. A kenyérválaszték is bővült: a fehér kenyéren kívül teljes kiőrlésű és rozsos kenyeret is kínálnak az ételek mellé. Desszertként gyakori a gyümölcs és a müzliszelet.

Iskolai büfé

Az iskolai büfé mindenkori üzemeltetőjének a következő jogszabályokat kell betartania:

- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 129. § és 130. §
- 2011. évi CIII. törvény

Nem árusíthat a büfében a népegészségügyi termékadóról szóló törvény hatálya alá tartozó termékeket, valamint alkohol- és dohánytermékeket.

Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Tanítási órák keretében

- Biológia tananyag keretében: 8. és 11. évfolyamon, az emberi test tárgyalása során
- 11. évfolyamon orvostanhallgatók által tartott foglalkozásokon az újraélesztés elméletének és gyakorlatának megtanulása, begyakorlása során
- Balesetvédelmi oktatás során a kémia, fizika, informatika, testnevelés tantárgyak tanév eleji első óráján
- Osztályfőnöki órán az egészségnevelés témakör keretében

Tanórákon kívüli tevékenységek keretében

- Az iskolánkban időnként külsős előadók (pl. orvostanhallgatók vagy a Vöröskereszt munkatársai) tartanak elsősegély-nyújtási gyakorlatot és előadást.
- A biológiát emelt szinten tanulók éves terepgyakorlata előtt, ahol a természetben előforduló veszélyhelyzetekből adódó elsősegély-nyújtási feladatokra hívjuk fel a figyelmet.
- Osztálykirándulásokon az osztályfőnök tart balesetmegelőzési és elsősegély-nyújtási oktatást.

9. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, AZ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK

Intézményünk rendelkezik a közoktatási intézmények kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékében foglaltakkal.

Biztosítjuk az érettségi vizsgaszabályzat által előírt eszközöket.

Az iskola könyvtári állományának bővítésére a szakmai munkaközösségek is rendszeresen javaslatot tesznek.

Iskolánk alapvetően jól felszerelt, a XXI. század követelményeinek eleget tud tenni. A fejlesztésről azonban nem mondhatunk le. A pedagógia programban foglaltak megvalósításához elengedhetetlen a megfelelő tárgyi feltételek biztosítása. A szakszertárakat folyamatosan fejlesztjük. Mindezek segítségével valósítható meg a felfedezettő tanulás és az élménypedagógia. Hosszú évek óta rendszeresen használjuk a rendelkezésre álló aktív táblákat.

A szakmai munkaközösségek javaslatai alapján kerül sor korszerű szakirodalom, szemléltetőeszközök, modellek beszerzésére. A természettudományi és reál munkaközösségek által végzett kísérletekhez beszerezzük a szükséges anyagokat.

A számítógépek védelmében néhány terem klímával történő felszerelése megtörtént. A kompetencia alapú oktatást korszerű eszközök használatával, új szoftverek alkalmazásával, új digitális tartalmak használatával támogatjuk.

Ugyancsak fontos, hogy kizárólag jogtiszt programokkal dolgozzanak diákjaink és tanáraink. Az intézmény számítógépeit vírusvédelemmel és tartalomszűrővel ellátva működtetjük.

A tanórák módszertani sokszínűsége, a rendszeres számonkérések és a belső vizsgarendszer szükségessé teszi nyomtatók és fénymásológépek használatát.

Sajátos nevelési igényű tanulóink számára, akiknek speciális eszközök használata engedélyezett, az érettségi vizsgán laptopot biztosítunk.

Állagmegóvás céljából fontos a termék rendszeres festése, ill. mázolósa.

Az iskola kettéválasztható tornatermében egyszerre maximum két osztály testnevelés órája szervezhető meg. A tornaterem telítettsége miatt előfordulhat, hogy a 8. órát is igénybe kell vennünk.

A mindennapi testnevelés követelményeinek megfelelően, 19 osztályunk miatt elengedhetlenné vált további helyszínek, így például az iskola szomszédságában lévő Sportcsarnok termeinek igénybevétele.

Az udvaron sportpályák is rendelkezésre állnak, amelyek megfelelő időjárás esetén használhatók.

A sporteszközöket az iskola szakmai-dologi költségvetéséből és pályázatok segítségével szerezzük be. Arra törekszünk, hogy minél több sportágat megismertessünk tanulóinkkal.

Az iskola rendelkezik tankonyhával, ami a hagyományőrzésnek, közösségi nevelésnek, valamint az egészséges életmódra nevelésnek is színtere. A tankonyha felszerelésében segítséget nyújtanak a szülők is.

A közösségi terekben elhelyezett tanulószigetek az önálló tanulást és a kortárssegítést is szolgálják.

A fűszerkert gondozásához rendelkezünk megfelelő kerti szerszámokkal. A Madárbarát kertben odútelepet és egy nagyméretű madáretetőt működtetünk. Karbantartásuk és szükség szerinti cseréjük folyamatos.

10. A SZÜLŐK, A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

10.1. A tanulók és a pedagógusok együttműködési fórumai

A diákokat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról illetve a tantárgyi eredményeikről az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője, az osztályfőnökök és a szaktanárok tájékoztatják az alábbiak szerint:

- az iskola igazgatója az iskolai tanévnyitó és tanévzáró ünnepélyeken, iskolagyűlésen, valamint legalább évente egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, illetve alkalmanként az évfolyamok képviselőivel való kötetlen beszélgetésen,
- a diákönkormányzat vezetője folyamatosan, személyesen és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
- A tanulók érdemjegyekkel történő értékelése a gimnázium értékelési rendszerének megfelelően, rendszeresen, a munkatervben rögzített időpontokhoz kötötten történik. Erről a szülők az elektronikus naplón keresztül tájékozódhatnak.
- A tanulók kérdéseiket, véleményeiket szóban vagy írásban, egyénileg ill. választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, a tantestülettel, a tanárokkal.

10.2. A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az iskolavezetés és a tantestület minden, a törvény által meghatározott kérdésben kikéri a diákönkormányzat véleményét.

Eljárásrend:

- a dokumentumok összeállításának folyamatába az igazgató bevonja a mindenkori diákvezető(ke)t
- a véglegesítés előtt az IDŐ vezető és az igazgató részvételével tárgyalást kezdeményeznek az osztályközösségek diákvezetőivel
- a kész dokumentumokat aláírásával hitelesíti a diákvezető

10.3. A szülők és pedagógusok együttműködése

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, aktuális feladatokról, rendkívüli intézkedésekről az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente a szülői választmányi ülésen vagy iskolai szintű szülői értekezleten ill. szülői fórumon,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztály szülői értekezletein, esetleg az interneten: levelező csoportokon és a közösségi oldalakon létrehozott csoportfelületeken keresztül.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a. Szülői értekezlet

Célja a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- az osztály tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményéről, problémáiról,
- az éppen aktuális feladatokról

A szülői értekezleten az osztályfőnök feladata a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

b. Fogadóóra

A szülők és a szaktanárok személyes találkozása. Célja egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal (otthoni tanulás, szabadidő megszervezése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.)

c. Tájékoztatás az e-naplón keresztül

A szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányi eredményeiről, tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, a mulasztásokról, illetve a különböző iskolai vagy osztályszintű programokról, szülői értekezletekről és fogadóórákról.

A szülők egyedi hozzáférési kódot kapnak, hogy gyermekük eredményeit naprakészen nyomon követhessék az e-naplóban. A félévi értesítőt e-napló használata esetén is nyomtatott formában kell kiadni.

A munkatervben rögzített időpontig félév és év vége előtt a szaktanárok e-napló üzenetben tájékoztatják a gyenge teljesítményről a szülőket.

d. Óralátogatási lehetőség szülők számára

A 7., 8., 9. évfolyamos tanulók szüleinek évi egy, a munkatervben rögzített alkalommal lehetőséget biztosítunk, hogy gyermekeik tanóráit megtekintsék.

e. Igazgatói tájékoztató a következő évi beiskolázásról – Nyílt napok

- Minden év őszén tájékoztatja az intézmény vezetője az érdeklődő diákokat és szülőket a következő évben induló tanulócsoportokról és a felvételi követelményekről.
- Nyílt napok keretében lehetőséget biztosítunk óralátogatásokra.

Az iskola honlapja

A honlap az iskolai élet, események és eredmények közzétételének fóruma. Kiemelt szerepe van a felvételi eljárásrenddel kapcsolatos információk közlésében, az ECDL vizsgajelentkezésben, a Nyílt napi regisztrációban, iskolai versenyek meghirdetésében stb.

10.4. A pedagógusok közötti kapcsolattartás hivatalos fórumai

a. Alakuló és évnyitó értekezlet

az adott tanév munkatervének ismertetése, ami a munkaközösségek javaslata alapján készül.

b. Félévi értekezlet

előtérbe kerülnek a tanulmányi munka javítását, a továbbhaladást szolgáló javaslatok, észrevételek.

c. Tanévzáró értekezlet

az adott tanév munkájának értékelése (oktatási, nevelési, gazdasági és egyéb szempontból) a munkaközösség-vezetők és az egyes területek felelőseinek bevonásával.

d. Nevelési értekezlet

A nevelés egy adott, többeket érintő témakörének alaposabb megismerése, megvitatása (esetenként meghívott előadó vezetésével).

e. Munkaértekezlet

Havonta megtartott, értékelő, beszámoló fórum, ahol szó esik a következő időszak legfontosabb teendőiről is. Mód van arra, hogy a tantestület egy-egy aktuális nevelési problémát röviden megvitasson, arról véleményét cseréljen.

Az országos kompetenciamérés eredményeinek megismerésére egy önálló munkaértekezlet szolgál.

A belső vizsgák eredményeit és tapasztalatait szintén munkaértekezlet keretében elemzi a tantestület.

f. Munkaközösségi értekezlet

Az egy munkaközösségbe tartozó tanárok szakmai egyeztető fóruma.

g. Egy osztályban tanítók értekezlete

Konzultációs fórum, ahol az osztályfőnökök ismertetik stratégiai tervüket a szaktanárokkal, hogy együtt tehessenek lépéseket az egyes tervezett elemek megvalósulásáért. A tanulmányi előmenetelen kívül a diákok személyes problémáiról, családi helyzetéről, szabadidős elfoglaltságáról, továbbtanulási szándékáról ad információkat. A közös konzultáció lehetőséget ad a fiatalok többoldalú megismerésére,

de éppen ezért tanári diszkréciót követel.

h. Osztályozó értekezletek

A félévi és év végi jegylezárást követő megbeszélések, ahol elsődlegesen a továbbhaladásról, valamint a magatartás és szorgalom értékeléséről döntenek az osztályban tanító tanárok.

Szükség esetén a felsorolt értekezletek mindegyike megtartható online formában is.

i. Kihelyezett továbbképzés

Feladata, hogy a tanárok egy aktuális területet együtt, közösen dolgozva elevenítsenek fel, s a tapasztalatok alapján a friss információk birtokában egységesen alkalmazzanak.

j. Közös tantestületi programok

A tantestületi szobát csak értekezletek tartására használja a tantestület. A tanárok kisebb csoportokban, a szertárakban töltik az óráközi szüneteket. Ezért is szükségesek a közös programok: nagy iskolai rendezvények és egy vagy többnapos tantestületi tanulmányi kirándulások.

k. Körlevelek, hirdetőtábla, iskolarádió, e-mail

A gyors intézkedést igénylő feladatok közlésére szolgáló eszközök. A korszerű infokommunikációs eszközök és az internet használata megkönnyíti a széleskörű véleményegyeztetést kívánó feladatok elvégzését.

Az iskola szerverén közös könyvtár áll a pedagógusok rendelkezésére (módszertani anyagok, feladatbank, aktualitások).

10.5. A diákok egymás közötti információáramlásának eszközei

a. Iskolarádió

Meghatározott rend szerint, de a diákok elképzelése alapján működik. A középiskolában elvárható színvonal megőrzését segítő tanár is garantálja.

b. Iskolaújság

A diákok kezdeményezésére lehetőség van iskolaújság megjelentetésére.

c. diák hirdetőtábla

A rendszeresen érkező anyagok az IDŐ patronáló tanár és a pályaválasztási felelős közreműködésével kerülnek a falújságokra.

d. IDŐ megbeszélések

e. Interneten működő közösségi felületek

Az iskolai közösségi szolgálat aktuális lehetőségeiről zárt csoportban tájékozódhatnak a diákok. Osztályok is működtetnek zárt csoportokat.

11. SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK

11.1. A felvételi eljárás

Élünk a középiskolai központi felvételi lehetőségével a négy évfolyamos, az öt évfolyamos és a hat évfolyamos képzésre jelentkező tanulók esetében egyaránt.

A jelentkezés határidejét, a megíratás időpontját, a tényleges jelentkezési lapok beérkezési határidejét a tanév rendjét szabályozó rendelet határozza meg. Az értékelőlapok átvételének időpontját, a saját szóbeli felvételi vizsgák időpontját, az ideiglenes rangsor közzétételének időpontját, a tanulók értesítését a felvételi eredményéről, valamint a felvett tanulók beiratkozásának időpontját szintén a rendeletben meghatározottakhoz igazodva, az intézmény maga jelöli ki, rögzíti éves munkatervében.

A szülők tájékoztatására minden tanév októberében közzétesszük az iskola honlapján és tájékoztató füzetében a felvételi eljárás menetét.

Amennyiben a tanuló a felvételi eljárás során speciális körülmények biztosítását kéri, az erre vonatkozó szülői kérelem és a szakértői vélemények benyújtásának határideje azonos a központi írásbeli felvételi jelentkezés határidejével.

Amennyiben februárban hozzánk adja be a tanuló a jelentkezési lapját, csatolnia kell a bárhol megírt felvételi értékelő lapját. (Azoknak is csatolni kell az értékelő lapot, akik nálunk írták a központi felvételit.)

Szóbeli felvételit a 9. és 7. évfolyamra felvehető diákoknak is tartunk, amelyen a NAT tantervi követelményeit vesszük figyelembe. Vizsgáljuk továbbá a tanulók általános tájékozottságát.

Nyelvi előkészítő osztályoknál mérjük a felvételi tájékoztatóban jelzett angol tudásszint meglétét.

Nem küldünk külön értesítést a szóbeli felvételik időpontjáról, a beosztást az iskola honlapján tekinthetik meg (www.adygimnazium.eu).

Nem hívjuk be a szóbeli felvételi azokat a tanulókat,

- akik félévkor bármely tárgyból elégtelen osztályzatot kaptak *vagy*
- akiknek a félévi matematika osztályzata elégséges *vagy*
- akiknek hozott és a központi írásbeli felvételin szerzett pontjainak összege nem éri el a 90-et

A feltételeknek megfelelő tanulók közül **a szóbeli felvételi behívott tanulók számát** képzési típusonként, illetve tagozatonként határozzuk meg. A keretszámokat az éves Felvételi tájékoztatóban közzétesszük.

A maximálisan elérhető felvételi pontszám alkotórészei

	4 és 5 évfolyamos képzés esetén	6 évfolyamos képzés esetén
Központi írásbeli	50% (max. 100 pont)	50% (max. 100 pont)
Előző tanév év végi és az adott tanév félévi osztályzatokból hozott pontok <ul style="list-style-type: none"> - matematika, - magyar nyelvtan, - történelem, - idegen nyelv, - biológia <i>(biológia hiányában: környezetismeret vagy természetismeret)</i>	25% (max. $2 \cdot 25 = 50$ pont)	25% (max. $2 \cdot 25 = 50$ pont)
Saját szóbelin szerzett pontok	25% (max. 50 pont)	25% (max. 50 pont)

Az általános iskolai matematika osztályzat hiánya esetén a biológia osztályzatot, magyar vagy idegen nyelv osztályzat hiánya esetén a történelem osztályzatot kétszer számítjuk be a hozott pontszámomba.

A tantárgyi felmentéssel rendelkező diákoknál a magyar vagy matematika központi dolgozatok hiányát esetén a megírt dolgozat eredménye duplán számít.

Azon tanulók esetében, akiknek az összesített pontszáma azonos lesz, előnyben részesítjük és előbbre soroljuk azt, akinek sajátos helyzete ezt indokolja:

- 1) aki halmozottan hátrányos helyzetű
- 2) akinek központi matematika eredménye jobb
- 3) akinek a képzéstípushoz kapcsolódó szóbeli pontszáma magasabb
- 4) aki kerületi lakos
- 5) akinek testvére iskolánkba jár.

A szóbeli vizsga tagozatonkénti témaköreiről, a vizsga menetéről és pontozásáról az 1 sz. mellékletben adunk tájékoztatást.

11.2. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

- a. A középiskolai felvételi eljáráson kívül **7. illetve 9. évfolyam megkezdésére** akkor veszünk fel tanulót, ha az eljárás során felvettek nem mindnyájan jelennek meg a beiratkozáskor, s így a meghirdetett osztályokban betöltetlen hely marad. Csak olyan tanulót veszünk fel ezekre a helyekre, akinek szülője írásbeli kérelmet nyújt be az iskola igazgatójához, és aki a felvételi eljárás során elért eredményei, pontszámai szerint felvehető lett volna, de férőhely hiányában már nem tudtuk felvenni. Amennyiben egy megüresedő helyre többen kérik felvételüket, az igazgató döntésének meghozatalakor a kérelmek beérkezésének sorrendjét veszi figyelembe.
- b. **Magasabb évfolyamra illetve tanév közben** akkor veszünk fel tanulót, ha az adott évfolyamon van szabad férőhelyünk. Csak olyan tanulót veszünk fel ezekre a helyekre, akinek szülője írásbeli kérelmet nyújt be az iskola igazgatójához, aki előző iskolájában elért eredményeit bizonyítvány fénymásolatával a kérelem benyújtásakor igazolja, és aki az évfolyamnak megfelelő szintű, az iskola tanárai által összeállított **matematika felmérést** (45 percben) legalább 40 %-os eredményűre megírja.

Az emelt szintű biológia csoportba soroláshoz biológia írásbeli felvételit is íratunk, amit a munkaközösség-vezető állít össze. Ennek is legalább 40 %-os eredményéhez kötjük a tanuló átvételét.

Öt évfolyamos (nyelvi előkészítő) képzésre való átvételre csak a nyelvi szintet mérő, az iskola kijelölt tanárai előtt zajló szóbeli vizsga után kerülhet sor.

Az átvételre vonatkozó döntést megelőzően az iskola igazgatója tájékozódik a tanuló korábban tanult tantárgyairól, különös tekintettel az idegen nyelvekre, hogy a tanulót a neki legmegfelelőbb osztályba vegye át.

- c. Szükség esetén **különbözeti vizsgák** letételét írja elő az iskola igazgatója. Ezek időpontját az átvételi határozatban rögzíteni kell. A különbözeti vizsgák követelményei az adott évfolyam adott tantárgyából előírt osztályozó vizsga követelményeivel azonosak.

Utolsó évfolyamra nem veszünk át más intézményből tanulót.

11.3. A tanulmányok alatti vizsgák helyi szabályai

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 64.§ (1) „A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: **tanulmányok alatti vizsga**) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.”

A sajátos nevelési igényű tanulók a tanulmányok alatti vizsgák során mindazokat a mentességeket és speciális körülményeket megkapják, amelyeket – a szülő szakértői véleménnyel alátámasztott kérelmére kiadott igazgatói határozat alapján – tanulmányaik során megkapnak.

Az Ady Endre Gimnázium nevelőtestülete a tanulmányok alatti vizsgák körét **évfolyamvizsgákkal** egészíti ki, melyek letétele a jelen Pedagógiai programban rögzítettek szerint az iskola minden tanulója számára kötelező.

a. Kisérettségi, próbaérettségi és egyéb vizsgák 2020-ban felvett tanulók részére

	hatosztályos	általános tantervű	humán emelt szintű	biológia emelt szintű	nyelvi előkészítő
8.év f.	matematika történelem vizsga				
9.ny					angol alapvizsga és második idegen nyelv
9. évf.			magyar, történelem vizsga		második idegen nyelv
10. évf.	matematika, történelem kisérettségi	matematika, történelem kisérettségi	matematika, történelem kisérettségi	matematika , történelem kisérettségi	matematika, történelem kisérettségi, második idegen nyelv
11. évf.	magyar 2. idegen nyelv angol nyelv kisérettségi	magyar 2. idegen nyelv angol nyelv kisérettségi	magyar 2. idegen nyelv angol nyelv kisérettségi	magyar 2. idegen nyelv angol nyelv biológia kisérettségi	magyar és második idegen nyelv kisérettségi
12. évf.	magyar, matematika,	magyar, matematika,	magyar, matematika,	magyar, matematika , történelem	magyar, matematika,

	történelem próbaérettségi	történelem próbaérettségi	történelem próbaérettségi	próbaéretté gi	történelem próbaérettségi
--	------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------	------------------------------

Az egyes évfolyamokon kötelező vizsgák, ún. kisérettségik időpontjait és a végzős évfolyamok próba érettségijének időpontjait és módját az évfolyamon tanító szaktanárok és osztályfőnökök egyeztetését követően a tantestület által elfogadott mindenkori éves munkaterv tartalmazza.

A vizsgák időpontját a tanév elején a tanulók és a szülők tudomására kell hozni. A kisérettségik témaköreit ismertetni kell minden érintett tanulócsoporthal.

Az évfolyamvizsgák szervezésének, lebonyolításának és értékelésének eljárásrendjét a 2. sz. melléklet tartalmazza.

b. Osztályozó vizsgák Ld. 64. § (2)

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 65.§ (6): „A középiskolában, olyan tantárgyból, amely követelményeinek teljesítésével a helyi tanterv alapján valamely vizsgatárgyból a tanuló érettségi vizsga letételére való jogosultságot szerezhethet, a tanulmányok alatti vizsgán minden évfolyamon kötelező követelmény a minimum hatvanperces, az adott tanév helyi tantervének legfontosabb tanulmányi követelményeit magában foglaló írásbeli vizsgarész, valamint a szóbeli vizsgarész sikeres teljesítése.”

- előrehozott érettségi miatt kérelmezett osztályozó vizsga
- egyéni tanrend szerint tanulók osztályozó vizsgái
- mulasztás miatt, a nevelőtestület döntése alapján letehető osztályozó vizsgák

Osztályozó vizsga letételét igazgatói ill. nevelőtestületi döntés engedélyezheti.

Az osztályozó vizsga írásbeli és szóbeli részből áll.

Informatikából gyakorlati és szóbeli, testnevelésből csak gyakorlati vizsgarész van az osztályozó vizsgán.

Az osztályozó vizsga mindenkor vizsgabizottság előtt zajlik, melynek elnökét és tagjait (javító tanár ill. a szóbeli bizottság tagjai) az igazgató bízza meg.

Osztályozó vizsga engedélyezésére vonatkozó írásos kérelmet nyújthat be a tanuló, ha egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek az előírtnál rövidebb idő alatt kíván eleget tenni (például előrehozott érettségi vizsgát szeretne tenni egy tantárgyból.) Az osztályozó vizsga engedélyezésére vonatkozó kérelmet a május-júniusi érettségi vizsgát megelőzően január 15-ig, az október-novemberi érettségi vizsgát megelőzően június 15-ig kell benyújtani (az iskola által készített formanyomtatványon vagy e-ügyintézésben), hogy az osztályozó vizsga időben megszervezhető legyen.

Az előrehozott érettségi vizsgát megelőzően a tanuló az aktuális tanév év végi osztályzatát a tanév során szerzett érdemjegyei alapján, valamint a május 1. és június 15. közötti időszak tananyagából való beszámoló alapján kapja.

Az érettségire bocsátás feltételeként a további tanév(ek) év végi osztályzatait osztályozó vizsgán szerezhetheti meg.

Ha a tanuló – a szülő kérelmére, egészségügyi vagy egyéb okból – mentesül egy tantárgyból a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, akkor a mentességet megadó igazgatói határozat a kötelező osztályozó vizsga időpontját is rögzíti.

Amennyiben a tanuló a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdés a) pontjában meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, minden tantárgyból osztályozó vizsga alapján kap év végi osztályzatot.

Az osztályozó vizsgák évfolyamonkénti, tantárgyankénti követelményeit a 6. sz. melléklet és a Házirend 1. sz. melléklete tartalmazza.

Ha a tanuló egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek az előírtnál rövidebb idő alatt kívánt eleget tenni és azokból sikeres osztályozó vizsgát tett, kérelmezheti az óralátogatás alóli mentesítését. Erre vonatkozó döntését az iskola igazgatója határozatban rögzíti.

Idegen nyelvekből a tudás és a készségek szinten tartása, gyakorlása, használata a későbbi boldoguláshoz nélkülözhetetlen, ezért támogatjuk, hogy diákjaink a további fejlesztés, fejlődés lehetőségével éljenek.

c. Javítóvizsga

A javítóvizsgákra vonatkozó követelményeket a tanév végi elégtelen eredményt tartalmazó bizonyítvánnyal egyidőben át kell adni a tanulónak.

A bizonyítványosztáskor tájékoztatni kell a tanulót a javítóvizsgák várható időpontjáról is, mely az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakra eshet. A vizsgák időpontját az iskola honlapján is közzétesszük, a konzultációs időpontokkal együtt.

A javítóvizsga – a matematika és a testnevelés tantárgy kivételével – írásbeli/gyakorlati és szóbeli részből áll. Matematikából csak abban az esetben kerül sor szóbeli vizsgáztatásra is, ha az írásbeli vizsgarész során a tanuló nem ért el legalább elégséges eredményt.

A javítóvizsga mindenkor vizsgabizottság előtt zajlik, melynek elnökét és tagjait (javító tanár ill. a szóbeli bizottság tagjai) az igazgató bízza meg.

d. Pótló vizsga

A pótló vizsgára vonatkozóan a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 64. § (6) bekezdés az irányadó.

A tanulmányok alatti vizsgák értékelésének szabályai

Az írásbeli/gyakorlati vizsgarészek értékelése:

Jeles: 80-100%

Jó: 60-79%
Közepes: 40-59%
Elégséges: 25-39%

A szóbeli vizsgán a kérdező tanár tesz javaslatot a felelet értékelésére 1-5 skálán, azaz a hagyományos „elégtelen”, „elégséges”, „közepes”, „jó”, „jeles” minősítéssel. A végső osztályzatot az írásbeli/gyakorlati és a szóbeli vizsgarész értékelésének mérlegelése után a megbízott vizsgabizottság állapítja meg.

HELYI TANTERV

1. EMELT SZINTŰ KÉPZÉSEINK

1.1. Nyelvi előkészítő évfolyammal induló emelt szintű idegen nyelvi képzés

A nyelvi előkészítő évfolyam általános céljai megegyeznek az „Idegen nyelvek” kerettantervekben megfogalmazottakkal. Az előkészítő évben biztosított intenzív nyelvtanulás keretében a különböző háttérrel érkező tanulók esélyt kapnak tudásuk összehangolására, a felzárkózásra és az intenzív fejlődésre. A NYEK-képzés közvetlen célja, hogy a nyelvi előkészítő évfolyamon a tanulók intenzív nyelvtanulással olyan nyelvtudáshoz jussanak, amely megalapozza a további négy év nyelvtanulását, és lehetővé teszi, hogy a 12. évfolyam végére önálló nyelvhasználóvá váljanak

Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák kialakítása. A kommunikatív nyelvi kompetencia fogalma azonos a használható nyelvtudással. Az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználati képességet jelentik, melyek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészségen (hallás, beszéd, olvasás és írás) keresztül lehetséges. A kommunikatív nyelvi kompetenciák fejlesztése a következőket jelenti:

- a kötelező oktatás végére a tanulók legyenek képesek egy vagy két idegen nyelvet személyes, oktatási, közéleti és szakmai kontextusban megfelelően használni;
- a nyelvtanulás során a tanulóknak alakuljon ki és maradjon ébren a kedvező attitűd és motiváció a nyelvtanulás, a tanult nyelv, az azon a nyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerésére
- a tanulók legyenek képesek nyelvtudásukat egész életükön át önállóan fenntartani, fejleszteni, emellett új idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen tanulni.
- a nyelvtudás segítségével a későbbiekben sikeresen jelenhessenek meg a munkaerőpiacon.

Az itt összefoglalt célok összhangban vannak az Európai Unió oktatási koncepciójával és az Európa Tanács idevágó ajánlásaival, amelyekkel iskolánk teljes mértékben azonosul. A nyelvi előkészítő osztály értékelése, a munka elemzése és a célok meghatározása során ezért is támaszkodunk maximálisan a Közös Európai Referenciakeret (CEFR vagy KER) elemeire.

Speciális célok

A nyelvi előkészítő évfolyam célja a használható nyelvtudás megszerzése intenzív keretek között. A 9-12. évfolyamokon az iskola felkészíti a diákokat az emelt szintű nyelvi érettségire, amelynek bizonyítványa 2005-től megfelelő feltétel teljesülése (legalább 60 %-os teljesítmény) esetén egyenértékű okirattal számít a B2 komplex, államilag elismert középfokú nyelvvizsga bizonyítvánnyal.

Fentieknek megfelelően a nyelvi előkészítő évfolyamon folyó idegennyelv-oktatás általános és speciális céljai a következők:

- a középiskolát elvégző fiatalok közül minél többen magas szintű, használható nyelvtudással hagyják el a közoktatást,
- a nyelvtanulásra és informatikára szánható év lehetőséget ad a különböző háttérrel érkező tanulók tudásának összehangolására és intenzív fejlesztésére, így esélyteremtő és hátránykompenzáló hatással bír, továbbá megfelelő alapot adhat ahhoz, hogy a jövőben a felsőoktatás a szaknyelvi képzés terévé váljon és az ilyen képzési formába bekapcsolódó tanulók megnövekedett esélyekkel indulhassanak a hazai és a nemzetközi piacon.
- a nyelvi előkészítő évfolyamon tanulók intenzív nyelvtanulási keretek között idegen nyelv(ek)ből olyan használható tudáshoz jussanak, amelynek birtokában sikerrel tehetnek később emelt szintű nyelvi érettségi vizsgát
- a megfelelő tanítási és tanulási stratégiák alkalmazásával és átadásával a tanulók váljanak képessé nyelvtudásuk önálló fenntartására és továbbfejlesztésére.

Értékelési rendszer

Iskolánk kidolgozta a nyelvi előkészítő év értékelési stratégiáját és tartalmi elemeit. A hagyományos ötfokozatú értékelésen kívül a nyelvi osztályok tanulói az intenzív szakasz során egy alkalommal negyedéves szöveges értékelést kapnak a programot vezető szaktanártól addigi előrehaladásukról, írásos és szóbeli munkáik eredményéről, motiváltságukról és fejlődésükről.

Az intenzív nyelvtanulás egyik fontos eleme a tanulói motiváció fenntartása, amelyhez elengedhetetlen a tanulók bevonása az értékelés folyamatába. Ezt évente legalább két alkalommal elvégezzük szóban, illetve írásban. A standardizált értékelés érdekében saját kidolgozású tanulói kérdőívet használunk. Az ötfokozatú osztályzatok kialakításánál félévkor és év végén a programot vezető nyelvtanár konzultál a többi nyelvtanárral, így közös érdemjegy születik.

A tanári együttműködés új formái

Az intenzív szakaszban (első év) több nyelvtanár tanítja a tanulócsoportokat. A nyelvi előkészítő program sikere elképzelhetetlen a megfelelő tanári csapatmunka nélkül. Ez a csapat pedig nem csupán a nyelvtanárokból áll. A programban részt vevő tanárok folyamatosan konzultálnak arról, hogyan lehet minél eredményesebben kapcsolódási pontokat találni a hagyományosan különálló tantárgyak között úgy, hogy mindez a sikeres nyelvtanulást segítse.

A nyelvi előkészítő évfolyam sikerének egyik legfontosabb eleme az összehangolt nyelvtanári munka. Fontos, hogy az évfolyam nyelvtanárai közösen határozzák meg a tanítás-tanulás céljait, tartalmait és módszereit. Az is döntő, hogy egy-egy tanulócsoportot egy adott idegen nyelvből ne csupán egy nyelvtanár tanítson. Ily módon a felelősség jobban megoszlik, a tanárok sokféle segítséget kaphatnak egymástól, a problémákat pedig könnyebben legyőzik együtt, mivel mindannyian ismerik, de

valószínűleg máshonnan közelítik meg azokat. A diákok részéről fontos, hogy többféle tanítási stílussal találkoznak, amelyek alapelveikben egyeznek, ezért kiegészítik, alátámasztják és erősítik egymást. Ez növeli a tanulók biztonságérzetét, és a haladás élményét nyújtja számukra amellet, hogy enyhít a magas óraszámval járó egyhangúságon is.

Eszközök, módszerek

Az intenzív szakasz egyik legnagyobb kihívása a nyelvtanár és a nyelvtanuló számára egyaránt a kellő motiváció fenntartása. Ezért az intenzív első évben minden korábbinál fontosabb, hogy megfelelő hangsúlyt helyezünk az alábbi nyelvtanulási gyakorlatok megvalósulására:

- cselekvés általi tanulás
- sokcsatornás (minél több érzékszervre építő) tanulás
- az egész személyiséget aktivizáló tanulás és
- játékos tanulás.

Ennek eszközei általában:

- a korosztály sajátosságait figyelembe vevő tartalmak
- változatos szövegfajták (IKT szerepe)
- a változatos tevékenységek és helyszínek (csoport- és pármunka jelentősége megnő)
- a szemléltetés sokfélesége és sokszínűsége,
- a munka megszervezésének különböző formái (projektmunka szerepe megnő)

A nyelvtanárok a munkaközösségi, pedagógiai szakszolgáltatói, iskolai, illetve egyéb továbbképzéseken folyamatosan megújítják módszertani eszköztárukat.

A nyelvi előkészítő osztályok pozitív hatással vannak az iskola többi osztályára. Ezek az osztályok rendre magasabb tanulmányi eredményt érnek el, mint a többi osztályunk, így példaként állhatnak a többiek előtt. Itt van a legtöbb emelt szintű érettségi, nyelvvizsga és előrehozott érettségi vizsga. Aktív tagjai az iskolai diákközösségeknek. Az osztály programjának köszönhetően a tanári és tantárgyi együttműködés új formái honosodtak meg iskolánkban. Több tantárgy összehangolt oktatása (tantárgyközi integráció) valósul meg (pl. nyelv és informatika, célnyelvi kultúra megjelenése a rajz és műalkotások elemzése és az ének tantárgyban stb.)

Amennyiben a nyelvi előkészítő évfolyammal induló ötévfolyamos gimnáziumi képzésben résztvevő diák valamely tantárgyból javítóvizsgát tesz, és a javító vizsgán elégtelen osztályzatot kap, évisméltését csak az iskola „általános” tantervű osztályában tesszük lehetővé. A nyelvi előkészítő osztály tanulóitól elvárt tanulmányi eredmény a tanévek végén minimum 3,5. Amennyiben ezt a tanuló nem tudja teljesíteni, csak igazgatói engedéllyel haladhat tovább ebben az osztályban. A döntést megelőzően az egy osztályban tanítók véleményét ki kell kérni.

1.2. Az emelt szintű biológia képzés

A négyévfolyamos képzés keretében minden évben egy osztály fele kezdi meg tanulmányait a biológia tagozaton. Emelt óraszámában: minden évfolyamon heti 4 órában tanulják a biológiát csoportbontásban. Ide azokat a diákokat várjuk, akik sem időt, sem befektetett munkát nem sajnálnak azért, hogy magasabb szinten sajátítsák el ezt a tárgyat. Lehetőségük van alaposan felkészülni a közép- vagy emelt szintű érettségire.

A tanórai munkát 9. és 10. osztályban kiegészítik az 5 napos terepgyakorlatok. Az egyik évben 5 napot töltünk valamelyik nemzeti parkunk területén, a másik évben 5, egymástól független programon vesznek részt a diákok, melyeken különböző természeti látnivalókat keresünk fel. A terepgyakorlatok olyan ismeretek szerzését teszik lehetővé, melyek az iskola falai között nem tanulhatók meg (fajismeret, megfigyelések, vizsgálatok a természetben, stb). A terepgyakorlaton való részvétel kötelező.

A tanórák egy része gyakorlati jellegű, interaktív. Lehetőségünk van mikroszkópi gyakorlatok végzésére, egyszerű biológiai kísérletek végrehajtására.

Kiemelten foglalkozunk a pályaorientációval. A tanórákat kiegészítik iskolán kívüli programok: laborlátogatások, Kutatók Éjszakáján való részvétel, egészségügyi és környezetvédelmi jellegű munkahelyek meglátogatása.

Együttműködő partnereink például a Fővárosi Állat- és Növénykert, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, budapesti egyetemek.

1.3. Az emelt szintű humán képzés

A négyévfolyamos képzés keretében minden évben egy osztály fele kezdi meg tanulmányait a humán tagozaton.

Programunk lényegében két pilléren nyugszik. A hagyományos műveltségelemek megismertetése, rendszerezése áll értékközpontú és élményközpontú irodalom- és történelemtanításunk módszertanának középpontjában, emellett a készség és képességfejlesztés feladatait is magunkra vállaltuk, hiszen az elmúlt évek mérései bizonyították, hogy a kommunikációs képességek, szövegértés, szövegalkotás korszerű metodikával történő tanítása elengedhetetlen feltétele az európai szellemű oktatásnak. Ennek szolgálatában számos új módszert próbáltunk ki (IKT eszközök alkalmazása, projekt módszer).

A humán csoportokat tanító tanárok az elmúlt években megjelent modern tartalomfejlesztési oktatási anyagokat készítő pályázatokon is aktívan dolgoztak, és azokat alkalmazzák is tanítási gyakorlatukban, honlapjaikon közzéteszik órai vázlataikat, feladatokat.

Iskolánk számítógépes parkjának és multimédiás termeinek segítségével tanulóink a magyar és történelem tantárgy digitális tananyagainak és oktatási segédanyagainak használóivá válnak. Az informatikai és kommunikációs eszközök használata azonban nem korlátozódik csupán a tanórákra, a tanórán kívüli készülés és ismeretszerzés

szolgálatába is állítható. Az eszközök segítségével megújult oktatási lehetőségek sorába tartozik a projekt módszer alkalmazása is.

A magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem érettségi követelményeinek megváltozása új feladatokat ró a tanárookra és a diákokra.

A tanórai munkát számos iskolai és iskolán kívüli program egészíti ki: színházlátogatások, komolyzenei programok, múzeumpedagógiai foglalkozások, részvétel az Olvasók Éjszakáján, a Könyvhét programjain stb.

Belföldi és külföldi tanulmányi kirándulások szervezésével is színesítjük a humán tagozat szakmai programját. A túraszakkör határon túli magyar területekre tett látogatásai segítik a történelem széles látókörűségének kialakulását.

Tanulóink rendszeresen részt vesznek szaktárgyi vetélkedőkön, például olvasói verseny, szavalóverseny, költői verseny, történelmi tematikájú versenyeken.

2. AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK, A KÖTELEZŐ ÉS A VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS EZEK ÓRASZÁMAI

2.1. A 2020 előtt felvett osztályok számára

A tantárgyi struktúra és óraszámok 7-12.; 9-12; illetve a NYEK kerettantervben található.

A helyi tanterv tantárgyanként tartalmazza a kerettantervek közüli választást.

Hit és erkölcsstan tantárgy megszervezése

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI Rendelet és a 22/2013. (III.22.) EMMI Rendelet alapján iskolánkban felmenő rendszerben 7-8. évfolyamon etika/hit- és erkölcsstan tantárgy oktatása folyik.

Beiratkozáskor a szülő írásban nyilatkozhat arról, hogy etika oktatást vagy hit- és erkölcsstan oktatást igényel-e gyermeke számára.

A hit- és erkölcsstan oktatás megszervezésében az iskola a fenti rendelet szabályai szerint az egyházi jogi személyekkel együttműködik.

Szabadon tervezhető órák

- 7. és 8 évfolyamon szabadon tervezhető óra: 3 óra
Törvény által engedélyezett összóraszám: 31 óra.
- 9. évfolyam: szabadon tervezhető óra: 4 óra
Dráma és tánc tantárgyat tanítunk az évfolyamon heti 1 órában
Törvény által engedélyezett összóraszám: 35 óra
- 10. évfolyam: szabadon tervezhető óra: 4 óra
A törvény által engedélyezett összóraszám: 36 óra.
- 11. évfolyam: szabadon tervezhető óra: 6 óra
A „Művészetek” műveltség területen belül 11. és 12. évfolyamon ének-zene és rajz- vizuális kultúra tantárgyat tanítunk.
A törvény által engedélyezett összóraszám: 35 óra
- 12. évfolyam: szabadon tervezhető 8 óra
A törvény által engedélyezett összóraszám: 35 óra (6 évfolyamos rendszerben 36)

A **szabadon tervezhető** órakeretből 1-1 kötelező, illetve emelt óraszámú tantárgy heti időkeretét növeljük meg. Erről, és a **szabadon választható** órák felhasználásáról a gimnáziumba való jelentkezés előtt – a nyílt napokon, a Tájékoztató füzetben és minden más lehetséges fórumon – tájékoztatást adunk a diákoknak és a szülőknek.

A **szabadon választható** órákat felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozásokra, szakkörök, önképzőkörök és sport foglalkozások szervezésére fordítjuk.

Középszintű érettségi valamennyi, az intézményben tanított és osztályzattal értékelt tantárgyból tehető. A vizsgára jelentkezés feltétele a gimnáziumi tantervi követelmények teljesítése.

Emelt szintű érettségire való felkészítést az emelt óraszámú csoportok tantárgyaiból biztosítunk. A többi tantárgy esetében ez akkor garantálható, ha az utolsó 2 évfolyamon biztosítani tudjuk a délutáni plusz órákat. A nyelvi előkészítő osztályokban a tanult idegen nyelv emelt szintű érettségijét a törvény által meghatározott óraszámokkal biztosítjuk.

A 10. évfolyamon minden év április 15-ig nyilvánosságra hozzuk, hogy mely tantárgyak esetén tudjuk biztosítani a kötelezőkön kívül az emelt szintű érettségéhez szükséges óraszámot.

Az érettségi bizonyítvány kiadásának alapfeltétele a 2011.évi CXC Köznevelési Törvény 6.§(4.) szerinti **közösségi szolgálat** elvégzésének igazolása.

Előrehozott érettségire való jelentkezés minden év február 15-ig az igazgatóhelyetteseknél történik.

Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témaköreit, az általános vizsgakövetelményeket a **7. számú melléklet** tartalmazza.

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Óratervi háló a 9-12. évfolyam vonatkozásában a 2017/2018. tanévtől induló osztályoknak

Óraterv a kerettantervekhez - 9-12. évfolyam, gimnázium																
Tantárgyak	9. évf.			10. évf.			11. évf.			12. évf.						
		biológia	általános	humán		biológia	általános	humán		biológia	általános	humán		biológia	általános	humán
Magyar nyelv és irodalom	4			1	4			1	4			1	4			1
I. Idegen nyelv	3	1	1	1	3				3	1	1	1	3			
II. Idegen nyelv	3				3	1	1	1	3				3	1	1	1
Matematika	3				3				3				3	1	1	1
Emberismeret és etika									1							
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2			1	2			1	3			1	3			1
Fizika	2				2				2					1	1	1
Kémia	2				2					1	1			1		
Biológia - egészségtan		2			2	2			2	2			2	2		
Földrajz	2				2							1				
Ének-zene	1				1											
Vizuális kultúra	1				1											
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	1															
Művészetek*									2				2			
Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1								
Technika, életvitel és gyakorlat													1			
Testnevelés és sport	5				5				5				5			
<i>Osztályfőnöki</i>	1				1				1				1			
Szabadon tervezhető órakeret	4	4	2	4	4	4	2	4	6	4	2	4	8	6	3	5
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	33	35	36	36	34	36	35	33	31	33	35	33	30	32

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Óratervi háló a 7-12. évfolyam vonatkozásában a 2015/2016. tanévtől induló osztályoknak

Óraterv a kerettantervekhez - 7-12. évfolyam, gimnázium						
Tantárgyak	7. évf.	8.évf.	9.évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3+1	4	4	4	4	4
I. Idegen nyelv	3+1	3+1	3+1	3	3+1	3
II. Idegen nyelv			3	3+1	3	3+1
Matematika	3+1	3+1	3	3	3	3+1
Etika/hit- és erkölcsstan	1	1				
Emberismeret és etika					1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	3	3
Fizika	2	1	2	2	2	1
Kémia	1	2	2	2	1	
Biológia - egészségtan	2	1+0,5		2	2	2
Földrajz	1+0,5	2	2	2	1	
Ének-zene	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1		
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret			1			
Művészetek*					2	2
Informatika	1+0,5	1+0,5	1+1	1+1	1	
Technika, életvitel és gyakorlat	1					1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	3	3	4	4	6	8
Rendelkezésre álló órakeret	31 32	31 31	35 33	36 34	35 33	36 30

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Óratervi háló a 9.Ny-12. évfolyam vonatkozásában a 2016/2017. tanévtől induló osztályoknak

Nyelvi előkészítő évfolyammal induló 5 évfolyamos képzés									
Tantárgyak	9. Ny	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.				
Magyar nyelv és irodalom	2	4	4	4	4				4
I. Idegen nyelv	11	7	6	5	4				4
II. Idegen nyelv	7	5	4	5	6				6
Matematika	2	3	3	3	4				4
Emberismeret és etika				1					
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		2	2	3	3				3
Fizika			2	2	2				2
Kémia		2	2	1					
Biológia – egészségtan			2	2	2				2
Földrajz		2	2						
Ének-zene		1	1						
Vizuális kultúra		1	1						
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret		1							
Művészetek*					2				2
Informatika	2*	2	1						
Technika, életvitel és gyakorlat									1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5				5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1				1
Szabadon tervezhető órakeret	3	4	4	6	8				
Rendelkezésre álló órakeret	30	35	36	35	35				35
Felhasznált órakeret	30	36	36	34	34				34

* Ny évfolyamon javasolt 3 óra informatika tehetséggondozó óra

2.2. A 2020-tól felvett osztályok számára

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Óratervi háló a 9-12. évfolyam vonatkozásában a 2020/2021. tanévtől induló osztályoknak

Óraterv a kerettantervekhez - 9-12. évfolyam, gimnázium

Tantárgyak	9. évf.				10. évf.				11. évf.				12. évf.			
	alap óraszám	biológia emelt szintű	általános	humán emelt szintű	alap óraszám	biológia emelt szintű	általános	humán emelt szintű	alap óraszám	biológia emelt szintű	általános	humán emelt szintű	alap óraszám	biológia emelt szintű	általános	humán emelt szintű
Magyar nyelv és irodalom																
Magyar nyelv és irodalom	3			+1	4			+1	4	+1	+1	+1+1	4	+1	+1	+1+1
Idegen nyelv																
Első élő idegen nyelv	3	+1	+1	+1	3	+1	+1	+1	4				4			
Második idegen nyelv	3				3	+1	+1	+1	3	+1	+1	+1	3			
Matematika: Matematika	3				3				3	+1	+1	+1	3	+2	+2	+2
Történelem és állampolgári ismeretek																
Történelem	2			+1	2			+1	3	+1	+1	+1+1	3	+1	+1	+1+1
Állampolgári ismeretek													1			
Természettudomány és földrajz																
Fizika	2				3											
Kémia	1	+1	+1	+1	2											
Biológia	3	+1			2	+2				+2				+2		
Földrajz	2				1											
Fizika, vagy kémia, vagy biológia, vagy földrajz tantárgyak valamelyike*											2**	2**				
Művészetek																
Ének-zene	1				1											
Vizuális kultúra	1				1				1							
Dráma és színház													1			
Technológia																
Digitális kultúra	2				1				2							

Testnevelés és egészségfejlesztés																
Testnevelés	5				5				5				5			
Osztályfőnöki (köz.nev.)	1				1				1				1			
<i>kötött célú órakeret</i> <i>ebből biológia tagozaton 2 óra/hét</i>									4				4	+1	+1	+1
Kötelező alapóraszám	32				32				30				29			
Emelt szintű (ún. „tagozatos”) óraszám		2		2		2		2		2		2		2		2
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2		2	2	2		4	4	4		5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret		36	34	36		36	34	36		36	34	36		36	34	36
Felhasznált órakeret		35	34	36		36	34	36		36	34	36		36	34	36

* a 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak fakultáción természettudományos tantárgyat, a fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak egyikét kell tanulniuk heti két óra időkeretben.

** A választott tantárgy mellé maximum egy 2 órás fakultációs tantárgy választható

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Óratervi háló a 7-12. évfolyam vonatkozásában a 2020/2021. tanévtől induló osztályoknak

Óraterv a kerettantervekhez - 7-12. évfolyam, gimnázium						
Tantárgyak	7. évf.	8.évf.	9.évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom						
Magyar nyelv és irodalom	3+1	3+1	3	4	4+1	4+1
Idegen nyelv						
Első élő idegen nyelv	3	3	3+1	3+1	4	4
Második idegen nyelv			3	3+1	3+1	3
Matematika						
Matematika	3+1	3	3	3	3+1	3+2
Történelem és állampolgári ismeretek						
Történelem	2	2	2	2	3+1	3+1
Állampolgári ismeretek		1				1
Etika/hit- és erkölcsstan	1	1				
Természettudomány és földrajz						
Fizika	1	2	2	3		
Kémia	1	2	1+1	2		
Biológia	2	1	3	2		
Földrajz	2	1	2	1		
Fizika, vagy kémia, vagy biológia, vagy földrajz tantárgyak valamelyike*					2**	
Művészetek						
Ének-zene	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	
Dráma és színház	1					1
Technológia						
Digitális kultúra	1	1+1	2	1	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés						
Testnevelés	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki (köz.nev.)	1	1	1	1	1	1
<i>kötött célú órakeret</i>					4	4+1
Kötelező alapóraszám	28	28	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	4	5
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	34	34	34	34
Felhasznált órakeret	30	30	34	34	34	34

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Óratervi háló a 9. Ny-12. évfolyam vonatkozásában a 2020/2021. tanévtől induló osztályoknak

Nyelvi előkészítő évfolyammal induló emelt szintű idegen nyelvi képzés					
Tantárgyak	nyelvi előkészítő évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom					
Magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4+1	4+1
Idegen nyelv					
Első élő idegen nyelv	11	3+2	3+1+1	4+1	4
Második idegen nyelv					
Második idegen nyelv	5	3+2	3+1	3+1+1	3+2
Második idegen nyelvi kommunikáció	2				
Matematika					
Matematika	2	3	3	3+1	3+2
Történelem és állampolgári ismeretek					
Történelem		2	2	3+1	3+1
Állampolgári ismeretek					1
Természettudomány és földrajz					
Fizika		2	3		
Kémia		1	2		
Biológia		3	2		
Földrajz		2	1		
Fizika, vagy kémia, vagy biológia, vagy földrajz tantárgyak valamelyike*				2**	
Művészetek					
Ének-zene		1	1		
Vizuális kultúra		1	1	1	
Dráma és színház					1
Technológia					
Digitális kultúra	3+1	2	1+1	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés					
Testnevelés	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki (köz.nev.)	+1	1	1	1	1
<i>kötött célú órakeret</i>				4	4+1
Kötelező alapóraszám	30	32	32	30	29
Emelt szintű (un. „tagozatos”) óraszám		2	2	2	2
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	4	5
Rendelkezésre álló órakeret	32	36	36	36	36
Felhasznált órakeret	32	36	36	36	36

3. A TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Iskolánkban az oktató-nevelő munka során a pedagógusok olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak, amelyek szerepelnek a hivatalos tankönyvlistán. Egyéb segédanyag (film, újság, CD, interneten fellelhető információ stb.) csak akkor vehető igénybe, kérhető számon a diákoktól, ha a hozzáférhetőség egyértelműen megoldható. Az iskolai könyvtár állományának állandó bővítésével biztosítjuk, hogy a szaktanárok a lehető legrövidebb időn belül hozzájussanak a szükséges segédeszközökhöz.

A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés stb.). Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a tanárok szakmai munkaközössége határozza meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a szülők (diákok) kötelessége. A tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek az alábbi szempontokat veszik figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének, igazodjon a tanuló képességeihez.
- A taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket részesítjük előnyben, amelyek több tanéven át használhatók.
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszközöket az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben veszünk igénybe.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretből, illetve egyéb támogatást felhasználva, egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára (nyelvkönyvek, példatárak, térképek, szótárak, függvénytáblázatok, albumok stb.).

- Az iskolai könyvtárból kölcsönözhető könyvek és segédanyagok listája a honlapon keresztül elérhető online katalógusban megtekinthető.
- Tájékoztatjuk a szülőket az állam által biztosított kedvezmények köréről.
- Felmenő rendszerben biztosítjuk a törvény által előírt térítésmentességet.
- Az év közben szükséges tankönyvek és segédeszközök beszerzése is a tanév elején történik.
- A szülői szervezet és az IDŐ a ruházati és más felszerelések megvételével kapcsolatban korlátozásokat állapíthat meg, de ezzel nem veszélyeztetheti a tananyag elsajátítását.

4. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI, FORMÁI, A TANULÓK MUNKÁJÁNAK ÉRTÉKELÉSE

Az iskolában alkalmazott ellenőrzés és értékelés jellemzői:

- folyamatos és kiszámítható, elősegíti a rendszeres munkavégzést, a feladattudat kialakítását
- konkrét, tanuló és szülő számára érthető
- feltárja a hibák okát, megerősíti a pozitívumokat
- objektív, igazságos és méltányos
- személyre szóló, segíti a helyes önértékelés kialakítását, figyelembe veszi a tanuló adottságát, a fejlődésben megtett utat
- további erőfeszítésre serkent

A beszámoltatás célja: meggyőződni arról, hogy a tanítási – tanulási folyamat során sikerült-e elsajátítani a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges alapismereteket. Amennyiben a számonkérések során rendszeresen gyenge eredmény születik (főleg az írásos beszámoltatásnál látszik ez egyértelműen), a tanulók korrepetálása mellett módszerváltással szükséges korrigálni az addig alkalmazott tanítási gyakorlatot. Ellenőrzési kötelezettsége az iskolavezetésen kívül a munkaközösség-vezetőknek van.

A számonkérés követelményei: elsősorban a tanítási órákon megbeszélte és kellőképpen gyakoroltatott ismeretek kérhetők számon. A tantárgy jellegétől függően az ismeretszerzés egy része házi feladat formájában is elvárható, de erről a diákokat időben tájékoztatni szükséges. Csak olyan otthoni feladat kérhető számon, ami valamennyi tanuló számára hozzáférhető.

Alacsonyabb évfolyamok (7.,8.,9.) esetén pontosan ki kell jelölni a számonkérésre kerülő anyagot.

Iskolánkban a feleltetés, dolgozatírás nem fegyelmező eszköz.

4.1. Az iskolai szóbeli és írásbeli beszámoltatások formái, rendje, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe

A leggyakrabban alkalmazott beszámoltatási formák:

Szóban

Szóbeli felelet
Kiselőadás
Vizsgák

Írásban

Feladatlap
Esszé
Házi dolgozat
Házi gyűjtőmunka
Lecke záró dolgozat
Rész -témazáró
Röpdolgozat (szódolgozat)
Témazáró dolgozat
Vizsga

Írásbeli beszámoltatási formák:

- **Feladatlap:** lehetőséget ad adatok, definíciók, általában a tárgyi tudás ellenőrzésére, valamint a felépítés és funkció összefüggéseinek számonkérésére.
- **Esszé:** aránylag nagy terjedelmű, összefüggő elemzés egy adott témában.
- **Házi dolgozat, házi gyűjtőmunka:** a diákok igénybe vehetik az információszerzés különféle formáit, melyekből a megadott szempontok szerint önálló munkát kell összeállítaniuk. A cél az információk áradatából kiválasztani a megfelelőeket, rendszerezni azokat és ötvözni az egyéni gondolatokkal.
- **Lecke záró dolgozat:** egyes idegen nyelvi tankönyvek egy szerkezeti egységéből íratott dolgozat.
- **Rész- témazáró:** pedagógia céllal alkalmazandó a nehezen haladó, tanulásmódszertani nehézségekkel küzdő osztályoknál, illetve a 7. és 8. évfolyamon a tanult anyag rendszerben való átlátásának gyakoroltatása céljából. A rész-témazáró több óra anyagát kéri számon, és elvárja az összefüggések, folyamatok megértését egy közepes méretű anyagrészen belül. Megíratását egy héttel korábban jelezni kell.
- **Röpdolgozat (szódolgozat):** gyakran alkalmazott írásbeli beszámoltatás, amely kisebb anyagrészek elsajátításának mértékéről tájékoztat. Írásbeli feleletnek is tekinthető. Rendszeres alkalmazása folyamatos tanulásra készítet. Bejelentése nem kötelező.
- **Témazáró dolgozat:** egy nagyobb logikai egység rendszerezett, átfogó ismeretét követeli meg. A témazáró íratását mindig összefoglaló óra előzi meg. A tanulókkal egy héttel korábban ismertetni kell a témazáró időpontját. Naponta két témazáró dolgozatnál több egy diákkal nem íratható.
- **Évfolyam dolgozat:** Idegen nyelvekből és matematikából a nívócsoportos oktatás során alkalmazott számonkérési forma, mely lehetővé teszi a különböző csoportok tanulóinak tudásszintjének összehasonlítását és szerepet játszik a következő félévre ill. tanévre vonatkozó csoportbontások meghatározásában. Az évfolyam dolgozatok íratásának idejét az éves munkaterv tartalmazza.

A felsorolt beszámoltatási formákra vonatkozó általános szabályok

Az elérhető részpontszámokat és az összpontszámot előzetesen ismertetni kell a tanulókkal, az elért pontszámokat pedig rá kell vezetni a dolgozatra. A tanuló által elkövetett hibákat piros tollal ki kell javítani.

A dolgozat kijavítására a szaktanároknak 15 munkanap áll rendelkezésére (kivéve az esszéket). A dolgozatok eredményeit legkésőbb 15 munkanappal a megíratás után (Id. Házirend) ismertetni kell, a dolgozatot kézbe adni. Az esszé jellegű dolgozatokat szöveges értékeléssel lehet ellátni.

A témazáró érdemjegye valamennyi tantárgynál súlyozottan számít.

A felsorolt beszámoltatási formák **szummatív** jellegűek.

Az országos, kerületi és egyéb mérések **diagnosztikus** értékelések, amelyek elemzése után intézkedési tervek készülnek a továbblépéshez.

Gyakorlat: testnevelés gyakorlat, informatika tantárgyban a gépnél végzett munka értékelése. Vizuális kultúra tantárgyból az órán, illetve otthon elkészített egyéni munkák értékelése, ami nem dominálhat az órai munka értékeléséhez képest.

Amennyiben az írásbeli beszámoltatás többféle formáját változatosan alkalmazzuk, és a lehetőségekhez mérten ötvözzük a szóbeli számonkéréssel, úgy képet kaphatunk a tantárgyi követelmények elsajátításának mértékéről.

4.2. Követelmények, elvárások a beszámoltatás illetve értékelés terén

A beszámoltatás és értékelés folyamataiban ugyanolyan elvárásoknak kell érvényesülni, mint az iskolai élet más területein: legyen tervezett, nyílt, ellenőrizhető.

- Az értékelési folyamatban fontos szerepet adunk a tanulók önértékelésének is, elősegítve ezzel reális énképük kialakulását, a képességeikhez mért fejlődés felismerését.
- Figyelünk arra, hogy ne csak a szorosabb értelemben vett szaktárgyi tudást, hanem a diákok pedagógiai szempontból fontos tevékenységét és az ezekben elért fejlődését is értékeljük.
- Az ellenőrzéshez, értékeléshez, beszámoltatáshoz megfelelő légkört biztosítunk. A diákoknak érezniük kell, hogy a beszámoltatás és értékelés természetes kísérője a tanulási folyamatnak, arra szolgál, hogy tájékoztasson arról, hogy megfelelő ütemben, irányban halad-e a diák.
- Célunk, hogy az értékelés minél tárgyyszerűbb legyen, s tájékoztassa a tanulókat sikereikről és hibáikról, valamint utat mutasson a hibák kijavításához.

4.3. A beszámoltatás és értékelés kötelező adminisztrációs teendői

Tantárgyanként félévente legalább 3 érdemjegyet kell adni – ezek elektronikus naplóba kerülésének határidejét az éves munkaterv rögzíti (igazodva a szülői értekezletek, fogadóórák, osztályozó értekezletek tervezett idejéhez). Ennek meglétét a munkaközösség-vezetők ellenőrzik, az észrevételeket írásban leadják az igazgatóhelyetteseknek.

Felelősök: szaktanárok, munkaközösség-vezetők, igazgatóhelyettesek.

A heti egy órában tanított tantárgyak esetében az éves munkatervben rögzített második érdemjegy beírási határidejéig kell a két osztályzatot biztosítani.

Az elektronikus naplóhoz a szülőknak egyéni belépési kód megadásával hozzáférést biztosítunk saját gyermekük érdemjegyeinek megtekintéséhez. A félévi értesítőt kinyomtatjuk.

Jelzés a tanuló gyenge teljesítményéről:

A félévi és év végi jegylezárást megelőzően (az éves munkaterv által meghatározott időpontig) a tanuló gyenge teljesítményéről, illetve bukásra állásáról a szülőt az elektronikus naplóban rögzített üzenetben értesíteni kell. Az értesítés célja, hogy a tanuló

érdekében felhívja a figyelmet az eredményesebb felkészülés fontosságára.

Amennyiben a jelzések határidején túl jelentkezik (kivételes helyzetekben) a bukás eshetősége, a szaktanár konzultál az osztályfőnökkel, és együtt mihamarabb gondoskodik a szülő tájékoztatásáról.

Iskolánkban az értékelésre a hagyományos ötfokozatú skálát alkalmazzuk.

Az érdemjegyek elektronikus naplóba rögzítésekor a szaktanár minden esetben köteles a számonkérés típusát és a témáját megadni. Törtjegy nem adható.

Kivételek:

- Az etika/ hit- és erkölcsstan (7-8. évfolyam) tantárgyat félévkor és év végén a „részt vett” bejegyzéssel adminisztráljuk.
- A dráma és tánc (9. évfolyam) és tánc és színház (7. évfolyam) tantárgyat félévkor és év végén a „részt vett” bejegyzéssel adminisztráljuk.
- A belépő új idegen nyelvek esetén a tantervi követelmények nem teljesítését év végén a „felzárkóztatásra szorul” bejegyzéssel minősítjük.
- A technika, életvitel és gyakorlat (12. évfolyamon) tantárgy keretében nyújtott teljesítményt szövegesen értékeljük félévkor és tanév végén: „megfelelt” „jól megfelelt” és „kiválóan megfelelt”.

Minden tanár kötelezően ismerteti egyéni értékelési rendszerét minden csoportjában a tanév első óráján. Az írásban rögzített értékelési rendszerből az iskolavezetés is kap egy példányt.

Fontos, hogy a diákok számára világos legyen, hogy mi a követelmény velük szemben, milyen az értékrend tantárgyanként.

Az egyéni értékelési rendszerrel kapcsolatos kulcsfogalmak:

- előzetes ismertetés
- védhetőség
- stabilitás
- megbízhatóság, következetesség, áttekinthetőség
- érvényesség
- összhang a törvénnyel
- képviselhetőség a szülő és a diák előtt

Az egyéni értékelési rendszer nem kerülhet ellentmondásba sem a köznevelési törvénnyel, sem a Pedagógiai programmal.

Ki kell térnie:

- az évfolyamvizsgákra
- az évfolyam dolgozatokra
- matematika ill. idegen nyelvi csoportba sorolásokra

A tanár egyéni szempontjai, értékelési szokásai tudatosításakor kitér a

- szóbeli számonkérésekre

- házi feladat értékelésére
- házi feladat hiányának következményeire
- órai munka értékelésére
- arra, hogy ad-e kisjegyeket, pontokat, azokat hogyan veszi figyelembe
- javítási lehetőségekre

5. A TANULÓ MAGATARTÁSA, SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI, A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ÉS BÜNTETÉSÉNEK EGYÉB FORMÁI

A tanulók személyiségfejlődését, magatartásuk, viselkedésük és szorgalmuk alakulását az osztályfőnökök folyamatosan szóban – és az ellenőrző könyvön keresztül írásban – értékelik. A tanulók személyiségfejlődését, magatartásuk, viselkedésük és szorgalmuk alakulását, a magatartás és szorgalom félévi és év végi osztályzatot az osztályfőnök az osztályban tanító tanárok véleménye alapján állapítja meg, vitás esetben az osztályfőnök dönt. A félévi és év végi minősítések az értesítőbe, illetve a bizonyítványba kerülnek.

5.1. Magatartás értékelése

Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Rossz (2)
<p>Szívesen és önállóan tevékenykedik a közösségért, az iskolai házirendet betartja. Tanáraival, a felnőttekkel, társaival szemben tisztelettudó, udvarias. Iskolai és iskolán kívüli viselkedése példamutató. Segíti társait a közösségi és tanulmányi munkában. Minden megnyilatkozásában kulturált hangnemet használ. Vállalt feladatait felelősségtudattal látja el. Az értékelt időszakban maximum 4 igazolatlan órája van, melyeket nem önkényes távolmaradással szerzett. (Utóbbi kitéletől a tantestület különleges méltánylást érdemlő esetekben eltekinthet.) Nincs intője, megrovása helytelen viselkedés miatt. Késésekért nincs figyelmeztetője (maximum 4 késés).</p>	<p>A házirend követelményeit betartja. Tanórai és órán kívüli viselkedése általában kifogástalan. Fegyelmezett, de társai körében nem kezdeményező. Tevékenységével, magatartásával segíti a közösséget. Az értékelt időszakban maximum 9 igazolatlan órája van, melyeket nem önkényes távolmaradással szerzett. Nincs intője, megrovása helytelen magatartás miatt. Maximum 1 figyelmeztetője van késésekért (maximum 9 késés)</p>	<p>Az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be. Tanórai és iskolán kívüli magatartásával kapcsolatban többször merül fel kifogás. Esetenként társai munkáját is károsan befolyásolja. Az értékelt időszakban 10 vagy annál több alkalommal késett, és/vagy tíznél több igazolatlan órája van. Osztályfőnöki intője van. Tanóráról való önkényes távolmaradás miatt fegyelmi intézkedés történt.</p>	<p>A házirend előírásait rendszeresen megsérti. Magatartásával a közösség fejlődését súlyosan hátráltatja, a közösséget bomlasztja. Fegyelmezetlen az óra alatt és az órán kívül is. Több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése. Az értékelt időszakban 20 vagy annál több alkalommal késett. Tanulmányi óráról 1-nél többször önkényesen távolmaradt. 20-nál több igazolatlan órája van.</p>

A magatartás elbírálásakor a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges. Ugyanakkor az igazolatlan órák számának önmagában is minősítő értéke lehet. Az iskola által szervezett, más helyszínen megvalósított rendezvényeken (kirándulás, színház, táborok, terepgyakorlat, kiállítások, szalagavató stb.) tanúsított viselkedés megítélésében az évente felülvizsgált házirend követelményei az irányadóak.

5.2. Szorgalom értékelése

Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Hanyag (2)
<p>Képességeinek megfelelő, egyenletes teljesítmény nyújt. Tanulmányi feladatait minden tárgyból rendszeresen elvégzi. A tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat. Munkavégzése pontos, megbízható. Önként vesz részt tanórán kívüli programon, versenyeken. Írásbeli munkáinak, rajzainak külalakját az igényesség jellemzi.</p>	<p>Képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes teljesítményt nyújt. Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül. Önálló munkára könnyen motiválható. Óra alatt nem mindig aktív. Írásbeli munkáinak esztétikuma megfelelő.</p>	<p>Tanulmányi eredménye elmarad képességeitől. Tanulmányi munkája ingadozó, nem kitartó. Feladatai elvégzését esetenként elmulasztja, s nem is igyekszik azok pótlására. Felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik. Érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja. Önálló munkájában figyelmetlen, tanórán csak figyelmeztetésre dolgozik. Írásbeli munkáinak külalakja változó. Tanórai felszerelés hiánya miatt osztályfőnöki rovót kapott.</p>	<p>Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen, feladatait rendszeresen nem végzi el. Felületesség, érdektelenség jellemzi. Öntevékenysége alacsony szinten áll. Órákon a tananyagból a minimumot sem hajlandó elsajátítani, a tanári segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül. Félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen. Tanórai felszerelés hiánya miatt osztályfőnöki rovót kapott.</p>

5.3. A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének egyéb formái

JUTALMAZÁS

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít, vagy
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- iskolai ill. iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon vesz részt, vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesítheti

Az iskolai jutalmazás formái

- szaktanári dicséret (szóbeli, írásbeli),
- osztályfőnöki dicséret (szóbeli, írásbeli),
- diákönkormányzati dicséret (szóbeli, írásbeli),
- igazgatói dicséret (szóbeli, írásbeli),
- nevelőtestületi dicséret.

Egyszeri tanulmányi ösztöndíjra pályázhatnak kiemelkedő tanulmányi munkájukért alapítványi támogatásból azok a diákok, akik már az előző tanévben is az iskola tanulói voltak.

Év diákja kitüntetés

Az Év Diákját a tantestület javaslata és szavazata alapján, 7-12. évfolyamon a jó tanulmányi eredmény vagy a közösségért végzett munka figyelembevételével választjuk meg.

Ady-díj

A négy, öt ill. hat éven át kiemelkedő tanulmányi eredményt elért, az iskolai közösségért sokat tevékenykedő 12. évfolyamos diák **Ady-díj**ban részesülhet.

Az Ady-díj elnyerésének feltételei:

- az érettségi tárgyak átlaga legalább 4,5 legyen, s az utolsó négy évben az év végi bizonyítványban közepesnél rosszabb eredménye nem lehet,
- kiemelkedő közösségi munka, közéleti tevékenység iskolánk diákmozgalmi életében vagy
- országos tanulmányi versenyen vagy iskolán kívül egyéb (sport, művészeti stb.) tevékenységi területen kimagasló teljesítmény nyújtása.

Végzős évfolyam kiváló diákja

A **Végzős évfolyam kiváló diákja** elismerésben részesülhet az az utolsó éves diák, aki több tanéven keresztül tanulmányi téren vagy a közösségért végzett munkában példamutató volt társai előtt.

Mind a három díj esetében írásos osztályfőnöki javaslat szükséges a felterjesztéshez.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget **csoportos dicséretben** és **jutalomban** lehet részesíteni.

Fontosnak tartjuk, hogy a jutalmazások, elismerések megfelelő **nyilvánosságot** **kapjanak**, ezekről a megfelelő közösségek (osztály, iskola) tudomást szerezzenek.

FEGYELMEZÉS

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti vagy
- a házirendet rendszeresen megsérti vagy
- igazolatlanul mulaszt vagy
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének

fegyelmezésben lehet részesíteni.

Az iskolai fegyelmezések formái:

- szaktanári figyelmeztetés (szóban és írásban),
- osztályfőnöki figyelmeztetés (szóban és írásban),
- szaktanári intő (írásban),
- osztályfőnöki intő (írásban),
- osztályfőnöki megrovás (írásban),
- igazgatói figyelmeztetés (szóban és írásban),
- igazgatói intő (írásban),
- igazgató megrovás (írásban),
- tantestületi intés,
- tantestületi megrovás,
- fegyelmi eljárás.

Az iskolai fegyelmezések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A fegyelmezéseket mindenkor a szülő tudomására kell hozni.

A jutalmazásokat és a fegyelmezéseket a magatartás és szorgalom értékelésénél figyelembe kell venni.

6. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az intézményben használt kerettantervek követelményeit minden tantárgyból teljesítette.
- A követelmények teljesítését a tanárok a tanulók év közbeni tantárgyi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. Minden tantárgyból legalább az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- „Felzárkóztatásra szorul” bejegyzés kerül a dokumentumokba a tanév végén, amennyiben nem teljesítette a diák a tantervi követelményeket egy olyan idegen nyelvből, melyet a közoktatásban folytatott tanulmányai során első évben tanul.
- Ha a tanköteles tanuló a tanév végén háromnál több tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, az évfolyamot ismételni köteles. A tankötelezettségi kor betöltése után a tanuló a tanévet igazgatói engedéllyel megismételheti.
- Legfeljebb három elégtelen osztályzat esetén a diák augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
- Amennyiben a tanulót a mindennapi iskolába járás alól felmentették, osztályzatot osztályozó vizsga alapján kaphat. (ld. tanulmányok alatti vizsgák)

7. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI HÁZI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Az otthoni feladatok adásának célja:

A tanítási órán elsajátított tananyag elmélyítése, az ismeretek alkalmazásának gyakoroltatása. Az időigényes munkák (esszék, gyűjtőtevékenység, több forrásból hozzáférhető ismeretek analizálása, kutatómunka, kötelező olvasmányok, stb.) otthoni elvégzése az eredményes tanulási folyamat részét képezik, ezért megfelelő időt kell rá biztosítani.

Az otthoni munkák eredményes elvégzése elősegíti a tanórai tevékenységet, megkönnyíti a szóbeli és írásbeli számonkérések teljesítését. Pedagógusi munkánk egyik központi feladata ezt hitelessé tenni, a napi gyakorlattal igazolni a diákok előtt.

Az otthoni felkészüléssel kapcsolatos munkaközösségi állásfoglalások – betartandó elvek

- A házi feladat adása nem büntetési eszköz.
- Csak ellenőrzött és értékelt otthoni munkára lehet érdemjegyet adni. Ennek módját minden szaktanár önmaga dönti el, alakít ki stratégiát a témával kapcsolatban.
- Az otthon elkészített, határidőre beadandó munkák nem képezhetik kizárólagosan az értékelés alapját, nem válthatják ki az órai írásbeli és gyakorlati munkákat.
- A speciális tantervű osztályok esetében otthoni feladat adásánál tekintettel kell lenni a nagyobb óraszámú tanított tantárgy magasabb követelményeire – a többi tárgy esetében szükséges az alapvető tolerancia.
- Bizonyos tantárgyak esetén (matematika, idegen nyelvek) minden órára van házi feladat, míg a többi tárgynál alkalmi.
- A diákok túlterhelését kerülendő nem adunk sok otthoni munkát hétfővégre illetve szünetekre.

**A PEDAGÓGIAI
PROGRAMMAL
KAPCSOLATOS EGYÉB
INTÉZKEDÉSEK**

1. A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

1.1. A pedagógiai program érvényességi ideje

A gimnázium 2020. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a módosított pedagógiai program alapján.

Ezen pedagógiai program 2020. szeptember 1. napjától módosításig érvényes.

1.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A tanárok szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

1.3. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- az iskola fenntartója

tehet javaslatot.

A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását a Szülői Választmány illetve a diákönkormányzat képviselői útján javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

**A PEDAGÓGIAI PROGRAM
ELFOGADÁSA ÉS
JÓVÁHAGYÁSA**

A nevelőtestület elfogadó nyilatkozata

A Budapest XIII. Kerületi Ady Endre Gimnázium nevelőtestülete az intézmény pedagógiai programjának módosítását a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén elfogadta.

Budapest, 2022. május 11.

.....
igazgató

Az Intézményi Tanács véleményezése

A Pedagógiai program módosítását az Intézményi Tanács egyhangúlag támogatja.

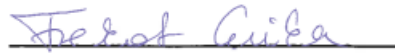
Budapest, 2022.05.27.

Stillerné Rozsmann Rita elnök - Szülői Választmány

Kantulyiné Csata Zsuzsanna - XIII. kerületi Önkormányzat

Frekot Erika - Nevelőtestület

Az intézményvezető jóváhagyó nyilatkozata

A Budapest XIII. Kerületi Ady Endre Gimnázium pedagógiai programjának módosítását a mai napon intézményvezetői jogkörömben jóváhagyom.

Budapest, 2022. május 31.

.....
igazgató

A fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

A Budapest XIII. Kerületi Ady Endre Gimnázium pedagógiai programjának módosítását, amelyet az intézmény nevelőtestülete 2022. május 11-én elfogadott, az intézmény vezetője 2022. május 31-én jóváhagyott, a mai napon a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom.

Budapest, 2022.

.....
a fenntartó képviselője

MELLÉKLETEK

1. 1. számú melléklet: Szóbeli felvételi vizsgák pontozása és témakörei

6 évfolyamos szóbeli felvételi

Hatosztályos szóbeli általános leírása és pontozása (50pont)

A szóbeli menete

A tanulók hármasával, kis csoportban felvételiznek. A szóbeli beszélgetés időtartama kb. 15-20 perc, aminek nyomán majd a vizsgabizottság tagjai több szempontból értékelik a diákokat. A kis csoportos felvételi két nagy részből áll. Az első részben a tanulóknak egy a bizottság által meghatározott személyes témát kell kifejteniük összefüggően 1-2 percben. A többieknek erre – szintén a bizottság által meghatározottan – reagálniuk, reflektálniuk kell (például további kérdéseket feltenniük, javasolniuk stb.). Ennek célja a tanulók szókincsének és beszédképességének, másfelől kooperációs képességük, együttműködési készségeik felmérése. A vizsga második részében tárgyi tudásra vonatkozó kérdéseket kapnak a tanulók természetismeretből, matematikából, irodalomból, nyelvtanból, illetve Magyarországra vonatkozóan. Ebben a részben a bizottság azt is figyeli, hogy milyen a tanulók nyitottsága az ismeretek irányába (olvasás, tájékozódás Magyarországon, múzeumok világa, tudományok világa), mennyire képesek összefüggéseket látni vagy akár maguktól az adott helyzetben kitalálni. Szintén fontos szempont az önálló gondolkodás, saját vélemény kifejtése.

Pontozás

30 pont:

- szociális készségek, kooperáció, együttműködés, kezdeményező-készség, másik iránti figyelem
- lelkesedés, nyitottság, tanulni vágyás
- önálló vélemény formálása
- önálló gondolkodás
- szókincs, mondatszerkesztés, nyelvhelyesség a kifejtésben

20 pont

- tájékozottság a fent felsorolt területen a hatodikos tananyagban elvárható módon
- az ismeretek összekötése, logikus újragondolása

4 és 5 évfolyamos szóbeli felvételi

Kérjük, hogy a tanuló hozza magával ellenőrző könyvét vagy kivonatokat az e-naplóból, az általános iskolai füzeteit, esetleges vizsgaeredményeiről szóló tanúsítványait, versenyeken szerzett okleveleit. Ezek a dokumentumok segítenek abban, hogy a felvételizőkről mind teljesebb képet kapjunk.

A felvételiző a témakör(ök) kihúzása után lehetőséget kap a témával kapcsolatos gondolatainak önálló kifejtésére, 8-10 mondatban elmondhatja a tanultakat, ismereteit, véleményét. Esetenként a felvételiztető tanár kérdés és/vagy feladat formájában fordul a felvételizőhöz, aki azonnal válaszol.

Szóbeli felvételi vizsga pontozása

Minden tanuló – a jelentkezésének megfelelően – többféle szóbeli pontszámot kaphat. A pontszámot, ami maximum 50 pont lehet, a felvételiztető bizottság tagjai együtt határozzák meg.

➤ 50-40 pont	➤ 39-16 pont	➤ 15-0 pont
<ul style="list-style-type: none">A tanuló a feltett kérdéseket/feladatokat jól megérti.	<ul style="list-style-type: none">A kérdéseket/feladatokat nem minden esetben érti pontosan, kétely esetén kulturáltan kérdez.	<ul style="list-style-type: none">A kérdéseket/feladatokat többször nem érti.
<ul style="list-style-type: none">A vizsgázó az évfolyamának megfelelő szinten ad számot tárgyi tudásáról. Az adott témában tájékozott, szakszerű.	<ul style="list-style-type: none">Tárgyi tudásában hiányosságok, bizonytalanságok mutatkoznak.	<ul style="list-style-type: none">Tárgyi tudása komoly hiányosságokat mutat.
<ul style="list-style-type: none">Feleletének logikus gondolatmenete, felépítettsége van. Képes összefüggések meglátására, megfogalmazására.	<ul style="list-style-type: none">Feleletének gondolatmenete nem logikus, kevésbé következetes.	<ul style="list-style-type: none">Feleletének gondolatmenete nem logikus, ellentmondásos, szaggatott. Kommunikációs készsége nem megfelelő
<ul style="list-style-type: none">Megnyilatkozásait a témának megfelelő (szak)szókincs, pontos nyelvhasználat jellemzi, felelete informatív, koherens.	<ul style="list-style-type: none">Megnyilatkozásai kevésbé informatívak, előfordulnak nyelvhelyességi, szóhasználati hibák.	<ul style="list-style-type: none">Megnyilatkozásai kevésbé informatívak, feleletében sok nyelvi és szóhasználati hiba fordul elő.

Témakörök a humán emelt szintű csoportba jelentkező tanulók számára

Valamennyi felvételiző feladata, hogy 2-3 percen bemutassa önmagát, érdeklődési köreit, kedvenc időtöltéseit a felvételiztetőknek.

A megadott témakörökről a felvételiző beszéljen önállóan 3-4 percet.

A felvételiző választhat, hogy magyar nyelv és irodalom tantárgyból vagy történelem tantárgyból húz szóbeli kérdést.

Témakörök magyar nyelv és irodalomból

1. Mikszáth Kálmán A néhai bárány című novellájának bemutatása, a megjelenő erkölcsi kérdések alapján
2. Karinthy Frigyes A rossz tanuló felel című művének bemutatása. Miben hasonlít és miben különbözik az egykori és a mai iskola, a diák helyzete?
3. Móricz Zsigmond: Hét krajcár. Érzelmek ábrázolása az irodalomban a megadott mű alapján
4. Kosztolányi Dezső: Fürdés. A családi viszonyok és döntéshelyzetek ábrázolása az irodalomban az olvasott mű alapján
5. Egy szabadon választott Petőfi mű (pl. János vitéz, Szeptember végén, Nemzeti dal vagy más) alapján fejtsd ki véleményed Petőfi jelentőségéről a magyarok számára!
6. Arany János Fülemile című művének bemutatása, a művészi humor megjelenése
7. Vámos Miklós A pofon című novellájának bemutatása, avagy az erőszak vezet a győzelemhez?
8. Kedvenc saját olvasmány bemutatása; az alaphelyzet, a megjelenő kalandok, a szereplők bemutatása. Miért ez a kedvenc olvasmányod?

Témakörök történelemből

1. Az ókori történelem egy jelentős személyisége (pl. nagy Sándor, Julius Caesar, Augustus vagy bármelyik szabadon választott történelmi személyiség)
2. Szent István és a magyar államalapítás
3. Egy szabadon választott magyar uralkodó tevékenységének bemutatása (pl. IV. Béla, Károly Róbert, Hunyadi Mátyás, Mária Terézia vagy bármelyik másik szabadon választott uralkodó)
4. A nagy földrajzi felfedezések
5. Egy jelentős személyiség tevékenysége a magyar reformkorból (Széchenyi István vagy Kossuth Lajos)
6. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc főbb eseményei
7. A II. világháború néhány jelentősebb állomása szabad választás szerint (pl. a háború kitörésének körülményei vagy Magyarország a háborúban vagy jelentős ütközetek, politikusok, hadvezérek a háborúban)

Témakörök a nyelvi előkészítő osztályba jelentkező tanulók számára (angol)

A szóbeli felvételi vizsga részeként a tanulók a következő feladatokat oldják meg.

1. Kötetlen beszélgetés az előre megadott témakörök alapján. A vizsgázó egy témakört húz ki. (5 perc)
2. Monologikus beszéd képi stimulus alapján. A vizsgázó önállóan beszél a képről. A vizsgáztató tanár kérdéseket tesz fel a képpel kapcsolatban. (5 perc)

Témakörök angol nyelvből

- My family
- My school
- Hobbies, free time activities
- Television, computer, mobile phone
- My weekends and my weekdays
- My best holiday
- My best friend, friends
- Sports
- Weather and clothing
- Shopping

Témakörök a biológia emelt szintű csoportba jelentkező tanulók számára

A biológia szóbeli felvételi vizsgán a tanulók két témakörből adnak számot tudásukról.

- Az emberi szervezet (a bőr, mozgás, emésztés, légzés és a keringés szervrendszerei és a hozzájuk tartozó egészségtan)
- A növények, állatok és gombák főbb csoportjainak jellemzése

A vizsgázók egy tételt húznak, mely mindkét témakört érinti.

A tétel kifejtése ábrák, illusztrációk felhasználásával, segítségével történik.

Kérjük, hogy a vizsgára jelentkezők hozzák magukkal 8. osztályos biológia füzetüket.

Témakörök az általános tantervű képzésre jelentkező tanulók számára

Valamennyi felvételiző feladata, hogy 2-3 percben bemutassa önmagát, érdeklődési köreit, kedvenc időtöltéseit a felvételiztetőknek.

A megadott témakörökről a felvételiző beszéljen önállóan 3-4 percet.

1. Mutass be egy kötelező olvasmányt a 7.-es vagy 8.-os olvasmányaid közül! Bemutatásodban térj ki a főszereplő(k) karakterére, jellemzésére! Mutasd be, milyen gondolatokat, témákat jár körül a mű! Mi a véleményed az alkotásról? (Feleletedben kerüld a szerzői életrajzot!)
2. Mutass be egy szabadon választott szépirodalmi alkotást! Bemutatásodban térj ki a főszereplő(k) karakterére, jellemzésére! Mutasd be, milyen gondolatokat, témákat jár körül a mű! Mi a véleményed az alkotásról? (Feleletedben kerüld a szerzői életrajzot!)
3. Mutass be egy hazánkon kívüli szabadon választott európai országot: elhelyezkedés, nyelv, nevezetességek, látnivalók, szokások.
4. Miből és hogyan nyert energiát az ember a történelem során? Mit jelent az, hogy megújuló energiaforrás? Hogyan takarékoskodhatunk az energiával?
5. Mit tehet egy család, egy iskola a környezet védelméért? Milyen konkrét példákat ismersz a saját környezetedből? Milyen lehetőségei vannak a környezetszennyezés csökkentésének?
6. Mit mutatnál meg Magyarországon (a fővároson kívül) egy idelátogató külföldinek, aki egy hétre érkezik hazánkba?
7. Válassz ki 2-2 pesti és budai nevezetességet, és mutasd be őket részletesen! Választásodat indokold! Sorold fel Budapest hídjait!
8. Sorolj fel néhány magyar Nobel-díjast vagy feltalálót a kategória megjelölésével! Válassz ki közülük kettőt, akiknek tevékenységét néhány percben bemutatód!

2. 2. számú melléklet: Kisérettségi vizsgák eljárásrendje

A magyar nyelv és irodalom kisérettségi vizsgák (11. évfolyam) m megszervezésének, megtartásának eljárásrendje

	Munkafázis	Felelős	Időpont/Határidők
1.	A kisérettségi vizsgák időpontjának rögzítése az éves munkatervben	Igazgató (a munkaközösség-vezető javaslata alapján)	augusztus utolsó hete
2.	A kisérettségi témaköreinek meghirdetése a tanulók körében (tételek száma minden képzési forma esetében maximum 12 irodalom és 10 nyelvtan tétel)	szaktanárok	október végéig
3.	A kisérettségi témakörök tantárgyankénti ismétlésének tervezése, határidők megadása, a vizsgafeltételek ismertetése	Szaktanárok	szeptember
4.	Ismétlés — rendszerezés, tanulás: kiselőadások, számonkérések, tételvázlatok ellenőrzése	Szaktanárok	A tanév során folyamatosan, ütemezés szerint
5.	Konzultációk (csoportos és egyéni) tanórákon és tanórákon kívül	Szaktanárok	A tanév során
6.	A vizsga megszervezése, a megfelelő körülmények biztosítása (A vizsgáztató tanárok megbízása, szaktanárok és osztályfőnökök vizsgabizottsági munkájának koordinálása – helyettesítések kiírása, teremcserék)	Igazgató Igazgatóhelyettes Munkaközösség-vezető	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 2 héttel
7.	A szükséges segédanyagok (kötetek, szöveggyűjtemények, húzótételek) előkészítése, biztosítása	Szaktanárok Könyvtáros	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt egy héttel
8.	A vizsgabeosztásra tett tanulói javaslatok bekérése	Szaktanárok (egyéni döntés szerint a szaktanár egyedül is meghatározhatja a vizsgázók sorrendjét)	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 héttel
9.	A „vizsga-etikett” ismertetése (pontosság, öltözködés, fellépés)	Szaktanárok Osztályfőnökök	A vizsgát megelőző hónap során
10.	Kisérettségi vizsga bizottság előtt	Szaktanárok Osztályfőnökök	A munkatervben megjelölt napon.
11.	A kisérettségi eredményeinek közzététele, adminisztrálása	Szaktanárok	A vizsga utáni hét folyamán
12.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a tanulókkal	Szaktanárok Osztályfőnökök	A vizsga utáni hét folyamán

13.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a munkaközösségen belül	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A vizsgát követő 4 hét folyamán
14.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése az érdeklődő szülőkkel	Szaktanárok	A következő fogadóórán
15.	Munkaközösségi állásfoglalás a következő tanév vizsgáinak szervezéséhez kapcsolódóan (ha indokolt)	Munkaközösség-vezető	A vizsgát követő 4 hét folyamán
16.	A következő tanév tervezése: a vizsga tartalmának és ütemezésének átgondolása	Szaktanárok	Május - június

**A matematika kisérettségi vizsgák (10. évf.)
megszervezésének, megtartásának eljárásrendje**

	Munkafázis	Felelős	Időpont/Határidők
1.	A kisérettségi vizsgák időpontjainak rögzítése az éves munkatervben	Igazgató (Munkaközösség-vezető javaslata alapján)	Augusztus utolsó hete
2.	A kisérettségi témakörök ismételése tervezése, határidők megadása, a vizsgafeltételek ismertetése	Szaktanárok	Szeptember
3.	Tanulás, rendszerezés, gyakorlás	Szaktanárok	A tanév elejétől a vizsga időpontjáig
4.	Korrepetálás biztosítása	Igazgató Szaktanárok	A tanév elejétől a vizsga időpontjáig
5.	A vizsgadolgozat elkészítése, ellenőrzése	Munkaközösség-vezető Kijelölt szaktanár (éves váltásban)	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 hónappal
6.	Az írásbeli vizsga megszervezése, a megfelelő körülmények biztosítása (A vizsga felügyeletének biztosítása – helyettesítések kiírása, teremcserék)	Igazgatóhelyettes Munkaközösség-vezető (A szaktanárok egymás csoportjában felügyelik a dolgozat megíratását.)	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 2 héttel
7.	A vizsgadolgozatok sokszorosítása, termenkénti előkészítése	Munkaközösség-vezető	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 héttel
8.	A használható segédeszközök (számológépek) ellenőrzése, felcímkézése	Szaktanárok	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 héttel
9.	A „vizsga-etikett” ismertetése (pontosság, öltözködés, segédeszközök)	Szaktanárok Osztályfőnökök	A vizsgát megelőző hónap folyamán
10.	Írásbeli kisérettségi vizsga (2 órában, az érettségi vizsgához hasonló feltételek és felügyelet mellett)	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A munkatervben megjelölt napon
11.	A vizsgadolgozatok kijavítása előtt munkaközösségi egyeztetés	Munkaközösség-vezető	A vizsga utáni napon
12.	A vizsgadolgozatok kijavítása, pontozása, osztályozása	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A vizsgát követő két hét folyamán
13.	A kisérettségi eredményeinek közzététele, adminisztrálása	Szaktanárok	A vizsgát követő 3 hét folyamán
14.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a tanulókkal,	Szaktanárok	A vizsgát követő 3 hét folyamán

	problémát okozó feladatok közös megoldása tanítási órán		
15.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a munkaközösségen belül	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A vizsgát követő 3 hét folyamán
16.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése az érdeklődő szülőkkel	Szaktanárok	A következő fogadó órán
17.	Munkaközösségi állásfoglalás a következő tanév vizsgáinak szervezéséhez kapcsolódóan (ha indokolt)	Munkaközösség-vezető	A vizsgát követő 4 hét folyamán
18.	A következő tanév tervezése: a vizsga tartalmának és ütemezésének átgondolása	Szaktanárok	Június

**Az idegen nyelvi írásbeli és szóbeli kisérettségi vizsgák (11. évf.)
megszervezésének, megtartásának eljárásrendje**

	Munkafázis	Felelős	Időpont/Határidők
1.	A kisérettségi vizsgák időpontjainak rögzítése az éves munkatervben	Igazgató (Munkaközösség-vezető javaslata alapján)	Augusztus utolsó hete
2.	A kisérettségi témakörök ismétlésének tervezése, határidők megadása, a vizsgafeltételek ismertetése	Szaktanárok	Szeptember
3.	Tanulás, ismétlés, gyakorlás, rendszerezés	Szaktanárok	A tanév elejétől a vizsga időpontjáig
4.	Konzultációk (csoportos és egyéni) tanórákon és tanórákon kívül	Szaktanárok	A tanév elejétől a vizsga időpontjáig
5.	A tanulók jelentkeztetése a vizsgára – nyelv kiválasztása *	Igazgatóhelyettes Osztályfőnökök	A munkatervben rögzített időpontban
6.	A nyelvenkénti tanulói listák ismertetése az angol és az idegen nyelvi (francia, német, olasz, orosz) munkaközösségekkel	Igazgatóhelyettes	A tanulók jelentkezését követő héten
7.	A vizsgadolgozatok összeállítása, hanganyagok kiválasztása (ha szükséges)	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 hónappal
8.	A szóbeli vizsga anyagainak összeállítása (képanyag tételenként, stb.)	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 hónappal
9.	Az írásbeli vizsga megszervezése, a megfelelő körülmények biztosítása (Felügyelet, termek)	Igazgatóhelyettes Munkaközösség-vezető	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 2 héttel
10.	A szóbeli vizsga megszervezése, a megfelelő körülmények biztosítása (A vizsgáztató tanárok megbízása, szaktanárok és osztályfőnökök vizsgabizottsági munkájának koordinálása – helyettesítések kiírása, teremcserék)	Igazgató Igazgatóhelyettes Munkaközösség-vezető	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 2 héttel
11.	A vizsgadolgozatok sokszorosítása	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 héttel
12.	A szóbeli vizsgabeosztásra tett tanulói javaslatok bekérése	Szaktanárok (egyéni döntés szerint a szaktanár egyedül is meghatározhatja a vizsgázók sorrendjét)	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 héttel
13.	A „vizsga-etikett” ismertetése (pontosság, öltözködés, fellépés)	Szaktanárok Osztályfőnökök	A munkatervben megjelölt

			vizsgaidőpont előtti hónap folyamán
14.	Írásbeli kisérettségi vizsga (2 órában, az érettségi vizsga feladattípusait, körülményeit modellezve)	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A munkatervben megjelölt napon
15.	Szóbeli kisérettségi vizsga bizottság előtt	Szaktanárok Osztályfőnökök	A munkatervben megjelölt napon (Az írásbeli vizsga délutánján)
16.	A vizsgadolgozatok kijavítása	Szaktanárok	A vizsga utáni hét folyamán
17.	A kisérettségi eredményeinek közzététele, adminisztrálása	Szaktanárok	A vizsga utáni hét folyamán
18.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a tanulókkal	Szaktanárok Osztályfőnökök	A vizsga utáni két hét folyamán
19.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a munkaközösségen belül	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A vizsgát követő 4 hét folyamán
20.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése az érdeklődő szülőkkel	Szaktanárok	A következő fogadó órán
21.	Munkaközösségi állásfoglalás a következő tanév vizsgáinak szervezéséhez kapcsolódóan (ha indokolt)	Munkaközösség-vezető	A vizsgát követő 4 hét folyamán
22.	A következő tanév tervezése: a vizsga tartalmának és ütemezésének átgondolása	Szaktanárok	Június

* Az idegen nyelvi „kisérettségi” vizsga alól mentesítést kérheti az a tanuló, aki valamely (a Gimnáziumban tanított) idegen nyelvből sikeres előrehozott érettségi vizsgát tett. Ebben az esetben javasoljuk a másik idegen nyelv „kisérettségi” tárgyként való választását.

**A történelem kisérettségi vizsgák (10. évf.)
megszervezésének, megtartásának eljárásrendje**

	Munkafázis	Felelős	Időpont/Határidők
1.	A kisérettségi vizsgák időpontjainak rögzítése az éves munkatervben	Igazgató (Munkaközösség-vezető javaslata alapján)	Augusztus utolsó hete
2.	A kisérettségi témakörök ismételésének tervezése, határidők megadása, a vizsgafeltételek ismertetése	Szaktanárok	Szeptember
3.	A kisérettségi témaköreinek meghirdetése a tanulók körében	Szaktanárok	Október végéig
4.	Ismétlés — rendszerezés, tanulás: számonkérések, tételvázlatok ellenőrzése	Szaktanárok	A tanév elejétől a vizsga időpontjáig
5.	Konzultációk (csoportos és egyéni) tanórákon és tanórákon kívül	Szaktanárok	A tanév elejétől a vizsga időpontjáig
6.	A vizsga megszervezése, a megfelelő körülmények biztosítása (A vizsgáztató tanárok megbízása, szaktanárok és osztályfőnökök vizsgabizottsági munkájának koordinálása – helyettesítések kiírása, teremcserék)	Igazgató Igazgatóhelyettes Munkaközösség-vezető	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 2 héttel
7.	A szükséges segédanyagok (térkép, húzótételek, forrásmelléletek) előkészítése, biztosítása	Szaktanárok Könyvtáros	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 héttel
8.	A vizsgabeosztásra tett tanulói javaslatok bekérése	Szaktanárok (egyéni döntés szerint a szaktanár egyedül is meghatározhatja a vizsgázók sorrendjét)	A munkatervben megjelölt vizsgaidőpont előtt 1 héttel
9.	A „vizsga-etikett” ismertetése (pontosság, öltözködés, fellépés)	Szaktanárok Osztályfőnökök	A vizsga időpontját megelőző hónap során
10.	Kisérettségi vizsga bizottság előtt	Szaktanárok Osztályfőnökök	A munkatervben megjelölt napon
11.	A kisérettségi eredményeinek közzététele, adminisztrálása	Szaktanárok	A vizsga utáni hét folyamán
12.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a tanulókkal	Szaktanárok Osztályfőnökök	A vizsga utáni hét folyamán
13.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése a munkaközösségen belül	Munkaközösség-vezető Szaktanárok	A vizsgát követő 3 hét folyamán

14.	A vizsga tapasztalatainak megbeszélése az érdeklődő szülőkkel	Szaktanárok	A következő fogadó órán
15.	Munkaközösségi állásfoglalás a következő tanév vizsgáinak szervezéséhez kapcsolódóan (ha indokolt)	Munkaközösség-vezető	A vizsgát követő 4 hét folyamán
16.	A következő tanév tervezése: a vizsga tartalmának és ütemezésének átgondolása	Szaktanárok	Június

Megjegyzések:

A hatévolyamos képzés kisérlettségi követelményei eltérnek az elvégzendő tananyag mennyisége miatt.

Normál 4 éves, ill. az 5 éves nyelvi előkészítő képzésben résztvevők számára a tételek száma: 12

A 6 évolyamos képzésben részt vevők számára a tételek száma: 15

3. 3. sz. melléklet: Az Iskolai Közösségi Szolgálat szabályozása

3.1. Jogszályi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet
- 2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről
- Nemzeti alaptanterv
- Nemzeti Önkéntes Stratégia 2011-2020
- Civil törvény
- Közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény értelmében a „középiskola elvégzését közvetlenül követő érettségi vizsgaidőszakban az érettségi vizsgák megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása” (6. § (4) bek.).

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4.§ 15.pontja meghatározza a közösségi szolgálat fogalmát: „A közösségi szolgálat: **szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása**”.

A törvény 97.§ (2.) bekezdése értelmében az érettségi bizonyítvány kiadásához közösségi szolgálat végzésének igazolását először a 2016. január 1-jét követően megkezdett érettségi vizsga esetében kell megkövetelni.

A közösségi szolgálat célja:

A közösségi szolgálat a tanulók különböző készségeit és kompetenciáit fejlesztő pedagógiai eszköz, mely hozzájárul ahhoz, hogy a középiskolás tanulók megismerjék a közösségben való tevékenykedés erejét. Az ily módon szerzett tudásukat életük során hasznosíthatják. Az iskolai közösségi szolgálat sokféleképpen megvalósítható tevékenység, mely megvalósulási helyétől és formájától függetlenül a közösség érdekét is szolgálja az egyén személyiségének fejlesztése mellett.

Fejleszti a tanulók következő kompetenciáit:

- kritikus gondolkodás,
- érzelmi intelligencia,
- önbizalom,
- felelősségvállalás,

- állampolgári kompetencia,
- felelős döntéshozatal,
- hiteles vezetői készségek,
- szociális érzékenység, társadalmi felelősségvállalás,
- kommunikációs készség,
- együttműködés,
- empátia,
- konfliktuskezelés,
- problémamegoldás.

Mindezek mellett a pályaaorientációban is fontos lehet az iskolai közösségi szolgálat. A tevékenységek során egyszerre kell a szolgálatjellegnek és az élménypedagógiaalapú tanulásnak megvalósulnia.

3.2. A közösségi szolgálat keretei között végezhető tevékenységek

Gimnáziumunk nagy hangsúlyt fektet a szabadidő hasznos eltöltésére. A köznevelési törvényben előírt 50 közösségi szolgálati óra teljesítése már minden középiskolai tanuló számára kötelező, és a majdani érettségi vizsga megkezdésének feltétele. Azért, hogy a diákok hasznosan és ésszerűen töltsék el ezt az ötven órát, iskolánk nagyon sok lehetőséget biztosít számukra.

Szorosan együttműködünk a kerületi önkormányzat kulturális-, sport-, és oktatási intézményeivel: óvodákkal, idősek napközotthonaival, művelődési központokkal, sportegyesületekkel. Az itt kínált lehetőségek: gyermekekkel, idős emberekkel való foglalkozás, színházi vagy kulturális események lebonyolításának segítése, sportrendezvényeken szervezői feladatok. A természetet kedvelő diákok is megtalálhatják azokat a tevékenységeket, ahol érdeklődési körüknek megfelelő foglalatossággal szerezhetik meg a szükséges órákat. A téli időszakban bekapcsolódhatnak a „Madárbarát iskola” kertjében folyó munkálatokba, valamint az iskola saját fűszerkertjének gondozásába.

Ökoiskola jellegünknek megfelelően szívesen csatlakozunk országos rendezvényekhez is.

A közösségi szolgálat az Adyban valóban közösségi, diákjaink kisebb-nagyobb csoportokban vállalnak feladatokat a közösségért. Arra törekszünk, hogy a tanulók ezt a tevékenységet valóban szolgálatnak tekintsék.

3.3. Fogadó szervezetek

Fogadó szervezet lehet:

- a helyi önkormányzat,

- a helyi önkormányzatok társulása és a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulása az általa biztosított közszolgáltatások és katasztrófavédelmi feladatai körében;
- a nemzetiségi önkormányzat a jogszabályban meghatározott közfeladatai körében;
- a költségvetési szerv az alaptevékenysége körében;
- a magyarországi székhelyű civil szervezet, közhasznú szervezet a közhasznú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- a magyarországi székhelyű egyházi jogi személy a hitéleti, a közcélú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- a jogszabályban meghatározott közszolgáltatásai vagy e közszolgáltatásokhoz kapcsolódóan a közszolgáltatásait igénybe vevőknek nyújtott többletszolgáltatások körében a magyarországi székhelyű, illetve magyar hatóság által kiadott működési engedéllyel rendelkező, jogképes szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi
 - szolgáltató, illetve intézmény,
 - egészségügyi szolgáltató, közoktatási intézmény,
 - felsőoktatási intézmény,
 - muzeális intézmény,
 - nyilvános könyvtár,
 - közlevéltár,
 - nyilvános magánlevéltár, közművelődési intézmény;
- nem jogképes fogadó intézmény fenntartója a fogadó intézmény jogszabályban meghatározott közszolgáltatásai vagy e közszolgáltatásokhoz kapcsolódóan a fogadó intézmény közszolgáltatásait igénybe vevőknek nyújtott többletszolgáltatások körében.

Ezeken a területeken működő intézményekkel, szervezetekkel – fogadó intézmények – együttműködési megállapodást kell kötni az iskolának.

Az iskolai közösségi szolgálat teljesítése során egyik félnek sem származhat anyagi haszna a tanuló tevékenységéből. A tanulók olyan tevékenységet sem végezhetnek, amely bármely intézmény munkatársainak előírt kötelessége, amelyért egyébként ellenszolgáltatás járna, szakképzett munkaerő végezné, illetve amelynek elvégzésére megbízás vagy munkaviszony létesítésére lenne szükség. Nem vehet részt a diák olyan tevékenységben, mely bármely intézmény vállalkozási tevékenységéhez kapcsolódik. Szakmai feladatok ellátása, ilyen tevékenység végeztetése tilos!

Iskolai keretek között megvalósuló közösségi szolgálat:

- Iskola tanulóinak korrepetálása (a korrepetáló a szaktanártól kapott ajánlással végezheti)
- Iskolai rendezvényeken való közreműködés
- Az iskola fűszerkertjének gondozása
- Az iskola Madárbarát kertjében és Rovarbarát kertjében való munkálatok elvégzése

- Az iskola képviselete külsős rendezvényeken
- Énekkari fellépés
- Diákönkormányzati tevékenység
- Az osztályfőnök segítése
- Egyéb tevékenységek

3.4. Szabályok

Mikor, milyen feltételekkel kell elvégezni az 50 órás közösségi szolgálatot?

- A 9. évfolyamot kezdő tanulóknak javasoljuk, hogy a közösségi szolgálatot tanulmányaik első három évében teljesítsék.
- Legalább két különböző szervezetnél lehetséges teljesíteni az 50 órát.
- Egy órán 60 perc közösségi szolgálati idő értendő. A helyszínre utazás és a hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe.
- A közösségi szolgálat tanítási napokon alkalmanként legkevesebb 1, legfeljebb 3 órás, tanítási napokon kívül alkalmanként legkevesebb 1, legfeljebb 5 órás időkeretben végezhető.
- A tanulók maguk is kezdeményezhetik együttműködési megállapodás kötését, amelynek feltétele, hogy minimum 3 fő kapcsolódjon be a tevékenységbe.
- A közösségi szolgálat teljesítése csak abban az esetben igazolható, ha olyan szervezetnél végezte a tanuló, amellyel az intézménynek érvényes együttműködési megállapodása van az adott időszakra vonatkozóan.
- Amennyiben a tanuló olyan szervezetnél kíván közösségi szolgálatot végezni, amellyel az iskolának nincs megállapodása, azt a tevékenység megkezdése előtt jeleznie kell az ezzel megbízott igazgatóhelyettesnél, aki Együttműködési megállapodás megkötését kezdeményezheti az adott szervezettel.

Miután a közösségi szolgálatot tanítási időben nem, csak az után, illetve hétvégén végezheti a tanuló, ilyen indokkal nem menthető fel a másnapi számonkérések alól.

Sajátos nevelési igényű tanulóknál a szakértői bizottság javaslata alapján a közösségi szolgálat alól az iskola igazgatója határozatban mentesíthet.

3.5. Feladatmegosztás

A közösségi szolgálat megszervezéséért az iskola igazgatója felel. A konkrét végrehajtási feladatokba be kell vonni:

- az IKSZ ellenőrzésével, felügyeletével megbízott igazgatóhelyettest,
- az igazgató által megbízott, a közösségi szolgálatért felelős koordinátorokat,
- az osztályfőnököket

Igazgatóhelyettes feladata:

- iskolai dokumentumokban való adminisztrálás ellenőrzése

- az iskola honlapján az iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos információk frissítése
- az Együtműködési megállapodások kötése (1.sz. melléklet), nyilvántartása
- az érettségire bocsátás feltételeként a végzősök közösségi szolgálati naplóinak, valamint a törzslapon igazolt közösségi szolgálati óráknak az összevetése
- az iskolában végzett közösségi szolgálatos órák teljesítésének igazolása a tanulók Közösségi szolgálati naplójában

Az IKSZ-ért felelős koordinátor feladata:

- Iskolai közösségi szolgálati napló elkészítése, sokszorosítása
- jelentkezési lap elkészítése, sokszorosítása, tanulókhöz való eljuttatása
- bejövő osztályok tájékoztatása osztályfőnöki óra keretében
- a szülői egyetértő nyilatkozat sokszorosítása, majd kiosztása a 9. évfolyamosok számára szeptember 1-jén
- a 9. évfolyamos tanulók közösségi szolgálati naplóinak kiosztása
- szükség, igény esetén más osztályokban ismételt tájékoztatás
- új fogadó intézményekkel együttműködési megállapodás megkötése (1.sz. melléklet)
- kapcsolattartás a fogadóintézményekkel
- szervezési feladatok
- beszámolók készítése
- az iskolában végzett közösségi szolgálatos órák teljesítésének igazolása a tanulók Közösségi szolgálati naplójában
- az iskola honlapján az iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos információk frissítése
- tanulók csoportjainak kísérése, felügyelete a közösségi szolgálat tevékenységének helyszíneire
- folyamatos tájékoztatás a különböző online és egyéb felületeken a közösségi szolgálati tevékenységek aktuális lehetőségeiről
- érzékenyítő, felkészítő foglalkozások tartása
- a közösségi szolgálati tevékenységekről készített beszámolók készítése, az iskolai WEB oldalon közzétételük.

Az IKSZ-ért felelős igazgatóhelyettes, illetve az IKSZ-ért felelős koordináló tanár az Együtműködési megállapodásokat tanévenként köt a szervezetekkel, de legkésőbb az adott tanévben május 31-ig. Ezek a megállapodások egészen augusztus 31-ig érvényesek. Ennek hiányában közösségi szolgálat tevékenysége az adott szervezetnél nem folytatható. Utólag nem köthető szerződés. Ha már van megállapodás és jó a kapcsolat, csökkentheti az adminisztrációt az Együtműködési megállapodás visszavonásig való meghosszabbítása.

Osztályfőnökök feladata:

- adminisztráció az e-naplóban, törzslapon, bizonyítványban a tanév végén

- Közösségi szolgálati naplók összegyűjtése minden tanév végén, majd ellenőrzés, a teljesített órák összesítése után azok ismételt kiosztása
- folyamatos tájékoztatás
- a diákok ez irányú tevékenységének folyamatos nyomon követése

3.6. Információs lehetőségek, tájékoztatás

Online felületek:

- *Facebook-csoport:* Itt tesszük közzé folyamatosan a hozzánk beérkező felkéréseket, lehetséges, választható helyszíneket.
- *Google docs online felület:* Itt elsősorban a közösségi szolgálatot biztosító partnert tudunk bevonni.
- *Iskola honlapján az IKSZ link:* A megvalósult közösségi szolgálati tevékenységekről készült élménybeszámolók, éves beszámolók, egyéb tájékoztató anyagok olvashatók.

Egyéb lehetőségek:

- A közösségi szolgálat szabályzatát szeptemberben az IKSZ koordinátorok ismertetik a bejövő osztályok tanulóival, illetve a szülői értekezleteken a szülőkkel is.
- Iskolai faliújság

3.7. Dokumentáció, iratkezelés

Az iskolai közösségi szolgálat dokumentumai:

Szülői egyetértő nyilatkozat

Ebben a dokumentumban tájékoztatjuk a tanuló szüleit a közösségi szolgálat törvényi háttéréről, ismertetjük a tanuló kötelezettségét, és kérjük hozzájárulását a munkavégzéshez.

Közösségi szolgálati napló

Minden 9. évfolyamot kezdő tanuló kap egy Közösségi szolgálati naplót, melyet önmaga köteles vezetni, lejegyezve minden egyes közösségi szolgálat dátumát, időtartamát, a tevékenység jellegét, és ezt a tevékenység irányítójával igazoltatja.

Együttműködési megállapodás

A törvényben előírt 50 órába csak azok az iskolán kívüli tevékenységek számíthatók be, melyeket a tanuló olyan intézménynél, egyesületnél tölt, mellyel az iskola az adott tanévre vonatkozó együttműködési megállapodást kötött. A megállapodás létrejöhet az iskola kezdeményezésére, illetve az adott intézmény megkeresése után is. (Az iskola által szervezett közösségi munka esetén természetesen nincs szükség együttműködési megállapodásra.)

Az osztályfőnök minden tanévben a bizonyítványban, az elektronikus naplóban és a törzslapon dokumentálja, hogy az adott tanévben a tanuló hány óra közösségi szolgálatot teljesített. (Záradék pecsét szövege: *Igazolom, hogy a tanuló a/.....*)

tanévben óra közösségi szolgálatot teljesített.) A záradékot az osztályfőnök írja alá a papír alapú dokumentumokban.

Az 50 óra közösségi szolgálat teljesítését az osztályfőnök a törzslapon, az elektronikus naplóban és a bizonyítványban igazolja. (Záradék pecsét szövege: *A tanuló teljesítette a rendes érettségi vizsga megkezdéséhez szükséges közösségi szolgálatot.*)

A nyári szünetben teljesített órák a nyári szünetet követő tanítási év végén kerülnek a tanuló bizonyítványába, az elektronikus naplóba, valamint a tanulói törzslapra.

A tanulói jogviszony megszűnésekor az iskola két példányban igazolást állít ki a közösségi szolgálat teljesítéséről, melyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad.

A közösségi szolgálat teljesítését igazoló dokumentumokat 5 év eltelte után szabad leselejtezni.

1. számú melléklet

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről a **Budapest XIII. Kerületi Ady Endre Gimnázium** (székhelye: 1139. Budapest Röppentyű u. 62.) a továbbiakban: Gimnázium, képviseli: Szalai Bernadett igazgató, másrészről a

(*székhelye:*)

képviselője:igazgató, együttes említés esetén:
Szerződő Felek között az alábbi feltételekkel:

A megállapodás célja, hatálya

Szerződő Felek *együttműködési megállapodást kötnek a 20..../.... tanévre a törvényben előírt közösségi szolgálat tevékenységének lebonyolítására.*

A Gimnázium vállalja, hogy a szükséges dokumentumokat a tanulóknak biztosítja.

A vállalja, hogy a diákok részére munkavédelmi tájékoztatót tart, a munkavégzés teljesítését minden alkalommal aláírással igazolja.

A munkavégzés időtartama alatt a diákokra az Ady Endre Gimnázium házirendje érvényes.

A munkavégzésre az előre egyeztetett időpontokban, díjazás nélkül kerül sor.

A közösségi szolgálat jellege

(*pl. kertészeti, adminisztratív, környezetvédelmi, karitatív stb. munka, idősekkel, gyerekekkel való foglalkozás, stb.*):

.....

A munkavégzés során alkalmanként várhatóan szükséges diáklétszám:főtől
.....főig

A közösségi szolgálattal kapcsolatos ügyekben a kapcsolattartó

Az Ady Endre Gimnázium részéről: Katonáné Mayer Katalin (tel.: 06-1/320-8640)

Arészéről:(tel.:.....)

Az együttműködési megállapodást a Budapest XIII. kerületi Ady Endre Gimnázium igazgatója a határozata alapján írja alá.

Budapest,

Ady Endre Gimnázium részéről
Szalai Bernadett igazgató

..... részéről
..... igazgató

Az együttműködési megállapodást kezdeményező diák (név, osztály):

.....

2. számú melléklet

Szülői egyetértő nyilatkozat

.....(OM azon.:)
szülőjeként hozzájárulok ahhoz, hogy gyermekem a törvényben (20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet) előírt közösségi szolgálatát az Ady Endre Gimnázium által szervezett tevékenységek keretén belül teljesítse.

A közösségi szolgálat keretei között lehetnek a következő tevékenységek:

- a) az egészségügyi,
- b) a szociális és jótékonyági,
- c) az oktatási,
- d) a kulturális és közösségi,
- e) a környezet- és természetvédelemi,
- f) a katasztrófavédelmi,
- g) az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idősekkel közös sport- és szabadidős tevékenységek.

Tudomásul veszem, hogy a szolgálat időtartama 50 óra, mely a Köznevelési törvény 6.§ (4) szerint: „A középiskola elvégzését közvetlenül követő érettségi vizsgaidőszakban az érettségi vizsgák megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása.”

Tudomásul veszem, hogy gyermekemnek a munkavégzésről naplót kell vezetnie.

Budapest,

4. 4. sz. melléklet: Egészségnevelés az osztályfőnöki órákon (ajánlott tematika)

A legégetőbb, alkalmasint társadalmi méreteket öltő népegészségügyi problémák adott életkori csoporton belüli jelentkezési módjai

7. évfolyam

Függetlenségi törekvések és az egészség

	<i>Óracímek</i>
1	<p><i>Változások kora – Hogyan nézek ki?</i></p> <p>Ezen életszakaszt hívhatjuk a változások korának: a gyerekek rövid idő alatt egy sor alapvető testi, érzelmi és társas kapcsolati változáson mennek keresztül, mely gyakran elégedetlenséget szül önmagukkal szemben. Az óra ezekre a változásokra világít rá azáltal, hogy megpróbálja kideríteni, mennyit tudnak és értenek meg a gyerekek a növekedéssel járó testi változásokról. Fontos az érzelmekre összpontosítani, mivel sok fiatalban olyan új, erőteljes érzelmek támadnak változó testükkel kapcsolatban, amelyek eltérnek a barátsággal, az otthonnal és az iskolai élettel kapcsolatos érzelmeiktől.</p>
2	<p><i>Változások kora – Hogyan érzem magam?</i></p> <p>Tulajdonságok, társas kompetenciák: Mi befolyásolja a jóllétemet?</p> <p>Ez az óra az előző folytatásának tekinthető. A gyerekek a pedagógus segítségével azt vizsgálják, hogy miként tudják felismerni a jóllétüket befolyásoló tényezőket. Melyek azok a társas és egyéb helyzetek, amelyekben maradéktalanul jól érzik magukat és melyek azok, amelyekben nem. Választ keresnek arra a kérdésre, hogy milyen megoldásokat keresnek a jó közérzet előidézése során. Szerep- és szituációs játékok segítségével egyrészt az ilyen helyzetek sajátosságait vizsgálják, másrészt pedig kísérletet tesznek saját érzéseik megnevezésére, leírására.</p>
3	<p><i>Hogyan látom családomat? Hogyan látnak ők engem?</i></p> <p>Családi mindennapok. Családi elvárások – egyéni törekvések (konfliktusok, megoldások, szabályok, örömök).</p> <p>A család még ebben az életkori csoportban is kiemelkedő fontosságú. A 13 év körüli gyerekek egészen másként látják önmagukat, mint családtagjaik őket. Ez a körülmény nem kevés feszültség és összeütközés forrása. Fontos tehát foglalkozni a különböző nézőpontokkal. A családi konfliktusok másik csoportja ahhoz a problémához kötődik, hogy a serdülő szemében fokozatosan veszít a család, kiváltképpen a szülő a megkérdőjelezhetetlen tekintélyéből. A jelenség további aspektusa abból a körülményből fakad, hogy az önmagát tévedhetetlennek tettető kamasz tényleges lehetőségeit illetően meglehetősen korlátozott világban él. A helyzet valamennyi szereplője motiváltan, saját igazát abszolútizálva cselekszik. Ezt a jelenséget kell az óra során konkrét családi mindennapokból kölcsönzött példákon keresztül megvitatni a gyerekekkel annak érdekében, hogy az ő mindennapi feszültségeiket lehessen csökkenteni. Ezek a feszültségek ugyanis gyakran vezetnek valamilyen egészséget veszélyeztető magatartásforma kipróbálásához.</p>

4	<p><i>Hogyan látom barátaimat? Hogyan látnak ők engem?</i></p> <p>Ki lehet barát? Elég jó-e nekem? Elég jó vagyok-e neki? Tulajdonságok vs. szociális kompetenciák.</p> <p>A kortárskapcsolatok ebben az életkorban mindennél nagyobb jelentőséggel bírnak a gyerekek életében. Életük egyik meghatározó motívuma, hogy miként tudnák megelégni önmagukat, identitásukat. A társas élet egyik központi motívuma, hogy milyen irányzathoz tartoznak. Az irányzathoz tartozás meghatározza öltözködésüket, zenei ízlésüket. Ennek mentén szerveződnek, illetőleg szilárdulnak meg a barátságok. Spontán módon is felmerül a kérdés, milyenek ők, milyenek szeretnék magukat láttatni és milyenek látják őket a többiek? Az óra során ezeket a kérdéseket lehet körüljárni, empátiás és kommunikációs készségeik fejlesztésével.</p>
5	<p><i>Változások a kapcsolataimban: Barátok és ellenségek</i></p> <p>Ez az óra az előző folytatása, ugyanezt a társas kapcsolati problémakört hivatott körüljárni, a tárgyalás fókuszát egy további szemponttal bővítve: mi a különbség ma a társválasztásban, mint két évvel ezelőtt. Az időperspektíva bevezetése lehetővé teszi, hogy az aktuálisan alkalmazott kritériumok megfogalmazódhassanak. Fontos, hogy az adott közösségen (osztályon) belüli átrendeződések, melyek a társas alakzatban beálltak, ne sértsenek semmilyen személyes érzékenységet.</p>
6	<p><i>Változások a kapcsolataimban: Barátság vagy szerelem?</i></p> <p>7. osztályban vagyunk, egyre több esetben indokolt feltételezni, hogy szerelmek szövődnek, sok esetben persze nem az osztálytársak között. De még ezek a szerelmek is begyűrűznek az osztályba. Mit érez az, aki szerelmes, mit gondol, hogyan látja a másikat, mit képzelünk majdani szerelmünkről? Ezekről a fontos kérdésekről kötetlen formában, a szerep- és szituációs játék lehetőségeinek a segítségével érdemes beszélgetni. Szépirodalmi mű is képezheti ennek a beszélgetésnek az alapját (svéd gyermek versek!). Fontos lenne, ha szó kerülne a szerelem testi vonatkozásairól is, hiszen ez amúgy is a gyerekek mindennapi fantáziálásának fontos részét képezi.</p>
7	<p><i>Kihívás vagy szenvedély: veszélyes anyagok</i></p> <p>Ebben az évben ismét szükséges a veszélyes anyagokról beszélni. A gyerekek már tudják, hogy vannak legális és tiltott veszélyes anyagok, azt is tudják, hogy azok milyen szempontból jelentenek veszélyt saját életükre. Ezen az órán már nem szükséges ezeket az ismereteket hangsúlyozni, inkább olyan szituációs játékot lenne szerencsés kezdeményezni, amely lehetővé teszi, hogy a gyerekek kimondják saját aggályaikat például az illegális anyagok használatával kapcsolatban, vagy esetleg beszámoljanak saját létező és az esetek túlnyomó többségében rémületet vagy csalódást keltő tapasztalataikról.</p>
8	<p><i>A veszélyes anyagok és a kapcsolatok</i></p> <p>A serdülőkor igazi létkérdéseiről van szó: Mindenben egyformának kell-e lenni? Hogyan tudunk tartozni valahová úgy, hogy megőrizzük egyéni vonásainkat? A veszélyes anyagok használata általában a kortárs csoport nyomására kezdődik el: olyan „snassz” nem kérni a cigiből, nem inni a sörből. S bizony gyakran nehéz kilógni a társaságból. Az órán annak megbeszélésére szükséges sort keríteni, hogy miért nehéz elütni a többségtől, mi kell ahhoz, hogy megbecsülésre tegyünk szert a kortárs csoportban. Miképpen lehet a társ kapcsolati nyereségeket úgy maximalizálni, hogy egyéni életünk esélyeit ne veszélyeztessük.</p>

9	<i>Biztonság a változásokban</i> Ez idő tájt tovább folytatódik a testi-lelki kapcsolati átrendeződés. Nézzük meg, hogy mit okoznak ezek a változások! Az egyéni tapasztalatok számbavétele révén láthatóvá válik, hogy alkalmasint segítségre van szükség ahhoz, hogy ismét megtaláljunk egy törekény egyensúlyt. Mi és ki segíthet az új egyensúly kialakításában?
10	<i>Előrettekintés/visszatekintés</i> Az év utolsó órájához érkeztünk. Ez az óra az előző szerves folytatása. Folytassuk a leltár készítést, és nézzük meg milyen további változásokra számíthatunk!

8. évfolyam

Felelősséged a jövődért

	<i>Óracímek</i>
1	<i>Környezetünk védelme – az egyéni felelősség kérdései</i> A környezetvédelemre legtöbbször úgy tekintünk, mint egy hatáskörünkön kívüli feladatra, amely a kormányokra vagy a nagyvállalatokra tartozik, bár tudjuk, hogy más érdekcsoportok is befolyásolhatják. Éppen ezért fontos tudatosítani a gyerekekben, hogy már ebben a korban is lehet tennivalójuk ezen a területen. Gondolkodjanak el együtt azon, hogy a saját helyükön vajon mit tudnának tenni a környezetükért? Különböző döntéseink, választásaink, melyekre a reklámok igencsak hatással vannak, ugyancsak befolyásolhatják környezetünket. Tudatosítani kell a gyerekekben, hogy minden cselekedetük hatással van a környezetükre, és még ha csekély mértékben is, de kutatások, együttműködések, demokratikus eljárások és főként egyéni akciók révén pozitív hatással lehetnek környezetük alakulására. Bátorítani kell őket, hogy vegyék észre, értékeljék és tegyenek valamit környezetük javítása érdekében.
2	<i>Gondolkozz globálisan – cselekedj lokálisan</i> A környezettel foglalkozó órák keretén belül a gyerekek mindenképpen személyes élményt szerezzenek arról, hogy ők maguk is tehetnek valamit közvetlen környezetükért, szépíthetnek, javíthatnak rajta. A legjobb módszer ennek elérésére, ha a gyerekek egy projektet dolgoznak ki az iskolában vagy annak közelében. A projektkészítés célja, hogy felhívjuk a figyelmüket a különböző társadalmi-politikai folyamatokra, melyek kihatnak az egészségünkre, hiszen azt már tudják, hogy az nem csupán életmódunk függvénye. Mindemelllett a feladat megtervezése és kivitelezése során a tanulók ismereteket szerezhetnek arról, hogy mi a projekt, gyakorolhatják a projektszerű gondolkodást. A feladat megválasztásánál mindenképpen törekedni kell arra, hogy viszonylag könnyen megvalósítható legyen a projekt, ne tűzzenek ki a tanulók irreális célokat, ezért a feladat kiválasztása során a tanár szerepe alapvető. Fontos, hogy a gyerekek előre meghatározzák, mit szeretnének elérni rövid, illetve középtávon, valamint mindenképpen legyen lehetőségük egy későbbi időszakban munkájuk értékelésére és elemzésére.
3	<i>Alternatív étrendek</i> Ebben az évben ismét szót ejtünk a táplálkozásról. E téma tárgyalása során érdemes ismereteket is nyújtani a gyerekeknek elsősorban annak érdekében, hogy lássák: az étkezési szokások egy értelmes rendbe szervezve alakultak ki. Segítségét jelenthet, ha a jelenséget kultúrtörténeti összefüggésben tárgyaljuk, és kitérünk bizonyos érdekességekre. Érdekes lehet különböző étkezési rendek (vallási tiltások és előírások) történeti-társadalmi kontextusának áttekintése, valamint annak elemzése, hogy ezek milyen hatást gyakoroltak az emberek életére.

4	<p><i>Változtassunk! Táplálkozás</i></p> <p>Az egészségfejlesztés sok esetben kíván életmód-változtatást. Az étkezési szokások viszonylag kockázatmentes területet jelentenek e témakör áttekintése szempontjából. Az óra keretében beszéljék meg a gyerekek, hogy miért lehet szükség az étrend megváltoztatására, hozzanak ezzel kapcsolatos családi vagy az ismeretségi körből adódó példákat. Elemezzék, lehetőleg kisebb csoportokban, hogy milyen nehézségek támadtak e változások megvalósítása során, valamint milyen haszonnal jártak. Vizsgálják meg azt a szempontot is, hogy vajon mindenképpen szükség van-e változtatásra. Ismét szóba kerülhet a divat, illetőleg a reklámok szerepe.</p>
5	<p><i>Lásd az összefüggést (testmozgás), nem késő elkezdni!</i></p> <p>Ebben az életszakaszban gyakran nem „menő” az, aki mozog. Más a „menőség” kritériuma. Vizsgálják meg a gyerekek, hogy mi minden jó származhat a gyakori, fárasztó testmozgásból, milyen közös élményekben lehet részük, hogy elérhető-e ez a jó érzés bármi egyéb módon. Érdekes ezt az órát valamikor az osztálykirándulást megelőző időszakban tartani vagy közvetlenül az után, amikor lehet utalni az együttes erőfeszítés, játék addicionális előnyeire is: a barátságokra, közös élményekre. Így, ebben az összefüggésrendszerben tekinthetjük a testmozgást kulcsfontosságú egészségforrásnak.</p>
6	<p><i>Látsz-e változást életmódodban?</i></p> <p>A 8. osztály az összefoglalások, áttekintések időszaka. Az egészségfejlesztés terén is ezt tesszük: a saját élményeket hangsúlyozva áttekintjük, hogy mi is változott életmódunkban az elmúlt 4 év során. Érdekes azt is megvizsgálni, hogy örülünk-e ezeknek a változásoknak vagy sem. Fontos annak megértése és átélése, hogy a változások elkerülhetetlenek, s hogy a kedvezőtlennek tartott elemek nélkül nem élvezhetnénk a kedvezők jótéteményeit sem.</p>
7	<p><i>Mit változtatnál?</i></p> <p>A 8. osztály az áttekintések és összefoglalások mellett egyben arra is alkalmat ad, hogy jövőre vonatkozó elképzelések fogalmazódjanak meg. Nemcsak továbbtanulási tervek körvonalazódnak – egyébként kötelező jelleggel –, hanem élettervek is. Ezen az órán az életmódra vonatkozó jövőbeni tervekkel foglalkozunk az egészséggel összefüggésben.</p>
8	<p>Hogyan legyünk sikeresek (kapcsolatainkban, munkánkban)?</p> <p>A jövőbeni tervek szövegetése során szinte mindenki saját sikertörténetét írja. Érdekes tehát megvizsgálni, hogy ki az, akit ma sikeresnek tartunk, milyennek látjuk a sikeres ember életét? A sikeres ember milyen jellemzőit tudják a gyerekek azonosítani? Vajon mindenki számára ugyanazt jelenti-e a sikeresség? Milyen más mérce képzelhető el? E kérdések megbeszélését segítheti valamilyen szépirodalmi forrás feldolgozása is (pl. S. Maugham: Edward Barnard bukása).</p>
9	<p><i>Mit ajánlasz a mai ötödikeseknek?</i></p> <p>Visszatekintés az elmúlt évekre. Főbb változások, múltbéli döntések. Ezek alapján mit javasolhatunk?</p>
10	<p><i>Életed 10 év múlva</i></p> <p>Ezen az órán a gyerekek egy rövid fogalmazást írnak „Életem 10 év múlva” címmel. Ez a fogalmazás képezheti alapját annak a beszélgetésnek, amely a pályaválasztásról, a jövőképről, a vágyakról és a realitásokról szól majd.</p>

9. évfolyam

Egészséges életmódok és a serdülés

	Óracímek
1	<p><i>Felfogások az egészségről</i></p> <p>A gyerekek a 9. évfolyamot feltehetőleg egy új iskolában kezdik. Más személyes környezetben, az eddigiektől eltérő vagy legalábbis részben eltérő tanári gárdával. Ezért érdemes ebben az új közegben általánosságban is beszélgetni velük az egészség, az egészségi állapot és a személyes jóllét problematikájáról. Minthogy bevezető óráról van szó, indokolt ezzel a témakörrel kapcsolatosan bizonyos tárgyi és korszerűnek tekinthető információk átadása. Érdekes és korosztályukhoz illeszkedő lehet egy tágabb fogalmi háló kimunkálása, amelynek során megbeszéljük, hogy miként alakult az egészségről való gondolkodás például történeti koronként, társadalmi csoportonként. Az elvi-elméleti tájékozódást követően a tanulóknak saját életükre kell e gondolatokat vonatkoztatniuk. Csoportmunka keretében érdemes vizsgálni, hogy a jóllét a konkrét mindennapokban miként érhető el.</p>
2	<p><i>Felfogások az életmódról</i></p> <p>Az egészségi állapot jelenlegi és későbbi alakulása szempontjából kulcsfontosságú elem az életmód. Tekintsék át a diákok, hogy milyen különböző életvitelek képzelhetők el, milyen tényezők befolyásolhatják, határozhatják meg az életmód alakulását (pl. társadalmi csoporthoz való tartozás, életkor, történeti háttér). Az általános értelmezési keret áttekintését követően szükséges a személyes összefüggések áttekintése is, valamint annak feltárása, hogy saját életvitelüket hogyan alakítják és hogyan szeretnék alakítani.</p>
3	<p><i>„Vigázat serdülők!”</i></p> <p>Ebben az életkorban már sokat tudnak a diákok arról, hogy a serdülőkor milyen testi-lelki változásokkal jár. Ugyanakkor ritkán és keveset foglalkoznak azzal, hogy mindennapi életük konfliktusszituációi némiképp abból is fakadnak, hogy társadalmi pozíciójuk meglehetősen bizonytalan, még nem felnőttek, de már nem is gyerekek. Ennek a „köztes” élethelyzetnek a következményeit, sajátosságait tekintsék át a pedagógus segítségével, szem előtt tartva a megoldási lehetőségeket és azok összefüggéseit az egészségi állapottal.</p>
4	<p>Ki számít kortársnak? I.</p> <p>Milyen kapcsolatai vannak a fiúknak és a lányoknak ebben a korban? Ki számít kortársnak? Mi jellemző a kortársakra (lelkileg, társadalmilag, kulturálisan, ízlésben)? Hogyan befolyásolják egymás véleményét a kortársak (zenei ízlésben, öltözködésben, véleményben, életmód összetevőiben)? Pozitív és negatív példák a kortársak hatására. Kortárs hatások felismerése és kezelése.</p>
5	<p>Ki számít kortársnak? II.</p> <p>Lásd 4. óra.</p>
6	<p><i>Kapcsolatok és a megjelenés</i></p> <p>A külső megjelenés érték közvetítőként működik. Ezen az órán azzal a kérdéssel foglalkoznak a diákok, hogy a különböző megjelenések, az öltözködés milyen „üzeneteket” hordoznak. Mi az, amit ebből a diákok tudatosan vállalnak, mik azok, amelyeket nem. Az óra lehetőséget biztosít annak feldolgozására is, hogy a különböző társas környezetek milyen elvárásokat fogalmaznak meg az egyénnel szemben. Itt nyílik lehetőség annak megvitatására is, hogy mi lehet a kapcsolat a megjelenés és az önértékelés között.</p>

7	<p><i>Mi számít drognak – legális és illegális</i></p> <p>A középiskolában ezen az órán kerülnek szóba a „veszélyes anyagok”. A tényleges ismeretek fényében érdemes áttekinteni a drogok csoportosítását legális és illegális besorolás szerint. Csoportmunka keretében ajánlott feldolgozni a drogokkal való lehetséges „találkozási” formákat, a különböző kontextusokat (saját élmény + haverok elmondása + olvasmányok + filmek). Előfordulhat, hogy a diákokban téves hiedelmek vannak a drogokkal kapcsolatban. Ezen elgondolások feltárása, megbeszélése, korrekciója szintén helyet kaphat ezen az órán.</p> <p>Ajánlott segédanyag: videofilm „Mielőtt”.</p>
8	<p><i>Mi számít drognak? Alternatívák: testmozgás, kapcsolatok</i></p> <p>Az előző óra folytatása. A téma feldolgozása annak a kérdésnek a tisztázásával bővíthet, hogy mire is „jó” a drog. Példák csoportosítása, például élménykeresés vagy lelki problémák enyhítése. Föltétlenül szükséges annak a kérdésnek a fölvetése is, hogy milyen kézenfekvő alternatívák lehetnek?</p>
9	<p><i>Kockázatok és veszélyek – a biztonság megőrzése</i></p> <p>Ezen az órán a diákok késztetést kell, hogy kapjanak, hogy kritikusan, elemző módon tekintsék át, mi minden lehet az egészségre veszélyes, kockázatos dolog, továbbá, hogy mi lehet egészségforrás (ami védi vagy támogatja az egészséget). Érdemes átgondolni a veszély és a biztonság relatív voltát (például életkortól függő változások).</p>
10	<p><i>Változások és az egyensúly – összefoglalás</i></p> <p>Ezen az összefoglaló órán áttekinthetjük mindazokat a témaköröket, amelyekkel a tanév során foglalkoztunk. A megbeszélés tengelyébe a tanév kezdéskor már érintett problémát tanácsos állítani, azt, hogy az érintett diákok már nem gyerekek és még nem is felnőttek: állandó változásban vannak. Napi aktualitás lehet számukra az is, hogy hol, kinél, milyen intézménynél, szolgáltatásnál lehetnek segítséget. Az is fontos kérdés, hogy valójában miben is segíthet a segítő.</p>

10. évfolyam

„Nyomás alatt” – helyem a világban – én és mások

	<i>Óracímek</i>
1	<p><i>Elvárások: társadalom, család, kortárs csoport, média</i></p> <p>A kilencedik évfolyam anyaga az „Egészséges életmódok és a serdülés” címet viselte, tulajdonképpen ez a gondolatmenet folytatódik, amikor arra vállalkozunk, hogy feltérképezzük, milyen elvárásoknak kell megfelelniük a mai 16-17 éves kamaszoknak, és vajon eleget tudnak-e tenni ezeknek. A társadalom és a család elvárásaival gyakran nincsenek összhangban a kortárs csoport által közvetített kívánalmak. A média által – sokszor igen erőszakosan sugallt – elvárások, amelyek elsősorban az áruk és szolgáltatások eladását szolgálják, nagyon erősen befolyásolják a kortársak által elvárt magatartást is. Nincs könnyű helyzetben az a serdülő, aki megpróbál az összes irányába ható elvárásnak megfelelni. Ez gyakorlatilag nem is lehetséges, ezért számos konfliktus keletkezhet, amelyek felboríthatják az amúgy is igen érzékeny egyensúlyt. Nagyon fontos szempont, hogy a gyerekek az őket ért hatásokat megfelelő módon tudják értelmezni és értékelni.</p>

2	<p><i>A család hatása az életmódra</i></p> <p>A család, ahogy ezt a korábbiakban már többször is tárgyaltuk, ez elsődleges szocializáció helyszíne, egyénenként eltérő, de ebben a korban gyengülő hatást gyakorol a serdülőkorú gyerekekre. Természetesen a jól, demokratikus elvek alapján működő, kiszámítható elvárásokat közvetítő család hatása erősebb, de jó, ha a szülők, nagyszülők is figyelembe veszik a kortárs csoport és a média hatását. Jó, ha tudjuk: még a magát liberálisnak tartó család is – a gyermek szemében – gyakran konzervatív üzeneteket közvetít, amit a gyerekek nehezebben fogadnak el. Ezen időszakban a család szerepe elsősorban az egyensúly megtartásában, a fékek beiktatásában, illetve a helyes értékelés elősegítésében fogalmazható meg. Ezen az órán a diákoknak lehetőségük nyílik annak mérlegelésére, hogy bizonyos életmód minták elutasítása vagy vállalása milyen mértékben saját átélt választásuk, illetőleg tiltakozás a család által kínált minták ellen.</p>
3	<p><i>Kortársak hatása az életmódra I.</i></p> <p>A kortársak hatásának felértékelődése ezen életkorban még tovább fokozódik. A közös – jellemzően közösségi – élmények, a hasonló kulturális és fogyasztási szokások a média által „sulykolt” ideálok erősítik ezt a hatást. A kortárs csoportok erősen befolyásolják a gyerekek étkezési szokásait (gyors étkezések mint a társasági élet központjai), a már kialakult kapcsolatrendszerüket (család, rokonok), valamint a veszélyeztető, illetőleg a veszélyes helyzet felméréséről kialakult elképzeléseiket (társaság egyéni felelősséget csökkentő hatása). Ezen tényezők módszeres és átfogó tárgyalására biztosít lehetőséget ez az óra.</p>
4	<p><i>Kortársak hatása az életmódra II.</i></p> <p>Tovább folytatva az előző órán megkezdett gondolatsort, vegyük szemügyre, hogyan befolyásolják a kortárs csoportok az egyes gyerekek alkoholhoz, dohányzáshoz, illetve drogokhoz kapcsolódó viszonyát. Az alkohol – mint a társadalmilag elismert egyik tudatállapotot befolyásoló szer – a felnőtté válás egyik állomását jelképezi. A kortárs csoportok nyomása gyakran irányul arra, hogy az a „felnőtt” és „bátor”, aki nem ijed meg néhány pohár szesztől.</p>
5	<p><i>Mit üzen a média I.</i></p> <p>Ebben az életkorban – támaszkodva egyébként más tantárgyak, tantárgyi modulok tartalmára – bátran vállalkozhatunk arra, hogy általában vizsgáljuk a média viselkedésre gyakorolt hatását. Nem kicsinyített kommunikációs szakemberek képzését kívánja ez a néhány óra előmozdítani, de szükséges a lehetőségekhez mérten módszeres elemzés tárgyává tenni a különböző tematikájú üzeneteket, azok viszonyát mindennapi életünkhöz. Érdekes kísérletek ismertek például az érzékelépszichológia területéről, amelyek meggyőzően demonstrálják az ún. szubliminális (küszöb alatti) ingerlés viselkedésbefolyásoló hatását.</p>
6	<p><i>Mit üzen a média II.</i></p> <p>Az előző óra folytatása. Ez az alkalom jó lehetőséget biztosít arra, hogy bizonyos elemi befolyásolási technikákkal ismerkedjenek meg a diákok. A befolyásolás demonstratív példája Thomas Mann: Mario és a varázsló című munkája, amely a középiskolában kötelező olvasmány. A kérdés tárgyalását előkészítheti ennek a műnek a tanulmányozása. Azt szeretnénk elérni, hogy a diákok ezen befolyásolási technikák hatásmechanizmusával megismerkedve ébredjenek rá: viselkedésünk, vélekedéseink, vágyaink, választásaink sok esetben nem autonóm döntéseink eredményei. Gyakran kiszolgáltatottak vagyunk. Ez a kiszolgáltatottság mérséklődik, ha tudatára ébredünk annak, hogy milyen mechanizmusok révén hat, érvényesül a befolyásoló hatás.</p>

7	<p><i>Társadalmi elvárások</i></p> <p>Milyen társadalmi elvárások fogalmazódnak meg a diákok szerint a mindennapokban? Honnan tudjuk, hogy milyen elvárások fogalmazódnak meg velünk szemben? Ki milyen módon hozza tudomásunkra, hogy minek a megtételét vagy meg nem tételét várja, reméli vagy kívánja tőlünk? Ezen az órán a problémakör felvetése, kibontása lenne a feladat. Különös hangsúlyt kellene fektetni a kommunikációra, a kommunikáció többszintűségére, a lehetséges félreértésekre, a szó és a gesztusok egymáshoz való viszonyára. Jóllehet, a kamaszok látszólag minden kérdésre tudják a választ, de valójában nagy belső bizonytalanságokat élnek át. Állandóan ott van, természetesen rejtett formában a kérdés: „Kire hallgassak, ki segít eligazítani, kitől kérhetek segítséget?”</p>
8	<p><i>Társadalmi elvárások – devianciák</i></p> <p>Ezen az órán azzal foglalkoznak a diákok, hogy a társadalmi elvárások milyen formákban jelennek meg: hogyan fogalmazódnak meg az értékek, a normák. Mit jelentenek életükben a hagyományok, a törvények (BTK). Mit lehet és mit nem a mai magyar társadalom normái és törvényei szerint? Fontos kérdés, hogy az aktuális osztályközösség mit tekint deviánsnak, kit tekint normasértőnek. Milyen közvetlen következményei vannak az ilyen viselkedésnek? Érdemes bemutatni, eljátszani a konformitás jenségét demonstráló néhány jellegzetes kísérletet. (Ajánlott forrásmunka tanároknak: Aronson: A társas lény)</p>
9	<p><i>Kölcsönhatások</i></p> <p>Az eddigi órák során javarészt elméletekkel, mások történeteivel ismerkedtek a diákok. A téma jobb megértése, átlátása érdekében ez alkalommal próbáljunk a saját átélés számára alkalmat teremteni. Azzal a kérdéssel foglalkoznak ugyanis a diákok ezen az órán, hogy a deviancia, a normasértés mennyiben tekinthető egyéni „teljesítménynek”, illetőleg a társas interakciók „termékének”. Játékot javasolunk: „Címkézés”. A mindössze 10 perces játék eredményeképpen kiderül: a homlokunkra ragasztott címke – még ha mi magunk nem is ismerjük annak tartalmát – a társak tevékeny együttműködése révén garantálja, hogy annak megfelelően fogunk viselkedni. A deviáns karrier nemcsak a deviáns cselekményt feltételezi, de a minősítés magunkévá tételét is.</p>
10	<p><i>Meg akarok felelni?</i></p> <p>Az év utolsó ilyen tematikájú osztályfőnöki óráján az önértékelés és a társadalmi (csoportbeli) presztízs összefüggéseit vizsgálják a diákok a pedagógus segítségével. Ismét a felelősség és a döntés problematikája kerül az érdeklődés homlokterébe. Két témakör nevesített említése szükséges: a párkapcsolatok (szexualitás) és az illegális drogok. Kiváló alkalom kínálkozik arra, hogy ezen tematikák összefüggésében párban vagy kiscsoportokban bonyolítsanak le kockázat-haszon elemzést a diákok. Fontos! – Nem az eredményekre kell hangsúlyt fektetni, hanem a folyamatra.</p>

11. évfolyam

Hogyan tovább? Melyik úton?

	Óracímek
1	<p><i>A társadalmi együttélés szabályai. Hogyan jönnek létre a szabályok? Gyakorlat</i></p> <p>A társadalmi együttélési szabályok kialakulása és fontossága jól demonstrálható az úgynevezett „Tao-Ceti” játékkal. A játék lényege, hogy 4–6 fős kiscsoportok egy megadott szabályrendszeren belül törekszenek konszenzusos döntést hozni, majd a kiscsoportok egyeztetik nézeteiket a szabályokról. A nagycsoport is konszenzust alakít ki. Cél: a szexualitással kapcsolatos értékek, beállítódások és előítéletek tisztázása, szembeállítás, valamint annak bemutatása, hogy a társadalmi együttélés szabályai olykor nehéz, indulatokat is kiváltó egyezkedés eredményeként jönnek létre.</p> <p>(Forrásmunka: Delphoi örökösei)</p>
2	<p>A társadalmi normaalkotás folyamata (norma, szabály, szokás)</p> <p>Az óra során arra hívjuk fel a tanulók figyelmét, hogy mindennapi életünket – különböző eredetű – szokások és normák szabályozzák. A szokások kialakításában nagy szerepük van az egyes embereknek és kisebb közösségeiknek. A szokások alapvetően abban különböznek a normáktól, hogy az utóbbiak rendszerint írásbeli formát öltenek. Rávilágítunk az erkölcsi, a társadalmi és a jogi normák közötti különbségekre. Az egyes emberek és közösségeik – a kulturális, földrajzi, gazdasági és vallási környezettől erősen befolyásolt – nézeteit, megfogalmazott elvárásait foglalhatjuk össze az erkölcsi norma fogalmában. Az egyes csoportok által megfogalmazott normák – társadalmi elfogadottság esetén – a társadalmi norma rangjára emelkedhetnek. A jogi szabályok a modern társadalmakban írott formában jelennek meg. Társadalmi rendszerként, történelmi koronként eltérő, hogy egy adott országban milyen testület vagy szervezet hozhat mindenkire kötelező szabályokat. Nem ritka, hogy egyes országokban például táplálkozási szokások a társadalmi (vallási) norma rangjára emelkedtek (az iszlám és a zsidó vallás uralta területeken például az alkohol vagy a sertéshús fogyasztásának tilalma).</p>
3	<p><i>Eltérés a szokásostól: táplálkozás</i></p> <p>Az előző óra már alapot nyújt arra, hogy a tanulókkal együtt közösen megvizsgáljuk, vajon ismerünk-e olyan táplálkozási szokásokat, amelyek a szokásostól eltérnek, és vajon mi lehet az oka ennek az eltérésnek. A tanulókkal közösen összegyűjtött eltérések (pl.: hús-, tejfehérje-, gabonaszármazék-, gyümölcs-cukor-mentes táplálkozás) eltérő okokra vezethetők vissza. Korábban már volt szó például a vallási okról. Számos egyéb oka is lehet az eltérő táplálkozási szokásoknak, így betegség (lisztérzékenység), kulturális környezet (sok nyers étel fogyasztása), illetve az anyagi helyzet. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy aktuális divatirányzatok, kiélezett élethelyzetek, továbbá akár filmek is befolyásolhatják a táplálkozás szokásokat. (Filmajánlat – „Életben maradtak” című film.)</p>
4	<p><i>Eltérés a szokásostól: Párkapcsolati minták</i></p> <p>Ezen az órán a tanulókkal közösen továbbgondoljuk, vajon a társadalmi elvárások mit fogalmaznak meg felénk a párkapcsolatok terén. Melyek azok a párkapcsolatok, amelyek megfelelnek az általános elvárásnak és melyek nem? Vajon van-e összefüggés a kulturális, erkölcsi és vallási környezet és a közvetített minták között? A legtöbb társadalomban a családi (férfi-nő) kapcsolatok az elfogadottak, mégis – különösen a 60-as években sokat lehetett hallani a nagyobb csoportok (kommunák) együttéléséről. Vajon milyen előnyökkel és hátrányokkal járhat az együttélésnek ez a formája? Napjainkban igen gyakori a párok házasság nélküli tartós együttélése. Milyen lényeges különbségek fedezhetők fel a házasság és a tartós együttélés között?</p>

5	<p><i>Eltérés a szokásostól a szexualitás mindennapjai</i></p> <p>A korábbi órán áttekintettük a párkapcsolatokat, amelyeknek az alapja – jó esetben – a tartós érzelmi kapcsolat. Az ezen az alapon kialakult harmonikus szexuális kapcsolat megalapozhatja az életre szóló monogám házasságokat, amelyekben a születendő gyermekek biztos családi háttér mellett növekedhetnek. Az általánostól eltérő, szokatlan szexuális szokások (homoszexualitás, gyakori párváltás stb.) általában a társadalom elítélését vonják maguk után. Vizsgáljuk meg közösen: vajon ezek a kérdések az egyes egyének magánügyei vagy éppen ellenkezőleg a közösségre tartoznak? Milyen szerepe van az előítéleteknek a szexuális szokások megítélésben? Jogosan követelik-e például a homoszexuálisokat képviselő civil szervezetek, hogy az azonos neműek is köthessenek házasságot és fogadhatnak örökbe gyerekeket?</p>
6	<p><i>Eltérés a normáktól: alkohol és drog I.</i></p> <p>Az emberiség ősidők óta használ olyan szereket, amelyek alkalmasak arra, hogy időlegesen megváltozott tudatállapotot idézzenek elő. Ezek a hagyományosan és elsősorban fájdalomcsillapításra használt szerek (ópiumszármazékok) az idők folyamán elszakadtak eredeti funkciójuktól. Az emberek sokszor bódító hatásuk miatt használják ezeket az anyagokat. Hasznos lehet, ha az órá során bemutatjuk, hogy Európában elsősorban az alkohol fogyasztásával érték el az emberek a megváltozott tudatállapotot (alkoholos kultúrájú országok), míg például Indiában a Khat (marijuana) az egyházi liturgia része (kábitószeres kultúrájú országok). Ha a jogi aspektust világítjuk meg, akkor különbséget kell tennünk legális és illegális szerek között. Az alkohol és a dohány a világ legtöbb országában legális szer (kivéve az iszlám országokat az alkohol szempontjából). A kábítószeres (ópiumszármazékok, serkentők, szintetikus szerek) a világ országaiban általában tiltottak, de ismerünk olyan társadalmat is, amelyik legalizálta egyes szerek (marijuana) forgalmát. Ezen és a következő órán javasoljuk, tekintsek át, milyen következményekkel járhat a drogok fogyasztása. Vegyék számba az egészséget károsító hatásokat, a jogi következményeket. Jó, ha kitérnek a drogfogyasztásnak a párkapcsolatokra gyakorolt hatására, vagy éppen a függőség következményeire. Arányban állnak-e az esetleges rövid távú előnyök – ha vannak ilyenek – a hosszabb távú kedvezőtlen következményekkel? Elfogulatlan, nyílt beszélgetést lenne szerencsés kezdeményezni a diákokkal, melynek során bátran vállalhatják saját tényleges álláspontjukat, ugyanakkor bátoríthatjuk őket a mérlegelésre.</p>
7	<p><i>Eltérés a normáktól: alkohol és drog II.</i></p> <p>Az érzelmi, szellemi és testi biztonság megőrzése az egészséges kiegyensúlyozott élet fontos összetevője. Hasznos lehet, ha a gyerekek különbséget tudnak tenni a veszély és a veszélyes fogalom pára jelentése között. Hasznos, ha áttekintik, hogy milyen szituációk adódnak a mindennapokban, amelyek magukban rejtik a veszélyt. Milyen készségek szükségesek ahhoz, hogy felismerjük és elkerüljük ezeket a szituációkat. Milyen szerepe lehet a csoportnyomásnak a rizikó vállalásában? Mi a szerepe az önismeretnek, a felelősségérzetnek? Mi szükséges ahhoz, hogy a helyes döntést hozzuk meg? E területen is eredményesebb a baj megelőzése, amit egy mondatban úgy fogalmazhatunk meg: „Maradj a napos oldalon!”.</p>

8	<p><i>Következmények: deviáns karrier</i></p> <p>Ezen az órán ismét egy korábban érintett témával foglalkozunk: a személyiség részét képező, belsővé váló minősítés jelentőségével a „deviáns karrier” szempontjából. A téma feldolgozását segíti, ha valamilyen szépirodalmi alkotáson vagy filmen keresztül követhetik, érthetik meg a diákok, hogy a minősítés, a csoportba sorolás egy idő után önálló életet kezd élni, öntudatlanul is elvárásokat igazolunk. A pedagógus munkáját segíti, ha megismerkedik az „önbeteljesítő jóslat – Pygmalion effektus” hatásmechanizmusával. A diákok saját élményszerzését nagyban segítheti, ha a témakör feldolgozása során szerep-, szituációs játékokat veszünk igénybe. Fontos annak az összefüggésnek az átlátása, melynek révén élő kapcsolat teremtődik a mindennapok és a távolabbi jövő várható vagy elkerülhetetlennek látszó eseményei között.</p>
9	<p><i>Önismeret, kommunikáció, pályaválasztás</i></p> <p>Számos kutatást ismerünk, amely arról tájékoztat, hogy a pályaválasztási döntések olykor elhamarkodottan, saját tényleges késztetéseink és lehetőségeink valódi ismerete nélkül születik meg. A középiskola 11. évfolyamában a pályaválasztás kérdése megkerülhetetlenné válik. Mi kell ahhoz, hogy jó döntést hozzunk, milyenek is vagyunk valójában, mi érdekel, mi köt le, mit szeretnénk csinálni? Ezeket a kérdéseket szükséges áttekinteni. Különösen szerencsés lenne újra kézbe venni a 8. évfolyamban írott kis fogalmazást: „Életem 10 év múlva”. Vajon hogyan látták a diákok akkor a jövőjüket, és hogyan látják 3 év elmúltával. Ez az összehasonlítás kiváló alkalom lenne annak meg szemlélésére, hogy milyen változékony is az ember, holott úgy képzeljük, hogy következetesek vagyunk, lényegi kérdésekben nem változunk. Az óra legfontosabb mondanivalója, hogy a jó pályaválasztási döntések elsősorban az önismereten múlnak, továbbá, hogy a sikeresség egyik leglényegesebb összetevője a jó illeszkedés: a személy és a pálya kínálta lehetőségek összefüggésében.</p>
10	<p><i>„Maradj a napos oldalon!”</i></p> <p>A 7. órán az illegális kábítószerekkel kapcsolatban már megfogalmaztuk az üzenetet, hogy a veszélyekkel szembeni legnagyobb védelem az, ha mindig a napos oldalon járunk. Ez a tétel azonban nem korlátozódik az említett problémakörre. Ezen az összefoglaló, áttekintő órán arra kérjük a diákokat, hogy vizsgálják meg: jelenlegi életviszonyaik között mit jelent a „napos oldalon lét”, milyen eltérések lehetnek, látják-e, hogy ezekből mi következhet hosszú távon saját személyes életükre nézvést, és mi történhet szeretteikkel, a hozzájuk kapcsolódó különböző személyekkel. Milyen típusú felelősséget kell és lehet vállalni? Ezek a vállalások mit jelentenek a mindennapokban?</p>

12. évfolyam

Felelősség a közösségért

	<i>Óracímek</i>
1	<p><i>A felnőtté válás folyamata a döntések tükrében, pályaválasztás</i></p> <p>Ebben az évben az osztályfőnöki órák egészségvédelmi témáit a felelősség a közösségért gondolat hatja át. Az egészséges életmód összetevőit most a növekedés és a felnőtté válás szemszögéből tekintjük át. Ez az aspektus lehetőséget biztosít arra, hogy hozzájáruljunk ahhoz, hogy a végzős gyerekek előtt álló nehéz élethelyzetekben segítséget nyújtsunk. A felnőtté válás folyamatát – leegyszerűsítve – úgy is áttekinthetjük, mint a döntési kompetencia változásának menetét. A tanulók egyre több élethelyzetben hoznak olyan saját döntést, amely alapvetően befolyásolhatja jövőbeni életüket, egészségüket. Egyre önállóbban határoznak életmódjukról, kapcsolataikról, a környezethez való viszonyukról. Ezen időszak talán legfontosabb döntése a pályaválasztás. E döntés során nemcsak önmagukról kell reális képpel rendelkezniük, hanem azzal is tisztában kell lenniük, hogy a környezetük milyen képet alakított ki róluk. Rendelkezniük kell azokkal a képességekkel és jártasságokkal, amelyek megkönnyítik azt, hogy elfogadják más döntéseit, még akkor is, ha az a személyüket érintik.</p>
2	<p><i>Döntések, döntések!</i></p> <p>Ezen az órán a döntések meghozatalához vezető útról, a döntési technikák, a döntéseket befolyásoló tényezők feltérképezését javasoljuk. A döntés – sokszor mondják – egy pillanat műve, de sokszor gyötrelmes és nehéz folyamat előzi meg. Gyűjtsenek össze a diákok olyan helyzeteket, amelyekben az elmúlt egy hónap alatt dönteniük kellett. Válasszanak ki a gyerekek által vázolt szituációkból néhány jellemzőt. A szituációk közös kiválasztását követően gondolkodjanak azon, vajon milyen szakaszai lehetnek a döntési folyamatnak. Mit kell mérlegelni, milyen információk szükségesek, milyen hatásai lehetnek a döntésnek, meg kell-e vizsgálni a másokra gyakorolt hatást, mi van, ha másként döntünk, mi van ha esetleg nem döntünk? A folyamat modellezését követően, gondolkodjanak el azon, vajon milyen mód adódik a döntések értékelésére. Mindvégig tartsák szem előtt, hogy csak a reális döntéseknek van esélyük.</p>
3	<p><i>Döntések életmódban: kapcsolatok</i></p> <p>Döntéseink jelentős része összefüggésben van életmódunkkal, ezen belül is kapcsolatainkkal. Próbáljanak olyan döntéseket találni a tanulók életében, amikor döntéseik befolyásolták kapcsolataikat. Biztosan találnak olyan helyzetet, amikor barátságok születéséről vagy éppen megszakadásáról hoztak örömteli vagy éppen fájdalmas döntést. Vajon hogyan befolyásolják ezen kapcsolati döntések az egyes emberek életmódját? Milyen hatásokkal kell számolni? Milyen szerepe lehet az önismeretnek és mások ismeretének? Fel lehet-e készülni a kudarc elviselésére? Milyen szerepe van a kapcsolatokban a hiteles kommunikációnak? Szögezzük le: a kapcsolatokat érintő döntések mindegyike érinteni fogja testi-lelki egyensúlyunkat. Ha felborul az egyensúly, célunk az lehet, hogy mindent megtegyünk a helyreállítása érdekében.</p>

4	<p><i>Döntések életmódban: táplálkozás, mozgás, személyes higiéné</i></p> <p>A következő órán arra keressük a választ, hogy az egészséges életvitel három fontos területén milyen személyes kompetenciákkal rendelkeznek a tanulók. Kérjük meg a diákokat, próbáljanak meg visszaemlékezni arra, mikortól rendelkeznek önálló döntési jogkörrel a táplálkozás, a mozgás és a személyes higiéné területén. Melyik területen és mikor nyerték el szuverenitásukat. Gondolkodjanak el azon, hogy ők, ha gyermekeik lesznek, ugyanezen területeken mikor engedik át a döntést. Miért akkor? Szerintük milyen képességek szükségesek ahhoz, hogy az ember maga döntsön saját ügyeiben? Mit szólnának ahhoz, ha mondjuk, gyermekük tízéves korában bejelentené, hogy többet nem fog húst enni? A címben jelzett területeken meghozott döntések vajon rövid, közép- vagy hosszú távon befolyásolják az egyének egészségét? Mi lehet a rossz döntés következménye?</p>
5	<p><i>A döntések hatása: rövid távon – hosszú távon</i></p> <p>Ezen az órán azt tekintsék át, hogy az egyes döntések milyen távon „fejtik ki” hatásukat. Minden döntésnek vagy éppen a döntés hiányának következményei vannak. Ezen következmények egy része azonnal vagy rövid távon érzékelhető lesz, de egyes – esetleg nem várt – eredmény csak hosszabb távon ismerhető fel. Vajon van-e lehetőség arra, hogy mai döntésünk hosszú távú eredményét megismerhessük? Milyen módszerek állhatnak rendelkezésünkre? Képzeltessenek el egy mindennapi döntést, és vizsgálják meg, melyek a rövid távú, ma is jól látható következményei, majd próbálják felmérni a közép és hosszú távú következményeket. Milyen információkra van szükségünk a jövőbeni következmények felmérésére?</p>
6	<p><i>Hogyan képzelem el a családom?</i></p> <p>Kérjük meg a diákokat, hogy gondolják végig, hogyan képzelik el életüket 10-15 év múlva. Most elsősorban azt gondolják végig, hogy milyen családot szeretnének. Vajon milyen elvek mentén fogják gyerekeiket nevelni? Hogy látják most, mennyire alkalmazzák majd a saját szüleiktől megismert nevelési elveket? Van-e olyan mondat („Amíg az én kenyeremet eszed...”), amelyet gyakran halottak szüleiktől, és ők nem akarják majd ugyanezt gyermeküknek mondani? Mi az, amit ma úgy látnak, hogy fontos lesz 10-15 év múlva a családi élet és a gyerekek nevelése szempontjából. Gondolják azt végig, hogy napjainkban a szemünk előtt lejátszódó információs forradalom mennyire lesz hatással a családra, a kapcsolatokra, a gyerekek nevelésére. Milyen szerepe van a tradíciónak az elsődleges szocializációban?</p>
7	<p><i>Hogyan képzelem a munkám?</i></p> <p>Folytassák az előretekintést, és most azzal a gondolattal játszanak el, hogy hogyan képzelik a tanulók önmagukat 10-15 év múlva a munka világában. Kinek milyen tervei vannak? Vajon ma tehetnek-e azért, hogy jövőbeni terveik valóra váljanak? Gondolják végig, milyen szerepe van a munkának a kapcsolatok, a családi élet, illetve a kiegyensúlyozott életvitel szempontjából. Hogyan lehet kezelni a munkahelyi kudarcokat? Szét lehet-e választani a magán- és a munkahelyi problémákat? Képzelték el azt a helyzetet, ha valamilyen ok miatt nem válhat valóra elképzelésük. Milyen hatással lesz ez életmódjukra, családi életükre?</p>

8	<p><i>Közösségért érzett felelősség: a környezet</i></p> <p>Ezen az órán folytatódik a jövőbe tekintő leltárkészítés. A beszélgetés elsősorban a manapság szinte mindenkit foglalkoztató környezeti problémák köré szerveződjön. A diákok már nagyon sok mindent tudnak fizikából, biológiából és kémiából a környezeti problémák okairól. Ezen tudás fényében vizsgálják meg, hogy milyen konzekvenciákat, következményeket ismernek fel, amelyek befolyásolják saját életük alakulását. Az irányított beszélgetés során azt tekintsék át, hogy egy mai cselekedet milyen következményekkel járhat a tágabb környezetre nézve.</p>
9	<p><i>Egészséges életmódok és az életminőség</i></p> <p>A tanév utolsó órái. Egészséges életmódok társadalmi csoportonként az életpálya függvényében. Az életminőség összetevői, (munka, család, jövedelem, szabadidő, szórakozás stb.). Ezek elérésének lehetőségét mennyiben határozzák meg az objektív körülmények és mennyire az egyéni akarat és energiabefektetés? Hogyan és meddig terjedhetnek célkitűzéseink a korlátozott lehetőségek között? Vannak reális és teljesíthetetlen vágyak. Kérdés, hogy ezzel miképpen tudunk megbirkózni mindennapjainkban? Méltán felvetődhet a kérdés, hogy ki elégedettebb a sorsával – az örökké elégedetlen, új célokat kitűző, vagy a sorsával kiegyező ember?</p>
10	<p><i>Helyem a világban</i></p> <p>Helyem a világban – helyem a jövőben. Adják vagy kivívom a helyem a világban – megszerzem vagy kialakítom azt. Mi az értékesebb? Mit jelent a mindennapok szempontjából az önmegvalósítás (egyéni célok, kívánságok elérése, beteljesülése) vagy szükségességünk visszaigazolása másoktól? Győzelem vagy legyőzés? Harc és együttműködés a pozíciószerezés folyamatában. A vesztes-vesztes (nulla összegű) játszmák cserélhető-e kettős nyereséggel járó együttműködésre? Vajon milyen személyes kompetenciák szükségesek ahhoz, hogy megfelelő egyensúlyra találjunk az érdekérvényesítés, illetőleg az érdekegyeztetés vonatkozásában?</p> <p>Az óra folyamán kapjon lehetőséget mindkét nézet, de komolyan mérlegeljék azt a szempontot is, hogy valóban lehet-e elégedett, „boldog” az az ember, aki a társai ellenében kíván érvényesülni?</p>

5. 5. sz. melléklet: Könyvtárpedagógiai program

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; a tanulók csoportban miként működhetnek együtt; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint a szövegek, meghatározások, képletek stb. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.¹

A könyvtárhasználat oktatása során a tanulók olyan ismereteket sajátítanak el, melyet a teljes tanulási folyamatban, valamennyi ismeretszerző tevékenységben hasznosítani tudnak.

Ezért az ismeretkör két részből áll:

- alapozó ismeretek, amelyek a könyvtárra és dokumentumokra és az elérésüket biztosító tájékoztató eszközökre vonatkoznak
- a fellelt információ feldolgozása= szellemi munka technikája

Ezekből következik a könyvtárhasználati ismeretek oktatásának tantárgyközössége. A tantárgy célkitűzései közé tartozik még az igény felkeltése az élethosszig tartó tanulás iránt is.

Befogadó tantárgyai: magyar irodalom és nyelv, informatika mellett az összes többi tantárgyban is meg kell jelennie nevelési feladatként. A könyvtári forrásokkal, eszközökkel magvalósuló ismeretszerzés teret ad a témák különböző nézőpontú megközelítésének, a megszerzett tudás alkalmazásának, az információk összegyűjtésének, kiválasztásának, rendszerezésének és bemutatásának.

1 Az iskolai könyvtár rövid bemutatása és helye az iskola pedagógiai programjában

Az iskolai könyvtár az Ady Endre Gimnázium szerves része, az oktató-nevelő munka eszköztára, szellemi bázisa. Részt vesz a különböző iskolai rendezvényeken, valamint a kisérettségik és az érettségi lebonyolításában.

Iskolánkban hat, öt és négy évfolyamos képzések vannak, 9. évfolyamtól négy-négy párhuzamos osztállyal, ebből egy tehetséggondozó (hat évfolyamos, egy-egy osztály indul évente), egy általános, egy humán és biológia tagozatos és egy nyelvi előkészítő (NYEK, öt évfolyamos).

A könyvtár gyűjtőkörének igazodnia kell a tanított tárgyak követelményrendszeréhez és az intézményi tevékenység egészéhez. A szakszerűen

¹ NAT 2012

fejlesztett gyűjtemény, az erre épülő saját és más könyvtárak által nyújtotta szolgáltatásoknak biztosítani kell:

- a tanítás-tanulás folyamatában jelentkező szaktanári-tanulói igények teljesíthetőségét,
- a könyvtárpedagógiai program megvalósíthatóságát illetően.

A könyvtárpedagógia a magyar nyelv és irodalom, informatika, és kis részben a művészeti tantárgyakba és az osztályfőnöki órákba épül be.

A könyvtár jelenlegi alapterülete 176 m² + 87,6 m² olvasóudvar. Az olvasóteremben egy 30 fős osztály, a szabadpolcos részen pedig egy 15 fős csoport fogadására van lehetőség. A könyvtárban megtartott foglalkozásokról legkésőbb egy nappal előtte értesíteni kell a könyvtárost.

2 A könyvtárpedagógia meghatározása, célja és feladatai

A könyvtárpedagógia a könyvtárban vagy könyvtári dokumentumok felhasználásával való ismeretszerzéssel, ismeretközvetítéssel, információkereséssel foglalkozó pedagógiai elmélet és gyakorlat. A könyvtár gyűjteménye, szolgáltatása és a könyvtár használói közötti közvetítő tevékenység.

Közvetlen célja a könyvtári dokumentumok és szolgáltatások sokoldalú, gyakorlatias és élményszerű megismertetése. Hosszú távú célja a könyvtárak, a könyvtári dokumentumok, szolgáltatások és az informálódás szükségletének felkeltése, és ezáltal a könyvtárhasználóvá nevelés.

Az a tudományterület, ami a könyvtárhasználó, a tanuló személyiségének az olvasás,

könyvtárhasználat, informálódás során való előmozdításával foglalkozik. A könyvtárhasználat tantárgy tanításának-tanulásának és a kapcsolatos nevelési feladatok ellátásának módszereivel foglalkozó pedagógiai tudományág. Egyfajta tantárgy-pedagógia, melynek feladata az is, hogy a könyv- és könyvtárhasználati ismeretek a tanítási-tanulási folyamatban elhelyezze.

A könyvtári munkafolyamatok nevelési céloknak és/vagy nevelési-oktatási intézmények tevékenységének alárendelt tervezése, szervezése, végzése.

Pedagógusok és könyvtárosok felkészítése a könyvtárhasználat tanítására és a könyvtár használatára mind szakmai, mind módszertani szempontból.

A könyvtár-pedagógia az a tudomány, amely a könyvtári nevelő hatások alapjaival és módjával foglalkozik.

2.1 Szakmódszertan

Egy foglalkozás tevékenységeire készít fel annak szakmai, pedagógiai, pszichológiai, alkotói, döntéshozói aspektusából. A könyvtár-pedagógia művelője miközben tudja, hogy a pedagógiai munkakörök egyikét látja el, annak felelősségét is érzi, hogy szakmai kommunikációt folytat.

Vonatkoztatási rendszereket ismer és ismertet meg:

- a tantárgy és a szaktudomány,
- a kutatás és az iskolai valóság,
- a megszerzett tudás és az élethelyzetek,
- a tanár és a tanuló között.

Tevékenysége során információkat, tényeket, általánosításokat, összefüggéseket, törvényszerűségeket, megoldásmódokat, igazolható feltevéseket, hipotéziseket valamint szemléletmódot ad át. A módszer az ismeretszerzés eszköze.

Könyvtárpedagógiai munkát végeznek:

- család
- iskolán kívüli könyvtárosok
- iskolai könyvtárosok
- pedagógusok

2.2 A tantestület felelőssége

- könyvismeret és könyvhasználat szakórákon: ez a szaktárgyi tanárok felelőssége (a könyvtárban ismétlődő feladatok szükségesei);
- könyvtári ismeretek és könyvtárhasználat területe – ez egyértelműen a könyvtáros tanár felelőssége (a könyvtárban osztályfőnöki óra és a gyakorlat érdekében néhány szakóra szükséges);
- olvasási igényesség, írásbeliség szintjének emelése, személyiségfejlesztés – ez a teljes tantestület közös felelőssége, különösen az osztályfőnöké (a könyvtáros tanár feladata a kezdeményezés és a tanárok, tanulók munkájának támogatása).

A könyvtáros tanár a felelős azért, hogy az adott iskola évfolyamai részére elkészüljön könyvtári program, az iskola évfolyamainak megfelelően 7-8., 9-10. és 11-12. évre, melyet a tantestület közösen valósít meg. A nyelvi előkészítő (NYEK) osztály az előkészítő év után a 9. évfolyamok tanmenetébe kapcsolódik be. A könyvtáros tanár a mindennapi gyakorlatban az osztályfőnökkel tud elsődlegesen kapcsolatot tartani egy osztály érdekében.

Az osztályfőnök tart szoros kapcsolatot a tanulókkal, az osztályban tanító tanárokkal és a szülőkkel. Ő tudja továbbítani direkt vagy indirekt módon a könyvtáros tanár jelzéseit – s ő tudja tájékoztatni a könyvtárban dolgozót az eredményekről és megoldandó problémáiról.

A könyvtáros felelős:

- rendszeres tájékoztatásáért, tudásuk és igényük emeléséért,
- a tanulócsoporthoz könyvtárhasználati készségének fejlődéséért,
- a fejlődés-lélektani kérdések figyelemmel kíséréséért.

2.3 Célok és feladatok

- felkészíteni a tanulókat az önálló ismeretszerzésre,
- ismerjen meg különböző funkciójú könyvtárakat,
- az információkeresés és feldolgozás technikái, módszereinek minden tantárgy ismeret anyagába, követelményeibe való beépülésére,
- legyenek képesek különböző információforrások használatára, kiválasztására és a bennük talált ismeretek kritikus szemléletű felhasználására, idézésére,
- tudják és ismerjék az információkat értékelni, az írott és íratlan etikai szabályokat betartani,
- legyen igény bennük az állandó továbbhaladásra, a hasznos szabadidő eltöltésére
- felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására,

- az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek elsajátításával tudatos, biztos használói magatartás kialakítása.

2.3.1 Általános célok és feladatok évfolyam szerinti bontása

A könyvtárhasználat ismeretanyaga az általános iskola ismeretanyagaira épül, és szervesen illeszkedik a különböző műveltségi területek követelményrendszeréhez.

7. osztály

Ismerjen más könyvtárakat is az iskolai könyvtáron kívül (legyen olvasó).

Ismerje a különböző könyvtártípusokat.

Tudjon a számítógépes katalógusokban keresni (nem csak az iskolai).

Tudja a kézikönyvek használatát, ismerje az idézés, hivatkozás szabályait.

Minden tantárgyban megjelenik.

8. osztály

Ismerje és használja az elektronikus dokumentumokat, ismerje az adatbázisok típusait, jellemzőit, azok használatát. (internetes telefonkönyv, szótár, lexikon, atlasz).

Ismerje az elektronikus és a virtuális könyvtárak fogalmát, néhány könyvtárat és azok használatát, gyűjtőkörét (MEK, DIA, NAVA stb.).

Tudjon irodalomjegyzéket készíteni.

Minden tantárgyban megjelenik.

9. évfolyam

Információkeresés hagyományos és számítógépes forrásokból formai és tartalmi szempontok szerint.

Tematikus keresés az országos könyvtárak katalógusaiban.

Közhasznú információk keresése hagyományos és elektronikus forrásokban: pl. egy osztálykirándulás útvonalának, programjának megtervezése, pénzügyi terv-készítés, szelektív irodalomgyűjtés és bibliográfia készítése számítógépes adatbázisok felhasználásával különböző témájú esszék írásához .rejtett ill. ajánló bibliográfia készítés.

Megjelenik osztályfőnöki, matematika, földrajz, rajz-művészettörténet, magyar nyelv és irodalom tantárgyakban.

10. évfolyam

Tájékozódás a könyvtári katalógusokban, segédkönyvekben, folyóiratokban.

Jártasság az irodalomgyűjtésben, rendszerezésben.

Forráshasználat etikai és formai szabályainak ismerete és alkalmazása.

Szakkönyvtárak használati feltételeinek ismerete.

Minden tantárgyban megjelenik.

11. évfolyam

Az önálló ismeretszerzés gyakorlása a cél. Tájékozódás a továbbtanulás irányának megfelelő információs csatornákon.

A szakmai tájékozódás intézményeinek ismerete: szakkönyvtár, információs központ, internet, közhasznú tájékozódás eszközei: információs irodák, pályaválasztási tanácsadók, pályaválasztási tájékoztatók, intézményi nyílt napok, stb.

Cél: a továbbtanulás lehetőségeinek megismerése, szakma területek feltérképezése.

Minden tantárgyban megjelenik.

12. évfolyam

A választott pálya alaposabb megismerése a könyvtár tájékoztató eszközei segítségével.

Tájékozódás a választott szakterület alapvető dokumentumairól (kézikönyvek, szakkönyvek, szakfolyóiratok, internet).

Minden tantárgyban megjelenik.

2.3 Fejlesztési követelmények

A tanuló:

- ismerje a könyvtár alapvető feladatait, elrendezését és típusait,
- tanuljon meg tájékozódni a könyvtárak tereiben,
- ismerje a könyvtári viselkedés alapvető normáit és azokat tartsa is be,
- ismerje az alapvető hagyományos és elektronikus dokumentumokat és tudja is azokat használni,
- ismerje a legfontosabb kézikönyveket (nyomtatott és elektronikus), és tudja is azokat használni,
- tudja a könyvtár katalógusait használni (hagyományos és elektronikus),
- legyen képes a feladatnak megfelelő forrásokat kiválasztani, ezekből információt gyűjteni és feldolgozni,
- tudja az idézés és a hivatkozás szabályait és alkalmazza is őket.

3 Helyi könyvtárhasználati tanterv

A könyvtárhasználatban a kerettanterv egészét átszövi. A forrásalapú ismeretszerzésre vonatkozó ismeretek megjelennek a közös követelményekben, az informatika és a szaktárgyak alapvető követelményrendszerébe építve.

3.1 Magyar nyelv és irodalom órákon

3.1.1 Tanterv a 7-8. évfolyamon

Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok használata, ismeretlen kifejezések jelentésének önálló megkeresése egynyelvű szótárakban, a tanult anyag bővítése különböző információ-hordozókból. internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.

Elemi gyakorlottság a források megjelölésében.

7. évfolyam – évi óraszám: 4

- Önálló tájékozódás a könyvtárban. A kézikönyvtár funkciójának ismerete.
- Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz. Gyűjtőmunka végzése segédkönyvekből. Jegyzet és vázlat készítésének ismerete. Beszámoló készítése megadott forrásból.

- Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segéd-könyv, kézikönyv, ismeret-terjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával.
- A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás és feldolgozás segítséggel (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra.

8. évfolyam – évi óraszám: 4

- Forráskeresés tantárgyi vagy közhasznú problémák megoldásához a könyvtár tárgyi katalógusaiban.
- A kiválasztott források lényegének rögzítése cédulázással.
- Szóbeli vagy írásbeli beszámoló készítése többféle forrás felhasználásával.
- Tárgyi katalógus ismerete, segítséggel keresés végzése benne.
- Forrásjegyzék készítésének ismerete.
- A könyvtár tájékoztató eszközeinek használata (kézikönyvtár, katalógusok).
- Témafeldolgozás végzése egy-két forrással. Cédulázás ismerete.

3.1.2 Tanterv a 9-10. évfolyamon

- Verbális és nem verbális (hangzó, képi és digitális) információk célszerű gyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének, kritikájának és felhasználásának gyakorlása.
- A könyvtári információkeresés ismereteinek bővítése, gyakorlása, múzeumi információk.
- Az internetes adatgyűjtés technikái, hypertextek, linkek használata.
- A források megjelölése, az idézés formai és etikai szabályai, jegyzetek készítése, netikett. A forráskritika technikáinak ismerete.

9. évfolyam – évi óraszám: 4

- Tantárgyi és a mindennapi témákban tájékozódás a könyvtári katalógusokban, adatbázisokban, segéd-könyvekben.
- Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutató munkával a dokumentumok széles skálájának (könyv, folyóirat, videofelvétel, multimédia CD, internet dokumentum stb.) felhasználásával. A dokumentumok, kiválasztása a feladat (téma, probléma) szempontjai szerint, adataik feljegyzése.
- Eligazodás a kézi-, és ismeret-közlő művekben (könyv folyóirat), jártasság szövegek és nem szöveges információik feldolgozásában. A kiválasztott források információinak rögzítése jegyzeteléssel, cédulázással.
- Témafeldolgozás. Információk feldolgozása (rendszerezés, vázlatkészítés). Beszámoló a feladat megoldásáról szóban vagy írásban (idézet, hivatkozás, szemléltető anyagok, forrásjegyzék).
- Forráskeresés a könyvtári tájékoztató eszközök használatával és alapozva. Forrásértékelés és választás, irodalomjegyzék készítése.
- Anyagyűjtés többféle forrásból (verbális, audiovizuális, elektronikus ismerethordozók), jegyzetelés.
- Az információk feldolgozásának és az új szellemi termék létrehozásának gondolati és technikai műveletei.

- Könyvtárhasználati tájékozottság az iskolában, a tanult anyag kibővítése különböző típusú dokumentumokból.

10. évfolyam – évi óraszám: 4

- Forráskeresés a könyvtár hagyományos tájékoztató eszközeiben és elektronikus adatbázisokban (számítógépes könyvtári katalógus, bibliográfia, repertórium, CD-ROM, internet), a források kritikai értékelése, kiválasztása, forrásjegyzék készítése.
- Hagyományos és elektronikus ismerethordozókból a feladat szempontjából releváns információk kiválasztása, logikai összefüggéseik megállapítása, rendszerezésük.
- A témának és a problémának megfelelő közlési műfaj megválasztása. Szemléltető anyagok kiválasztása, vázlat alapján az írásmű elkészítése, hivatkozások, jegyzetek, a felhasznált forrásokról jegyzék készítése.
- Az információfeldolgozás, idézés, hivatkozás technikai szabályainak és etikai normáinak ismerete és alkalmazása. A feladat elvégzésének értékelése.
- Az előző évfolyamokon tanult könyvtárhasználati ismeretek összegzése, rendszerezése.
- A forráshasználat etikai normái, formai szabályai Jártasság a könyvtári gyűjtőmunkában.
- Az információfeldolgozás, az idézés technikai szabályainak és etikai normáinak ismerete, alkalmazása.

3.2 Művészetek

- Önálló beszámolók készítése a könyvtár és az internet lehetőségei felhasználásával.

3.3 Informatika:

Az informatika mindennapi életünk szerves részévé vált. A földrajzi elhelyezkedésből és az anyagi különbségekből adódó esélyegyenlőtlenség jelentősen csökkenthető az informatikai eszközök és a könyvtári szolgáltatások használatával. Az információ nyilvánossá és mindenki számára hozzáférhetővé válása esélyt ad a demokrácia erősítésére.

3.3.1 Tanterv a 7-8. évfolyamon

- A lakóhelyi könyvtár eszköztárának készségi szintű használata. Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.
- A korosztálynak készült tájékoztató források biztos használata.
- A tanulmányi problémának megfelelő források kiválasztása.
- A bibliográfia hivatkozástechnikájának alkalmazása a leggyakrabban használt dokumentumtípusok esetén.

7. évfolyam – évi óraszám: 3

- A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése.
- A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában.

- Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból.
- Kézikönyvtár: könyvtípusok, használati jellemzőik.
- Könyvtártípusok: nemzeti könyvtár, szak-, köz- és iskolai könyvtár.
- Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz.
- Tudjon információt keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia).
- Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban.
- Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár.

8. évfolyam – évi óraszám: 3

- Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével.
- A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel.
- A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása.
- Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó katalógus.
- Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki.
- Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni.
- Legyen képes – segítséggel – egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával.

3.3.2 Tanterv a 9-10. évfolyamon

A különböző információs intézmények, elektronikus könyvtárak, adatbázisok funkcióinak megismerése. A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak aktív felhasználása a tanulásban.

- Az önművelés, tájékozottság, olvasottság szerepe a mindennapi életben.
- Az információs intézmények funkciói, tájékoztatóeszközei (különös tekintettel a települési könyvtárra).
- A könyvtári információs rendszer szolgáltatásai.
- A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága, esztétikai értéke.
- A kritikus forráshasználat követelménye.
- Kézikönyvek, ismeretterjesztő források önálló kiválasztása, felhasználása tanulmányi célokhoz.
- Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.
- A források alkotói felhasználásának ismerete az etikai normák szerint.

9. évfolyam – évi óraszám: 4

- Tájékozódás a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében.
- Újabb könyvtártípusok megismerése látogatással (tanulmányi kirándulás) vagy közvetett források segítségével.
- A tanult dokumentumok rendszerezése információs értékük szerint.
- Információkeresés hagyományos és számítógépes forrásokból.
- Források keresése (formai és tartalmi szempontok szerint) hagyományos és számítógépes katalógusokban, egyéb adatbázisokban.
- A középiskolai könyvtár terei, állományszerkezete.
- Könyvtártípusok, könyvtári rendszer, raktári rend ismerete.
- Dokumentumtípusok ismerete: nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok.

- Tájékoztató eszközök ismerete: kézikönyvtár, információkereső nyelvek, katalógusok, számítógépes adatbázisok.
- Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében.
- Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.

10. évfolyam – évi óraszám: 3

- Tematikus keresés országos könyvtárak katalógusaiban az interneten.
- Közhasznú információk keresése hagyományos és elektronikus tájékoztató - forrásokban (pl. egy osztálykirándulás útvonalának, programjának megtervezése).
- Szelektív irodalomgyűjtés és bibliográfia készítése számítógépes adatbázisok felhasználásával különböző témákhoz, tantárgyi feladatokhoz.
- Könyvtári és egyéb információs rendszerek ismerete: telefonkönyv, menetrend, katalógusok stb.
- Bibliográfia fogalmának ismerete, használata: rejtett, illetve ajánló bibliográfia.
- Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.
- Tudjon irodalomjegyzéket készíteni a megtalált forrásokról.
- Tudjon tájékozódni a forrásokban, ismerje és kövesse a forrásfelhasználás szabályait, etikai normáit.

3.4 Az osztályfőnöki nevelés helyi programjának összeállításához

7. évfolyam – évi óraszám: 2

- A különböző könyvtártípusok bemutatása és a használatukból eredő önművelési lehetőségek tudatosítása.
- Könyvtártípusok ismerete:
 - nemzeti könyvtár
 - szakkönyvtárak
 - muzeális könyvtár
- Tájékozódás a lakóhelyen vagy közelében található könyvtárakról.
- Látogatás egy közeli könyvtárban, tájékozódás funkciójáról, szolgáltatásairól (előzetesen megadott szempontok alapján). A tapasztalatok megbeszélése.
- Ismerkedés a nemzeti könyvtárunkkal róla készült dokumentumokból (könyv, video, CD)
- Beszélgetés a könyvtárak történetéről muzeális könyvtárak bemutatásával (könyv, video, CD).

8. évfolyam – évi óraszám: 3

- A tanulók könyvtárhasználati szokásainak, könyvtárra épülő tanulási módszereinek, technikájának fejlesztése.
- A könyvtár mindennapi tájékozódásban betöltött szerepének tudatosítása.
- A könyvtár mindennapi tájékozódásban betöltött szerepének tudatosítása. A mindennapi tájékozódásban egyre nagyobb szerepet játszik a könyvtárban fokozatosan hozzáférhető Internet. Ahol a világméretű hálózat elérhető, értelemszerűen bekapcsolható a tanulók közhasznú tájékozódásába.

- A szellemi munka technikája: tanulási szokások, a forrásalapú tanulás munkamódszerei, hatékony olvasási technikák
- A mindennapi tájékozódás forrásai és használatuk:
- sajtótermékek: napilap, hetilap, folyóirat stb.
- rádió, televízió, számítógépes hálózat
- Beszélgetés a tanulási szokásokról, problémákról.
- A tanulási stílusok megismerése, önelemzés.
- Beszélgetés a tanulási módszerekről, a tanulási stílusnak és módszereknek megfelelő eljárások keresése.
- A tudatos tanulási szokások kialakításában segítő források keresése és feldolgozása.
- Beszélgetés a mindennapi tájékozódási szokásokról.
- A sajtótermékek, a rádió és a televízió híreinek összehasonlítása információk értékük szerint.
- Tipikus problémahelyzetek szimulálásával és megoldásával tapasztalatszerzés arról, hogy milyen gyorstájékoztatót nyújt az iskolai és a lakóhelyi könyvtár.

9. évfolyam – évi óraszám: 3

- Az iskolaváltást követő új intézmény könyvtári környezetébe való problémamentes beilleszkedés segítése.
- A tanulók tanulmányi munkájának és önművelésének könyvtári eszközökkel való támogatása és motiválása.
- A tanulók könyvtárhasználata:
 - a könyvtárhasználati felkészültség diagnosztikus mérése (A mérés a középiskolai könyvtárhasználati ismeretek tanítási-tanulási programjának kialakításához szükséges és ahhoz, hogy információt szerezhessünk a felzárkóztató és tehetséggondozó programok tervezésében.)
 - tájékozódás a tanulók könyvtárhasználati és olvasási szokásai
 - differenciált fejlesztő stratégia a meglévő könyvtárhasználói kultúra szintre hozása, elmélyítése érdekében és az adott képzési szint szükségleteinek megfelelően.
- Tesztek kitöltése, gyakorlati feladatok megoldása a könyvtárhasználati ismeretek egyéni szintjének megállapítására.
- Irányított beszélgetés a felmérés tapasztalatairól, arról, hogy a tanulók tanulási tevékenységükben, önművelésében, mindennapi tájékozódásában, szabadidős tevékenységében milyen szerepet játszik a könyvtár, a könyv és egyéb ismeretforrások felhasználása.

10. évfolyam – évi óraszám: 2

- A különböző könyvtártípusok bemutatása és a használatukból eredő önművelési lehetőségek tudatosítása. (Egy-egy szakkönyvtár vagy nagyobb közművelődési könyvtár szakrészlegének közvetlen megismerése tanulmányi kiránduláson is történhet. A látogatásra felkészülhetnek a tanulók a könyvtár gyűjtőkörébe tartozó szakterületekre és a szolgáltatásokra vonatkozó kérdésekkel.)

- Könyvtártípusok:
 - lakóhelyi közművelődési könyvtár szakrészlege(i)
 - szakkönyvtárak
 - gyűjtőköre,
 - szolgáltatásai
- Tájékozódás a szakkönyvtárak funkciójáról.
- A lakóhelyen vagy a környékén működő szakkönyvtárak (vállalati, kutatóintézeti stb.) megismerése.
- A továbbtanulási céloknak, ill. a szakiránynak megfelelő szakkönyvtárak közvetett (videó, CD) vagy látogatás formájában való megismerése.
- Ismerkedés a pályaorientációnak megfelelő szakkönyvtárak szolgáltatásaival, hálózaton elérhető tájékoztató eszközeivel, információival.

11. évfolyam – évi óraszám: 3

A 11. évfolyamra javasolt osztályfőnöki foglalkozások célja, hogy az önálló információszerzést gyakorolják a tanulók, miközben minél pontosabb ismeretek alapján határozhatják meg továbbtanulásuk irányait vagy jövődi hivatásukat, szakmájukat.

- A szakmai tájékozódás intézményei és eszközei:
 - országos tudományos könyvtár
 - szakkönyvtár
 - információs központ
 - Internet
- A közhasznú tájékozódás intézményei és eszközei:
 - információs iroda
 - pályaválasztási tanácsadó
 - pályaválasztási tájékoztató
 - intézményi nyílt napok
 - tömegkommunikációs eszközök
 - internet
- Továbbtanulási lehetőségek keresése a közhasznú tájékozódás eszközeiben.
- A szakirány, a szakterület pontosabb megismerése a szakmai tájékozódás intézményeinek és eszközeinek segítségével (szakkönyvtár, információs központ felkeresése, információkérés elektronikus levelezéssel, tájékozódás az interneten).

12. évfolyam – évi óraszám: 3

A foglalkozások célja, hogy segítse a tanulók felkészülését a felsőfokú képzésre a választott pályáról, ill. szakterületről szereshető minél több aktuális ismerettel.

- Szakmai tájékozódás a gyakorlatban.
- A választott pálya alaposabb megismerése a könyvtár tájékoztató eszközeinek és forrásainak használatával.
- Tájékozódás a választott szakterület alapvető dokumentumairól (kézikönyvek, szakkönyvek, szakmai folyóiratok).
- Ismerkedés a választott szakterület legfrissebb eredményeivel, aktuális problémáival (szakfolyóiratok, Internet).

- Tesztek kitöltése, gyakorlati feladatok megoldása a könyvtár-használati ismeretek egyéni szintjének megállapítására.
- Irányított beszélgetés a felmérések tapasztalatairól, hogy a tanulók tanulási tevékenységükben, önművelésében, mindennapi tájékozódásában, szabadidős tevékenységében milyen szerepet játszik a könyvtár, a könyv és egyéb ismeretforrások felhasználása.

6. 6. számú melléklet: Osztályozó vizsga követelmények

Irodalom

7. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje az egyes kisepikai műfajok sajátosságait (pl. tér-, időviszonyok, szerkesztésmód, szereplők, hangnem). A szöveggyűjteményben szereplő Kosztolányi és Mikszáth, ill. más magyar elbeszélők alkotásait képes legyen a fenti szempontok szerint értelmezni. Ismerje Mikszáth Szent Péter esernyője című regényét. Képes legyen a szereplők jellemzésére.

A lírai műnem alkotásai közül ismerjen meghatározó műveket a magyar irodalom különféle korszakaiból, pl. Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály (A Reményhez), Janus Pannonius (Pannónia dicsérete), József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból. A versek elemzéséhez ismerje a tematikus és motivikus kapcsolatokat természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, öntudat, költősors, költészet /ars poetica), az alapvető képalkotási eljárásokat

Képes legyen bemutatni Kölcsey: Himnusz; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: Nemzeti dal című verseit a vershelyzet, szerkezet, műfaji változat, poétikai megoldások, versforma alapján. A vizsgázó ismerje a romantika stíluszajátosságait, értelmezni tudja szemelvények alapján a liberalizmus fogalmát az irodalomban, az új, jellegzetes műfajokat, a népiességet. Ismerje a Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi korstílusra jellemző, különféle műfajú, tematikájú alkotásait (pl. Kölcsey: Huszt; Vörösmarty: Ábránd; Petőfi: Egy gondolat bánt engemet).

A vizsgázó ismerje és képes legyen több szempont alapján elemezni Jókai A kőszívű ember fiai (vagy esetleg egy másik regénye, pl. Az új földesúr vagy A jövő század regénye) című regényét (tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, hősök, magatartásformák, erkölcsi választások – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással). Ismerje a regény műfaji változatait, a romantika megjelenési formáit (pl. szerkezet, cselekményfordulatok, jellemek, hangnem, előadásmód).

A vizsgázó ismerje az alábbi műveket: Molière: Fösvény (esetleg pl. Képzelt beteg) vagy Shakespeare egy vígjátéka vagy Szigligeti: Liliomfi vagy Goldoni: Két úr szolgája. Képes legyen több szempontú elemzésre a fenti művekről (tér- és időviszonyok, szereplők rendszere, alapszituáció, cselekmény, konfliktusok, drámai szerkezet, a komikum megjelenési formái, helyzet- és jellemkomikum, komikus jellem, jellemtípus).

Fogalmak

Kisepika, mese, monda, legenda, anekdota, novella, elbeszélés, kisregény, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet. Nagypika, szerkezet, időviszony, térvizony, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előreutalás; anekdotikus; magatartásforma.

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, verselési rendszer, rímes időmértékes verselés, rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

Műfaji fogalmak (pl. óda, epigramma, rapszódia); romantikus ellentétezés, romantikus képalkotás.

Romantikus regény; műfaji változat (pl. heroikus regény); romantikus hős, jellem, ábrázolásmód.

Dráma, komédia, dialógus, konfliktus, alapszituáció, helyzet- és jellemkomikum, típus, jellegtípus.

8. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen kisepikai alkotások, prózai és verses műfajok, novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, egyperces novella, komikus eposz, ballada műfaji rendszerezésére. A tematikus kapcsolódások, archetipikus helyzetek felismerésére (pl. gyerekkor-felnőttkor, szegénység-gazdagság, bűn-bűnhődés, házastársi kapcsolatok, hűség, kitartás, beavatás). Ismerje Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Örkény István kijelölt műveit, Petőfi Sándor A helység kalapácsa című művét és Arany János egy balladáját (pl. Zách Klára; Szondi két apródja), Karinthy Frigyes Tanár úr kérem című művének egy részletét, karcolatokat, novellákat.

A vizsgázó ismerje Tamási Áron: Ábel a rengetegben vagy Szabó Magda: Abigél vagy Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig (vagy egy másik regénye, pl. Pillangó, Árvácska) vagy Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember című regényét. Képes legyen a regény elemzésére a tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód szempontjai alapján. Képes legyen felismerni és értelmezni a hősök, tettek, magatartásformák sokféleségét, a szereplők jellemét, a regény műfaji változatait (pl. fejlődésregény, történelmi regény, példázatos regény). A vizsgázó ismerje a lírai és átmeneti műfajokat, műtípusokat, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra – a műfaji rendszerezés szabályait. Képes legyen a lírai művek tematikus, motivikus kapcsolódási pontjainak felismerésére (természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, háború, szabadság, öntudat, költősors, költészet/ars poetica). A vizsgázó ismerje a verstani, poétikai fogalmak rendszerét. A szemelvények közül ismerje Ady Endre,

Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Janus Pannonius, József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós (Nem tudhatom), Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírából a szöveggyűjteményben szereplő alkotásokat, a reklám és a popzene új szóbeli költészetéből vett példákat. A vizsgázó ismerje 20. század elejének stílusirányzatait (impreszionizmus, szimbolizmus, szecesszió), azok stílus- és formajegyei, jellemző alkotásait.

Nagyepikai alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből a vizsgázó képes legyen egy magyar vagy világirodalmi regény sok szempontú megközelítésére (Pl. Golding: A Legyek Ura / Salinger: Zabhegyező / Rejtő Jenő egy műve / Verne egy műve / egy klasszikus bűnügyi regény).

A drámai művek közül a vizsgázó képes legyen egy tragédia és/vagy egy komédia sok szempontú megközelítésére (Shakespeare: Romeo és Júlia, (vagy egy Shakespeare-komédia vagy Gogol: A revizor). Tudja értelmezni a tér- és időviszonyokat, a szereplők rendszerét, alapszituációt, cselekményt, konfliktusokat, a drámai szerkezetet, a hősök egyéni és tipikus vonásait, a tragikus bukás, értékvesztés/komikus lelepleződését.

A vizsgázó képes legyen értelmezni a helyszín- és időviszonylatokat, illetve karakter- és konfliktusviszonylatokat a médiaszövegekben (pl. rádióműsorban, riportban). Az átélt, elképzelt vagy hallott esemény mozgóképi megjelenítését életkorának megfelelően képes legyen megtervezni. Képes legyen a korosztályának megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény-és történetstruktúra, valamint az elbeszélés (narráció) technikájának értelmezésére, tudatosítására, és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az exozicció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazására. A vizsgázó képes legyen egyszerűbb médiaszövegek létrehozására (pl. interjú, újságcikk, közösségi portálra készülő adatlap, önéletrajz).

A vizsgázó képes legyen a szerzői és a műfajfilm néhány meghatározó jellemzőjének meghatározására, a meghatározó sajtóműfajok felismerésére, alapvető jellemzőik értelmezésére (tudósítás, riport, publicisztika, kritika).

A vizsgázó rendelkezzen az adott médiumra vonatkozó nyelvismerettel. A tömegkommunikáció médiumainak jelrendszereit, kódokat, szimbolikus kifejezésmódokat felismerje. Képes legyen a média direkt értelmezési kereteinek felismerésére és értelmezésére.

Tudjon kérdéseket és állításokat megfogalmazni a mediatisált kommunikáció egyirányú és/vagy interaktív jellegével kapcsolatban. Ismerje fel a sztereotíp megfogalmazás veszélyeit a nemek, foglalkozások, életmódminták, kisebbségek médiabeli megjelenítésében. Tudjon különbséget tenni a valóság és virtuális valóság közt. A vizsgázó képes legyen az élmények és tapasztalatok összevetésére a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. hírműsorok, talk-showk, reality-showk, életmódmagazinok, közösségi portálok, napi sajtó stb.).

Fogalmak

Kisepika, anekdota, novella, egyperces novella, komikus eposz, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet. Elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód; fejlődésregény, humor, példázat / parabola, történelmi regény.

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, ekloga, verselési rendszer, rímes és rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, alliteráció, szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, figura etymologica, inverzió.

Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, szinesztézia, allegória, szimbólum, összetett költői kép.

Népszerű irodalom, bűnügyi történet, kalandregény, fantasztikus regény, tudományos-fantasztikus irodalom, humoros hangnem.

Dráma, komédia, tragédia, komikum, tragikum, dialógus, konfliktus, alapszituáció, drámai nyelv, drámai jellem.

Karakter, hős, konfliktus, cselekmény, történet, elbeszélés, narráció, expozíció, bonyodalom, lezárás, beállítás, jelenet, epizód, fordulat.

Dokumentum, fikció, műfaji, western, sci-fi, melodráma, burleszk, thriller, szerzői, ábrázolási konvenció, tudósítás, riport, kritika, publicisztika.

Szimbolikus kód, technikai kód, mágikus gondolkodás, értelmezési keret, egyirányú kommunikáció, interaktív kommunikáció, sztereotípa, reprezentáció.

9. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje a mitológiai történeteket, történettípusokat, Homérosz Iliász és /vagy Odüsszeia részleteit, szemelvényeket a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és az epikából (Aiszóposz fabuláiból), A szerzőkhöz, illetve hősökhöz kapcsolódó toposzokat.

A vizsgázó ismerje az antik görög színház jellemzői, a drámai előadások (tragédia és komédia), versenyjátékok rendszerét, Szophoklész Antigoné (és az Oidipusz király részlete) című művét, az antik dráma hatása a drámatörténetre.

A vizsgázó ismerje és értelmezze a kijelölt szemelvényeket a római lírából és epikából. Catullus, Vergilius, Horatius, Ovidius, Phaedrus néhány művét képes legyen bemutatni, elemezni.

A vizsgázó ismerje az alábbi szemelvényeket az Ószövetségből: Teremtéstörténet, Káin és Ábel; A vízözön, Bábel tornya, József története, Mózes és a tízparancsolat, próféták, Jónás története, zsoltárok, az Újszövetségből: Máté evangéliuma; példabeszédek, pl. A tékozló fiú, Az irgalmas szamaritánus; a passió, Pál apostol „szeretethimnusza”; az Apokalipszis egy részletét. Értelmezze a bibliai hagyomány továbbélését az európai és a magyar szóbeli és írásos kultúrában (pl. szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban).

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni az alábbi szemelvényeket: himnusz-költészet (pl. Assisi Szt. Ferenc, J. da Todi), vallomás (Augustinus); legendák; hősi ének (pl. Roland-ének), trubadúr- és lovagi költészet (pl. W. von der Vogelweide), vágánsdalok, Dante: Isteni színjáték (részlet/ek a Pokolból), Villon művei (pl. egy-két részlet a Nagy testamentumból.).

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni az alábbi szemelvényeket: Petrarca: Daloskönyv (egy-két szonett), Boccaccio: Dekameron (egy novella).

A vizsgázó képes legyen a színház- és drámatörténeti ismeretek drámajátékos tevékenységgel történő megközelítésére. Felismerje a dráma és a színjáték műfaji sajátosságait, és elhelyezze a dráma- és színháztörténet korszakaiban.

A vizsgázó ismerje a 12–15. századi latin és magyar nyelvű magyar irodalomból vett szemelvényeket Szent István intelmei, magyarországi szentek legendái, haláltánc, a Halotti beszéd és könyörgés, az Ómagyar Mária-siralom című műveket, Tinódi Lantos Sebestyén, Ilosvai Selymes Péter munkáit, az Árgirus-históriát; zsoltárfordításokat.

A vizsgázó képes legyen értelmezni Janus Pannonius líráját, jellemző témáit (pl. öntudat, békevágy, betegség stb.), az Epigrammákat és elégiákat (pl. Egy dunántúli mandulafáról, Búcsú Váradtól, Saját lelkéhez).

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni Balassi Bálint líráját a költői tudatosság; az életmű néhány tematikus és formai jellemzője alapján. Ismerje az alábbi verseket: Egy katonaének (kompozíció, értékrend), Júlia-vers (legalább további két mű értelmezése) Célia-vers; istenes tematika, zsoltárparafrázis vagy könyörgésvers, pl. Adj már csendességet

A vizsgázó ismerje a reneszánsz kései szakaszát (manierizmus), szemelvényeket a korszakból: Cervantes: Don Quijote (részlet), a barokk és klasszicizmus a társadalmi, politikai, ideológiai háttérét, tematikáját, stílus- és formajegyeit.

A vizsgázó ismerje és értelmezze a reneszánsz angol színházi előadás és dramaturgia összekapcsolódását, Shakespeare egy drámáját (Hamlet / esetleg Romeo és Júlia vagy más, választott mű), a francia színház és dráma történetét Molière Tartuffe vagy más művét, a komikum megjelenési formáit.

Fogalmak

Szóbeliség, írásbeliség, antikvitás, mítosz, mitológia, eposz, eposzi konvenciók, kaland, utazás mint cselekményszervező elv; dal, elégia, epigrama, himnusz, időmértékes verselés, versláb, hexameter, disztichon, szapphói strófa, fabula, archetípus, toposz, poétika.

Színház, esztétikai minőség, tragikum, komikum, tragédia, komédia, dialógus, akció, dikció, alapszituáció, konfliktus, drámai szerkezet, kar, katarzis.

Eposz, dal, óda, stróf szerkezet, elégia, ekloga, episztola, ars poetica, átváltozás-történet

Biblia, Ószövetség, Újszövetség, kánon, teremtéstörténet, pusztulástörténet, zsoltár, próféta, evangélium, apostol, példabeszéd, apokalipszis

Középkori irodalom, himnusz, legenda, vallomás, trubadúr, lovagi költészet, vágánslíra, nyugat-európai verselés, rím, tercina, testamentum, balladaforma, refrén.

Reneszánsz, humanizmus, humanista, novella, szonett, versciklus.

Commedia dell'arte, farce, misztériumjáték, moralitás, passió, rögtönzés, állandó típusok, színpadformák

Írásbeliség, szóbeliség, nyelvelvélés, szövegelemzés, kódex, prédikáció, legenda, himnusz, történelmi ének, széphistória, zsoltárfordítás

Elégia, epigramma, búcsúzásvers, refrén, disztichon, költői magatartás, irónia, gúny, interkulturalitás, újplatonizmus

Kötetkompozíció, dallamvers, szövegvers, ütemhangsúlyos verselés, rímelhelyezkedés, Balassi-strófa.

Barokk, klasszicizmus; korstílus, stílusirányzat.

Drámai műfajok, drámai szerkezet, drámai nyelv, drámai jellem, blank verse.

Felvonás, jelenet, díszlet, jelmez, szerzői utasítás, hármas egység, mértéktartás, helyzetkomikum, jellemkomikum, nyelvi komikum, jellemtípus, bizalmas, rezonőr.

10. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje Pázmány Péter értekező prózájának a szöveggyűjteményben szereplő részleteit (hitvita, prédikáció), Zrínyi Miklós Szigeti veszedelem című eposzát, a barokk sajátosságokat, a szerkezet, a koncepció és az üzenet, embereszmény és értékrend meghatározó elemeit.

A vizsgázó ismerje a felvilágosodás irodalmának jellemző műfajait és stílusirányzatait, a klasszicizmus, szentimentalizmus (érzékenység), rokokó művészet stílusjegyeit.

A vizsgázó képes legyen értelmezni az alábbi műveket: Defoe: Robinson Crusoe, Swift: Gulliver utazásai, Voltaire: Candide, Rousseau szöveggyűjteményben szereplő szemelvényeit, Goethe Werther című regényét, Schiller különféle műfajú alkotásait.

A vizsgázó ismerje a kuruc költészethez kapcsolódó irodalmi formákat, Mikes Kelemen Törökországi levelek című művének a szöveggyűjteményben szereplő részleteit. Ismerje a felvilágosodás korának művelődési programját, Bessenyei György értekező prózai művének részletét (pl. Magyarság), Batsányi János politikai költészetét, Kármán József Fanni hagyományai című regényét, Kazinczy Ferenc irodalomszervező tevékenységét és írói munkásságát (legalább három epigrammáját).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Csokonai Vitéz Mihály életművének műfaji, formai és stiláris sokszínűségét, értelmezni A Reményhez, A tihanyi Ekhóhoz és még legalább egy művet (pl. Az estve, Tartózkodó kérelem, A Magánossághoz stb.).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Berzsenyi Dániel portréját, a jellemző műfajokat, témákat, életérzéseket, értelmezni A közelítő tél, A magyarokhoz I. és legalább még egy művet (pl. Levéltöredék barátomhoz, Osztályrészem).

A vizsgázó ismerje a romantika irodalmának jellemzőit (esztétikai elvek, művészi szabadság, stílus- és formajegyek; ironikus látásmód, groteszk minőség), az új

műfajokat, formákat (pl. történelmi regény, bűnügyi történet, drámai költemény, verses regény), a társadalmi típusokat (felesleges és karrierista hősök, hivatalnokok). A vizsgázó ismerje Byron, Shelley, Keats; Poe szöveggyűjteményben szereplő műveit, olvasson el legalább egy művet Victor Hugo, E. T. A. Hoffmann, Puskin, Balzac, Stendhal, Gogol műveiből. Képes legyen az olvasott művek elemző értelmezésére.

A vizsgázó képes legyen Katona József Bánk bán című művének értelmezésére (problematika, drámai szerkezet és nyelv, sajátos lezárás, „megoldás”).

A vizsgázó ismerje a magyar irodalmi életjellemzőit, szereplőit a 19. század első felében (orgánumok, folyóiratok, alkotói csoportok, a reformkori nemzeti romantika, népiesség programja).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Kölcsey Ferenc portréját; közéleti szerepét, tudja értelmezni a Hymnus és még egy lírai alkotását (pl. Elfojtódás; Vanitatum vanitas; Zrínyi dala; Zrínyi második éneke). Ismerje Kölcsey értekező prózája (pl. Nemzeti hagyományok és / vagy a Parainesis részlete).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Vörösmarty Mihály portréját és életművét a romantikus világlátás, tematika és képalkotás szempontjából. Tudja értelmezni a Szózat, Előszó és még egy-két lírai alkotást (pl. Késő vágy; Gondolatok a könyvtárban; Az emberek, A vén cigány), illetve tudja értelmezni a Csongor és Tünde alapkérdéseit, értékszerkezetét, a motívumokat, műfaji sajátosságokat.

A vizsgázó ismerje Petőfi Sándor életművét, a pályaszakaszokat (életérzések, költői magatartás) és jellemző alkotásokat, a népi szemléletmód hatását; romantika és népiesség viszonyát. Ismerje a legfőbb témákat: (pl. szerelem, táj, ars poetica), versciklusokat; lírai műfajok és líratípusok (pl. dalok, helyzetdalok, ódák, elégiák, rapszodiák; tájlíra, forradalmi látomásvers) és versformák változatosságát. Képes legyen értelmezni a A puszta, télen; A XIX. század költői; Európa csendes, újra csendes...; Szeptember végén, és még legalább három-négy lírai alkotást, a verses epika alkotásai közül A helység kalapácsát mint eposzparódiát; és/vagy Az apostolt.

A vizsgázó ismerje Jókai alkotásainak jellemzőit, műfajait, regényírói művészetének sajátosságait a romantikus prózaepika jellegzetes alkotásait. Ismerje és tudja értelmezni Jókai Mór Az arany ember (esetleg más regényének) című művét.

Fogalmak

Barokk eposz, eposzi konvenciók a barokkban, erkölcsi érték, heroizmus, körmondat. Felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, rokokó, valóság és fikció, elbeszélői nézőpont, kalandregény, robinzonád, fejlődésregény, éregény, levélregény, tézisregény, ellenutópia, szatíra (szatirikus hangnem).

Nyelvújítás, irodalmi élet, művelődési program, értekezés, szentencia, szimultán ritmus, bölcséleti óda, elégiko-óda, elégia, dal, episztola, létösszegzés, időszembesítő verstípus, antik strófaszerkezetek.

Műfajkeveredés, hangnemi kevertség, groteszk, irónia, bűnügyi történet, történelmi regény, verses regény, regényciklus, analitikus regény.

Vándorszínház, állandó színház, szerepkör, intrikus, naiva, késleltetés, drámai nyelv, klasszicizmus és romantika.

Irodalmi élet, népköltészet, népdalgyűjtés; nemzeti himnusz, értekezés, intellektus, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, rapszódia, romantikus irónia, drámai költemény.

Népiesség, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, látomásköltészet, ars poetica, komikus eposz, költői szerep, váteszköltő.

Történelmi regény, vallomásregény, epizód, leírás, utópia, humor, anekdota.

11. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje Arany János életművét, a pályaszakaszokat, az életműben felvetett erkölcsi, magatartásbeli kérdéseket és válaszokat. Képes legyen a lírai beszédmód változatainak értelmezésére (korszakjellemező beszédmódok, az életmű főbb alkotói korszakai, költői szerepének jellegzetességei). Képes legyen a jellemző lírai tematika (pl. ars poeticák), hangnemek, műfajok (pl. elégiko-óda, elégia) és szerkesztésmód, verstípusok (pl. idő- és értékszembesítés, létösszegzés) a nagykőrösi és a kései költészet (Letésem a lantot, Epilogus és legalább még két-három lírai alkotás) alkotásainak elemzésére. Ismerje a ballada műfaji sajátosságait; a tematikus és szerkesztésmódbeli különbségeket, a két balladakorszak alkotásait (A walesi bárdok és még legalább 1–2 ballada), a verses epikai alkotások közül ismerje a Toldi és a Toldi estéje című műveket.

A vizsgázó ismerje Madách Imre Az ember tragédiája című művét, képes legyen a mű sok szempontú elemzésére (cselekmény-szerkezet: keret- és történelmi színek, személyiségközpontúan / lírai szerkezet: tematikus, szétválás-sorozat, problematika, történelemszemlélet, szabadelvűség és pozitívizmus, az idő, tér, anyag szerepe az emberiség és különböző szellemi irányok történetében).

A vizsgázó ismerje a realista és naturalista epika jellemzőit (esztétikai elvek, tematika, látásmód, stílus- és formajegyek), a 19. század közepétől a prózaepika újításait (nézőpontok, síkváltások, időszerkezet, polifónia; új műfaji változatok).

A vizsgázó ismerje az impresszionizmus, szimbolizmus és a lírai műnem megújításának kísérleteit (pl. a személyiség, a lírai közvetlenség háttérbe szorulása, a látomás felszabadítása, objektivizálódás). Képes legyen az olvasott művek elemzésére: Emily Brontë Üvöltő szelek, Dickens Karácsonyi ének, Flaubert Bovaryné, Zola, Tolsztoj és Dosztojevszkij szabadon választott regénye, illetve Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Rilke, Whitman műveinek elemző értelmezésére.

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni Ibsen: Babaszoba/Nóra vagy A vadkacsa, Csehov Ványa bácsi vagy Három nővér című művét a dramaturgia sajátosságok (pl. a drámaiság fogalmi változása; drámaiatlan/lírai dráma; főszereplő-, konfliktusok és cselekmény-nélküliség; csoportképek/cselekvésképtelenség; párhuzamos

monológok/fedett dialógusok, ironikus látásmód) és új műfaji változatok, új játéktípus szempontjából

A vizsgázó ismerjen a 19. század második felének magyar irodalmából néhány szerzőt és művet (részletet). Vajda János alkotói helyzete, költészetének jellemzői (legalább egy műve, pl. Húsz év múlva, A vaáli erdőben, Az üstökös). A századvég és századelő novellisztikája (műelemzési lehetőségek, pl. Gozsdu, Petelei, Gárdonyi, Tömörkény, Bródy Sándor műveiből).

A vizsgázó képes legyen értelmezni Mikszáth egy szabadon választott novelláját és regényét (pl. Beszterce ostroma, A Noszty fiú esete...).

A vizsgázó ismerje a Nyugat folyóirat és mozgalom történetét, szerkesztési elveket, szerkesztőket, kritikusokat, az egyes nemzedékeket; célkitűzéseket; filozófiai és stílusirányzatok hatását.

Ismerje és képes legyen értelmezni Juhász Gyula költészetének sajátosságait (pl. impresszionizmus, nosztalgia, emlékezés, legalább egy műve, pl. Tiszai csönd, Milyen volt; életképszerűség, leíró jelleg, pl. Tápai lagzi). Ismerje és képes legyen értelmezni Tóth Árpád lírájának jellemzőit; tematikáját, hangnemeit, formáit (magányélmény, elégikusság, impresszionizmus stb., legalább egy-két műve, pl. Hajnali szerenád, Esti sugárkoszorú, Elégia egy rekettyebokorhoz, Lélektől lélekig, Jó éjszakát!).

A vizsgázó ismerje Ady Endre életművét, a kötet- és cikluskompozíció; költői szerepvállalás, az innováció szándéka szempontjából. Ismerje a meghatározó korszakok (pl. költői indulás, világháború), kötetek (pl. Új versek, A halottak élén), témák, motívumok (pl. magyarság, istenes, létharc, látomásszerű tájvers, ars poetica; élet-halál, hajó, ugar) rendszerét. Képes legyen Ady jellemző alkotásainak értelmezésére: A Sion-hegy alatt; Góg és Magóg fia vagyok én...; Kocsi-út az éjszakában és még 4-5 mű (memoriterék is), pl. Párisban járt az Ősz; A magyar ugaron; Harc a Nagyúrral; Hunn, új legenda; Bujdosó kuruc rigmusa; Az eltévedt lovas; Emlékezés egy nyár-éjszakára stb., publicisztikája.

A vizsgázó ismerje Móricz alkotásainak jellemzőit, írásművészetének sajátosságait; naturalista és realista ábrázolásmódját. Értelmezze a tárgyköröket, témákat (pl. paraszti, dzsentrizmus; szegénység) és műfaji változatokat (novella, elbeszélés, történeti példázat, idill-típusú regény stb.). Képes legyen legalább két novella elemzésére (pl. Tragédia, Szegény emberek, Barbárok) és egy Móricz-regény (pl. Úri muri, Rokonok, Sárarany, Az Isten háta mögött) elemző értelmezésére, sok szempontú megközelítésére (pl. műfaji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszélés-technika, nézőpont, közlésformák, hangnemek, írói előadásmód; problematika (pl. vívódó hősök, dzsentrizmus-ábrázolás).

A vizsgázó ismerje Kosztolányi Dezső életművét, a pályaszakaszokat, életérzéseket, költői magatartásformákat; világképet, művészetfelfogást (homo aestheticus); a jellemző stílusirányzatokat (pl. impresszionizmus, expresszionizmus). Képes legyen értelmezni a lírai tematika; hangnemek, műfajok, versciklusok rendszerét és konkrét példákkal bizonyítani tudja azok megvalósítását (pl. A szegény kisgyermek panasza);

Számadás-kötet; kis- és nagyszerkezetek; ars poeticák; legalább 4 lírai alkotás, köztük: Hajnali részegség, Halotti beszéd. Képes legyen Kosztolányi novelláinak (pl. A kulcs, Fürdés, Esti Kornél-novellák stb.) elemző értelmezésére. Képes legyen Egy Kosztolányi-regény (pl. Édes Anna, Pacsirta) elemző értelmezése, sok szempontú megközelítésére.

A vizsgázó ismerje Babits Mihály életművét, a pályaszakaszokat, köteteket, költői magatartásformákat (pl. pályakezdés; világháborúk ideje; kései költészet); életérzések, világkép, értékrend, művészetfelfogás (homo moralis), a bölcséleti, filozófiai érdeklődés hatásait. Ismerje Babits jellegzetes stílusait (pl. impresszionizmus, szecesszió, szimbolizmus); klasszicizálás, antikizálás; hagyomány és modernség egységét. A jellemző lírai tematika, költői magatartás szempontjából képes legyen értelmezni a Húsvét előtt, a próféta szerep elutasítása vagy vállalása szerint pl. Mint különös hírmondó; a versszerkezetek, hangnemek, formák, motívumok gazdagsága alapján az Esti kérdés, Ősz és tavasz között; ars poeticus alkotások közül A lírikus epilógja; Cigány a siralomházban; Csak posta voltál című műveket

Képes legyen értelmezni a Jónás könyvét, mint az ószövetségi példázat parafrázisát.

A vizsgázó ismerje Karinthy kisepikájának jellemzőit, képes legyen szabadon választott novella elemző értelmezésére (pl. A cirkusz; Találkozás egy fiatalemberrel; Barabbás) és a Tanár úr kérem karcolatgyűjtemény darabjai alapján. Ismerje az irodalmi karikatúrák (néhány, már megismert szerző /mű és paródiája) az Így írtok ti szemelvényei alapján.

A vizsgázó képes legyen értelmezni Krúdy Gyula írói világát, egyéni hangját legalább egy Szindbád-novella alapján (pl. Negyedik út, Ötödik út); anekdotikusság, az idő és az emlékezés formaalkotó szerepét a novellákban. Ismerje a Krúdy-művek atmoszférájának, témáinak, alakjainak, motívumainak megidézését (stílusimitációk, pl. Márai Sándor: Szindbád hazamegy; Huszárik Zoltán: Szindbád).

Fogalmak

Elbeszélő költemény és verses regény, ballada, ütemhangsúlyosa és időmértékes formák (és együtthatásuk), verstípusok (idő- és értékszembesítés, létösszegzés).

Drámai költemény, lírai dráma, bölcséleti mondanivaló, falanszter, ellenutópia, pozitívizmus

Realizmus, naturalizmus, impresszionizmus, szimbolizmus; eszmeregény, polifonikus regény, tolsztojizmus, regényciklus, l'art pour l'art, tiszta költészet, kötetkompozíció, hangulatlíra, prózavers, szabad vers, objektív líra, tárgyvers.

Drámaiatlan dráma, analitikus drámai szerkezet, párhuzamos monológ, élethazugság. Hangulatlíra, filozófiai dal, anekdotikusság.

Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió.

Klasszikus modernség, szecessziós-szimbolista látásmód, tagoló vers, kötetkompozíció, ciklikus szerkesztés.

Realista és naturalista ábrázolásmód, népi írók mozgalma.

Versciklus, novellaciklus, példázat, lélektan.

Bergsoni időszemlélet, ditirambus, próféta-ság, küldetés-tudat, rájátszás.
Humor, paródia, karcolat, novellaciklus, hasonmásalak, nosztalgia.

12. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje az avantgárd irányzatokat, a formabontás és formaépítés tendenciáit. Képes legyen bemutatni a futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus irányzatait néhány szemelvény, az egyes irányzatok dokumentumai, illetve néhány irodalmi alkotás alapján (pl. Marinetti, Majakovszkij; Trakl, G. Benn; Apollinaire, Éluard műveiből).

A vizsgázó ismerje az avantgárd nem irodalmi irányzatait (kubizmus, konstruktivizmus, dada, stb.), azok célkitűzéseit, formajegyeit. Ismerje a magyar avantgárd sajátosságait, az aktivizmus programját, Kassák Lajos szerepét, képes legyen egy-két művének elemzésére (pl. Mesteremberek; A ló meghal...).

A vizsgázó tudja értelmezni Kafka Az átváltozás, Thomas Mann Mario és a varázsló, Bulgakov A Mester és Margaríta, Camus Közöny), Orwell Állatfarm című műveit, ismerje Faulkner, Hemingway, Hrabal, I. B. Singer, Szolzsenyicin alkotásokat.

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni a lírikus látásmódja alapján T.S.Eliot egy-két művét.

A vizsgázó ismerje a 20. századi és/vagy a kortárs drámairodalom egy-két jellemző tendenciáját (pl. az epikus dráma, abszurd dráma, egzisztencialista dráma, groteszk színház, amerikai drámairodalom köréből).

Szemelvények, részletek drámai művekből: pl. Brecht (pl. Koldusopera/Kurázs mama; Beckett: Godot-ra várva; Ionesco: A kopasz énekesnő; Dürrenmatt (pl. Az öreg hölgy látogatása/A fizikusok); egy szerző, mű középpontba állítása.

A vizsgázó ismerje Radnóti Miklós portréját, életművét (haláltudat, munkaszolgálat, lágervers; idill és tragikum). Képes legyen megfogalmazni a kor jellemzőit (pl. Töredék), Radnóti tragédiáját és költői magatartásformáit (jóság, tiltakozás, lázadás, emlékezés, emberség, hazaszeretet, pl. Nem tudhatom, hitvesi költészet, pl. Tétova óda, Levél a hitveshez) a versek alapján. A vizsgázó tudja értelmezni a jellemző műfajokat, témákat, életérzéseket, stiláris sokszínűséget (avantgárd, szabad vers, klasszicizálás stb.) az elkogaciklus egyes darabjait (a Hetedik ecloga és legalább még egy mű pl. Negyedik ecloga), a Tajtékos ég és a bori notesz (pl. Erőltetett menet, Razglednicák) verseit.

A vizsgázó ismerje Szabó Lőrinc költészetének jellegzetes verseit pl. a Lóci-versek, Az Egy álmai; a Semmiért egészen és versciklusainak (pl. a Tücsökzene) néhány darabját.

A vizsgázó ismerje Weöres Sándor költészetének tematikus és formai változatosságait (pl. a Rongyszőnyeg; Magyar etüdök alapján); gondolati költészetét; szerepverseit, stílusutánzatait (pl. a Psyché szemelvényei).

A vizsgázó ismerje Pilinszky János világlátásának tükröződését költészetében; alkotásmódjának, poétikai megoldásainak, motívumainak sajátosságait a Harmadnapon és még egy műve alapján (pl. Négysoros, Francia fogoly, Harbach 1944, Apokrif stb.).

A vizsgázó ismerje Márai Sándor életművét néhány epikus szemelvény alapján (pl. Egy polgár vallomásai; A gyertyák csonkig égnek; Napló), lírai alkotásai közül képes legyen értelmezni a Halotti beszéd című verset.

A vizsgázó képes legyen Ottlik Géza Iskola a határon című regénynek elemző értelmezésére.

A vizsgázó ismerje Illyés Gyula lírájának sajátosságait, képes legyen az Egy mondat a zsarnokságról és más művei (pl. Bartók, Koszorú) elemzésére, tudja az irodalmi szociográfia műfaji sajátosságait és képes legyen ezek bemutatására a Puszták népe című mű alapján.

A vizsgázó ismerje Németh László egy regényét (pl. Iszony) vagy egy drámáját (pl. II. József; A két Bolyai).

A vizsgázó ismerje Nagy László költői világát, alkotásmódját (pl. népiesség, hosszúénekek, montázstechnika, képrendszer, portrévers, képvers), képes legyen egy-két mű (pl. Himnusz minden időben, Ki viszi át a szerelmet; József Attila!; Menyegző) elemző értelmezésére.

A vizsgázó ismerje Örkény életművét, képes legyen a novellák és a drámai alkotások elemző értelmezésére választott művek alapján (pl. Tóték)

A vizsgázó ismerjen műveket az alábbi szerzőktől és képes legyen azok elemző értelmezésére:

szépróza: Gion Nándor, Mészöly Miklós, Szabó Magda (pl. Abigél), Sánta Ferenc (pl. Sokan voltunk), Sütő András műveiből;

líra: Áprily Lajos, Dsida Jenő, Nemes Nagy Ágnes, Orbán Ottó, Sinka István, Szilágyi Domokos egy-két műve;

értekező próza, esszé: Nemes Nagy Ágnes, Szerb Antal

Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás: a nemzeti konzervatív irodalom, a népi írók mozgalma, a határon túli és emigráns irodalom.

A vizsgázó ismerje és képes legyen Kertész Imre Sorstalanság című regényének elemző értelmezésére.

A vizsgázó képes legyen tájékozódni az irodalmi és könyvtári adatbázisok, blogok, kritikai folyóiratok között.

A vizsgázó képes legyen a régió, tájegység, település, kerület, iskola kulturális, irodalmi, múltbeli és jelen hagyományainak felismerésére és értelmezésére (pl. kisebbségi irodalom, folklór, múzeum, színház stb.);

A vizsgázó ismerje a budapesti irodalmi helyszíneket (irodalmi kávéházak, szülőházak, emlékszobák, PIM, temető, színház stb.).

A vizsgázó ismerje a szórakoztató irodalom típusai, hatáskeltő eszközeit és sajátos műfajainak jellemzőit (pl. fantasy-irodalom, detektívregény, sci-fi, lektúr; dalszöveg), képes legyen ezek bemutatására saját olvasmánya alapján.

A vizsgázó ismerjen irodalmi alkotások alapján készült filmeket, képes legyen ezek elemző értelmezésére és a szöveggel való összevetésre (pl. Szindbád, Édes Anna, Sorstalanság, Zeffirelli filmek, Harry Potter, A Gyűrűk Ura stb.)

A vizsgázó ismerje az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajai (pl. SDT stb.).

Fogalmak

Avantgárd, futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, aktivizmus, szabad vers, szimultanizmus, önműködő írás, képvers.

Neoavantgárd, posztmodern, családregegy, objektív líra, vezérmotívum, montázstechnika, abszurd.

Epikus színház, abszurd dráma. elidegenítő effektusok, song, tézisdráma, abszurd dráma, példázatosság, groteszk komédia, paradoxon

Eklogaciklus, idill és tragikum, razglednica.

Szerepvers, stílusutánczás, négysoros

Népi írók mozgalma, irodalmi szociográfia, hosszúének, portrévers, képvers, groteszk látásmód, egyperces novella.

Művelődéstörténet, irodalomtörténet, nézőpont, nézőpontváltás, nemzeti konzervatív irodalom, parabola, intertextualitás; költői attitűd, költői szerep; Kárpát-medencei, erdélyi irodalom; emigráns irodalom; „ötágú síp”.

Kortárs nyilvánosság, nyomtatott és internetes folyóiratok, hangoskönyv, digitális közlés.

Régió, regionalitás, hagyomány, kisebbség, nemzetiség, folklór, az irodalom „földrajza”, interkulturalitás, kulturális emlékezet.

Ízlés, értelmezés, szórakoztatás, populáris kultúra, kultusz, divat, irodalmi ismeretterjesztés, digitális kultúra, (film) adaptáció.

Magyar nyelv

7. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozásra. A különféle mindennapi megnyilatkozások, valamint a tömegkommunikáció üzeneteinek dekódolása.

Ismerje az érvelési technikákat. Képes legyen beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. Reagálni tudjon mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben. Ismerje az alábbi műfajokat: vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás. Ismerje a szövegfeldolgozás módjait,

adatkeresési technikákat. Képes legyen az elektronikus, internetes információforrások kezelésére.

Ismerje a tömegkommunikációs műfajok jellemzőit. Képes legyen többféle jegyzetelési technika, forma használatára, a célnak megfelelő kiválasztására, alkalmazására, különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotására: elbeszélés, jellemzés, vélemény. Képes legyen az írásjelek, a szöveg központozásának legfontosabb szabályainak alkalmazására.

Ismerje a magyar nyelv eredetét (finnugor rokonság), helyét a nyelvek között. Nyelvünk agglutináló (ragasztó) jellegének bizonyítékait példákkal tudja igazolni.

Fogalmak

Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd

Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet, sajtóműfaj (hír, tudósítás, interjú)

Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Jegyzet, elektronikus szöveg, komment, blog, önéletrajz.

Központozás, írásjel (vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel).

Egyenes, szabad függő, függő idézet.

Nyelvváltozat, nyelvcsalád, uráli nyelvcsalád, finnugor nyelvrokonság, agglutináló

8. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje a mondat nyelvi funkcióit, felépítését, szerkezetét, a mondatfajtákat, szövegszervező erőt. Képes legyen a mondat átalakításra a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.

Ismerje a szószerkezetek fajtáit, a fő mondatrészek szerepét, a mondatbeli viszonyokat, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőit.

Fogalmak

Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.

Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.

Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (pl. idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).

Szószerkezet, mellérendelő és alárendelő szószerkezet.

Viszonyzó, névelő, kötőszó, névutó, partikula, segédigék, igekötő.

Mondatszó, indulatszó, módosítószó.

9. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen a beszédhelyzetnek megfelelő adekvát nyelvhasználatra, szövegszerkesztésre élőszóban, használni tudja a szó- és beszédfordulatokat, kommunikációs helyzeteket. A tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus) felismerése. Ismerje és használja az élőszó zenei kifejezőeszközeit, a nonverbális kommunikációs eszközöket.

Ismerje a kommunikáció típusait: személyes, csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció. A tömegkommunikáció jellemzőinek, funkcióinak, megjelenési formáinak, nyelvi és képi kifejezési formáinak ismerője és alkalmazója legyen. Ismerje a tömegkommunikációs műfajokat, az új „szóbeliség” (skype, chat) jelenségeinek jellemzőit.

A vizsgázó képes legyen a mondat szó szerinti és pragmatikai jelentésének felismerésére, az elsődleges és másodlagos jelentés megkülönböztetésére.

Ismerje a magyar hangállományát, magánhangzók és mássalhangzók rendszerét, a hangok alapvető képzési, ejtési jellemzőit. A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggését értse, alkalmazni tudja. Ismerje a magyar hangrendszer nyelvjárási eltéréseinek jellegzetes példáit, képes legyen egy tanult idegen nyelvi hangrendszerrel történő összehasonlításra.

Ismerje az alaktani sajátosságokat, a szavak szófaji rendszerét, a szószerkezet fogalmát, típusait, mondatbeli szerepüket.

Ismerje a mondat fogalmát, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusait, az egyszerű és összetett mondatok típusait, a helyes mondatszerkesztés szabályait.

A vizsgázó ismerje a helyesírás alapelveket, a főbb szabályszerűségeket, a szöveg központosításának szabályait, az írásjelek funkcióját. Alkalmazni tudja a központosítást. Képes legyen alkalmazni az egybe- és különírás szabályait, az idegen szavak helyesírási szabályait, a latin betűs szavak átírását. Ismerje és tudja használni a helyesírási szótárakat, elektronikus helyesírás-ellenőrző programokat. Értelmezni tudja a normától való eltérés stilisztikai hatásait.

Fogalmak

Kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás).

Kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai szerep, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák), tömegkommunikáció.

Tájékoztató műfaj (hír, közlemény, tudósítás, riport, interjú).

Véleményközlő műfaj (kommentár, glossza, jegyzet, olvasói levél, ismertetés, ajánlás).

Hang, fonéma, hangtörvény, szóelem (morféma): szabad és kötött morféma, szótó, képző, jel, rag.

Szófaj: alapszófaj, viszonyzó, mondatszó.

Szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma.

Mondatrész: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző. Vonzat.

Mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat.

Helyesírási alapelv, nyelvi norma

10. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen az önálló szövegfeldolgozásra, a szövegbefogadás céljának megfelelő olvasási stratégia és szöveg-feldolgozási mód megválasztására, a szöveg és kép összefüggésének felismerésére. Ismerje a hatékony jegyzetelési és vázlatírási technikákat és képes legyen alkalmazni azokat.

Ismerje a különböző magánjellegű és hivatalos szövegek szerkezetének sajátosságait. A kommunikációs célnak megfelelően, adott szempontok és terjedelem szerint képes legyen a szövegtömörítés, szövegbővítés alkalmazására. Tudjon különféle anyagokat gyűjteni írott és nem írott források felhasználásával. Helyesen használja az idézés szabályait.

Ismerje az esszé típusait, jellemzőit, az esszéírás folyamatát, képes legyen ismereteit alkalmazni.

Ismerje a gyakoribb internetes szöveg szerkezetének, megjelenésének, közlési szándékának sajátosságait, az internetes szövegek nyilvánosságának etikáját.

Ismerje a szöveg jellemzőit, szerkezeti sajátosságait, a szövegegység fogalmát. Képes legyen a szóbeli és az írásbeli szövegalkotásra.

Ismerje a szóbeli és írott szövegek szerepét, a szövegfonetikai eszközök és az írásjegyek szövegértelmező szerepét, a szövegköziség, az internetes szövegek jellemzőit, a szövegtípusok általános jellemzőit. Képes legyen az írott és internetes szövegek összehasonlítására, az eltérő és azonos jegyek megfigyelésére és megnevezésére, a különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítására, megvitatására, kritikai következtetés levonására.

A vizsgázó képes legyen felismerni a jellegzetes stílustípusokat (stílusárnyalatokat). Ismerje a nyelvi szintek alkalmi és a szótárakban jelölt állandó stílusértékét, tudja alkalmazni a szövegalkotásban. Ismerje a leggyakoribb stílusrétegek jellemzőit, a befogadóra tett hatását, a szövegtranszformációs eljárásokat. Értelmezni tudja a stíluszeszközöket a művészi és mindennapi szövegekben (jelentésfeltáró, hatáselemző gyakorlatok). Képes legyen a helyzetnek, kommunikációs célnak megfelelő stíluszeszközök tudatos használatára a szövegalkotásban.

A vizsgázó ismerje a szavak jelentésszerkezetét, a hangalak és jelentés viszonyát, a motivált és motiválatlan szavak használatát, a képi kifejező eszközök jellemző típusait, a jelentés nyelvi-grammatikai funkcióit.

Fogalmak

Hivatalos levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, meghatalmazás, elismervény.
Esszé, értekezés, tanulmány.

Szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet.

Szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz.

Szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím).

Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv).

Nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés).

Intertextualitás.

Szövegtípus (monologikus, dialogikus és polilogikus; beszélt, írott, elektronikus; spontán, tervezett).

Szövegműfaj (elbeszélő, leíró, érvelő).

Nyelvhasználati színterek szerinti szövegtípus (mindennapi, közéleti és hivatalos, tudományos, sajtó és média, szépirodalmi).

Szövegfonetika (hangsúly, hanglejtés, hangerő, szünet, beszédtempó).

Stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.).

Stílusérték (alkalmi és állandó).

Stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi).

Stílushatás.

Szókép (metafora, hasonlat, szinesztézia, metonímia, szinekdoché, összetett költői kép, allegória, szimbólum).

Alakzat (ellipszis, kötőszóhiány, ismétlődés, gondolatritmus, oximoron).

Mondatstilisztikai eszköz (verbális stílus, nominális stílus, körmondat).

Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés, alliteráció, áthajlás, figura etimologica, expresszivitás, eufemizmus, evokáció, archaizálás, egyéni szóalkotás, poétizáció.

Jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály. Denotatív, konnotatív jelentés. Metaforikus jelentés. Motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó.

Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés.

11. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen a különböző kommunikációs színtereknek és helyzeteknek megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata. Az egyes helyzetek által megkívánt formák megsértésének dekódolására, a szándék felismerésére, megfelelő kezelésére. Képes legyen a kommunikációs zavarok felismerésére és feloldására, a manipulációs szándékok felismerésére. A vizsgázó tájékozott legyen különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás megválasztásában, felismerje a reklámok, internetes felületek verbális és nem verbális közlési szándékait.

A vizsgázó alkalmas legyen kulturált vitában való részvételre, saját vélemény kifejezésére. Ismerje szónok tulajdonságait, feladatait, a szónoki beszéd kommunikációs funkcióit. Képes legyen önálló beszéd felépítésére, megszerkesztésére az anyaggyűjtéstől a megszólalásig, az érvek felépítésére, elrendezésére.

A vizsgázó képes legyen kiselőadás és a vizsgafelet felépítése, a hatásos előadásmód eszközeinek használatára.

A vizsgázó képes legyen az előadás szemléltetésének módjaira: bemutatás, prezentáció stb., az audiovizuális és multimédiás közlés különböző formáiban.

A vizsgázó képes legyen hivatalos felszólalás, hozzászólás megszövegezésére, előadására, monologikus szöveg (előadás, beszéd) és memoriter kifejező tolmácsolására.

A vizsgázó ismerje nyelvet mint jelrendszer, a nyelvet mint a gondolkodás részét, főbb nyelvtípusokat és jellemzőiket (képes legyen az anyanyelv és más, tanult, ismert nyelvek jellemző tulajdonságainak összehasonlító vizsgálatára).

Ismerje a korlátozott kódú nyelveket pl. gesztusnyelvek, jelnyelvek.

A vizsgázó ismerje a nyelvhasználat, a beszélgetés, a társalgás főbb összetevőinek a különféle beszédaktusok szerepének, megnyilvánulási formáit, értelmezni tudja az együttműködési elveket, használja tudatosan, illetve értése azokat. Ismerje az udvariassági formákat és használni is tudja.

Fogalmak

Kommunikációs zavar, manipuláció, demagógia

Retorika, szónok, szónoklat, beszéd fajta (bemutató, tanácsadó, törvényszéki), alkalmi beszéd, meggyőző szövegműfaj (vita, ajánlás).

Szónoklat, bevezetés (az érdeklődés felkeltése, a jóindulat megnyerése, témamegjelölés), elbeszélés, érv, cáfolat, befejezés (összefoglalás, kitekintés).

Érv, tétel, bizonyítás, összekötőelem.

Érvelés, indukció, dedukció.

Nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló).

Korlátozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv

Megnyilatkozás.

Társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás.

Beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció).

Deixis.

Együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, mód, kapcsolódási).

12. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen lényegre törő, világos fölépítésű, információban gazdag, kifejtett szöveg alkotására tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák valamelyikében (pl. digitális formában, multimédiás kiegészítésekkel).

Képes legyen a mondat- és szövegszerkezet stiláris lehetőségeinek, a szavak hangulatának, stílusértékének, nyelvrétegbeli stiláris különbségének felismerésére, alkalmazására, érvelő esszé szerkezetének pontos megtervezésére.

A vizsgázó ismerje a fejlődési irányokat, változásokat a mai magyar nyelvben, a nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia sajátosságait, a magyar nyelv helyzetét a határon túl. A vizsgázó ismerje a hazánkban élő nemzetiségi nyelvhazánálát.

A vizsgázó ismerje a nyelvművelés fogalmát, kérdéseit, feladatát, színtereit, a nyelvi normát, a nyelvváltozatok rendszerét, a nyelv vízszintes és függőleges tagolódását. Ismerje a köznyelv jellemzőit, használati területét, a nyelv társadalmi tagolódása szerinti csoportnyelveket, azok jellemző használati körét, szókincsét, a szleng és az argó fogalmát, kialakulását, jellemző előfordulását, funkcióját. A vizsgázó ismerje a nyelv területi tagolódását: a leggyakoribb nyelvjárásaink jellemzői, területi megjelenését, a regionális köznyelv jellemzőit, a határon túli magyar nyelvhazánálát főbb adatait, tendenciáit, a kétnyelvűség, kettősnyelvűség, kevert nyelvűség kérdéseit. Ismerje a nyelvváltozatokat bemutató nyomtatott és elektronikus forrásokat (pl. szótárak, kézikönyvek, adatbázisok, honlapok), képes legyen azok tanulmányozása. A vizsgázó képes legyen a tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom hatásainak felismerésére.

A vizsgázó ismerje a főbb nyelvtípusokat és nyelvcsaládokat, a magyar nyelv jellemzőit, a magyar nyelv eredetét, finnugor rokonságának bizonyítékait, történetét, kutatóit. A vizsgázó ismerje a nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos eszközeit, a nyelvtörténeti kutatások forrásait (kézírási és nyomtatott nyelvemlékek).

Ismerje a magyar nyelv történetének főbb korszakait, a legfontosabb nyelvemlékeinket (A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom). Ismerje és tudja használni a nyelvtörténeti-nyelvtudományi kézikönyveket (pl. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára – TESZ). A vizsgázó ismerje az összehasonlító nyelvtudomány módszereit, a szókincs jelentésváltozásának főbb típusait, tendenciáit, a nyelvújítás történetét, hatását, az ortológus-neológus vita főbb állomásait és szereplőit, a magyar nyelv standardizációjának folyamatát, valamint a mai nyelvállapot jellemzőit.

A vizsgázó képes legyen a tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, nyelvi ismeretek rendszerező áttekintésére.

Fogalmak

Szövegalkotás, szövegszerkesztés, érvelő esszé.

Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, norma.

Nyelvváltozat.

Vízszintes és függőleges tagolódás (standard köznyelv, társalgási nyelv, irodalmi nyelv, dialektus, szociolektus).

Nyelvjárás, regionális köznyelv, tájszó.

Csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv.

Szleng, argó.

Kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség.

Nyelvtípus, nyelvcsalád.

Uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság.

Ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor.

Nyelvemlék (szórványemlék, vendégszöveg, kódex, ősnymotatvány).

Ósi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó.

Nyelvújítás, ortológus, neológus.

Szinkrón és diakrón nyelvszemlélet

Nyelv, beszéd, kommunikáció, szöveg, nyelvi szint, retorika, stílus, jelentés, nyelv és társadalom, magyar nyelv, nyelvtörténet, nyelvi változás.

Történelem

Négy évfolyamos gimnáziumi képzésben biológia tagozatos és általános osztályokban

9. évfolyam:

Tudjon a vizsgázó elsődleges és másodlagos forrásokat helyesen kezelni, írásban és szóban történelmi problémákat felvetni, érvelve következtetni, képes legyen grafikus kifejezések elemzésére, készítésére.

Legyen tisztában a történelmi segédtudományok mibenlétével, a homo sap. sapiens kialakulásával, ismerje az állam fogalmát. Tudja elhelyezni térben és időben az ókori Kelet meghatározó államait, ismerje kulturális örökségüket. Legyen tisztában a vallások társadalomalakító szerepével.

Értse a poliszrendszer megszületésének okait, vázolja a görög demokrácia kialakulásához vezető utat, tudja összevetni mai demokratikus berendezkedésünkkel. Elemezze a háborúk okait a görög-perzsa háborúk példáján, Nagy Sándor hódító hadjáratain keresztül. Találjon összefüggést a görög kultúra és mai civilizációnk között. Ismerje a római köztársaság államszervezetét, a kereszténység kialakulását, elterjedését, értse egy birodalom felemelkedésének és hanyatlásának okait. Tudjon párhuzamot vonni a görög és római történelem hasonló eseményei között. Ismerje Pannonia provincia térbeli helyét.

A Frank Birodalom példáján keresztül érzékeltesse egy középkori állam kialakulását. Térben és időben tudja elhelyezni a főbb középkori államok kialakulását, ismerje a társadalom, kultúra és gazdaság középkori átalakulását. Lássa a vallások középkori szerepét. Magyarázza Közép- és Kelet-Európa eltérő történelmi fejlődésének okait.

Ismerje a magyar nép eredetét, vándorlását, a kereszténység szerepét államalapításunkban. Érzékeltesse Magyarország régióban elfoglalt meghatározó szerepét középkori királyaink portréin keresztül. Legyen tisztában középkori államiságunk létét fenyegető veszélyekkel. Tudja bemutatni a középkori magyar társadalom és gazdaság változásait.

10. évfolyam:

Tudja bemutatni az átalakuló Európát a földrajzi felfedezések és a reformáció következményeként. Ismerje a megszülető kapitalista világrend jellemzőit, Európa régióinak eltérő fejlődését a XVI-XVIII. sz.-ban. Értse a tudományok fejlődésének hatását az emberi ismeretekre, gondolkodásra, a közösség új típusú szerveződéseire. Legyen tisztában a 18-19. század meghatározó eszméivel, ideológiáival. Ismerje és értelmezze a meghatározó államformákat: abszolutizmus, alkotmányos monarchia, felvilágosult abszolutizmus, modern polgári állam.

Legyen képes magyarázni Magyarország Nyugat-Európától elváló fejlődési útját, érzékeltesse a két nagyhatalom ütközőzónájába került Magyarország sajátos helyzetét. Konkrét történelmi személyiségek példáját idézve lássa a kibontakozás lehetőségeit.

Értelmezze Magyarország helyzetét a Habsburg Birodalomban a török kiűzése után, lássa a többnemzetiségű ország kialakulását, vonjon le ebből megfelelő következtetéseket a jelenig. Mutassa be a Magyarország megújítására irányuló kísérleteket a 18-19. században állami, nemzeti és egyéni szinten egyaránt. Legyen tisztában meghatározó reformkori személyiségeink életútjával, programjával. Tudja bemutatni a modern polgári Magyarország létrehozására irányuló kísérleteket az áprilisi törvények és a szabadságharc példáján keresztül.

11. évfolyam:

A vizsgázó legyen tisztában a nemzeti kérdés fontosságával, ismerje a nemzetállamok európai kialakulásának folyamatát. Ismerje az ipari forradalom és a nemzetállam céljai közötti összefüggést, a nagyhatalmi célokat, ezek együttes hatását az I. vh. kiobbantásában. Tudjon európai és Európán kívüli példákat mondani nagyhatalmi konfliktusokra. Legyen tisztában az USA világpolitikai jelentőségével. Ismerje az elit- és tömegkultúra jellegzetességeit, a sajtó negyedik hatalmi ággá válásának fontosságát. Képes legyen bemutatni Magyarország helyzetét a szabadságharc leverése után, tudja helyesen értékelni a kiegyezési rendszert. Ismerje a dualista korszak pozitív és negatív jelenségeit, legyen tisztában a nemzetiségi kérdés jelentőségével, megoldhatatlanságával. A magyar szellemi élet nagy alakjaira tudjon példákat mondani. Ismerje az életmód változásait.

Legyen képes bemutatni az I. vh. főbb eseményeit, a háború sajátos, új vonásait. Ismertesse a háború következményeit a közép-európai térség szempontjából, legyen képes elemezni a történelmi Magyarország felbomlásának folyamatát, annak következményeit. Ismerje az 1917-es oroszországi eseményeket, annak magyarországi hatásait. Tudjon különbséget tenni a nemzeti önvédelem és önfeladás között. Ismerje a trianoni békeszerződés hatásait Magyarországra és a határon túli magyarságra.

Legyen tisztában az I. vh.-t lezáró békerendszer negatív hatásaival a politikai életre, gazdaságra, társadalomra. Tudja jellemezni a szélsőséges ideológiákat, azok állami szintű megvalósulásait, a diktatúrák történetét.

Legyen tisztában Magyarország mozgási lehetőségeivel, kényszerpályáival, ismerje az európai események (diktatúrák) magyarországi hatásait.

Az életmód, a mindennapok átalakulása a két háború között.

Ismerje a II. vh. főbb eseményeit, a nagyhatalmi játszmáknak kiszolgáltatott kisállamok helyzetét, a holokauszt tragédiáját (magyar és egyetemes vonatkozásban), legyen tisztában a totális háború jellemzőivel, Magyarország II. világháborús részvételével.

12. évfolyam:

Ismerje a kétpólusú világrend létrejöttének okait, tudja bemutatni Európa kétarcú fejlődését, a két tömböt jellemezze. Legyen tisztában a harmadik világ átalakulásával, a gyarmatrendszer megszűnésével, az arab-izraeli konfliktussal.

Értse a kommunizmus kiépülésének folyamatát Köztes-Európában és azon belül Magyarországon, jellemezze a rendszer mindennapjait, életlehetőségeit. Ismerje 1956 nemzetközi és hazai jelentőségét, tudjon példákat mondani a hősiességre, áldozatvállalásra.

Legyen képes vázolni a szovjet-amerikai vetélkedés főbb csomópontjait, tudja bizonyítani a kommunista rendszer tarthatatlanságát. Hasonlítsa össze a nyugati fogyasztói és a keleti hiánygazdaságot. Ismerje a nyugati és keleti életmód átalakulásait, példák segítségével. Mutassa be a kétpólusú világrend felbomlásának folyamatát.

Példák segítségével ismerje az '56 után megtorlás folyamatát, a Kádár-rendszer puha diktatúráját, ennek hatását az életlehetőségekre, mindennapokra. Ismerje a határon túli magyarság helyzetének alakulását, a nemzeti és etnikai kisebbségek magyarországi helyzetét. Tudja ismertetni a rendszerváltás folyamatát, előnyeit, hátrányait.

Legyen képes bemutatni az európai integráció történetét, intézményrendszerét, a globalizáció jelenségét. Ismerje a média jelentőségét, a tömegkultúra új jelenségeit.

A magyarországi rendszerváltás nyertesei és vesztesei, a rendszerváltás előtti és utáni korszak összehasonlítása. A kisebbségi lét problémái országon belül és kívül.

Legyen képes a nemzet, a kisebbség fogalmának és a helyi társadalom fogalmának k szakszerű használatára, tudjon érvelni a társadalmi felelősségvállalás, illetve a szolidaritás fontossága mellett. Legyen képes átlátni a nemzetgazdaság, a bankrendszer, a vállalkozási formák működésének legfontosabb szabályait. Legyen képes munkavállalással összefüggő, a munkaviszonyhoz kapcsolódó adózási, egészség- és társadalombiztosítási kötelezettségek, illetve szolgáltatások rendszerét átlátni.

Hat évfolyamos gimnáziumi képzésben biológia tagozatos és általános osztályokban

7. évfolyam:

Ismerje a tanuló az őskor korszakolását, tudja jellemezni az egyes korszakokat. Mondjon példákat a folyamvölgyi civilizációkra, ismerje a Közel-Keletet egyesítő birodalmakat. Ismerje az ókori Kelet vallásait, kulturális örökségét. Értse a poliszrendszer megszületésének okait, vázolja a görög demokrácia kialakulásához vezető utat, tudja összevetni mai demokratikus berendezkedésünkkel. Elemezze a háborúk okait a görög-perzsa háborúk példáján, Nagy Sándor hódító hadjáratain keresztül. Találjon összefüggést a görög kultúra és mai civilizációnk között. Legyen tisztában a királyság és a köztársaság korának főbb eseményeivel, magyarázza Róma birodalomra válásának okait, a köztársaság válságát. Ismerje az egyeduralkodó jellemzőit, a principátus rendszerét. Értse a kereszténység kialakulását, elterjedését. Elemezze Róma bukásának okait, ismerje római emlékeinket.

8. évfolyam:

Tudja áttekinteni a kora középkori Európa három civilizációs központjának történetét, értse a kereszténység állam- és civilizációformáló jelentőségét, legyen tisztában az érett középkort meghatározó főbb történelmi események menetével, a társadalomszerveződés új típusaival, a gazdasági élet, a kultúra változásaival. Ismerje a Közép- és Kelet-Európa régió életét meghatározó történéseket, a Török Birodalom terjeszkedését.

Ismerje a magyar nép eredetét, vándorlását, a kereszténység szerepét államalapításunkban. Tudja bemutatni az Árpád-ház jelentős uralkodóinak tetteit a XI-XIII. században, ismerje az életmód, társadalom, gazdaság változásait. Mondjon példákat a művelődés és kultúra Árpád-kori emlékeire. Ismerje vegyesházi királyaink uralkodásának főbb eseményeit, az árutermelés, pénzgazdálkodás, rendiség kialakulását Magyarországon. Tudjon példákat mondani az ember természetformáló, ~alakító tevékenységére. Legyen tisztában a török jelentette veszéllyel, ismerje Magyarország Európához való szoros kötődését Mátyás, a reneszánsz uralkodó tevékenységén keresztül.

9. évfolyam:

Tudja bemutatni az átalakuló Európát a földrajzi felfedezések és a reformáció következményeként. Ismerje a megszülető kapitalista világrend jellemzőit, Európa régióinak eltérő fejlődését a XVI-XVIII. sz.-ban. Értse a tudományok fejlődésének hatását az emberi ismeretekre, gondolkodásra, a közösség új típusú szerveződéseire. Legyen képes magyarázni Magyarország Nyugat-Európától elváló fejlődési útját, érzékeltesse a két nagyhatalom ütközőzónájába került Magyarország sajátos helyzetét. Konkrét történelmi személyiségek (Bocskai, Bethlen, I. Rákóczi György, Zrínyi, II. Rákóczi Ferenc) példáját idézve lássa a kibontakozás lehetőségeit. Értse a török kiűzésének folyamatát, annak következményeit. Értse a tudományok fejlődésének hatását az emberi ismeretekre, gondolkodásra, a közösség új típusú szerveződéseire. Ismerje a felvilágosodás eszméit, hatásukat a mai demokratikus berendezkedésre. Legyen tisztában az USA megszületésének körülményeivel, kialakuló politikai rendszerével. Érzékeltesse a nagyhatalmi kapcsolatok alakulását a XVIII. században, benne Köztes-Európa helyzetével.

10. évfolyam:

Értelmezze Magyarország helyzetét a Habsburg Birodalomban a török kiűzése után, lássa a többnemzetiségű ország kialakulását, vonjon le ebből megfelelő következtetéseket a jelenig. Tudja bemutatni a felvilágosult abszolútizmus rendszerét Magyarországon, Mária Terézia és II. József uralkodásán keresztül. Ismerje a barokk stílus szerepét hazánkban. Legyen tisztában a Nagy Francia Forradalom eseményeivel,

ismerje azok európai hatását. Elemezze a nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus eszmerendszerét. Ismerje fel az első ipari forradalom világot átformáló szerepét. Tudja bemutatni a 19. század első felének hatalmi viszonyait a Szent Szövetség rendszerén keresztül. Legyen tisztában meghatározó reformkori személyiségeink életútjával, programjával. Tudja bemutatni a modern polgári Magyarország létrehozására irányuló kísérleteket az áprilisi törvények és a szabadságharc példáján keresztül. Értse a márciusi forradalom kiemelt szerepét nemzeti történetünkben. A vizsgáló legyen tisztában a nemzeti kérdés fontosságával, ismerje a nemzetállamok európai kialakulásának folyamatát. Ismerje az ipari forradalom és a nemzetállam céljai közötti összefüggést, értékelje az USA polgárháborúját, létrejövő nagyhatalmi státuszát. Képes legyen bemutatni Magyarország helyzetét a szabadságharc leverése után, tudja helyesen értékelni a kiegyezési rendszert.

11. évfolyam:

Ismerje az ipari forradalom és a nemzetállam céljai közötti összefüggést, a nagyhatalmi célokat, ezek együttes hatását az I. vh. kiobbantásában. Tudjon európai és Európán kívüli példákat mondani nagyhatalmi konfliktusokra. Legyen tisztában az USA világpolitikai jelentőségével. Ismerje az elit- és tömegkultúra jellegzetességeit, a sajtó negyedik hatalmi ággá válásának fontosságát. Ismerje a dualista korszak pozitív és negatív jelenségeit, legyen tisztában a nemzetiségi kérdés jelentőségével, megoldhatatlanságával. A magyar szellemi élet nagy alakjaira tudjon példákat mondani. Ismerje az életmód változásait. Legyen képes bemutatni az I. vh. főbb eseményeit, a háború sajátos, új vonásait. Ismertesse a háború következményeit a közép-európai térség szempontjából, legyen képes elemezni a történelmi Magyarország felbomlásának folyamatát, annak következményeit. Ismerje az 1917-es oroszországi eseményeket, annak magyarországi hatásait. Tudjon különbséget tenni a nemzeti önvédelem és önfeladás között. Ismerje a trianoni békeszerződés hatásait Magyarországra és a határon túli magyarságra. Legyen tisztában az I. vh.-t lezáró békerendszer negatív hatásaival a politikai életre, gazdaságra, társadalomra. Tudja jellemezni a szélsőséges ideológiákat, azok állami szintű megvalósulásait, a diktatúrák történetét. Legyen tisztában Magyarország mozgási lehetőségeivel, kényszerpályáival, ismerje az európai események (diktatúrák) magyarországi hatásait. Az életmód, a mindennapok átalakulása a két háború között. Ismerje a II. vh. főbb eseményeit, a nagyhatalmi játszmáknak kiszolgáltatót kisállamok helyzetét, a holokauszt tragédiáját (magyar és egyetemes vonatkozásban), legyen tisztában a totális háború jellemzőivel, Magyarország II. világháborús részvételével.

12. évfolyam:

Ismerje a kétpólusú világrend létrejöttének okait, tudja bemutatni Európa kétarcú fejlődését, a két tömböt jellemezze. Legyen tisztában a harmadik világ átalakulásával, a gyarmatrendszer megszűnésével, az arab-izraeli konfliktussal. Értse a kommunizmus kiépülésének folyamatát Köztes-Európában és azon belül Magyarországon, jellemezze a rendszer mindennapjait, életlehetőségeit. Ismerje 1956 nemzetközi és hazai jelentőségét, tudjon példákat mondani a hősiességre, áldozatvállalásra. Legyen képes vázolni a szovjet-amerikai vetélkedés főbb csomópontjait, tudja bizonyítani a kommunista rendszer tarthatatlanságát. Hasonlítsa össze a nyugati fogyasztói és a keleti hiánygazdaságot. Ismerje a nyugati és keleti életmód átalakulásait, példák segítségével. Mutassa be a kétpólusú világrend felbomlásának folyamatát. Példák segítségével ismerje az '56 után megtorlás folyamatát, a Kádár-rendszer puha diktatúráját, ennek hatását az életlehetőségekre, mindennapokra. Ismerje a határon túli magyarság helyzetének alakulását, a nemzeti és etnikai kisebbségek magyarországi helyzetét. Tudja ismertetni a rendszerváltás folyamatát, előnyeit, hátrányait.

Legyen képes bemutatni az európai integráció történetét, intézményrendszerét, a globalizáció jelenségét. Ismerje a média jelentőségét, a tömegkultúra új jelenségeit. A magyarországi rendszerváltás nyertesei és vesztesei, a rendszerváltás előtti és utáni korszak összehasonlítása. A kisebbségi lét problémái országon belül és kívül. Legyen képes a nemzet, a kisebbség fogalmának és a helyi társadalom fogalmának k szakszerű használatára, tudjon érvelni a társadalmi felelősségvállalás, illetve a szolidaritás fontossága mellett. Legyen képes átlátni a nemzetgazdaság, a bankrendszer, a vállalkozási formák működésének legfontosabb szabályait. Legyen képes munkavállalással összefüggő, a munkaviszonyhoz kapcsolódó adózási, egészség- és társadalombiztosítási kötelezettségek, illetve szolgáltatások rendszerét átlátni.

Matematika

Matematikából a tanulónak írásbeli osztályozó vizsgán kell részt vennie, melynek időtartama 60 perc. A vizsgázónak 4-5, a tananyagot minél jobban átölelő feladatot kell megoldania. Használható segédeszközök: négyjegyű függvény táblázat, zsebszámológép, körző, vonalzó.

Témakörök:

7. évfolyam

Racionális számok és műveletek

- Számhalmazok, egész számok
- Műveletek egész számokkal
- Műveleti tulajdonságok, műveletek sorrendje
- Törtek, törtek összehasonlítása
- Törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása
- Törtek tizedestört alakja
- Műveletek tizedestörtekkel
- Zárójel felbontások, összetett műveletek
- Nagy számok, hatványozás
- Hatványozás azonosságai
- Normálalak

Geometriai transzformációk

- Geometriai alapfogalmak
- Szögek
- Síkidomok, testek
- Geometriai transzformációk
- Középpontos tükrözés
- A középpontos tükrözés tulajdonságai, alkalmazása
- Szögpárok
- Tengelyes és középpontos szimmetria
- Síkidomok tulajdonságai és területei
- Középpontosan szimmetrikus alakzatok
- Sokszögek, szabályos sokszögek

Oszthatóság

- Oszthatóság, oszthatósági szabályok
- Prímtényezős felbontás
- Osztó, többszörös
- Legnagyobb közös osztó
- Legkisebb közös többszörös
- Arányosság
- Százalékszámítás

Egyenletek

- Számok és betűk használata
- Egyenletek megoldása
- Szöveges feladatok

Geometria

- Egybevágó háromszögek
- Összefüggések a háromszög oldalai és szögei között
- A háromszög köré írt köre
- A háromszög beírt köre
- A háromszög magasságvonalai
- Súlyvonalak
- Középvonalak a háromszögben
- Sokszögek szögei és átlói
- Kör, a kör kerülete
- A kör területe
- A hasáb felszíne és térfogata
- A henger felszíne és térfogata

Függvények, statisztika

- Függvények és grafikonjaik
- Szabály keresése grafikon alapján
- Adathalmaz jellemzői, átlag, medián, módusz
- Gyakoriság, relatív gyakoriság
- Valószínűség fogalma

8. évfolyam

Logikai feladatok

- Logika, halmazok
- Skatulya elv
- Sorba rendezések

Algebrai kifejezések, egyenletek

- Algebrai kifejezések, helyettesítési érték
- Algebrai kifejezések összevonása
- Kifejezések összege, különbsége
- Törtés kifejezések
- Hatványok
- Egytagú algebrai kifejezések szorzata, hányadosa
- Normálalak
- Egyszerű egyenletek megoldása
- Szöveges feladatok

Négyzetgyök, Pitagorasz-tétel

- Négyzetgyök fogalma

- Racionális, irracionális, valós számok
- Számok négyzetgyöke
- Területszámítás
- Pitagorasz tétel

Hozzárendelés, függvény

- Hozzárendelés, függvény fogalma
- Függvények ábrázolása koordinátarendszerben
- Lineáris függvény ábrázolása és jellemzése
- Egyenletek grafikus megoldása
- Abszolútérték-függvény
- Másodfokú függvény
- Törtfüggvény
- Számtani sorozatok
- Számtani sorozatok ábrázolása

Térgeometria

- Hasábok térfogata, felszíne
- Gúla, gúla hálóját, felszíne, térfogata
- Henger térfogata, felszíne
- Kúp felszíne és térfogata
- A gömb felszíne és térfogata

Geometriai transzformációk

- Geometriai transzformáció fogalma
- Tengelyes és középpontos tükrözés
- Elforgatás
- Eltolás
- Vektorok
- Geometriai transzformációk tulajdonságai
- Párhuzamos szárú szögek, szögpárok
- Szimmetriák
- Nem egybevágósági transzformációk
- Hasonlóság
- Középpontos hasonlóság

Statisztika, valószínűség számítás

- Statisztikai alapfogalmak
- Gyakoriság, relatív gyakoriság
- Középértékek, átlag, medián, módusz
- Diagramok
- Valószínűség fogalma
- Valószínűségek meghatározása

Nyelvi előkészítő évfolyam

Számok, műveletek

- Nevezetes számhalmazok
- Műveletek racionális számokkal
- Arányok, arányos osztás
- Százalékszámítás
- Szöveges feladatok
- Hatványozás, normálalak
- Prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös

Geometriai alapfogalmak

- Nevezetes pont-halmazok
- Szövegre vonatkozó ismeretek
- Síkidomok fajtái, jellemző adatok területük, kerületük
- Kör és részei
- Nevezetes testek, jellemző adataik, térfogatuk és felszínük
- Vektorok, műveletek vektorokkal
- Pitagorasz tétel és alkalmazása
- Thalész-tétele és alkalmazása szerkesztési feladatoknál

Algebrai kifejezések, egyenletek

- Algebrai kifejezések
- Nevezetes azonosságok
- Egyenletek
- Egyenlőtlenségek
- Szöveges feladatok

Függvények

- Függvény fogalma, függvény jellemzői
- Egyenes arányosság, lineáris függvény
- Szöveges feladatok grafikus megoldása
- Fordított arányosság és képe
- Másodfokú függvény
- Négyzetgyök függvény
- Függvény transzformációk
- Geometriai transzformációk

Statisztikai alapfeladatok

- Kombinatorikai alapfeladatok
- A valószínűség fogalma

9. évfolyam

Halmazok, számhalmazok

- Halmaz fogalma, jelölések, halmaz elemei, halmazok megadása

- Számhalmazok
- Speciális halmazok, intervallumok
- Halmazműveletek: unió, metszet, különbség, komplementer halmaz
- A matematikai logika elemei

Algebra és számelmélet

- Hatványozás és azonosságai
- Hatványozás egész kitevőkre
- A számok normálalakja
- Algebrai kifejezések összevonása, szorzása
- Nevezetes szorzatok
- Összegek szorzattá alakítása
- Algebrai törtek egyszerűsítése, összevonása
- Algebrai törtek szorzása, osztása
- Oszthatóság
- Prímszámok, a számelmélet alaptétele
- Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös
- Számrendszerek

Függvények

- Hozzárendelések, függvények
- A derékszögű koordinátarendszer, ponthalmazok
- Lineáris függvények. Meredekség.
- Az abszolútérték-függvény
- A másodfokú függvény
- Négyzetgyökfüggvény
- Lineáris törtfüggvény
- Függvénytranszformációk
- Függvények jellemzése (értelmezési tartomány, érték készlet, zérushely, szélső érték, monotonitás, folytonosság, paritás)

Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek

- Az egyenlet, azonosság fogalma.
- Elsőfokú egyenlet megoldása, mérleg elv
- Szöveges feladatok
- Egyenletek megoldási módszerei (szorzattá alakítás, értelmezési tartomány, értékészlet vizsgálata, grafikus módszer)
- Egyenlőtlenségek megoldása (algebrai úton, grafikusan)
- Egyszerűbb abszolút értéket tartalmazó egyenletek, egyenlőtlenségek
- Elsőfokú egyenletrendszerek (behelyettesítő módszer, egyenlő együtthatók módszere, grafikusan; szöveges feladatok)

Geometria

- Geometriai alapfogalmak
- Pontok, egyenesek, síkok és ezek kölcsönös helyzete
- Szakas, félegyenes, szög, nevezetes szögpárok

- Háromszögek
- Belső és külső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség
- Összefüggés a háromszög szögei és oldalai között
- Pitagorasz-tétel
- Thálesz-tétel és megfordítása
- A háromszög oldalfelező merőlegesei és köré írt köre
- Háromszög szögfelezői és beírt köre
- Speciális sokszögek
- Geometriai transzformációk
- Egybevágósági transzformációk
- Alakzatok egybevágósága
- Szimmetria
- Magasságvonal, középvonal
- Súlypont
- Vektorok, műveletek
- Szög, körív, körcikk

10. évfolyam

A gyökvonás

- A négyzetgyök definíciója
- A négyzetgyökvonás azonosságai
- Számok n -edik gyöke (páros és páratlan gyökkitevőre)
- Az n -edik gyökvonás azonosságai
- Gyök függvények ábrázolása és jellemzése

A másodfokú egyenlet

- A másodfokú egyenlet
- A megoldó képlet
- Diszkrimináns fogalma
- A gyöktényezős alak
- Másodfokú egyenlőtlenségek
- Négyzetgyökös egyenletek
- Másodfokú két ismeretlenes egyenletrendszer
- Szöveges feladatok

Geometria

- Magasságtétel
- Befogótétel
- Középponti és kerületi szögek
- Húrnégyszögek, érintőnégyyszögek
- Párhuzamos szelők és szelőszakasz
- A középpontos hasonlósági transzformáció és tulajdonságai
- Háromszögek hasonlóságának alapesetei

- Hasonló síkidomok területének aránya
- Hasonló testek térfogatának aránya
- Hegyesszögek szögfüggvényei derékszögű háromszögben.

11. évfolyam

Trigonometria

- Hegyesszögek szögfüggvényei, összefüggéseik
- Szögfüggvények általános értelmezése
- Trigonometrikus függvények ábrázolása és jellemzése

Trigonometria alkalmazásai

- Vektor fogalma elnevezések, vektorműveletek
- Két vektor skaláris szorzata; a skaláris szorzat tulajdonságai
- Szinusztétel és alkalmazása
- Koszinusztétel és alkalmazása
- Trigonometrikus egyenletek; egyenlőtlenségek

A hatvány és az n-dik gyök azonosságai

- A hatvány fogalma, pozitív, negatív egész és tört kitevőre, azonosságai
- Az exponenciális függvény ábrázolása és jellemzése
- Exponenciális egyenletek, egyenlőtlenségek

A logaritmus

- A logaritmus fogalma, azonosságai
- A logaritmus függvény ábrázolása és jellemzése
- Az exponenciális és a logaritmus függvények kapcsolata
- Logaritmosos egyenletek, egyenlőtlenségek

Vektorok és pontok koordinátageometriája

- Vektorok összege, különbsége, szám szorosa, skalárisszorzata
- Két pont távolsága, felezőpont, harmadoló pont koordinátái, két pont által meghatározott vektor hossza
- Háromszög súlypontjának koordinátái

Egyenes egyenlete

- Egyenes helyzetét jellemző adatok és a köztük lévő kapcsolat
- Két egyenes párhuzamosságának illetve merőlegességének feltétele
- Egyenes normálvektoros egyenlete
- Két egyenes metszéspontjának meghatározása
- Pont és egyenes távolsága

Kör egyenlete

- Kör és egyenes kölcsönös helyzete
- Két kör kölcsönös helyzete
- A kör érintőjének egyenlete

12. évfolyam

Sorozatok

- Sorozatok megadása, ábrázolása
- Sorozatok jellemzése
- Számítási sorozatok, n . tag és összegképlet
- Mértani sorozatok, n . tag és összegképlet
- Kamatos kamataival felnövekedett pénzösszeg

Térgeometria

- Néhány közismert síkidom kerülete, területe
- Néhány közismert test felszíne, térfogata
- Az egyenes körhenger térfogata
- Hengerszerű testek
- Kúpszerű testek
- Csonkakúp, csonkakúp
- A gömb

Kombinatorika, valószínűségszámítás, statisztika, logika

- Logikai műveletek
- A kombinatorika alapfogalmai
- Kombinatorikai feladatok. Gráfok
- Statisztikai alapfogalmak áttekintése
- Mintavételi adatok vizsgálata
- Súlyozott számtani közép
- Osztályba sorolás
- A valószínűség-számítás alapjai
- A klasszikus modell alkalmazása

Betűs kifejezések, nevezetes azonosságok

- Nevezetes azonosságok alkalmazása
- Hatvány. Azonosságok alkalmazása
- Gyök. Azonosságok alkalmazása
- Logaritmus. Azonosságok alkalmazása
- A függvényekről tanultak áttekintése. Ábrázolás, transzformáció
- Függvények vizsgálata
- Egyenletek, megoldási módszerek
- Másodfokú egyenletek
- Négyzetgyökös egyenletek
- Exponenciális egyenletek
- Logaritmikus egyenletek.
- Egyenlőtlenségek
- Egyenletrendszerek

- Szöveges feladatok

Geometria

- Távolságtartó transzformációk
- Hasonlósági transzformációk
- A síkidomokról tanultak áttekintése
- Háromszögekkel kapcsolatos feladatok
- Négyszögekre vonatkozó feladatok
- Kör

Trigonometria

- Vektorok, vektorok koordinátái
- Műveletek, tulajdonságok
- Trigonometriából tanult fogalmak
- Trigonometrikus függvények
- Szinusz- és koszinusztétel
- Alkalmazások szöveges feladatokban
- Trigonometrikus egyenletek
- Koordináta-rendszer, alakzatok egyenlete, koordinátageometria
- Az egyenes egyenlete
- A kör egyenlete
- A kör és az egyenes

Fizika

Négy évfolyamos gimnáziumi képzésben biológia tagozatos és általános osztályokban

9. évfolyam

A tanuló ismerje a földrajzi helymeghatározás módszereit a múltban és ma. Ismerje a vonatkoztatási rendszer fogalmát. Legyen tisztában a következő kinematikai és dinamikai alapfogalmakkal: út, hely, sebesség, átlagsebesség, lendület, gyorsulás, erő, valamint az egyenletes körmozgást leíró kinematikai jellemzőkkel: pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, szögsebesség, centripetális gyorsulás. Ismerje azok mértékegységeit. Ismerje Newton törvényeit, a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erők vektorjellegét. Ismerje a következő speciális erőhatásokat: nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súly, súrlódási erők, rugóerő. Ismerje a rugók erőtvényét, az egyenletes körmozgás dinamikai feltételét.

A tanuló ismerje Newton tömegvonzási törvényét, a bolygómozgás Kepler-féle törvényeit, a lendület-megmaradás törvénye. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: körsebesség, szökési sebesség. Ismerje Galilei, Newton, Eötvös Loránd munkásságát.

Legyen tisztában a munkavégzés, a mechanikai munka, a teljesítmény fogalmával, ismerje mértékegységeit. Ismerje a különböző energiafajtákat: helyzeti energia, mozgási energia, rugalmas energia, a munkavégzés és az energiaváltozás kapcsolatát, valamint tudja alkalmazni számítási feladatokban.

10. évfolyam

A tanuló ismerje az egyensúlyi állapotok különböző fajtáit, az egyszerű gépek főbb típusait, az egyensúly feltételét. Legyen tisztában a forgatónyomaték fogalmával, ismerje Arkhimédész munkásságát.

A tanuló ismerje a harmonikus rezgőmozgás jellemzőit, energiaviszonyait, legyen tisztában a csillapított és csillapítatlan rezgés fogalmával. Ismerje a mechanikai hullám fogalmát, típusait, jellemző fizikai mennyiségeit, a köztük lévő mennyiségi kapcsolatot, valamint Huygens munkásságát. Ismerje a következő fogalmakat és azok mértékegységeit: hőközlés, égéshő, fajhő, hatásfok. Legyen tisztában a hővezetés hőáramlás hőszugárzás jelenségével. Ismerje az energia-munka átalakítás alapvető törvényszerűségeit és lehetőségeit. Ismerje a hőtan I. és II. főtételeit.

A tanuló ismerje a szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságait, a halmazállapot-változások energetikai viszonyait. Legyen tisztában az olvadáshő, forráshő, párolgáshő, fogalmával. Ismerje a felületi feszültség, hajszálcsovésség jelenségét. Ismerje a légnyomás változásait, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát, az áramlások nyomásviszonyait, értelmezze a felhajtóerőt, legyen tisztában a repülés elvével, valamint a következő fogalmakkal: üvegházhatás, globális felmelegedés, ózonpajzs.

Ismerje a hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusát.

Ismerje az elektromosság fizikai leírásában használatos fogalmakat: elektromosan szigetelő és vezető anyagok, az elektromos töltés egysége elektromos térerősség, feszültség, kapacitás. Ismerje Coulomb törvényét.

11. évfolyam

Legyen tisztában a következő fogalmakkal: elektromos áram, ellenállás, elektromos munka, a Joule-hő, valamint az elektromos teljesítmény. Ismerje Ohm törvényét, valamint soros és párhuzamos kapcsolás legfontosabb jellemzőit. Legyen tisztában az elemek és telepek működésével.

Ismerje a mágneses mező fogalmát, jellemző fizikai mennyiségeit, az elektromágneses indukció jelenségét Faraday-törvényét, a dinamó, a generátor, a transzformátor működési elvét.

Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tartományait, a fény terjedési sebességének változását különböző közegekben, a hullám jellemzőit és azok alkalmazását egyszerű feladatokban. Ismerje a fénytörés és visszaverődés törvényeit, a domború és homorú tükrök és lencsék tulajdonságai, legfőbb jellemzői, képalkotásukat, valódi és látszólagos kép, valamint a dioptria fogalmát. Legyen tisztában a spektrum színeivel, a fényelhajlás, interferencia, polarizáció jelenségével.

Ismerje az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang, kép) átvitelben. Legyen tisztában a fotonelmélet legfontosabb megállapításaival. Ismerje, a fény kettős természetéről szóló megállapításokat.

12. évfolyam

Ismerje a különböző atommodelleket, az anyag kettős természetére vonatkozó megállapításokat

Ismerje az atommag építőköveit: proton, neutron, kvark, értelmezze a tömegdefektust, ismerje az atommagon belüli kölcsönhatásokat, az alfa, béta és gamma sugárzások tulajdonságait, a tömeg-energia egyenértékűség jelentését. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: radioaktív izotópok, felezési idő, aktivitás

Ismerje a Naprendszer szerkezetét, legfontosabb objektumait, a bolygók pályáját, keringésük és forgásuk sajátosságait, a Föld forgására, keringésére vonatkozó megállapításokat. Legyen tisztában a Hold jellemző adataival,

Ismerje a Hold fázisait, holdfogyatkozás jelenségét.

Ismerje a csillagok keletkezésére és fejlődésére vonatkozó megállapításokat, a csillagok energiatermelését, ennek szerepét az elemek kialakulásában, a Nap és a Föld kölcsönhatását, a galaxisok alakját, szerkezetét.

Legyen tisztában az Univerzum fejlődésére vonatkozó megállapításokkal (ősröbbanásemélet, táguló világegyetem), jövőjének néhány modelljével.

Négy és öt évfolyamos gimnáziumi képzésben

Humán 9. évfolyam; NYEK 10. évfolyam

A tanuló ismerje a földrajzi helymeghatározás módszereit a múltban és ma. Ismerje a vonatkoztatási rendszer fogalmát. Legyen tisztában a következő kinematikai és dinamikai alapfogalmakkal: út, hely, sebesség, átlagsebesség, lendület, gyorsulás, erő, valamint az egyenletes körmozgást leíró kinematikai jellemzőkkel: pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, szögsebesség, centripetális gyorsulás. Ismerje azok mértékegységeit. Ismerje Newton törvényeit, a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erők vektorjellegét. Ismerje a következő speciális erőhatásokat: nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súly, súrlódási erők, rugóerő. Ismerje a rugók erőtvényét, az egyenletes körmozgás dinamikai feltételét.

A tanuló ismerje Newton tömegvonzási törvényét, a bolygómozgás Kepler-féle törvényeit, a lendület-megmaradás törvénye. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: körsebesség, szökési sebesség. Ismerje Galilei, Newton, Eötvös Loránd munkásságát.

Legyen tisztában a munkavégzés, a mechanikai munka, a teljesítmény fogalmával, ismerje mértékegységeit. Ismerje a különböző energiafajtákat: helyzeti energia, mozgási energia, rugalmas energia, a munkavégzés és az energiaváltozás kapcsolatát, valamint tudja alkalmazni számítási feladatokban.

Humán 10. évfolyam; NYEK 11. évfolyam

A tanuló ismerje az egyensúlyi állapotok különböző fajtáit, az egyszerű gépek főbb típusait, az egyensúly feltételét. Legyen tisztában a forgatónyomaték fogalmával, ismerje Arkhimédész munkásságát.

A tanuló ismerje a harmonikus rezgőmozgás jellemzőit, energiaviszonyait, legyen tisztában a csillapított és csillapítatlan rezgés fogalmával. Ismerje a mechanikai hullám fogalmát, típusait, jellemző fizikai mennyiségeit, a köztük lévő mennyiségi kapcsolatot, valamint Huygens munkásságát. Ismerje a következő fogalmakat és azok mértékegységeit: hőközlés, égéshő, fajhő, hatásfok. Legyen tisztában a hővezetés hőáramlás hősugárzás jelenségével. Ismerje az energia-munka átalakítás alapvető törvényszerűségeit és lehetőségeit. Ismerje a hőtan I. és II. főtételeit.

A tanuló ismerje a szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságait, a halmazállapot-változások energetikai viszonyait. Legyen tisztában az olvadáshő, forráshő, párolgáshő, fogalmával. Ismerje a felületi feszültség, hajszálcsöveség jelenségét. Ismerje a légnyomás változásait, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát, az áramlások nyomásviszonyait, értelmezze a felhajtóerőt, legyen tisztában a repülés elvével, valamint a következő fogalmakkal: üvegházhatás, globális felmelegedés, ózonpajzs.

Ismerje a hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusát.

Ismerje az elektromosság fizikai leírásában használatos fogalmakat: elektromosan szigetelő és vezető anyagok, az elektromos töltés egysége elektromos térerősség, feszültség, kapacitás. Ismerje Coulomb törvényét.

Legyen tisztában a következő fogalmakkal: elektromos áram, ellenállás, elektromos munka, a Joule-hő, valamint az elektromos teljesítmény. Ismerje Ohm törvényét, valamint soros és párhuzamos kapcsolás legfontosabb jellemzőit. Legyen tisztában az elemek és telepek működésével.

Ismerje a mágneses mező fogalmát, jellemző fizikai mennyiségeit, az elektromágneses indukció jelenségét Faraday-törvényét, a dinamó, a generátor, a transzformátor működési elvét, valamint Jedlik Ányos, Michael Faraday munkásságát.

Humán 11. évfolyam; NYEK 12. évfolyam

Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tartományait, a fény terjedési sebességének változását különböző közegekben, a hullám jellemzőit és azok alkalmazását egyszerű feladatokban. Legyen tisztában a fotonelmélet legfontosabb megállapításaival. Ismerje a fénytörés és visszaverődés törvényeit, a domború és homorú tükrök és lencsék tulajdonságai, legfőbb jellemzői, képalkotásukat, valódi és látszólagos kép, valamint a dioptria fogalmát. Legyen tisztában a spektrum színeivel, a fényelhajlás, interferencia, polarizáció jelenségével.

Ismerje az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang, kép) átvitelben.

Ismerje, a fény kettős természetéről szóló megállapításokat.

Ismerje a különböző atommodelleket, az anyag kettős természetére vonatkozó megállapításokat

Ismerje az atommag építőköveit: proton, neutron, kvark, értelmezze a tömegdefektust, ismerje az atommagon belüli kölcsönhatásokat, az alfa, béta és gamma sugárzások tulajdonságait, a tömeg-energia egyenértékűség jelentését. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: radioaktív izotópok, felezési idő, aktivitás

Ismerje a Naprendszer szerkezetét, legfontosabb objektumait, a bolygók pályáját, keringésük és forgásuk sajátosságait, a Föld forgására, keringésére vonatkozó megállapításokat. Legyen tisztában a Hold jellemző adataival.

Ismerje a Hold fázisait, holdfogyatkozás jelenségét.

Ismerje a csillagok keletkezésére és fejlődésére vonatkozó megállapításokat, a csillagok energiatermelését, ennek szerepét az elemek kialakulásában, a Nap és a Föld kölcsönhatását, a galaxisok alakját, szerkezetét.

Legyen tisztában az Univerzum fejlődésére vonatkozó megállapításokkal (ősrobbanáselmélet, táguló világegyetem), jövőjének néhány modelljével.

Hat évfolyamos gimnáziumi képzésben

7. évfolyam

A tanuló ismerje a tanult fizikai mennyiségek (hosszúság, terület, térfogat, tömeg, sűrűség, hőmérséklet, idő, sebesség, nyomás, erő, súly, feszültség, áramerősség) mértékegységét, tudja használni a mérésekre alkalmas mérőeszközöket, legyen képes a közismert mértékegységek közötti átváltásra.

Legyen képes a közlekedésben, a hétköznapi életben előforduló egyszerű mozgások jellemzésére. A tanuló ismerje az út elmozdulás és átlagsebesség fogalmát.

A mechanika témakörén belül ismerje a súrlódás jelenségét, a gördülés fogalmát, az ütközések alapvető tulajdonságait.

Ismerje az anyagok, különös tekintettel a víz különböző halmazállapotait, a halmazállapot-változásokhoz tartozó jelenségek szerepét a gyakorlati életben és a természetben (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás). Ismerje a termikus egyensúly fogalmát, valamint a hőtani jelenségek közül ismerje a hőterjedés egyes eseteit, és legyen képes akár egyszerű kaloriméteres számítások elvégzésére is.

Legyen tisztában az elektromos töltésekkel kapcsolatos alapvető elektrosztatikai jelenségekkel (dörzselektromosság jelenségének ismerete, elektromos megosztás, polarizáció). Ismerje az elektromos áram fogalmát, legyen képes egyszerű áramköröket tervezni és megépíteni (soros, párhuzamos kapcsolás), és áramköri feszültség- és áramerősség-adatokat mérni.

8. évfolyam

Ismerje az állandó mágnesek és az elektromágnesek alapvető sajátosságait és ezek gyakorlati alkalmazását.

A tanuló ismerje a hidrosztatika gyakorlati szempontból legfontosabb alkalmazásait (közlekedőedény, felhajtóerő, Arkhimédész törvénye).

A tanuló ismerje a geometriai optika legfontosabb alapjelenségeit, eszközeit, és legyen tisztában azzal, hogy ezeket hol és hogyan használjuk a gyakorlatban, illetve ezek a jelenségek hogyan mutatkoznak meg a természetben.

Ismerje a Föld forgása és a Nap látszólagos helyzete közötti kapcsolatot, ismerje a Föld mágneses mezejét, legyen tisztában az égtájakkal, és az iránytű használatával.

9. évfolyam

A tanuló ismerje a földrajzi helymeghatározás módszereit a múltban és ma. Ismerje a vonatkoztatási rendszer fogalmát. Legyen tisztában a következő kinematikai és dinamikai alapfogalmakkal: út, hely, sebesség, átlagsebesség, lendület, gyorsulás, erő, valamint az egyenletes körmozgást leíró kinematikai jellemzőkkel: pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, szögsebesség, centripetális gyorsulás. Ismerje azok mértékegységeit. Ismerje Newton törvényeit, a mechanikai kölcsönhatásokban

fellépő erők vektorjellegét Ismerje a következő speciális erőhatásokat: nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súly, súrlódási erők, rugóerő. Ismerje a rugók erőtvényét, az egyenletes körmozgás dinamikai feltételét.

A tanuló ismerje Newton tömegvonzási törvényét, a bolygómozgás Kepler-féle törvényeit, a lendület-megmaradás törvénye. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: körsebesség, szökési sebesség. Ismerje Galilei, Newton, Eötvös Loránd munkásságát.

Legyen tisztában a munkavégzés, a mechanikai munka, a teljesítmény fogalmával, ismerje mértékegységeit. Ismerje a különböző energiafajtákat: helyzeti energia, mozgási energia, rugalmas energia, a munkavégzés és az energiaváltozás kapcsolatát, valamint tudja alkalmazni számítási feladatokban.

10. évfolyam

A tanuló ismerje az egyensúlyi állapotok különböző fajtáit, az egyszerű gépek főbb típusait, az egyensúly feltételét. Legyen tisztában a forgatónyomaték fogalmával, ismerje Arkhimédész munkásságát.

A tanuló ismerje a harmonikus rezgőmozgás jellemzőit, energiaviszonyait, legyen tisztában a csillapított és csillapítatlan rezgés fogalmával. Ismerje a mechanikai hullám fogalmát, típusait, jellemző fizikai mennyiségeit, a köztük lévő mennyiségi kapcsolatot, valamint Huygens munkásságát. Ismerje a következő fogalmakat és azok mértékegységeit: hőközlés, égéshő, fajhő, hatásfok. Legyen tisztában a hővezetés hőáramlás hősugárzás jelenségével. Ismerje az energia-munka átalakítás alapvető törvényszerűségeit és lehetőségeit. Ismerje a hőtan I. és II. főtételét.

A tanuló ismerje a szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságait, a halmazállapot-változások energetikai viszonyait. Legyen tisztában az olvadáshő, forráshő, párolgáshő, fogalmával. Ismerje a felületi feszültség, hajszálcsöveség jelenségét. Ismerje a légnyomás változásait, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát, az áramlások nyomásviszonyait, értelmezze a felhajtóerőt, legyen tisztában a repülés elvével, valamint a következő fogalmakkal: üvegházhatás, globális felmelegedés, ózonpajzs.

Ismerje a hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusát.

Ismerje az elektromosság fizikai leírásában használatos fogalmakat: elektromosan szigetelő és vezető anyagok, az elektromos töltés egysége elektromos térerősség, feszültség, kapacitás. Ismerje Coulomb törvényét.

11. évfolyam

Legyen tisztában a következő fogalmakkal: elektromos áram, ellenállás, elektromos munka, a Joule-hő, valamint az elektromos teljesítmény. Ismerje Ohm törvényét, valamint soros és párhuzamos kapcsolás legfontosabb jellemzőit. Legyen tisztában az elemek és telepek működésével.

Ismerje a mágneses mező fogalmát, jellemző fizikai mennyiségeit, az elektromágneses indukció jelenségét Faraday-törvényét, a dinamó, a generátor, a transzformátor működési elvét.

Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tartományait, a fény terjedési sebességének változását különböző közegekben, a hullám jellemzőit és azok alkalmazását egyszerű feladatokban. Legyen tisztában a fotonelmélet legfontosabb megállapításaival. Ismerje a fénytörés és visszaverődés törvényeit, a domború és homorú tükrök és lencsék tulajdonságai, legfőbb jellemzői, képalkotásukat, valódi és látszólagos kép, valamint a dioptria fogalmát. Legyen tisztában a spektrum színeivel, a fényelhajlás, interferencia, polarizáció jelenségével.

Ismerje az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang, kép) átvitelben. Ismerje, a fény kettős természetéről szóló megállapításokat.

12. évfolyam

Ismerje a különböző atommodelleket, az anyag kettős természetére vonatkozó megállapításokat

Ismerje az atommag építőköveit: proton, neutron, kvark, értelmezze a tömegdefektust, ismerje az atommagon belüli kölcsönhatásokat, az alfa, béta és gammasugárzások tulajdonságait, a tömeg-energia egyenértékűség jelentését. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: radioaktív izotópok, felezési idő, aktivitás

Ismerje a Naprendszer szerkezetét, legfontosabb objektumait, a bolygók pályáját, keringésük és forgásuk sajátosságait, a Föld forgására, keringésére vonatkozó megállapításokat. Legyen tisztában a Hold jellemző adataival,.

Ismerje a Hold fázisait, holdfogyatkozás jelenségét.

Ismerje a csillagok keletkezésére és fejlődésére vonatkozó megállapításokat, a csillagok energiatermelését, ennek szerepét az elemek kialakulásában, a Nap és a Föld kölcsönhatását, a galaxisok alakját, szerkezetét.

Legyen tisztában az Univerzum fejlődésére vonatkozó megállapításokkal (ősrobbanáselmélet, táguló világegyetem), jövőjének néhány modelljével.

Informatika

7. évfolyam

Az informatikai eszközök használata. Alkalmazói ismeretek (Szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Objektumok szövegben való elhelyezése. Összetett dokumentum készítése. Előadások, bemutatók készítése. Táblázatkészítés szövegszerkesztővel. Digitális képek alakítása, formázása. Hangszerkesztés.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel (Algoritmus leírása. A feladatmegoldást segítő eszközök) Infokommunikáció (Információkeresés, információközlési rendszerek. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Médiainformatika) Könyvtári informatika (Az iskolai és lakóhelyi könyvtár alapszolgáltatásainak és a különböző információforrásoknak önálló, alkotó és etikus felhasználása.)

8. évfolyam

Alkalmazói ismeretek (Táblázatkezelés. Táblázatos dokumentumok készítése. Az adatkezelés alapjainak fejlesztése. Az információ és adat ábrázolása, értelmezése, grafikus eszközök, módszerek. Térképhasználati ismeretek.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel (Algoritmusok készítése, és ezek programban való megvalósítása. A fejlesztői környezet program állapotjellemzőinek kezelése.) Egyszerűbb folyamatok modellezése Infokommunikáció (Nyomtatásra és webes publikálásra szánt dokumentumok készítése.) Az információs társadalom (Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai. Az e-szolgáltatások szerepe és használata.)

9. évfolyam

hat és négy évfolyamos képzés

Az informatikai eszközök használata (A számítógépes perifériák Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása. Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása. Az egészséges munkakörnyezet) Alkalmazói ismeretek (Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Körlevélkészítése. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása. Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.) Infokommunikáció (Információkeresés, információközlési rendszerek. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Médiainformatika) Könyvtári informatika (Könyvtártípusok, információs intézmények. Könyvtári szolgáltatások Információkeresés Dokumentumtípusok, kézikönyvek Forráskiválasztás Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás)

nyelvi képzés

Az informatikai eszközök használata (A számítógépes perifériák Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása. Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása. Az egészséges munkakörnyezet) Alkalmazói

ismeretek (Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Körlevélkészítése. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása. Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata. Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése. Infokommunikáció (Információkeresés, információközlési rendszerek. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Médiainformatika) Könyvtári informatika (Könyvtártípusok, információs intézmények. Könyvtári szolgáltatások Információkeresés Dokumentumtípusok, kézikönyvek Forráskiválasztás Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás)

10. évfolyam

hat és négy évfolyamos képzés

Alkalmazói ismeretek Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés (Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése. Infokommunikáció (A publikálás módszerei, szabályai. Az elkészült dokumentumok publikálása. Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása az interneten.) Az információs társadalom Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai Az e-szolgáltatások szerepe és használata

nyelvi képzés

Alkalmazói ismeretek Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés (Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése Infokommunikáció (A publikálás módszerei, szabályai. Az elkészült dokumentumok publikálása. Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása az interneten.) Az információs társadalom Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai Az e-szolgáltatások szerepe és használata

11. évfolyam

Alkalmazói ismeretek (Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata. Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése

Földrajz

7. évfolyam

A tanuló legyen képes bemutatni a földrészek és azok részleteinek (Afrika, Ausztrália, Amerika, Ázsia, Észak, Nyugat, Dél- Délkelet és Kelet-Európa, Oroszország) kialakulásának főbb jellemzőit. Ismerje és jellemezze a kontinensek és azok részeinek természetföldrajzi sajátosságait (tájak, folyók, éghajlat, növényzet, állatvilág) és a kontinenseken, megtalálható környezeti problémákat és azok okait.

Legyen tisztában a kontinensekhez tartozó típus országok, területek társadalomföldrajzi sajátosságaival, (népesség, ipar, mezőgazdaság, közlekedés, kereskedelem jellemzői) és az országokban megjelenített városok szerepéről.

Tudjon értelmezni grafikonokat és a klímadiagramokat, következtetések levonása után lássa meg az alapösszefüggéseket.

A természet és társadalomföldrajzi ismeretek bemutatását a hozzá kapcsolódó topográfiai fogalmakkal térkép vagy atlaszrészlet használatával legyen képes elvégezni.

8. évfolyam

A diák az előző évek követelményeihez hasonlóan ismerje és tudja bemutatni Közép-Európa természeti és társadalmi képét. Az itt található országok (Németország, Lengyelország, Csehország, Ausztria, Szlovénia, Svájc, Románia, és Szlovákia) természetföldrajzi és társadalomföldrajzi sajátosságait ismerje és azok főbb sajátosságait képes legyen bemutatni. Mindezt a hozzá tartozó topográfiai fogalmak felismerésével és bemutatásával, biztos atlasz és térképhasználattal. Legyen tájékozott a környezet kölcsönhatásaiban és regionális kérdésekben. Közép-Európa és a Kárpát-medence természetföldrajzi és társadalom-földrajzi összefüggéseinek megismerésével világosan lássa a régió adottságait és nehézségeit.

Ismerje Magyarország természetföldrajzi és társadalmi fejlődésének alapjait. A hazai tájak és a magyar gazdaság megismerésével képes legyen bemutatni hazánk kedvező és kedvezőtlen természeti adottságait, társadalmi-gazdasági lehetőségeit, nemzeti értékeit, Európában és a világban elfoglalt helyét. Tudja ezeket topográfiai ismereteivel alátámasztva bemutatni a megfelelő atlasz vagy térképrészlet használatával.

9. évfolyam

A tanuló legyen tájékozott a Föld, mint égitest és a kozmikus környezetének megismerésével.

Ismerje a Naprendszert és égitestjeit, mozgásaikat, törvényszerűségeit, tudjon térben és időben tájékozódni, és ezek gyakorlati alkalmazásával számítási feladatokat megoldani.

A geoszférák (kőzetburok, vízburok, levegőburok, talaj, bioszféra) elsajátításával ismerje a szférák felépítését, képes legyen bemutatni a szférákban végbemenő természeti folyamatokat, értelmezze a természetföldrajzi jelenségeket és képes legyen a törvényszerűségek és összefüggések meglátására.

Legyen tisztában a természetföldrajzi övezetesség rendszerének és jellemzőinek, az övezetek, övek, területek sajátos vonásaival. Lássa a vízszintes és a függőleges

természetföldrajzi övezetesség összefüggéseit, tudjon kiemelni példaként tájakat a különböző övezetekre, övekre, bemutatni a gazdálkodás jellemzőit az egyes övekben és területeken, és megvizsgálni a gazdálkodás környezeti következményeit.

Legyen képes megszerezni és kiegészíteni a témakörhöz kapcsolódó térképi-topográfiai követelményeket.

Ismerje a világ népességszám növekedésének történetét, a népesedési folyamat fő problémáit, a népsűrűség területi jellemzőit, a népességmozgások alakulását, a települések földrajzi elhelyezkedését befolyásoló tényezőket, a településtípusok sajátosságait és jellemzőit. A témakörhöz kapcsolódó topográfiai követelményeket képes legyen elsajátítani és azokat a gyakorlatban alkalmazni.

10. évfolyam

Képes legyen a tanuló bemutatni a gazdaság működését, szerkezetét és annak átalakulását, értelmezni a főbb mutatóit, ismerje a világgazdaságban napjainkban zajló folyamatait kiemelve a globalizációt és a transznacionális vállalatok szerepét. Legyen tájékozott a nemzetközi szervezetek, a regionális gazdasági integrációk formáiról és konkrét példákkal támassza alá világgazdasági jelentőségüket.

Ismerje a pénz (a tőke) szerepét a nemzetgazdaságokban és a világgazdaságban, a pénzügyi szektor felértékelődését, a nemzetközi tőkeáramlás típusait, az adósságválság kialakulásának folyamatát.

Képes legyen a világgazdasági centrumok, félperifériák és perifériák szerepkörének és kapcsolatrendszerének alakulását konkrét példák segítségével értelmezni, megérteni a gazdaság területi szerveződésének összefüggéseit és követelményeit, alátámasztani a világ változó gazdasági képét, sokféleségét a különféle szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok kiemelésével, hangsúlyosan az Európai Unió és hazánk világgazdasági és regionális térszervező szerepét.

Legyen tisztában hazánk társadalmi képének – népességének és településeinek – legfontosabb jellemzőivel, a magyar gazdaság fő jellemzőivel, folyamataival, erősségeivel és gyengeségeivel, az EU, valamint a szomszédos országok gazdaságával való szoros összefüggésével. Tudjon bemutatni a gazdasági tevékenységekkel összefüggő hazai környezeti problémákat, azok okait és mérséklésük lehetőségeit. Különböző információforrások kiválasztásával, alkalmazásával tudjon elemezni grafikonokat, szövegeket, tematikus térképeket.

Legyen képes a különféle térképeken biztosan tájékozódni, sajátítsa el a topográfiai feladatok megoldásában való gyakorlottságot.

Ismerje a globális környezeti problémákat, a környezeti válság kialakulásának okait és folyamatát és azok konkrét földrajzi vonatkozásait példákon bemutatva.

Biológia

Általános tantervű osztályok

7. évfolyam

A diák ismerje fel a Föld különböző biomjait azok elhelyezkedése, jellemző fajai alapján. Tudja jellemezni és összehasonlítani a biomokat fajgazdagságuk, környezeti tényezőik és sajátos környezetvédelmi problémáik szerint. Nevezzen meg néhány globális problémát, s tudjon példát mondani a fenntartható életvitelre. Legyen tisztában a táplálékhálózatok szintjeivel, tudjon minden biomon belül egyszerű táplálékhálózatot alkotni a megismert fajokból. Legyen tisztában a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival, az állatvilág jelentős rendszertani kategóriáival, s ezen csoportok jellemzőivel.

8. évfolyam

A tanuló ismerje fel a sejtek, szövetek és szervek felépítése és működése közti összefüggést. Legyen tisztában saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival, a férfi és a nő közötti különbséggel. Ismerje az emberi szervrendszerek részeit és működésük fő sajátosságait. Legyen tájékozott a fontosabb emberi betegségek kialakulása, tünetei és gyógymódjai témájában. Ismerje az egészséges életmód legfontosabb szabályait.

9. évfolyam

Nincs biológia tantárgy.

10. évfolyam

A tanuló hasonlítsa össze a vírusok, baktériumok és az eukarióta egysejtűek felépítését. Ismerje a fertőzések elleni védekezés módjait. Magyarázza meg a környezetünkben élő növények jellegzetes életműködéseit: a felszívást, a növekedést, a virágzást, a levélhullást. Legyen tisztában a fő evolúciós irányokkal és rendszertani egységekkel a növény- és állatvilág körében.

Jellemezze a nagy állati rendszertani csoportokat (szivacsok, csalánozók, férgek, ízeltlábúak, tüskésbőrűek, gerincesek) testfelépítésük alapján. Ismerje fel az állati szervek, életműködések és a környezet közti kölcsönös kapcsolatokat.

Ismerjen példákat az állati egyedfejlődés típusaira (kifejlés, átváltozás, teljes átalakulás).

Ismerje a gombák felépítését, a gombaszedés és tartósítás szabályait.

Képes legyen elemezni a különböző fajok populációi közti kölcsönhatásokat. Hasonlítsa össze az állatok öröklött és tanult magatartásformáit. Ismerje a Kárpát-medence jellemző társulásait, s azok időbeli változásait. Tudjon példákat a természetvédelem hazai lehetőségeire.

11.évfolyam

A diák ismerje a sejtek felépítésének alapvonásait, s a fontosabb anyagcsere folyamatokat. Legyen tisztában a következő emberi szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: táplálkozás, légzés, vérkeringés, immunrendszer, bőr és a mozgás szervrendszere.

12. évfolyam

A diák legyen tisztában a következő emberi szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: hormonrendszer, idegrendszer, a szaporodás szervrendszere. Ismerje az öröklődés molekuláris alapjait, a genetikai szabályokat. Ismerje fel a kapcsolatot és a különbségeket az állati és az emberi viselkedés között. Képes legyen ismertetni az evolúció főbb lépéseit és törvényszerűségeit.

Emelt óraszámú biológia 9-12. évfolyam

Az emelt óraszámú csoportokban a tananyag feldolgozása már a 9. évfolyamon megkezdődik. Az általános tantervű csoportokhoz képest több gyakorlat, egyéni és csoportmunka, kísérlet egészíti ki az ismeretszerzést. A tananyagot nagyobb mélységben, az alkalmazás szintjén kell elsajátítani. Az osztályozóvizsgán ki kell tudni fejteni a témához kapcsolódó összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat, az evolúciós tendenciákat.

9. évfolyam

A tanuló hasonlítsa össze a vírusok, baktériumok és az eukarióta egysejtűek felépítését. Ismerje a fertőzések elleni védekezés módjait. Magyarázza meg a környezetünkben élő növények jellegzetes életműködéseit: a felszívást, a növekedést, a virágzást, a levélhullást. Legyen tisztában a fő evolúciós irányokkal és rendszertani egységekkel a növény- és állatvilág körében.

Jellemezze a nagy állati rendszertani csoportokat (szivacsok, csalánozók, férgek, ízeltlábúak) testfelépítésük alapján. Ismerjen példákat az állati egyedfejlődés típusaira (kifejlés, átváltozás, teljes átalakulás).

Ismerje fel az állati szervek, életműködések és a környezet közti kölcsönös kapcsolatokat. Legyen képes összehasonlító szervezettani elemzésekre a növény- és állatvilág körében.

10. évfolyam

A tanuló legyen tisztában az újszájú állatok csoportján belül a fő evolúciós lépésekkel és kapcsolatokkal (tüskésbőrűek, elő- és fejgerinchúrosok, gerincesek). Tudja jellemezni ezeknek a csoportoknak a testfelépítését és életműködéseit.

Ismerje a gombák felépítését, a gombaszedés és tartósítás szabályait.

Képes legyen elemezni a különböző fajok populációi közti kölcsönhatásokat. Hasonlítsa össze az állatok öröklött és tanult magatartásformáit. Ismerje a Kárpát-

medence jellemző társulásait, s azok időbeli változásait. Tudjon példákat a természetvédelem hazai lehetőségeire.

11.évfolyam

A diák ismerje a sejtek felépítésének alapvonásait, a fontosabb sejtalkotókat és anyagcsere folyamatokat. Legyen tisztában a következő emberi szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: táplálkozás, légzés, vérkeringés, immunrendszer, bőr és a mozgás szervrendszere.

12. évfolyam

A diák legyen tisztában a következő szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: hormonrendszer, idegrendszer, a szaporodás szervrendszere.

Ismerje az öröklődés molekuláris alapjait, a genetikai szabályokat. Képes legyen genetika feladatok megoldására.

Ismerje fel a kapcsolatot és a különbségeket az állati és az emberi viselkedés között.

Képes legyen ismertetni az evolúció főbb lépéseit és törvényszerűségeit (légkör kialakulása, az élet megjelenése, a szilárd váz megjelenése, a szárazföldre lépés és feltételei, a szárazföldi élővilág fejlődése és ezek bizonyítékai).

Kémia

Hat évfolyamos gimnáziumi képzésben:

7. évfolyam

A tanuló ismerje fel az otthonában előforduló anyagok és folyamatok kémiai vonatkozásait, megszerzett tudása alapján legyen képes ezek magyarázatára makro- és részecskeszinten is. Ismerje a vegyszerhasználattal kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat, legyen képes értelmezni a leggyakoribb biztonsági jelzéseket, ismerje a tűzoltás módjait. Értse a fizikai és kémiai tulajdonságok, valamint a fizikai és kémiai változások mibenlétét. Legyen tisztában a halmazállapotok és halmazállapot-változások jellemzőivel. Ismerje az oldatok összetételét, fajtáit, az oldódás, a diffúzió, az ozmózis folyamatát, a szennyvíztisztítás, víztakarékosság fontosságát és mikéntjét. Legyen képes egyszerű számításokat végezni az oldatok összetételével kapcsolatban. Ismerje a kémiai részecskék (atom, molekula) fajtáit, jelölésüket, az elemek periódusos rendszerét, a kémiai kötés fogalmát, az egyszerű és összetett anyagok különbségét. Legyen tisztában a mol fogalmával, tudjon egyszerű számításokat végezni a moláris tömeg és a tömeg felhasználásával. Ismerje a savas és lúgos anyagok jellemzőit, a kémhatás és indikátor fogalmát, legyen képes a pH-skála alkalmazására. A kémiai reakciók során bekövetkező energiaváltozásokat tudja értelmezni. Ismerje az égés, az oxidáció jelentését, tudjon ezzel összefüggésben kémiai egyenletet írni és egyszerű sztöchiometriai számításokat végezni. Értse a kémiai kötéserősség és reakciókészség összefüggését. Ismerje a levegő összetételét, a szén-dioxid és szén-monoxid tulajdonságait, környezet- és egészségvédelmi vonatkozásait.

8. évfolyam

A tanuló a négy őselem (Föld, Tűz, Levegő, Víz) kapcsán sajátítsa el mélyebb tudást a kémia tudományterületén belül. Ismerje az elemek periódusos rendszerét, az atom felépítését, az izotópok jelentőségét, ionok képződését. Legyen képes egyszerű számítási feladatok megoldására az anyagmennyiséggel és a tömeg%-os összetétellel kapcsolatban. Értse az elsőrendű kémiai kötések és rácstípusok fajtáit, összefüggését, az amorf és kristályos anyag fogalmát. Ismerje a fémek és nemfémek elemek előállításának, felhasználásának módjait, környezeti hatását, a redoxifolyamatok jelentőségét, a nyomelemek és mikroelemek szerepét az élő szervezetben. Legyen tisztában a kémiai reakciók feltételeivel, a reakciósebességgel, tudjon reakcióegyenletet felírni. Tudja használni a termokémiai alapfogalmakat, legyen képes energiadiagramot értelmezni. Értse a dinamikus egyensúly jelenségét. Ismerje az alkánok fajtáit, az izoméria fogalmát, a kőolaj és a földgáz összetételét, a benzin sajátságait. Tudja értelmezni a megújuló és meg nem újuló energiaforrások fogalmát, értse a szén körforgását. A gázok jellemzőivel kapcsolatban legyen képes egyszerű számítások elvégzésére a térfogat% és a moláris térfogat felhasználásával. Ismerje a legfontosabb gázok élettani hatásait, az oxidáció, az erjedés, a korrózió fogalmát. Az üvegházhatással, levegőszennyezéssel kapcsolatban tudjon grafikonokat, táblázatokat értelmezni. A víz kapcsán ismerje a másodrendű kötések típusait, a sav-bázis reakciók lényegét, a kémhatás vizsgálatát. Tudjon koncentrációsámítást végezni. Ismerje a galvánelem működését, az elektrolízis folyamatát, jelentőségét, tudjon ezzel kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani. Legyen tisztában a Föld vízkészleteinek jelentőségével, a savas esők hatásával és a védekezés lehetőségeivel.

9. évfolyam

A tanuló ismerje tápanyagaink csoportosítását, kémiai szerkezetét. Értse a funkciócsoport jelentőségét, ezek alapján tudja jellemezni az oxigéntartalmú szerves vegyületek csoportjait (alkoholok, aldehidek, ketonok, karbonsavak, észterek, szénhidrátok), élettani és ipari jelentőségüket. Ismerje a kolloidok fajtáit, az élelmiszerekkel kapcsolatos eljárások főbb fajtáit (pl. tartósítás), a C-vitamin szerepét. Legyen tisztában a monomer, polimer, makromolekula fogalmával, ismerje az aminosavak, fehérjék, nukleotidok, nukleinsavak felépítését, szerepüket az élő szervezetben, a DNS központi szerepét az adatbázisokban, a betegségek és terápiák megállapításában. Értse a kiralitás fogalmát. Ismerje a gyógyszerhasználat szabályait, a drog fogalmát, élettani hatásait, a mérgek veszélyjeit, a prevenció lehetőségét és a teendőket mérgezés esetén. Ismerje fel az összefüggést az anyagok szerkezete és fizikai tulajdonságaik között, a másodrendű kötések szerepét. Ismerje ruházatunk főbb anyagait és megtisztításuk lehetőségét, a felületaktív anyagok és enzimek felépítését, működését, a glicerin, az aceton szerepét, az egyes oxidáló szerek fertőtlenítő hatását.

10. évfolyam

A tanuló konkrét példákon keresztül legyen képes az egyes anyagokat csoportokba sorolni, jelentőségüket és tulajdonságaikat jellemezni. Legyen tisztában az egyes talajtípusok összetételével, a műtrágyákkal, a peszticidekkel s ezek élettani hatásaival. Az egyes építőanyagok szerkezetével, a műanyagok fajtáival, a papír, a festékek, az

ötvozetek összetételével. Ismerje a vegyi fegyverek veszélyeit, a gyufa, lőpor, robbanóanyagok, atombomba működését, a benzol szerkezetét, reakcióit, származékait és mérgező hatását. A szerves kémia témakörében értse a főbb fogalmakat (konstitúció, konfiguráció, konformáció, izomer, funkciós csoport), ismerje a főbb szerves vegyületcsoportok (szénhidrogének, halogénezett szénhidrogének, oxigéntartalmú és nitrogéntartalmú szerves vegyületek) előfordulását, felhasználását, reakciótípusait. A szerves kémia témakörében ismerje a főbb fémeket és vegyületeiket (alkáli-, alkáli-földfémek, vascsoport, rézcsoport) és a főbb nemfémeket és vegyületeiket (nemesgázok, halogének, oxigén-, nitrogéncsoport, szén és szilícium), ezek jellemző fizikai és kémiai tulajdonságait, felhasználásukat, élettani hatásukat; más égitestek összetételét. Értse a modellek és a valóság összefüggését, a folyamatok makro-, részecske-, és szimbólumszintű megközelítését. Ismerje a reakciótípusok csoportosítását (egyesülés, bomlás, csapadékképződés, sav-bázis, redoxi, addíció, polimerizáció, szubsztitúció). Legyen tisztában a tudományos megismerés főbb lépéseivel, a kémia jelentőségével, látásmódjával.

Négy évfolyamos gimnáziumi képzésben:

9. évfolyam

A diák ismerje a tudományos megismerés módszereit, legyen tisztában a kémiai biztonsági előírásokkal, a veszélyjelekkel. Legyen képes egyszerű számításokat végezni a moláris tömeg és a moláris térfogat felhasználásával. Ismerje az atom felépítését, a rendszám, a tömegszám, az elektronegativitás fogalmát. Értse a periódusos rendszer felépítését, az izotópok jelentőségét, a nukleáris energia mibenlétét. Ismerje az elem, a vegyület, a keverék fogalmát, az első- és másodrendű kémiai kötések, a molekulák és összetett ionok összetételét, térszerkezetét, polaritását, képletét. Értse a rács típusok és a fizikai tulajdonságok közti összefüggéseket. Legyen tisztában a diszperz rendszerek fogalmával, az oldódás, diffúzió és ozmózis folyamatával, az oldatok jellemzőivel, tudjon az összetételükkel kapcsolatos egyszerű számításokat végezni. Ismerje a levegő és a természetes vizek összetételét, a víz körforgását. Tudja a kémiai folyamatokat reakcióegyenlettel leírni, értse az anyag- és energiamegmaradás törvényét. Tudja értelmezni a reakciósebességet, az azt befolyásoló tényezőket, a reakciók energiaváltozásait. Értse a dinamikus egyensúly fogalmát, szabályait. Ismerje egyes kémiai reakciók ipari hasznosítását, legyen fogalma a hulladékhasznosításról. Ismerje a főbb kémiai reakciótípusokat (sav-bázis, redoxi), értse a pH, a korrózió fogalmát, a galvánelem, az akkumulátor működési elvét, az elektrolízis folyamatát. Ismerje a mindennapi életben fontos szerves anyagok szerkezetét, fizikai és kémiai tulajdonságait (pl. szén, víz, klór, vas, nátrium-klorid, réz-szulfát, szén-dioxid, szén-monoxid, sósav, nátrium-hidroxid), a környezetvédelmi szempontokat.

10. évfolyam

A tanuló ismerje a szerves kémiában használatos főbb fogalmakat (konstitúció, konformáció, izomeria, funkciós csoport). Értse a molekulák szerkezetét, a molekularács, a másodrendű kötések összefüggését az anyagok fizikai tulajdonságaival. Ismerje a reakciótípusok fajtáit (égés, hóbomlás, szubsztitúció, addíció, polimerizáció, elimináció, kondenzáció, polikondenzáció, hidrolízis, sav-bázis

és redoxi reakció). Legyen tisztában a leggyakoribb, ismert szerves vegyületek előfordulásával, előállításával, felhasználásával, élettani hatásával. A szénhidrogének témakörében ismerje a telített, telítetlen és aromás szénhidrogéneket, értse a petrolkémiai folyamatokat, a földgáz és a kőolaj feldolgozását. Értse a szén-dioxid kvóta fogalmát, ismerje az energiahordozókkal kapcsolatos környezeti hatásokat. Ismerje a műanyagok fajtáit, felhasználásukat, a gumi és műgumi előállítását. Ismerje a fontos oxigéntartalmú szerves vegyületeket (alkoholok, aldehidek, ketonok, karbonsavak, észterek, mosószerek). Legyen tisztában a halogén- és nitrogéntartalmú szerves vegyületek szerkezetével, felhasználásával, élettani hatásaikkal (növényvédő szerek, energiatalok, drogok, stb.). Ismerje a nitrogén biogeokémiai körforgását. Legyen képes alapvető tápanyagainkat kémiai szempontból csoportosítani. Ismerje az élő sejtet felépítő anyagokat, a lipidek, szénhidrátok, aminosavak, fehérjék, nukleotidok, nukleinsavak szerkezetét, szerepét, jellegzetességeit. Legyen képes a tanult ismeretek alkalmazására a mindennapi életben az egészségtudatos életmód kialakítása során, valamint tudja alkalmazni ezen ismereteit a környezettudatos életvitel megvalósításában.

Rajz és vizuális kultúra

Az osztályozó vizsga két részből áll:

- 1.) A helyi tantervben éves és osztály szinten meghatározott művészettörténet és vizuális kommunikáció tananyag részből készített teszt feladatsor megoldása 45 percen.

A feladatsor feleletválasztó és feleletalkotó típusú feladatokból állhat, melyből egy elemző, vagy összehasonlító jellegű esszé feladat is lehet.

7. évfolyam

Barokk, klasszicizmus, romantika (historizmus, eklektika), realizmus, plein air, impresszionizmus, posztimpresszionizmus, szimbolizmus.

8. évfolyam

Szecesszió, expresszionizmus, fauvizmus, kubizmus, futurizmus, konstruktivizmus, Bauhaus, modern építészet, dadaizmus, szűrealizmus, op-art.

9. évfolyam

Az őskor, az ókori kultúrák, Bizánc, ókeresztény művészet, népvándorlás.

10. évfolyam

Romanika, gótika, reneszánsz, barokk, a XIX: század művészete, magyar népművészet, szimbolizmus, szecesszió.

11. évfolyam

fauvizmus, expresszionizmus, kubizmus, futurizmus, konstruktivizmus, dadaizmus, szűrealizmus, modern építészet, tudományos, kinetikus irányzatok

12. évfolyam

A 20. század művészete, magyar művészet 1900-tól 1945-ig és 1945 után.

2.) Adott témájú rajz feladat, melyet helyben kell elvégezni (min. 45 perc alatt) a kihúzott téma alapján.

Lehetséges témák:

- axonometrikus szerkesztés (térbeli rekonstrukció vetületből vagy adott témára szabadon)
- perspektivikus ábrázolás (egy- vagy két futópontos, külső- vagy belső tér megjelenítésével)
- látvány alapján készített tanulmányrajz (pl.: csendélet drapériával)
- tetszőleges téma tetszőleges feldolgozásban (pl.: versillusztráció)

Mivel a tananyag spirális szerkezetű, a tanulók már hetedik-nyolcadik osztályban megismerkednek a vetületi és az axonometrikus ábrázolás szabályaival, amit majd kilencedik osztályban újra ismételünk, de ezekben az osztályokban a lehetséges feladatok alapszintűek(pl. két-három mértani test ábrázolása vetületben, vagy kocka csonkolása). Perspektivikus szerkesztés esetében a helyzet hasonló, egyszerű „dobozház” ábrázolása, vagy utcarészlet.

A tizenkettedik évfolyam számára csak művészettörténet feladatsor van.

Testnevelés

7. és 8. évfolyam:

Atlétika: kislabda hajítás távolságra, 60m futás és 800m futás időre, távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda 3gyakorlat

Torna: fejenállás, kézállás, gurulóátfordulás (bukfenc) előre és hátra, szekrényugrás

Erőkövetelmény: kötélmászás, felülés

9. évfolyam:

Atlétika: kislabda hajítás, 60m és 1600m futás, magasugrás v. távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda 3gyakorlat

Torna: fejenállás, kézállás, terpeszbukfenc előre és hátra, választott szeren 3elem bemutatása, szekrényugrás

Erőkövetelmény: kötélmászás, fekvőtámasz

10. évfolyam:

Atlétika: kislabda hajítás, 60m és 2400m futás, magasugrás v. távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda, kézilabda v. labdarúgás 3gyakorlat

Torna: gyakorlatlánc bemutatás talajon, választott szeren 3elem bemutatás, szekrényugrás

Erőkövetelmény: kötélmászás, fekvőtámasz, felülés időre

11. évfolyam:

Atlétika: súlylökés v. kislabda hajítás, 3200m futás, magasugrás, távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda, kézilabda v. labdarúgás 3gyakorlat

Torna: gyakorlatlánc bemutatása talajon és egy választott szeren, szekrényugrás

Erőkövetelmény: gyakorlat vasrúddal, kötélmászás, fekvőtámasz, felülés

12. és 13. évfolyam:

Atlétika: súlylökés v. kislabda hajítás, 3200m futás, magasugrás, távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda, kézilabda v. labdarúgás 3gyakorlat

Torna: gyakorlatlánc bemutatása talajon és egy választott szeren, szekrényugrás

Erőkövetelmény: gyakorlat vasrúddal, kötélmászás időre, fekvőtámasz időre, felülés időre

Angol nyelv

7. évfolyam

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket.

Kérdéseket tud feltenni kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszol a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszédet folytat. Megtalál alapvető információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben. A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid írott szövegeket.

Összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról.

Elsajátítandó fogalmak

Jelen idejűség (egyszerű és folyamatos jelen); Múlt idejűség (egyszerű múlt idő); Jövő idejűség (going to); Have ige; Névmások (személyes, birtokos, mutató); -s birtokos; Irányok, helymeghatározás (prepozíciók); Gyakoriság, időhatározók; Számok; Főnevek egyes és többes száma; Melléknév fokozása; Modalitás (can); Kötőszavak (but, and, or, because); névelők; some, any;

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:

Megszólítás; Köszönés; Bemutatkozás; Köszönet és arra reagálás; Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás; Bocsánatkérés és arra reagálás; Gratulációk, jókívánságok és arra reagálás; Telefon felvétele; Telefonon bemutatkozás

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Véleménykérés, és arra reagálás; Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése; Egyetértés, egyet nem értés; Tetszés, nem tetszés; Akarat, kívánság

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Dolgok, személyek megnevezése, leírása; Információkérés, adás; Tudás, nem tudás

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök:

Kérés és arra reagálás; Javaslat és arra reagálás; Meghívás és arra reagálás; Kínálás és arra reagálás;

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:

Megértés biztosítása; Visszakérdezés, ismétléskérés; Nem értés, betűzés kérése, betűzés;

Témakörök

Család
Otthon
Étkezés
Időjárás, öltözködés
Sport
Iskola, barátok
Szabadidő
Természet, állatok
Ünnepek
Város, bevásárlás

8. évfolyam

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket. Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű beszédfordulatokkal röviden, összefüggően beszél saját magáról és közvetlen környezetéről, elmesél rövid, egyszerű történeteket. Egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használ. Képes meglévő készségeit kreatívan használni az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez. Összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról és kreatívan alkalmazza nyelvismeretét egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 7. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak

Present Perfect Simple; Future with will; Past forms of have; Already, yet, just; Engedély kifejezése (can/could/may); Tanácsadás (should); Tiltás; Feltételeesség (if/will);

Kommunikációs eszközök

Ld. a 7. évfolyamon+

Megszólítás személyes levélben; Elbúcsúzás személyes levélben; Öröm, sajnálkozás, bánat; Elégedettség, elégedetlenség, bosszúság; Csodálkozás; Remény; Képesség; Szükségesség; Lehetőség; Ígéret; Szándék, kívánság; Dicséret, kritika; Egymást követő események leírása; Bizonyosság, bizonytalanság; Felkérés hangosabb, lassúbb beszédre;

Témakörök

Utazás, pihenés
Fantázia és valóság
Zene és művészetek
Környezetünk védelme
Egészséges életmód
Felfedezések
Tudomány és technika
Múltunk és jövőnk
Média, kommunikáció

Földünk és a világűr

9. évfolyam

A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős témákról. Begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja fejezni magát. Megérti a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő szövegeket. Képes írásbeli interakciót elkezdeni, fenntartani és befejezni.

Elsajátítandó fogalmak

Jelen idejűség kifejezése (egyszerű és folyamatos jelen idő); Főnevek egyes és többes száma; Egyszerű melléknevek; Névelők; Mennyiségek kifejezése, megszámlálhatóság, megszámlálhatatlanság; Számok, óra; Térbeli tájékozódás, helymeghatározás, útbaigazítás; Időhatározás; Birtokviszony kifejezése

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:

Megszólítás; Köszönés és arra reagálás; Köszönet és arra reagálás; Bemutatkozás; Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás; Személyes levélben megszólítás, elköszönés; Telefonálás

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Sajnálkozás; Elnézéskérés

Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Véleménykérés és arra reagálás; Egyetértés, egyet nem értés; Akarat, kívánság; Képesség kifejezése

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Dolgok, személyek megnevezése, leírása; Információkérés, információadás; Igenlő vagy nemleges válasz; Tudás, nem tudás

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés és arra reagálás

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:

Visszakérdezés, ismétléskérés; Nem értés; Betűzés kérése, betűzés;

Témakörök

Személyes élet, családtagok

Lakás, szűkebb lakókörnyezet

Napirend

Szabadidő

10. évfolyam

A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős témákról. Képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni, gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban. Begyakorolt

szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben árnyaltan fejezi ki magát. Képes írásbeli interakciót elkezdni, fenntartani és befejezni.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 9. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak

Múlt idejűség (egyszerű és folyamatos); Jövő idejűség (going to és will); Határozószók; Melléknévfokozás (közép és felsőfok); Módbeli segédigék (can, should, have to, must); Célhatározós mondat szerkezet; Present Perfect, Következmény (if/will)

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:

Engedélykérés és arra reagálás; Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás; Együttérzés és arra reagálás; A baráti és hivatalos levél formái;

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Öröm, bánat; Elégedettség, elégedetlenség; csodálkozás; Remény; Aggódás, félelem;

Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Valaki igazának elismerése és el nem ismerése; Érdeklődés, érdektelenség; Tetszés, nem tetszés; Dicséret, kritika; Kötelezettség; Szükségesség; Ígéret; Lehetőség, kívánság; Dicséret, kritika; Szándék, terv; Szemrehányás

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Események leírása; Bizonyosság, bizonytalanság;

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Javaslat és arra reagálás; Meghívás és arra reagálás; Segítségkérés és arra reagálás;

Segítség felajánlása; Kínálás és arra reagálás; Tanács és arra reagálás;

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:

Jelentéstitisztázás; Magyarozatkérés; Beszédszándék jelzése, beszélgetés kezdése;

Összefoglalás; Elemek összekapcsolása; Beszélgetés lezárása;

Témakörök:

Ld. a 9. évfolyamnál+

Nyiralás, utazás

Közlekedés

Barátok

Vásárlás

Étkezés

11. évfolyam

A tanuló képes főbb vonalaiban és egyes részleteiben is megérteni a köznyelvi beszédet a számára ismerős témákról. A mindennapi élet legtöbb, akár váratlan helyzetében is önállóan boldogul. Képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani és érvelni érdeklődési körébe tartozó és általános témákról is. Tud érthetően és folyamatosan beszélni, képes mondanivalójának tudatos nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére és szükség szerinti módosítására. Képes egy gondolat vagy probléma lényegét tartalmilag pontosan kifejezni. Megérti a nagyrészt közérthető nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő szövegeket. Követi az írott véleményt, érvelést, képes

ezekből a lényeges részinformációkat kiszűrni. Képes hatékony írásbeli interakciót folytatni.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 9. és 10. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak:

Igevonzatok (to+inf, inf, -ing forms); Passzív szerkezetek; might; Present Perfect Continuous; Feltételes 2; Time clauses (as soon as, before, until, stb.)

Kommunikációs eszközök

Ld. a 9-10. évfolyamnál+

Szemrehányás; Feltételezés, kétely; Ok-okozat; Cél, magyarázat; Emlékezés, nem emlékezés;

Témakörök:

Ld. a 9. és 10. évfolyamnál+

A munka világa

Betegségek, életmód, sport

Iskola, tanulás

Környezetünk, falu és város

12. évfolyam

Képes az érettségi vizsga követelményeiben meghatározott hallott és leírt szövegek általános és részinformációinak megértésére. Az érettségi részletes követelményeiben megadott témakörökben és kommunikációs helyzetekben képes viszonylag zökkenőmentes kommunikáció kezdeményezésére, fenntartására és lezárására vizuális és verbális segédanyagok alapján. Képes az érettségi vizsga részletes követelményeiben megadott

témakörökben és kommunikációs helyzetekben önálló megnyilatkozásra, témakifejtésre (gondolatok, vélemény) vizuális és verbális segédanyagok alapján.

A tanuló képes részletesebb, összefüggő és tagolt szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi és elvontabb témákról.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 9., 10. és 11. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak:

Igerendszer rendszerszerű ismerete; Aktív és passzív szemlélet bármely igeidőben; Közvetett kérdések (indirect speech); Függő beszéd jelen és múlt idejű mondatokban; A kötőelemek rendszerszerű ismerete; Valószínűség, kötelezettség, megengedés kifejezése változatos eszközökkel minden időben; Ugye?- kérdések (question tags)

Kommunikációs eszközök:

Ld. a 9-10-11. évfolyamnál+

Reklamálás; Kiemelés; Helyesbítés

Témakörök:

Ld. a 9., 10., 11. évfolyamnál+
A pénz szerepe, pénzkezelés
Népszerű technikai eszközök
Környezetvédelem

Nyelvi előkészítő évfolyam

A nyelvi előkészítő évfolyam magas idegen nyelvi óraszama nem arányosan megemelt tananyagmennyiséget jelent, hanem tágabb teret biztosít az elmélyítésre, a gyakorlásra és a szilárd alapok megteremtésére. Ennek köszönhetően a nyelvi előkészítő évfolyam végére a következő területeken várunk el magabiztos tudást a tanulóktól:

Folyékony szóbeli kommunikáció

Az árnyaltabb vélemény-kifejezés eszközeinek ismerete és alkalmazása

Biztos nyelvtani tudás a kerettantervben megjelölt fogalmakat illetően

Az írásbeli kommunikáció legfontosabb stílusainak ismerete és alkalmazása

Az átlagosnál bővebb szókincs az adott témaköröket illetően

Értő olvasás, ismeretlen elemek magabiztos kikövetkeztetése, dedukciós eszközök alkalmazása

Ennek megfelelően:

A tanuló képes megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős és kevésbé ismerős, de korának megfelelő témákról. Változatos szerkezetekkel ki tudja fejezni magát a szintnek megfelelő témakörökben. Autentikus írott szövegeket is megért, az ismeretlen szövegelemek kikövetkeztetésében jártasságot mutat. Hatékonyan alkalmazza az egyszerűbb írásművek (baráti levél, jegyzet, email, félhivatalos levél, stb.) stílusjegyeit.

Elsajátítandó fogalmak

Jelen és múlt idejűség kifejezése (egyszerű, folyamatos és befejezett igeidők); a főnevek rendszere; melléknevek; névelők; mennyiségek kifejezése, megszámlálhatóság; számok, óra; térbeli tájékozódás, helymeghatározás, útbaigazítás; időhatározás; birtokviszony kifejezése

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:

Megszólítás; Köszönés és arra reagálás; Köszönet és arra reagálás; Bemutatkozás; Érdeklődés hogyanlét iránt és arra reagálás; Személyes levélben megszólítás, elköszönés; Telefonálás

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Sajnálkozás; Elnézéskérés

Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Véleménykérés és arra reagálás; Egyetértés, egyet nem értés; Akarat, kívánság; Képesség kifejezése

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Dolgok, személyek megnevezése, leírása; Információkérés, információadás; Igenlő vagy nemleges válasz; Tudás, nem tudás

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés és arra reagálás
Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:
Visszakérdezés, ismétléskérés; Nem értés; Betűzés kérése, betűzés;

Témakörök

Személyes élet, családtagok, a család szerepe
Lakás, szűkebb és tágabb lakókörnyezet
Napirend-életritmus
Szabadidő, munka, kötelesség

Német nyelv

9. évfolyam

A tanuló a 9. év végére értse meg a személyére, közvetlen környezetére vonatkozó, lassan, tagoltan elmondott szöveget. Értse meg az egyszerű mondatokat pl. hirdetésekben, plakátokon. Legyen képes egyszerű kapcsolatteremtésre, tudjon feltenni és tudjon megválaszolni olyan kérdéseket, melyek a mindennapi szükségletek kifejezésére szolgálnak. Tudjon képeslapra rövid és egyszerű üdvözetet írni, tudjon kitölteni egy egyszerű nyomtatványt a személyi adataira vonatkozóan.

Az elsajátítandó fogalmak:

Jelen idejűség kifejezése tőhangváltós igékkel is
Birtoklás kifejezése
Térbeli viszonyok (1): irányok meghatározása
Időbeli viszonyok (1): gyakoriság, időpont
Mennyiségi viszonyok: számok, határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok: milyen?
Modalitás (1): möchte
Esetviszonyok (1): Nominativ, Akkusativ
Szövegösszetartó eszközök (1): kötőszavak egyenes szórenddel, névmások (Nom., Akk.)

Kommunikációs eszközök:

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
 - Megszólítás
 - Köszönet és arra reagálás
 - Bemutatkozás
 - Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás (1)
 - Jókívánások és arra reagálás (1)
 - Személyes levélben megszólítás, elköszönés
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Sajnálkozás
 - Öröm
 - Bánat

3. Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Véleménykérés és arra reagálás

Egyetértés, egyet nem értés

Akarat, kívánság (1)

Dicséret (1)

4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Dolgok, személyek megnevezése, leírása

Információkérés, információadás (1)

Igenlő vagy nemleges válasz

Tudás, nem tudás

5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés

Javaslat és arra reagálás

Meghívás és arra reagálás

6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés, ismétléskérés

Nem értés

Betűzés kérése, betűzés

Témakörök:

Bemutatkozás

Személyes adatok, lakóhely

Évszakok

Vásárlás

Útbaigazítás

10. évfolyam

A tanuló értse meg a személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkozó, gyakran használt szavakat, szókapcsolatokat. Értsen meg egyszerű mondatokat plakátokon, prospektusokon, autentikus szövegekben. Legyen képes információt kikeresni internetes oldalakról. Legyen képes kapcsolatteremtésre, az ismert témakörökben párbeszédre kommunikációra. Legyen képes bemutatni lakóhelyét, ismerőseit. Tudjon beszélni hobbijáról, a szabadidő eltöltéséről. A 10. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 9. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

Az elsajátítandó fogalmak:

Modalitás kifejezése (2), felszólítás

Esetviszonyok: Dativ

Időbeli viszonyok: gyakoriság kifejezése

Birtoklás kifejezése: birtokos névmások

Cselekvés, történés, létezés kifejezése: jelenidejűség, tőhangváltós igék, múltidejűség (1), jövőidejűség

Térbeli, időbeli viszonyok kifejezése

Esetviszonyok

Logikai viszonyok

Szövegösszetartó eszközök

Kommunikációs eszközök:

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Öröm, elégedettség, elégedetlenség, remény, bosszúság

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Véleménynyilvánítás, indoklás, egyetértés, egyet nem értés, akarat, kívánság, képesség, szándék, terv

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Információkérés, információadás, bizonyosság, bizonytalanság

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés, tiltás, felszólítás, kínálás és arra reagálás

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök, visszakerdezés

Témakörök:Nyaralás

Étkezés

Hobbi, szabadidő eltöltése

Szünidő

Lakás, háztartás

Internet

11. évfolyam

A tanuló értse meg a személyéhez kapcsolódó gyakran használt szavakat, kifejezéseket a tanult témakörökben. Legyen képes egyszerű hirdetések, üzenetek lényegének megértésére. Tudjon olvasni és értelmezni egyszerű szövegeket, megtalálni a várható és konkrét információkat egyszerű, mindennapi, autentikus szövegekben. Értsen meg rövid, egyszerű magánlevelet. Tudjon megfogalmazni egyszerű üzenetet, magánjellegű levelet. Tudjon párbeszédet folytatni rutinszerű, egyszerű helyzetekben. Tudjon beszélni egyszerű mondatokban a tanult témákról. A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

Elsajátítandó fogalmak:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése (visszaható névmás)

Birtoklás kifejezése

Térbeli, időbeli viszonyok kifejezése

Mennyiségi viszonyok

Minőségi viszonyok (főnévként használt melléknév)

Modalitás kifejezése

Esetviszonyok

Logikai viszonyok (célhatározói mellékmondat, feltételesség)

Szövegösszetartó eszközök

Függő beszéd (1)

Kommunikációs eszközök:

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
 - Megszólítás
 - Köszönés, elköszönés
 - Köszönet és arra reagálás
 - Bemutatkozás, bemutatás
 - Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
 - Bocsánatkérés és arra reagálás
 - Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
 - Személyes levélben megszólítás, elköszönés
 - Együttérzés és arra reagálás
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Hála
 - Sajnálkozás
 - Öröm
 - Elégedettség, elégedetlenség
 - Csodálkozás
 - Remény
 - Félelem
 - Bánat, bosszúság
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Véleménykérés és arra reagálás
 - Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése
 - Tetszés, nem tetszés
 - Ellenvetés és visszautasítása
 - Akarat, kívánság, képesség
 - Ígéret, szándék, terv
 - Dicséret, kritika, szemrehányás
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
 - Dolgok, személyek megnevezése, leírása
 - Események leírása
 - Információkérés, információadás
 - Igenlő vagy nemleges válasz
 - Tudás, nem tudás
 - Bizonyosság, bizonytalanság
 - Emlékezés, nem emlékezés
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Kérés
 - Tiltás, felszólítás
 - Javaslat és arra reagálás
 - Meghívás és arra reagálás
 - Kínálás és arra reagálás
 - Reklamálás
 - Tanácskérés és adás, ajánlattétel
 - Segítség felajánlása, elfogadása
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Visszakérdezés, ismétléskérés
 - Nem értés
 - Betűzés kérése, betűzés
 - Felkérés lassúbb, hangosabb beszédre

Beszélgetési szándék jelzése, félbeszakítás, lezárás
Megerősítés
Körülírás, példa megnevezése

Témakörök:

- Tömegközlekedés
- Iskola, tanulás külföldön
- Foglalkozások
- Egészség, betegség
- Sport
- Nyaralás
- Időjárás, évszakok
- Falusi, városi élet

12. évfolyam

A tanuló értse meg a világos, mindennapi beszéd lényegét a tanult témakörökhöz kapcsolódóan. Képes legyen kiszűrni a lényegét aktuális eseményekről szóló rádió- és tévéadásokból. Értse meg a köznyelven megírt szövegeket. Értse meg magánlevélben az események, érzelmek, kívánságok leírását. Tudjon egyszerű, folyamatos szövegeket alkotni ismerős, az érdeklődési körébe tartozó témákban. Tudjon magánlevelet írni élményeiről, benyomásairól. Képes legyen elboldogulni utazás során adódó nyelvi helyzetben. Tudjon részt venni az ismert, érdeklődési körének megfelelő témákban folyó társalgásban (család, szabadidő, tanulás, aktuális események). Képes legyen egyszerű kifejezésekkel beszélni élményeiről, eseményekről, teveiről, céljairól. Képes legyen véleményét röviden megmagyarázni, indokolni. A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

Fogalomkörök

Cselekvés, történés, létezés kifejezése (műveltetés, szenvedő szerkezet, feltételes múlt)
Minőségi viszonyok (főnévként használt melléknévek, befejezett melléknévi igenév)
Esetviszonyok (Akkusativ-Dativ sorrend)
Logikai viszonyok (feltételes mód, óhajtó mondat)
Szövegösszetartó eszközök (kötőszók, névmások)

Kommunikációs eszközök

1.Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Hála

Félelem

2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Ellenvetés és visszautasítása

Szemrehányás

Konfliktusok feloldása

3. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

- Tanácsadás
- 4. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Beszélgetési szándék
 - Megerősítés
 - Körülírás

Témakörök

- Családi ünnepek
- Szolgáltatások
- Média
- Családi szerepek, generációk
- Pályaválasztás
- Környezetvédelem

6 évfolyamos

7. osztály

Követelmény: A tanuló értse meg a személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkozó, gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat. Értsen meg egyszerű mondatokat, információkat rövid, autentikus szövegekben, pl. hirdetés, plakát, katalógus, stb. Legyen képes egyszerű kapcsolatteremtésre, tudjon válaszolni a mindennapi szükségletekre vonatkozó, egyszerű kérdésekre. Tudjon bemutatkozni, egyszerű kifejezésekkel, mondatokkal tudja bemutatni családját, lakóhelyét. Legyen képes egyszerű üdvözlést írni, egyszerű nyomtatványon az adatait kitölteni.

Kommunikációs eszközök:

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök	
Köszönés, elköszönés	Guten Morgen / Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs!
Köszönet és arra reagálás	Danke! Bitte!
Bemutatkozás	Ich heiße Martin.
Megszólítás	Entschuldigung, ich gehe jetzt.
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	Wie geht's dir? Danke, prima. Und dir?
Bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung! Kein Problem!
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Herzlichen Glückwunsch zum...! Danke. Fröhliche Weihnachten.
Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök	
Véleménykérés és arra reagálás	Magst du Mathe? Ja.
Valaki igazának elismerése és el nem ismerése	Da hast du (nicht) Recht!
Egyetértés, egyet nem értés	Ja, das stimmt! Das stimmt aber nicht!
Tetszés, nemtetszés	Das finde ich gut / blöd/ toll!
Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök	
Dolgok, személyekmegnevezése, leírása	Das ist mein Bruder.... Meine Mutter ist schön.
Információkérés, információadás	Wie ist das Zimmer? Prima. /Wie alt bist du? 12.

Igenlő vagy nemleges válasz	ja, nein, nicht, Ich bin nicht dumm!
Tudás, nem tudás	Ich weiß (nicht).
A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök	
Kérés	Ein Buch, bitte!
Javaslat és arra reagálás	Möchtest du einen Tee? Ja, gerne!
Meghívás és arra reagálás	Kommst du? Ja. Nein, leider nicht..
Kínálás és arra reagálás	Noch ein Stück Kuchen? Ja, bitte. Nein, danke.

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök	
Visszakérdezés	Wie bitte?
Nem értés	Ich verstehe nicht.
Betűzés kérése, betűzés	Buchstabiere bitte.

Fogalomkörök

Cselekvés, történés, létezés kifejezése			
	jelenidejűség	Präsens	Ich bin heute zu Hause. Die Sonne scheint schön.
		Präsens mit Vokalwechsel, trennbare Verben	Der Zug fährt gleich ab. Er liest das Buch.
	Múltidejűség	Präteritum (csak: haben, sein)	Er hatte ein Fahrrad. Ich war schon in England.
	Jövőidejűség	Futur (mit Präsens)	Ich bleibe morgen zu Hause.
Birtoklás kifejezése			
		haben	Ich habe einen Bruder.
		Possessivpronomen	Das ist meine Familie.
Térbeli viszonyok			
	irányok, helymeghatározások		hier, dort, links, rechts oben, unten, hinten... Mein Schreibtisch steht links.
Időbeli viszonyok			
	gyakoriság	Wie oft? Selten, manchmal, oft, immer, nie	Ich spiele oft mit Peter.
	Időpont	in, um, am, wann?	Im Winter, um 8 Uhr, am Freitag
Mennyiségi viszonyok			
	számok		eins, zwei
	határozott mennyiség		eine Portion Pommes
	határozatlan mennyiség	alles, viel, wenig, nichts	Ich lerne viel, und ich habe wenig Zeit.

Minőségi viszonyok			
		Wie?	Ich bin zufrieden. Das finde ich prima.
Modalitás		möchte	Ich möchte ein Eis.
	Felszólítás		Komm morgen wieder! Spielt Tennis!
Esetviszonyok	névszók mondatban	a	Nominativ, Akkusativ
Szövegösszetartó eszközök	kötőszók névmások		und/oder/aber/denn das ich, mich, mein dieser man

Témakörök:

Család, családtagok, családi ünnepek
 Otthon, lakás, bútorok, berendezési tárgyak
 Napi étkezés, kedvenc ételek
 Óra, hét napjai, hónapok, évszakok
 Ruhadarabok, kedvenc ruháim
 Testrészek, sport, sportágak
 Iskola, tanterem, tantárgyak, órarend
 Hobby, szabadidő
 Kedvenc állataim
 Születésnap, karácsony
 Tájékozódás
 Vásárlás
 Vakáció, nyaralás
 Kedvenc zeném

8. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a személyéhez közvetlenül kapcsolódó, gyakran használt szavakat, kifejezéseket, melyek személyes adataira, családjára, vásárlásra, tanulásra vonatkoznak. Értse meg az egyszerű, világos hirdetéseket, üzeneteket. Értsen meg rövid, autentikus szövegeket, és képes legyen megérteni rövid, egyszerű magánlevelet. Legyen képes egyszerű, rutinszerű helyzetekben társalogni mindennapi tevékenységekről, témákról. Tudjon beszélni családjáról, életkörülményeiről, tanulmányairól. Legyen képes rövid, egyszerű üzenetet, magánjellegű levelet írni.

Kommunikációs eszközök (a 7. osztályban tanultakon kívül)

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
 Megszólítás
 Személyes levélben megszólítás, elköszönés
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 Akarat, kívánság, képesség kifejezése
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

- Igenlő vagy nemleges válasz
 4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 Kérés
 Meghívás és arra reagálás
 Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Fogalomkörök (a 7. osztályban tanultakon kívül)

Cselekvés, történes, létezés kifejezése			
	jelenidejűség		
		Präsens mit Vokalwechsel, trennbare Verben	Der Zug fährt gleich ab. Er liest das Buch vor.
	múltidejűség	Präteritum Perfekt	Er machte einen Fehler. Ich ging in die Schule. Ich habe ein Eis gegessen.
	jövőidejűség	Futur	Ich werde dieses Jahr nach Spanien fahren.
		sich-Verben	Ich freue mich.
Birtoklás kifejezése			

Térbeli viszonyok			
	irányok, helymeghatározás		
		in, auf, vor, hinter, neben (A/D)	Ich lege das Heft auf den Tisch. Er steht neben dem Bett.
Időbeli viszonyok			
	gyakoriság	monatlich, wöchentlich	Ich mache Gymnastik zweimal am Tag. Ich gehe wöchentlich zweimal schwimmen.
	időpont	jeder, dieser Jahr, vorig gegen	Vorigen Freitag fahren wir nach Berlin. Er wird gegen acht nach Hause kommen.
Mennyiségi viszonyok			
	számok		
	határozott mennyiség		
	határozatlan mennyiség	viele, wenige	Viele meinen, es stimmt nicht!
	sorszámok	erst, viert	Der vierte auf dem Foto bin ich.
Minőségi viszonyok			
		Wie?	

		Was für ein? Welcher? (Adjektivdeklination)	Das ist eine leichte Aufgabe. Ich finde den roten Rock modisch.
Modalitás		können, wollen	Er kann nicht schwimmen. Ich will nach Hause.
	felszólítás		Nehmen Sie bitte Platz! Gehen wir jetzt!
Esetviszonyok		, Dativ, Genitiv	. Er gibt seinem Freund die Hand. Die Tür des Zimmers führt in den Garten.
Szövegösszetartó eszközök	kötőszók névmások		/denn mir, dir

Témakörök: (a 7. osztályban tanultak, ill. azok kibővítése)

Családfa, családi események, ünnepek
Lakóhelyem, tágabb környezetem
Egészséges táplálkozás, receptek
Időjárás, időjárési jelenségek
Öltözködés, divat
Kedvenc sportágam, sportfelszerelések, extrém sportok
Osztálytársak, tanulmányi eredmények, iskolai programok
Internet, mozi, színház, koncert
Ünnepek a családban, nyelvterületen
Útbaigazítás, vásárlás, üzletek
Osztálykirándulás, közlekedési eszközök
Kedvenc könyveim
Színházi élmény, kedvenc együttesem

9. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a világos, mindennapi beszéd lényegét, ha azok a már tárgyalt témakörökről szólnak. Értse meg a köznyelven írt szövegeket. Magánlevélben értse meg az események, érzelmek leírását. Tudjon társalogni a mindennapi élet témaköreiben (család, szabadidő, tanulás, stb.) Képes legyen egyszerű kifejezésekkel beszélni élményeiről, eseményekről. Tudja röviden kifejteni véleményét. Legyen képes egyszerű, folyamatos szöveget alkotni az ismert témákban, tudjon magánlevelet írni élményeiről.

Kommunikációs eszközök (a 7-8. tanév során tanultakon kívül)

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

- Sajnálkozás
- Öröm
- Elégedettség, elégedetlenség
- Bánat
- 3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Valaki igazának az elismerése
 - Tetszés, nem tetszés
 - Akarat, kívánság, képesség
 - Ígéret
 - Dicséret, kritika
- 4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
 - Információkérés, információadás
 - Igenlő vagy nemleges válasz
 - Bizonyosság, bizonytalanság
- 5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Kérés
 - javaslat és arra reagálás
 - Meghívás és arra reagálás
 - Kínálás és arra reagálás
- 6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Visszakérdezés, ismétléskérés

Fogalomkörök (a 7-8. évfolyamon tanultakon kívül)

- Cselekvés, történés, létezés kifejezése : személytelenség
- Térbeli viszonyok: Präpositionen mit dem Akkusativ/mit dem Dativ
- Időbeli viszonyok: időtartam
- Minőségi viszonyok: hasonlítás
- Modalitás
- Logikai viszonyok: alárendelések: Kausalsatz

Témakörök:

- Életrajz
- Külső, belső jellemzés
- Baráti kör
- Öltözködés, divat
- Otthon, lakóhely és környéke
- Időjárás
- Iskola (helyi sajátosságok)
- Napirend, időbeosztás
- Gyakori betegségek
- Gyógykezelés (házi orvos)
- Szabadidő, hobby
- Közlekedési eszközök, kerékpározás

10. osztály

Követelmények: A tanuló legyen képes megérteni a világos, mindennapi beszéd lényegét az ismert témákból, mint pl. a tanulás, szabadidő, stb. Értse meg a köznyelven megírt szövegeket, magánlevélben az eseményeket, érzelmeket. Tudjon társalgást folytatni az ismert témakörökben, legyen képes egyszerű kifejezésekkel beszélni élményekről, eseményekről. Képes legyen röviden megmagyarázni véleményét. Tudjon egyszerű, folyamatos szöveget alkotni ismert témákban.

Kommunikációs eszközök (a 7-9. évfolyamok anyagán kívül)

2. Érzelmek kifejezése

Öröm

Elégedettség, elégedetlenség

Csodálkozás

Remény

Bosszúság

3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Véleménykérés és arra reagálás

Akarat, kívánság, képesség

Szándék, terv

4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Események leírása

Bizonyosság, bizonytalanság

5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés

Tiltás, felszólítás

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés, ismétléskérés

Fogalomkörök (az előző évfolyamok anyagán kívül)

Minőségi viszonyok: Hasonlítás

Modalitás

Logikai viszonyok. Alárendelések: Objektsatz, Temporalsatz

Függő beszéd

Témakörök:

Személyes tervek

Ünnepek, családi ünnepek

Szolgáltatások, szórakozási lehetőségek

Városi-vidéki élet összehasonlítása

Nyelvtanulás, nyelvtudás szerepe

Foglalkozások

Egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás), étkezési szokások

Színház, mozi, koncert

Nyaralás itthon és külföldön

11. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a mindennapi, világos beszédet az eddig tanult témakörökben, értse meg a lényegét az aktuális eseményekről szóló tévé- ill. rádióadásokból. Értse meg a köznyelven írt szövegeket, magánlevélben az események, érzelmek, kívánságok leírását. Tudjon részt venni az ismert témakörökben zajló társalgásban, értesse meg magát hétköznapi nyelvi helyzetekben, pl. utazás során. Tudja röviden kifejtetni, indokolni véleményét. Legyen képes egyszerű, folyamatos szöveget alkotni ismert témákban, élményeiről, benyomásairól tudjon magánlevelet írni.

Kommunikációs eszközök (a 7-10. évfolyam anyagán kívül)

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
 - Bemutatás
 - Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
 - Együttérzés és arra reagálás
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Öröm
 - Csodálkozás
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Egyetértés, egyet nem értés
 - Ellenvetés és visszautasítása
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
 - Emlékezés, nem emlékezés
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Tanácskérés és adás, ajánlattétel
 - Segítség felajánlása, elfogadása
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Megerősítés

Fogalomkörök (a 7-10. évfolyam anyagán kívül)

Műveltetés
Szenvedő szerkezet
Főnévként használt melléknév
Modalverben im Präteritum
Brauchen zu+Inf.
Finalsatz
Konditionalsatz

Témakörök

Családi élet mindennapjai, zsebpénz, otthoni teendők
Környezetvédelem szűkebb környezetünkben és globálisan
Internet az iskolában, tanulásban
Diákmunka, nyári munkavállalás
Étkezés menzán, étteremben, gyorsétteremben
Olvasás, tévé
Utazási előkészületek, utazás megtervezése, megszervezése

Technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

12. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a világos, mindennapi beszéd lényegét az általa ismert témakörökben. Képes legyen kiszűrni a lényegét az ismert témakörökről szóló tévé- ill. rádióadásokból. Érte meg a köznyelven megírt szövegeket. Magánlevélben értse meg az események, érzelmek vagy kívánságok leírását. Tudjon részt venni felkészülés nélkül az ismert témakörökről folytatott társalgásban, értesse meg magát egyszerű, pl. utazás során adódó nyelvi helyzetekben. Legyen képes egyszerű kifejezésekkel beszélni élményekről, eseményekről, céljairól, tudja röviden megindokolni véleményét, elmondani terveit. Legyen képes egyszerű, folyamatos szövegeket alkotni az ismert témákban, tudjon levelet írni élményiről, benyomásairól.

Kommunikációs eszközök (a 7-11. évfolyam anyagán kívül)

2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Hála
 - Félelem
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Véleménykérés és arra reagálás
 - Ellenvetés és visszautasítása
 - Szemrehányás
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Reklamálás
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Beszélgéti szándék jelzése, félbeszakítás, lezárás
 - Körülírás, példa megnevezése

Fogalomkörök (a 7-11. évfolyam anyagán kívül)

- Óhajtó mondat
- Névmások
- Függő beszéd

Témakörök:

- Egyén és család – nálunk és a célországokban
- Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság
- Hasonlóságok, különbségek, fogyatékkal élők
- Iskolarendszer itthon és a célországokban
- Pályaválasztás, továbbtanulás
- Állásinterjú
- Függőségek
- Infokommunikáció szerepe
- Turisztikai célpontok
- Célnyelvi kultúrák
- Internet szerepe a magánéletben, tanulásban
- Reklámok
- Szolgáltatások, bank, fizetési módok

Olasz nyelv

4 évfolyamos képzésben

9. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 50-70 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Emberek külső és belső jellemzése Testrészek A tanuló lakóhelyének bemutatása Szabadidős elfoglaltságok Napi tevékenységek Közlekedési eszközök Ételek, italok a kávéházban, cukrászdában A hét napjai, hónapok, évszakok	Megszólítás, köszönés és arra reagálás Bemutatkozás, bemutatás és ezekre reagálás Ismerkedés alapvető kérdései Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás Információ kérése és adása a napról, óráról Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról Bizonytalanság és kétely kifejezése Köszönet és arra reagálás Rendelés, meghívás kávéházban, cukrászdában Preferencia, érdeklődési kör megfogalmazása, érdeklődés ezek iránt	Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése A főnevek neme és többes száma Melléknév és főnév egyeztetése Személyes névmás Határozott és határozatlan névelő Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban Előjárósók és azok határozott névelővel összevont alakjai Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék ragozása egyszerű múltban (passato prossimo) Alapvető hely- és időhatározók használata Módbeli segédigék használata a tanult igeidőkben

10. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. A 10. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 9. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. 10. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról olasz nyelven is információt szerezzenek.

Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 80-100 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Utazási előkészületek, utazás megtervezése Ünnepek Család, rokonság, emberi kapcsolatok Ételek, italok az étteremben Étkezési szokások, főzés, olasz és magyar konyha Mozi, film Bevásárlás, alapvető élelmiszerek és háztartási cikkek Vásárlás, ruházat, lábbelik, kiegészítők	Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről Érdeklődés a pályaudvaron, jegyvásárlás Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása Rendelés az étteremben Érdeklődés szokásokról, preferenciákról és azok megfogalmazása Választás indoklása Öröm, sajnálkozás kifejezése Egyetértés, egyet nem értés kifejezése Segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása Vélemény kérése és kifejezése Vásárlás: termék színére, méretére stb. való rákérdezés és erre való válasz	Közhasználatú igék jövő ideje (futuro semplice és composto) Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imperfetto) Közhasználatú igék előidejűsége múlt időben (trapassato prossimo) Személyes névmás (tárgyeset) A ci és a ne névmások használata Visszaható és kölcsönös igék Személytelen szerkezetek és az általános alany

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 9-10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A 11. évfolyam végére a tanulótlól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése).

Év végére a tanuló legyen képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű jegyzetet, üzenetet, (magán jellegű vagy hivatalos) levelet írni 100-120 szavas terjedelemben.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Szabadidő: tévéműsorok és zene Iskoláztatás, tantárgyak, órák, érdeklődési kör, tanulmányi munka, nyelvtanulás A pénz és a munka világa Szakmák és továbbtanulás Utazás itthon és külföldön Egyéni és társas utazás Szálláslehetőségek, turisztikai célpontok Olaszország földrajza	Vélemény és kritika megfogalmazása Sajnálkozás, vágyak, meglepettség, hitetlenkedés kifejezése Kölcsönkérni és kölcsönadni valamit Szívességet kérni Tanács, utasítás kérése és adása Útbaigazítást kérése és adása Udvarias kérés megfogalmazása Bocsánatkérés és annak elfogadása Hivatalos levél formulái Szobafoglalás Pontosítás, önigazolás, alternatívák előterjesztése	Személyes névmás (résztes eset) Felszólítás és tiltás tegező formái Közhasználatú igék feltételes módja jelen és múlt időben (condizionale semplice és composto) Az igeidők egyeztetése Az összevont névmási alakok Vonatkozó névmások A melléknevek fokozása és annak rendhagyóságai A hasonló szerkezetek Kérdőszavak Közhasználatú módhatározószók

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 9-11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, valamint egész életükön át.

A 12. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű 120-140 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.) Gyakori betegségek, tünetek Gyógykezelés (orvosnál) Szórakozás és művészetek (opera, irodalom, képtárak) Női és férfi szerepek, párválasztás A vidéki és a városi élet Környezetvédelem A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben Népszerű tudományok, ismeretterjesztés Büntények	Tanács, utasítás, instrukciók adása Engedély kérése és adása Útbaigazítás kérése és adása Lakásvásárlás, lakásbérlés Szeretet, szerelem, féltékenység kifejezése Félelem, aggodalom kifejezése Feltételezések megfogalmazása Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás Dicséret és elmarasztalás kifejezése Megerősítés, megerősítés kérése Közömbösség, érdektelenség kifejezése Vélemény, preferencia kifejezése	A kötőmód a tanult igeidőkben Az igeidők egyeztetése A magázó felszólítás Határozatlan és általános névmások A feltételes mondatok típusai (periodo ipotetico) A szenvedő szerkezet Egyenes és függő beszéd Az igeelvek használata (gerundio semplice, composto; infinito presente, passato; participio presente, passato) A régmúlt (passato remoto)

Hat évfolyamos képzés

7. évfolyam

A 7. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 50-70 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Emberk külső és belső jellemzése, testrészek A tanuló otthonának, lakóhelyének bemutatása Szabadidős elfoglaltságok, közös időtöltés a barátokkal Napi tevékenységek Közlekedési eszközök Ételek, italok a kávéházban, cukrászdában A hét napjai, hónapok, évszakok, napszakok, az óra	Megszólítás, köszönés és ezekre reagálás Bemutatkozás, bemutatás és ezekre reagálás Ismerkedés alapvető kérdései Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása Érdeklődés foglaltatás iránt és arra reagálás Információ kérése és adása a napról, óráról Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról Bizonytalanság és kétely kifejezése Köszönet és arra reagálás Rendelés kávéházban, cukrászdában Preferenciák, érdeklődési kör kifejezése, érdeklődés ezek iránt	Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése A főnevek neme és többes száma Melléknév és főnév egyeztetése Személyes névmások Határozott és határozatlan névelő Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban Módbeli segédigék használata jelen idő kijelentő módban Elöljárószók és azok határozott névelővel összevont alakjai Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék ragozása egyszerű múltban (passato prossimo) Alapvető helyhatározók használata

8. évfolyam

A 8. évfolyamon a második idegen nyelv tanításának elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának továbbfejlesztése. A 8. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 7. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 7. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. 8. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról olasz nyelven is információt szerezzenek.

Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 80-100 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Napi tevékenységek Vakáció, nyaralás, utazási előkészületek Családi és más ünnepek itthon és a nagyvilágban A tanuló családja; emberi kapcsolatok, családja Ételek, italok az étteremben Napi étkezések, kedvenc ételek, étkezési szokások, főzés, olasz és magyar konyha, egészséges ételek Mozi, filmek Bevásárlás, alapvető élelmiszerek és háztartási cikkek	Rendelés, meghívás kávéházban, cukrászdában Preferenciák, érdeklődési kör kifejezése, érdeklődés ezek iránt Érdeklődés szokásokról és azok megfogalmazása Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről Érdeklődés a pályaudvaron, jegyvásárlás Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása Rendelés az étteremben Igenlő vagy nemleges válasz	Közhasználatú igék ragozása egyszerű múltban (passato prossimo) Alapvető időhatározók használata Közhasználatú igék jövő ideje (futuro semplice és composto) Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imperfetto) Közhasználatú igék előidejűsége múlt időben (trapassato prossimo)

9. évfolyam

A 9. évfolyamon folytatódó nyelvtanítás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 7-8. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A 9. évfolyam végére a tanulóktól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése).

Év végére a tanuló legyen képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű jegyzetet, üzenetet, levelet írni 100-120 szavas terjedelemben.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Bevásárlás, alapvető élelmiszerek és háztartási cikkek Vásárlás, ruházat, lábbelik, kiegészítők Szabadidő: tévéműsorok és zene Iskoláztatás, tantárgyak, órák, érdeklődési kör, tanulmányi munka, nyelvtanulás Szakmák és továbbtanulás	Választás indoklása Öröm, sajnálkozás, vágyak, meglepettség, hitetlenkedés kifejezése Egyetértés, egyet nem értés kifejezése Segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása Vélemény kérése és kifejezése, kritika megfogalmazása Vásárlás: termék színére, méretére stb. való rákérdezés és erre való válasz Kölcsönkérni és kölcsönadni valamit Szívességet kérni Tanácsot, utasítást adni Lehetőség, szükségesség kifejezése Útbaigazítást kérni és adni Udvarias kérés megfogalmazása Bocsánatkérés és annak elfogadása	Személyes névmás (tárgyeset) A ci és a ne névmások használata Visszaható és kölcsönös igék Személytelen szerkezetek és az általános alany Személyes névmás (résztes eset) Felszólítás és tiltás tegező formái Közhasználatú igék feltételes módja jelen és múlt időben (condizionale semplice és composto) Az igeidők egyeztetése

10. évfolyam

A 10. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 7-9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A 10. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű 120-140 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Iskoláztatás, tantárgyak, órák, érdeklődési kör, tanulmányi munka, nyelvtanulás A pénz és a munka világa Szakmák és továbbtanulás Utazás itthon és külföldön Egyéni és társas utazás Szálláslehetőségek, turisztikai célpontok Olaszország földrajza Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.) Gyakori betegségek, tünetek Gyógykezelés (orvosnál)	Sajnálkozás, vágyak, meglepettség, hitetlenkedés, félelem, aggodalom kifejezése Kölcsönkérni és kölcsönadni valamit Szívességet kérni Bocsánatkérés és annak elfogadása Hivatalos levél formulái Szobafoglalás Engedélyt kérni és adni Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás Dicséret és elmarasztalás kifejezése Vélemény, preferencia kifejezése	Az összevont névmási alakok Vonatköző névmások A melléknevek fokozása és annak rendhagyóságai A hasonlító szerkezetek Kérdőszavak Közhasználatú módhatározószók A kötőmód (congiuntivo presente és passato) Az igeidők egyeztetése A régmúlt (passato remoto)

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 7-10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A 11. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű 120-140 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban (magán és hivatalos jellegűekben egyaránt).

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Szórakozás és művészetek (opera, irodalom, képtárak)</p> <p>Női és férfi szerepek, párválasztás</p> <p>A vidéki és a városi élet</p> <p>Környezetvédelem</p> <p>A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben</p> <p>Népszerű tudományok, ismeretterjesztés</p> <p>Bűntények</p>	<p>Tanács, utasítás, instrukció adása</p> <p>Engedély kérése, megadása, visszautasítása</p> <p>Útbaigazítást kérése és adása</p> <p>Lakásvásárlás, lakásbérlés</p> <p>Szeretet, szerelem, féltékenység kifejezése</p> <p>Félelem, aggodalom kifejezése</p> <p>Feltételezések megfogalmazása</p> <p>Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás</p> <p>Megerősítés, igazolás kérése és adása</p> <p>Közömbösség, érdektelenség kifejezése</p> <p>Vélemény, preferencia kifejezése, érdeklődés ezek iránt</p> <p>A hivatalos levelek szófordulatai</p>	<p>A kötőmód (congiuntivo imperfetto és trapassato)</p> <p>Az igeidők egyeztetése</p> <p>A magázó felszólítás</p> <p>Határozatlan és általános névmások</p> <p>A feltételes mondatok típusai (periodo ipotetico)</p> <p>A szenvedő szerkezet</p> <p>Egyenes és függő beszéd</p> <p>Az igenevek használata (gerundio semplice, composto; infinito presente, passato; participio presente, passato)</p>

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 7-11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A 12. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával. A tanuló világosan és kellő részletességgel fejezze ki magát a nyelvi képzése során érintett köznapi témákban, legyen képes véleménye kifejtésére; olasz nyelvű társalgásban magabiztosan tudjon részt venni. Értse meg a közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegeket, igazodjon el az egyszerűbb irodalmi szövegekben a feladat megoldásához szükséges információk összegyűjtésével; hivatalos szövegekben értse meg az ügyintézéshez szükséges információkat. Legyen képes egyszerű 160-180 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban (magán és hivatalos jellegűekben egyaránt).

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Továbbtanulás és munka Lakókörnyezet, állattartás a lakásban és a ház körül A szabadidő (mozi, tévé, rádió, irodalom, színház) Vásárlás Sport és egészséges életmód Betegségek és gyógy módok (a test és a lélek betegségei) Család, női és férfi szerepek, emberi kapcsolatok, szülő-gyerekek viszony Tudomány és technika, elektronikai eszközök szerepe az életünkben Étkezési szokások Ünnepek és hagyományok	Indulatszavak A beszélt nyelv szófordulatai (modi di dire) Vélemény, preferenciák megfogalmazása és összevetése Alapvető érzelmek és viszonyulások kifejezése, reagálás mások érzelmeire Érvek és ellenérvek megfogalmazása Szolgáltatásokkal, ügyintézéssel kapcsolatos helyzetek kezelése, akár váratlan nehézség esetén is Utasítások adása, kérése, követése Beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, szó átvétele, átadása, mások bevonása, beszélgetés lezárása A lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata Az udvarias társalgás szófordulatai	Az igenevek (infinito presente és passato; participio passato) A hasonlító szerkezetek A vonzatok A névmások típusai és használata Az igeidők egyeztetése A módosítószók A kötőszók A szóképzés A főneveket érintő rendhagyóságok A szenvedő szerkezet Az általános alany

Francia nyelv

9. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 50-70 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Emberek külső és belső jellemzése</p> <p>A családtagok bemutatása</p> <p>Foglalkozások, életkor, ízlés, kedvtelés megnevezése</p> <p>A tanuló lakóhelyének bemutatása: ház/lakás, szoba leírása</p> <p>Országok, városok, földrajzi elhelyezkedés</p> <p>Színek, öltözködés (ruházat, lábbelik, kiegészítők), divat</p> <p>A hét napjai, hónapok, évszakok</p>	<p>Megszólítás, köszönés</p> <p>Bemutatkozás</p> <p>Ismerkedés alapvető kérdései</p> <p>Hogylét felől érdeklődés és arra válasz</p> <p>Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása</p> <p>Öröm, sajnálkozás kifejezése</p> <p>Köszönetnyilvánítás és válaszadás a köszönetnyilvánításra</p> <p>Megértés biztosítása</p> <p>Visszakérdezés, ismétléskérés, betűzés kérése, betűzés</p> <p>Preferenciák megfogalmazása</p> <p>Információ kérése és adása a napról, óráról</p>	<p>A főnevek neme és többes száma</p> <p>Melléknév és főnév egyeztetése, a melléknév helye</p> <p>Személyes névmások (alanyként valamint tárgy esetben)</p> <p>Határozott és határozatlan névelők</p> <p>Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése (tőszámnevek, sorszámnevek)</p> <p>Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban (-ER végű igék, s'appeler, être, avoir, faire, lire, connaître, comprendre, prendre, vouloir, savoir, partir, dormir, sortir, finir, aller, venir, voir, mettre)</p> <p>Felszólító mód (fenti igék); tiltás</p> <p>Il y a/ être használata</p> <p>Birtoklás kifejezése</p> <p>Tagadás</p> <p>A térbeli elhelyezkedés kifejezései (előjárósók)</p> <p>Előjárósók és azok határozott névelővel összevont alakjai</p> <p>Az időpont (dátum, óra) kifejezései</p>

10. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. A 10. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 9. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 80-100 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol, illetve kérdéseket fogalmaz meg. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat. 10. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról francia nyelven is információt szerezzenek.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Alapvető élelmiszerek, bevásárlás üzletben, piacon, fizetés módja</p> <p>Étkezési szokások, főzés, francia és magyar konyha</p> <p>Napi tevékenységek, időbeosztás</p> <p>Közlekedési eszközök, városi közlekedés</p> <p>Utazás, előkészületek, egy utazás megtervezése</p> <p>Szabadidős tevékenységek, nyaralás</p> <p>Testrészek, higiéné, egészség</p> <p>Iskola, tanulás, tantárgyak, a nyelvtanulás fontossága</p> <p>Iskolai sport</p> <p>Hírek, események: balesetek, betörés, stb.</p>	<p>Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról</p> <p>Rendelés kávéházban, cukrászdában, étteremben</p> <p>Választás indoklása</p> <p>Érdeklődés szokásokról, preferenciákról és azok megfogalmazása</p> <p>Összehasonlítás</p> <p>Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása</p> <p>Érdeklődés az utcán, a pályaudvaron, jegyvásárlás</p> <p>Vélemény kérése és kifejezése</p> <p>Egyetértés, egyet nem értés kifejezése</p> <p>Tanácsok adása, segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása</p> <p>Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről</p> <p>Múltbeli állapotok, szokások leírása</p>	<p>Mennyiség, ár kifejezései</p> <p>Anyagnévelők</p> <p>Az időpont és időtartam kifejezései</p> <p>„Közeli” jövő idő (futur proche)</p> <p>Mutató névelők</p> <p>Visszaható és kölcsönös igék jelen idejű ragozása és felszólító módja</p> <p>A helyváltoztatás igéi</p> <p>Határozószók képzése</p> <p>Melléknevek és határozószók fokozása</p> <p>Közhasználatú igék participe passé-ja, a passé composé képzése avoir illetve être segítségével (a participe passé egyeztetése)</p> <p>Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imparfait)</p> <p>Tout</p> <p>Az y névmás használata</p> <p>Módbeli segédigék (pouvoir, savoir) használata a tanult igeidőkben</p>

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 11. évfolyam végére a tanulótól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése). Év végére a tanuló képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzése és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű jegyzetet, üzenetet (pl. képeslapot, mailt, rövid levelet) írni 100-120 szavas terjedelemben; gyakorlott szótárhasználó.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Múzeumok, művészetek Időjárás Franciaország és Magyarország földrajza (elhelyezkedés, domborzat, éghajlat) Személyes tervek, továbbtanulás, a munka világa Étkezés otthon, étteremben, menzán Az egészséges táplálkozás A francia és a magyar konyha hagyományai Mozi, film (filmes műfajok) Háztartási eszközök, házimunka Telefonálás, levélírás (mail, sms) Új technikai vívmányok használata és hatása az életünkre (mobiltelefon, internet)	Tárgyak, személyek leírása, jellemzése Múltbeli események, állapotok, körülmények elmesélése, leírása Előrejelzések, feltevések megértése, megfogalmazása Jövőbeli tervek megfogalmazása Önéletrajz írása Választás indoklása, érvelés valami mellett illetve ellen Kritika megfogalmazása Elragadtatás, elégedettség, meglepettség, csalódottság, sajnálkozás, félelem és düh kifejezése Használati utasítás megértése, adása Problémafelvetés, érvelés A számítógépes és az internetes nyelv kifejezései	Melléknevek és határozószók felsőfoka A passé composé és az imparfait használata Az „egyszerű jövő idő” (futur simple) képzése és használata Személytelen szerkezetek és az általános alany A személyes névmások részes esete, helye a mondatban Az en névmás használata Határozatlan névmások Alárendelő mellékmondatok, vonatkozó névmások (qui, que, où, dont) A kiemelő szerkezet Feltételes mondatok (Si +présent+futur simple) A participe passé egyeztetése avoir segítségével Függő beszéd 1. (kijelentő mondatok, felszólítások idézése) Függő beszéd 2. (kérdések idézése) A határozói igenév képzése, használata (gérondif)

Szabadidő, nyaralás	Szívesség, segítség kérése Engedély kérése és adása A magánlevél formulái	Az előjárósók használata hely, idő, birtoklás, cél és ok kifejezések
---------------------	---	--

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 12. évfolyam végére a tanuló képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a hallott vagy olvasott szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű 150-200 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban; gyakorlott szótárhasználó. A tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, valamint egész életükön át.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Utazás itthon és külföldön Szálláslehetőségek, közlekedés, turisztikai célpontok (Párizs és Budapest) Az egyéni és a csoportos utazás előnyei és hátrányai Televíziózás; műsorok Ünnepek, családi ünnepek, iskolai hagyományok Franciaországban és Magyarországon Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.) Sportesemények Gyakori betegségek, gyógykezelés (orvosnál) A tizenévesek világa; kapcsolatok, stílusok; tolerancia Generációk, életszakaszok; párválasztás, családalapítás Családi munkamegosztás, női és férfi szerepek</p>	<p>Útbaigazítás kérése és adása Szobafoglalás, jegyvásárlás (Interneten ill. telefonon) Érvelés: vélemény, preferencia kifejezései, a meggyőzés eszközei Jókívánságok kifejezése, gratuláció, meghívás, arra reagálás levélben Dicséret és elmarasztalás kifejezése Közömbösség kifejezése Félelem, aggodalom kifejezése Megerősíteni valamit, megerősítést kérni Panaszok, tünetek sorolása, időpont kérése orvosnál Ok és következmény megfogalmazása Tanács, utasítás, instrukció adása</p>	<p>A szenvedő szerkezet (la voix passive) Mutató névmások Birtokos névmások Műveltetés (le factitif) Személytelen szerkezetek 2. A plus-que-parfait képzése és használata Az igék feltételes módja jelen és múlt időben; Feltételes mondatok típusai Névmások sorrendje kijelentő és felszólító mondatokban A „kötőmód” (le subjonctif présent) képzése és használata Az előidejűség kifejezése befejezett főnévi igenévvel Az igeidő-egyeztetés A participe présent használata Vonzatok</p>

Növények és állatok a környezetünkben; környezetvédelem A vidéki és a városi élet; lakáskörülmények	Felhívás, figyelmeztetés, engedélyezés, tiltás Elvárások megfogalmazása A hivatalos levél formulái	
--	--	--

Hat évfolyamos képzés

7. évfolyam

A 7. évfolyamon kezdődő idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 50-70 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Emberek külső és belső jellemzése A családtagok bemutatása Foglalkozások, életkor, ízlés, kedvtelés megnevezése A tanuló lakóhelyének bemutatása: ház/lakás, szoba leírása Országok, városok, földrajzi elhelyezkedés Színek, öltözködés (ruházat, lábbelik, kiegészítők), divat A hét napjai, hónapok, évszakok	Megszólítás, köszönés Bemutatkozás Ismerkedés alapvető kérdései Hogylét felől érdeklődés és arra válasz Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása Öröm, sajnálkozás kifejezése Köszönetnyilvánítás és válaszadás a köszönetnyilvánításra Megértés biztosítása Visszakérdés, ismétléskérés, betűzés kérése, betűzés Preferenciák megfogalmazása Információ kérése és adása a napról, óráról	A főnevek neme és többes száma Melléknév és főnév egyeztetése, a melléknév helye Személyes névmások (alanyként valamint tárgyesetben) Határozott és határozatlan névelők Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése (tőszámnevek, sorszámnevek) Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban (-ER végű igék, s'appeler, être, avoir, faire, lire, connaître, comprendre, prendre, vouloir, savoir, partir, dormir, sortir, finir, aller, venir, voir, mettre) Felszólító mód (fenti igék); tiltás Il y a/ être használata Birtoklás kifejezése Tagadás A térbeli elhelyezkedés kifejezései (előljárósók) Előljárósók és azok határozott névelővel összevont alakjai Az időpont (dátum, óra) kifejezései

8. évfolyam

A 7. évfolyamon kezdődő idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. A 8. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 7. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 7. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 80-100 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol, illetve kérdéseket fogalmaz meg. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat. 8. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról francia nyelven is információt szerezzenek.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Alapvető élelmiszerek, bevásárlás üzletben, piacon, fizetés módja</p> <p>Étkezési szokások, főzés, francia és magyar konyha</p> <p>Napi tevékenységek, időbeosztás</p> <p>Közlekedési eszközök, városi közlekedés</p> <p>Utazás, előkészületek, egy utazás megtervezése</p> <p>Szabadidős tevékenységek, nyaralás</p> <p>Testrészek, higiéné, egészség</p> <p>Iskola, tanulás, tantárgyak, a nyelvtanulás fontossága</p> <p>Iskolai sport</p>	<p>Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról</p> <p>Rendelés kávéházban, cukrászdában, étteremben</p> <p>Választás indoklása</p> <p>Érdeklődés szokásokról, preferenciákról és azok megfogalmazása</p> <p>Összehasonlítás</p> <p>Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása</p> <p>Érdeklődés az utcán, a pályaudvaron, jegyvásárlás</p> <p>Vélemény kérése és kifejezése</p> <p>Egyetértés, egyet nem értés kifejezése</p> <p>Tanácsok adása, segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása</p> <p>Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről</p>	<p>Mennyiség, ár kifejezései</p> <p>Anyagnévelők</p> <p>Az időpont és időtartam kifejezései</p> <p>„Közeli” jövő idő (futur proche)</p> <p>Mutató névelők</p> <p>Visszaható és kölcsönös igék jelen idejű ragozása és felszólító módja</p> <p>A helyváltoztatás igéi</p> <p>Határozószók képzése</p> <p>Melléknevek és határozószók fokozása</p> <p>Közhasználatú igék participe passé-ja, a passé composé képzése avoir illetve être segítségével (a participe passé egyeztetése)</p> <p>Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imparfait)</p> <p>Tout</p>

9. évfolyam

A 9. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 8. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is. A 9. évfolyam végére a tanulóól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése). Év végére a tanuló képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzése és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű jegyzetet, üzenetet (pl. képeslapot, mailt, rövid levelet) írni 100-120 szavas terjedelemben; gyakorlott szótárhasználó.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Hírek, események: balesetek, betörés, stb. Múzeumok, művészetek Időjárás Franciaország és Magyarország földrajza (elhelyezkedés, domborzat, éghajlat) Személyes tervek Étkezés otthon, étteremben, menzán A francia és a magyar konyha hagyományai Az egészséges táplálkozás Életmód tanácsok Mozi, film (filmes műfajok) Háztartási eszközök, házimunka	Múltbeli események, állapotok, körülmények elmesélése, leírása Tárgyak, személyek leírása, jellemzése Előrejelzések, feltevések megértése, megfogalmazása Jövőbeli tervek megfogalmazása Önéletrajz írása Választás indoklása, érvelés valami mellett illetve ellen Kritika megfogalmazása Elragadtatás, elégedettség, meglepettség, csalódottság, sajnálkozás, félelem és düh kifejezése Használati utasítás megértése, adása	Az y névmás használata Módbeli segédigék (pouvoir, savoir) használata a tanult igeidőkben Melléknevek és határozószók felsőfoka A passé composé és az imparfait használata Az „egyszerű jövő idő” (futur simple) képzése és használata Személytelen szerkezetek és az általános alany A személyes névmások részes esete, helye a mondatban Az en névmás használata Határozatlan névmások Alárendelő mellékmondatok, vonatkozó névmások (qui, que, où, dont) A kiemelő szerkezet Feltételes mondatok (Si +présent+futur simple) A participe passé egyeztetése avoir segédigével Függő beszéd 1. (kijelentő mondatok, felszólítások idézése)

10. évfolyam

A 10. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 10. évfolyam végére a tanuló képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a hallott vagy olvasott szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű 150-200 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban; gyakorlott szótárhasználó.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Telefonálás, levélírás (mail, sms) Új technikai vívmányok használata és hatása az életünkre (mobiltelefon, internet) Szabadidő, nyaralás Utazás itthon és külföldön Szálláslehetőségek, közlekedés, turisztikai célpontok (Párizs és Budapest) Az egyéni és a csoportos utazás előnyei és hátrányai Televíziózás; műsorok Mozi, filmek, francia színészek, rendezők Irodalmi adaptációk Ünnepek, családi ünnepek, iskolai hagyományok Franciaországban és Magyarországon	Problémafelvetés, érvelés A számítógépes és az internetes nyelv kifejezései Szívesség, segítség kérése Engedély kérése és adása A magánlevél formulái Útbaigazítás kérése és adása Szobafoglalás, jegyvásárlás (Interneten ill. telefonon) Érvelés: vélemény, preferencia kifejezései, a meggyőzés eszközei Jókívánságok kifejezése, gratuláció, meghívás, arra reagálás levélben Dicséret és elmarasztalás kifejezése	Függő beszéd 2. (kérdések idézése) A határozói igenév képzése, használata (gérondif) Az előjárósók használata hely, idő, birtoklás, cél és ok kifejezésekor A szenvedő szerkezet (la voix passive) Mutató névmások Birtokos névmások Műveltetés (le factitif) Személytelen szerkezetek 2. Si + imparfait A plus-que-parfait képzése és használata Az igék feltételes módja jelen és múlt időben; Feltételes mondatok típusai Névmások sorrendje kijelentő és felszólító mondatokban .

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.) Sportok az egészséges életmód jegyében Nagyszabású sportesemények Dopping-problémák Gyakori betegségek, gyógykezelés (orvosnál) A tizenévesek világa; kapcsolatok, stílusok; tolerancia Generációk, életszakaszok; párválasztás, családalapítás Családi munkamegosztás, női és férfi szerepek A család felépítése, különböző összetételű családok Növények és állatok a környezetünkben; környezetvédelem Természeti jelenségek, érdekességek, katasztrófák Technikai vívmányok, úrkutatás</p>	<p>Közömbösség kifejezése Félelem, aggodalom kifejezése Megerősíteni valamit, megerősítést kérni Panaszok, tünetek sorolása, időpont kérése orvosnál Ok és következmény megfogalmazása Tanács, utasítás, instrukció adása Felhívás, figyelmeztetés, engedélyezés, tiltás Elvárások megfogalmazása</p>	<p>A „kötőmód” (le subjonctif présent) képzése és használata Az előidejűség kifejezése befejezett főnévi igenévvel Az igeidő-egyeztetés Vonzatok</p>

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 12. évfolyam végére a tanuló képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a hallott vagy olvasott szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű 150-200 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban; gyakorlott szótárhasználó.

A tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, valamint egész életükön át.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
A vidéki és a városi élet; lakáskörülmények Társadalmi problémák, hajléktalanság, szolidaritás Egészséges életmód Fizikai és mentális függőségek Járványok, korunk jellemző betegségei, Pályaválasztás Utazás, tanulás, önkéntesség Munkavállalás itthon és külföldön, missziók	A hivatalos levél formulái Önéletrajz Motivációs levél Külföldi utazáshoz kapcsolódó kérelem, megrendelés, reklamáció	A participe présent használata A subjonctif passé használata A passé simple felismerése és megértése Vonzatok

Orosz nyelv

9. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

kéréseket és utasításokat követni

a nagyon egyszerűen megfogalmazott kérdéseket és közléseket megérteni

a személyére, családjára vonatkozó egyszerű szavakat, szókapcsolatokat megérteni plakátokon, hirdetésekben a nagyon egyszerű szavakat, mondatokat megérteni

– a leckéhez tartozó hanganyag lényegét megérteni, az ahhoz kapcsolódó egyszerű feladatokat megoldani.

egyszerű autentikus szövegekből lényeges elemeket megérteni (felirat, reklám, cím)

Beszéd

A tanuló legyen képes

– egyszerű mondatokban közléseket, kérdéseket megfogalmazni, kéréseket közvetíteni, melyek a mindennapi szükségletek konkrét kifejezésére szolgálnak

– egyszerű kapcsolatteremtésre,

– bemutatni önmagát, lakóhelyét, ismerőseit egyszerű mondatokban

Írás

A tanuló legyen képes

– a cirill betűk ismeretére, szavak ábc-be rendezésére

– ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szavas mondatokat helyesen leírni

– egyszerű szöveg lemásolására

– egyszerű, strukturált szöveget (pl. baráti üzenet, üdvözlés) létrehozni

Témakörök:

Az orosz ABC

Család – bemutatkozás, családtagok

Üdvözlés/ Búcsúzás

Lakás, intézmények

Háztartás

Fogalomkörök

Cselekvés, történet, létezés kifejezése

Birtoklás kifejezése

Mennyiségi viszonyok

Modalitás

Esetviszonyok

10. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket és közléseket megérteni
- ismert és egy-két új nyelvi eszközzel megfogalmazott szövegből fontos információt megtalálni
- egyszerűen megfogalmazott szöveg lényegét megérteni
- a leckéhez tartozó hanganyag lényegét megérteni, az ahhoz kapcsolódó egyszerű feladatokat megoldani.
- egyszerűen megfogalmazott szöveg lényegét megérteni, azt felolvasni;
- egyszerű autentikus szövegekből lényeges elemeket megérteni (felirat, reklámszöveg, cím)

Beszédkésztség

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, kéréseket közvetíteni;
- egyszerű párbeszédben részt venni, bekapcsolódni;
- tudjon képről néhány egyszerű mondatban beszélni,

Íráskésztség

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő mondatokat helyesen leírni;
- közléseket tanult minta alapján írásban megfogalmazni;
- összetettebb szöveget (pl. baráti üzenet, üdvözlés) létrehozni;
- egyszerű nyomtatványokat kitölteni (bejelentőlap,)

Témakörök:

Iskola
Napirend
Pályaudvaron
Élelmiszerek
Vásárlás

Fogalomkörök

Cselekvés, történet, létezés kifejezése
Mennyiségi, mennyiségi, időbeli viszonyok
Modalitás
Esetviszonyok

11. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

- megérteni a személyéhez közvetlenül kapcsolódó, egyszerűbb, gyakran használt szavakat, kifejezéseket;
- egyszerű és világos hirdetések, üzenetek lényegét megérteni;
- elolvasni rövid, nagyon egyszerű szöveget;
- konkrét, várható információkat a szövegben megtalálni
- nagyon egyszerű, rövid magánleveleket megérteni

Beszéd

A tanuló legyen képes

- egyszerű rutinszerű helyzetekben információt kérni, ha tőle kérnek információt, legyen képes válaszolni;
- egyszerű eszközökkel családról, más személyekről, életkörülményéről beszélni
- egy adott témához kapcsolódó képről ismert nyelvi eszközökkel beszélni;

Íráskészség

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leírni;
- különböző szövegfajtákat (üzenet, üdvözet, köszönőlevél) létrehozni.
- egyszerű nyomtatványokat kitölteni (bejelentőlap, jelentkezési lap, stb.)

Témakörök:

Öltözködés, ruhadarabok
Testrészek – személyek külső leírása
Betegségek, tünetek
Vendégfogadás
Étteremben – ételek, italok, rendelés, fizetés
Közlekedés – tájékozódás a városban

Fogalomkörök:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése
Modalitás
Minőségi viszonyok
Esetviszonyok
Szövegösszetartó eszközök

12. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

- megérteni a személyéhez közvetlenül kapcsolódó, egyszerűbb, gyakran használt szavakat, kifejezéseket;
- egyszerű és világos hirdetések, üzenetek lényegét megérteni;
- elolvasni rövid szöveget;
- konkrét, várható információkat a mindennapi szövegben megtalálni
- rövid magánleveleket megérteni
- az egyszerű, világos mindennapi beszéd lényegét megérteni

Beszéd

A tanuló legyen képes

- egyszerű rutinszerű helyzetekben információt kérni, információt cserélni mindennapi témákról, tevékenységekről;
- egyszerű eszközökkel családról, más személyekről, életkörülményéről beszélni
- egy adott témához kapcsolódó képről ismert nyelvi eszközökkel beszélni;
- véleményét egyszerű kifejezésekkel megfogalmazni, megmagyarázni,

Írás

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leírni;
- különböző szövegfajtákat (üzenet, üdvözet, köszönőlevél) létrehozni.
- egyszerű nyomtatványokat kitölteni (bejelentőlap, jelentkezési lap, stb.)
- egyszerű jegyzetet készíteni

Témakörök:

Családi kapcsolatok,
Iskolatípusok, iskolai eredmények
A pénz szerepe családban, vásárlás, reklamáció
Utazás, útitervek
Külső, belső tulajdonságok
Szakmák, foglalkozások

Fogalomkörök:

Cselekvés, történet, létezés kifejezése
Minőségi viszonyok
Esetviszonyok
Logikai viszonyok
Szövegösszetartó eszközök

Használandó tankönyvek, hanganyagok:

Székely András, Székely Nyina: IIIar за шаром 1. tankönyv és audiókazetta

Tomori Lajosné: IIIar за шаром 1. munkafüzet

Székely András, Székely Nyina, Tomori Lajosné: IIIar за шаром 2. tankönyv és CD

Székely András, Székely Nyina, Tomori Lajosné: Шаг за шагом 2. munkafüzet
Ирина Осипова: Ключ, tankönyv és munkafüzet

Könnyített irodalmi olvasmányok a Klett Kiadó gondozásában

7. 7. számú melléklet: Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga célja

A vizsgakövetelményekben a vizsga mindkét szintjén meghatározó szerepet töltenek be a szövegértés, az írásbeli és szóbeli szövegalkotás képességei és tevékenységei. Hangsúlyosak azok a szövegfeldolgozási, elemzési és értelmezési szempontok, nyelvi és irodalmi ismeretek, amelyek a magyar és az európai kulturális hagyomány mellett a jelen világának, a jelen kultúrájának megértéséhez elengedhetetlenek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez. A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely az alábbi célokat követve teszi lehetővé a vizsgázó nyelvi kultúrájának és irodalmi műveltségének minősítését és értékelését.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- hogyan tudja alkalmazni nyelvi, nyelvhasználati, irodalmi és fogalmi ismereteit, olvasói tapasztalatait a múlt és a jelenkor nyelvi, kulturális jelenségeinek megértésében;

- hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban, a szükséges és lehetséges tartalmakkal, szerkezetben és stílusban;

- tud-e önállóan reagálni különböző korszakok különböző műfajú szépirodalmi, köznap, tudományos szövegeinek gondolataira, állításaira, következtetéseire;

- képes-e élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék, érzelmek árnyalt bemutatására, értelmezésére;

- képes-e felelős munkavállalóként és állampolgárként élni a szövegek adta lehetőségekkel (hétköznapi szövegek megértésével, a munkához, az állampolgári létezéshez szükséges szövegek létrehozásával);

- teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, kreativitása, nyelvi-irodalmi kultúrájának egyéni sajátosságai, értékválasztásai;

- tud-e logikusan érvelni, következtetéseit, gondolatait világos nyelvi formában előadni, véleményt alkotni;

- képes-e különböző alkotói magatartások, kifejezésmódok megkülönböztetésére, összevetésére, különböző szövegek elemzésére, összehasonlítására, értelmezésére, értékelésére;

- felismeri-e egy-egy korszak kifejezésmódjának, művészetének találkozási pontjait;

- tud-e irodalmi és nem irodalmi szövegek, kérdésvetések és válaszok sokféleségében tematikusan és kronológiailag tájékozódni.

A középszintű vizsga a köznapi kommunikációban, a magyar nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember kommunikációs képességeit, nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémalátását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja, így a vizsga a jelöltektől a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint az értés, értelmezés, magyarázat, véleményalkotás, reflektálás képességének bizonyítását várja el.

Tartalmi követelmények

KÖZÉP- ÉS EMELT SZINT

Témakörök/KépességekKövetelmények

Szövegértés	Nyomtatott és elektronikus közlések információinak célirányos használata.
Információk és feldolgozása	és kritikus használata.
megítélése	ésA szövegértési képesség bizonyítása különféle szakmai, tudományos, publicisztikai, gyakorlati, szépirodalmi szövegek értelmezésével, összehasonlításával.
Szépirodalmi, szakirodalmi és irodalmi szövegek értése, értelmezése	Különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása. A szövegértés, szövegértelmezés bizonyítása különféle megnyilatkozásokkal.
Szövegalkotás	Olvasottságon alapuló tájékozottság és önálló vélemény megfogalmazása különböző elvárások szerint.
Írásbeli kifejezőképesség	Különböző típusú, műfajú és célú szövegek alkotása adott témában. Kiemelten fontos: érvek felsorakoztatása, vélemény, reflektálás megfogalmazása, valamint műalkotások bemutatása, értelmezése.
Beszéd, szövegalkotás	Gyakorlati írásművek normáinak alkalmazása. A köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható íráskép, az önellenőrzés képességével. A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő tartalmú szóbeli és nyelvhasználatú, világosan kifejtett közlés. A közszereplés adott célú, műfajú megnyilvánulásainak megfelelő szóbeli előadás, memoriter.

Fogalmi műveltség Nyelvi és irodalmi fogalmak beszédhelyzetnek, témának
Fogalomismeret, megfelelő, helyénvaló alkalmazása.
fogalomhasználat Fogalmak összefüggései, változó jelentésük, értelmezésük.

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Magyar nyelv	
1.1. Kommunikáció	A nyelv mint kommunikáció. Pragmatika. Nyelvi és vizuális kommunikáció. A kommunikáció működése. Személyközi kommunikáció. A tömegkommunikáció.
1.2. A magyar nyelv története	A nyelv mint történeti képződmény. A magyar nyelv rokonsága. Nyelvtörténeti korszakok. A magyar nyelv szókészletének alakulása. Nyelvművelés.
1.3. Ember nyelvhasználat	Ember és nyelv. A jel, a jelrendszer. Általános nyelvészet. Nyelvváltozatok. Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség. Nyelv és társadalom. Hangtan.
1.4. A nyelvi szintek	A helyesírás. Alaktan és szótan. A mondat szintagmatikus szerkezete. Mondattan. A szöveg és a kommunikáció. A szöveg szóban és írásban.
1.5. A szöveg	A szöveg szerkezete és jelentése. Szövegértelmezés. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában.
1.6. A retorika alapjai	A nyilvános beszéd. Érvelés, megvitatás, vita. A szövegszerkesztés eljárásai.
1.7. Stílus és jelentés	Szóhasználat és stílus. A szójelentés. Stílusesszközök. Stílusréteg, stílusváltozat.
2. Irodalom	
2.1. Szerzők, művek	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi
2.1.1. Művek magyar irodalomból	aDezső, József Attila. Az életút jelentős tényei, művek, műrészletek adott szempontú I. Kötelező szerzők értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Memoriterek. Balassi Bálint, Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Illyés Gyula, Jókai Mór, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Kertész Imre, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Márai Sándor, Mikszáth Kálmán, Móricz
2.1.2. Művek magyar irodalomból	aZsigmond, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Németh László, Ottlik Géza, Örkény István, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, II. Választható szerzők Szilágyi Domokos, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós (és még legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerző). Az életút jelentős tényei, művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Memoriterek.

- 2.1.3. Művek magyar irodalomból III. Kortárs szerzők Legalább egy szerző ismertetése a legutóbbi 30 év irodalmából. Az életút jelentős tényei, művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései. Memoriterek.
- 2.1.4. Művek világirodalomból Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia. A romantika, a realizmus, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig), a 20. század. Jellemző művek, műrészletek adott szempontú bemutatása, kérdésfelvetései. 1-1 mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József:
- 2.1.5. Színház és dráma Bánk bán, egy 19. századi dráma (pl. Ibsen, Csehov egy alkotása), Madách Imre: Az ember tragédiája, Örkény István egy drámája, egy 20. századi magyar dráma. A mű, műrészlet adott szempontú értelmezése, bemutatása. Színház és dráma az adott mű korában. Egy jelenség vagy szerző, vagy műfaj, vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből.
- 2.1.6. Az irodalom határterületei Népköltészet, irodalom és film, gyermek- és ifjúsági irodalom, szórakoztató irodalom. A korunk kultúráját jellemző jelenségek.
- 2.1.7. Regionális kultúra és határon túli irodalom Egy szerző vagy műalkotás, vagy jelenség, vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák egyikéből. A régió, a tájegység, a település kultúrája, irodalma. A határon túli magyar irodalom.
- 2.2. Értelmezési szintek, megközelítések Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus
- 2.2.1. Témák, egyezéseinek és különbségeinek összevetése. motívumok Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak felismerése, értelmezése.
- 2.2.2. Műfajok, poétika Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása.
- 2.2.3. Korszakok, stílustörténet A kifejezésmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól napjainkig.

TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A történelem érettségi vizsga célja

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a történeti gondolkodásmód kialakulásához szükséges alapokkal;
- birtokában van-e az alapvető történelmi tényeknek (időpontok, személyek stb.);

- tudja-e használni a történelmi fogalmakat, a szaknyelvet;
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, amelyekkel a történelmi eseményeket és jelenségeket értelmezni tudja;
- képes-e a történelmi forrásokat – legyenek akár eredeti források, akár a múlttól szóló feldolgozások – vizsgálni és elemezni, a múlt emberének életét reálisan elképzelni;
- fel tudja-e használni történelmi ismereteit arra, hogy a jelenkor társadalmi jelenségeit értelmezze;
- képes-e az érvekkel alátámasztott, árnyalt és tényszerű történelmi értékeléseket előnyben részesíteni a leegyszerűsítő véleményekkel szemben.

A követelményekben

- hangsúlyosan szerepelnek a képesség jellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és ismeretek, amelyek a jelen világának megértéséhez szükségesek;
- nagy figyelmet kapnak a társadalmi, gazdasági és kulturális folyamatok, illetve azok a készségek és ismeretek, amelyek az egyes korszakok komplex, életszerű bemutatásához szükségesek;
- fontos szerep jut a politika- és eseménytörténet mellett a társadalom-, a gazdaság-, a művelődés- és mentalitástörténetnek, valamint a társadalmi, az állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismereteknek.

A középszintű vizsga a jelöltektől az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint a történelmi ítéletalkotás készségének meglétét várja el.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

A) Kompetenciák

1. Ismeretszerzés, források használata
 Releváns információk gyűjtése, történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.) következtetések megfogalmazása, a források értelmezése.
 Tanult ismeretek felidézése, azonosítása forrás alapján.
 Különböző forrásokból származó információk összevetése.
 Forráskritika alkalmazása.
 Folyamatok és történelmi jelenségek, történelmi személyiségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján.

2. Kommunikáció, a fontosabb történelmi fogalmak felismerése, azonosítása, szaknyelv meghatározása forrás alapján, történelmi fogalmak helyes alkalmazása használata.
Az egy témához vagy korhoz kapcsolható fogalmak kiválasztása, rendszerezése, fogalmak jelentésváltozásainak ismerete.
Szövegalkotás megadott témában (szóban és írásban).
3. Tájékozódás Események, folyamatok, jelenségek, személyek elhelyezése térben és időben időben.
A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek felismerése és bemutatása.
A földrajzi környezet szerepének felismerése és bemutatása az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában.
A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken és a történelmi tér változásainak ismerete.
Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között.
Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása.
4. Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás Ok-okozati összefüggések, események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóinak rendszerezése, feltárása, bemutatása.
A változás és a fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon.
Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése.
Személyek, pártok, csoportok szerepének felismerése, bemutatása egy történelmi esemény alakulásában.
Történelmi jelenségek problémaközpontú, forrásokon alapuló rendszerezése, bemutatása.
Általános szabályok alkalmazása konkrét esetekre.
A történelmi kulcsfogalmak használata történelmi jelenségek bemutatásakor.

B) Témakörök

1. Az ókor és kultúrája és Poliszok az ókori Hellaszban.
Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában.
Az európai kultúra alapjai.
2. A középkor Nyugat-Európa a kora középkorban.
A középkori egyház.
Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában.
Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom.
A középkor kultúrája.
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora A magyar nép története az államalapításig.
Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora.

- Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora.
A Hunyadiak.
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492–1789) és földrajzi felfedezések és következményei. Reformáció és katolikus megújulás. Alkotmányosság és abszolútizmus a 17–18. században. A felvilágosodás kora.
5. Magyarország kora újkorban (1490–1790) aAz ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban.
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789–1914) A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért. Az ipari forradalom hullámai és hatásai.
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790–1914) A reformkor. Forradalom és szabadságharc. A kiegyezés és a dualizmus. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában.
8. A világháborúk kora (1914–1945) Az első világháború és következményei. A fasizmus és a nemzetiszocializmus. A kommunista diktatúra. A második világháború.
9. Magyarország világháborúk korában (1914–1945) aAz első világháború és következményei Magyarországon. A Horthy-korszak. Művelődési viszonyok és társadalom. Magyarország a második világháborúban.
10. A jelenkor (1945-től napjainkig) A kétpólusú világ kialakulása. A kétpólusú világrend megszűnése. Az európai integráció. A globális világ sajátosságai.
11. Magyarország 1945-től rendszerváltozásig aAz 1956-os forradalom és szabadságharc. A Kádár-korszak.

- A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés.
Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság.
12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek
- A társadalom tagozódása és a társadalmi felelősségvállalás.
- Az aktív és felelős állampolgárság - ismervek, fogalmak, eszközök.
- Az alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, a tudatos és felelős állampolgári gazdálkodás elvei, folyamata, a munkavállalói jogok és kötelességek.

MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli.

A matematika érettségi vizsga célja

A matematika érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni, rendelkezik-e megfelelő matematikai probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízáló és szintetizáló képességgel;
- tud-e állításokat, egyszerűbb gondolatmenetű bizonyításokat szabatosan megfogalmazni, áttekinthető formában leírni;
- elsajátította-e a mindennapi életben használatos számolási technikákat, rendelkezik-e biztos becslési készséggel, az önellenőrzés igényével;
- képes-e statisztikai gondolatok megértésére, intelligens felhasználására, a függvény- vagy függvényszerű kapcsolatok felismerésére és értékelésére;
- képes-e a leírt síkbeli és térbeli szituációk elképzelésére, tud-e ezekhez ábrát készíteni, és ennek segítségével az adott konstrukcióban gondolkodni, számolni;
- képes-e a tanult ismereteket más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban alkotó módon alkalmazni;
- képes-e hétköznapi szövegben rejlő matematikai problémákat észrevenni, egy-egy gyakorlati kérdés megoldásához matematikai modellt alkotni, különböző problémamegoldó stratégiákat alkalmazni;
- képes-e a különböző matematikai segédeszközök (függvénytáblázat, zsebszámológép) célszerű alkalmazására; a mindenkor tárgyi feltételek függvényében, azokkal szinkronban a matematikai eszközökkel való problémamegoldásban a programozható számológép, a grafikus kalkulátor és a számítógép használata fokozatosan követelménnyé válhat.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).
Logika	A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása.
Logikai műveletek	A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása.
Fogalmak, tételek, bizonyítások matematikában	Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása. Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
Kombinatorika	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	
Számfogalom	A valós számkör. A valós számok különböző alakjai. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága. Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.
Számelmélet	Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Egyszerű oszthatósági feladatok.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
Hatvány, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, gyök, racionális kitevőjű hatványok). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek. A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek. Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya. Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.
3. Függvények, az analízis elemei	
Függvények	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai.
függvények grafikonjai,	Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök- függvények, fordított arányosság, exponenciális és

függvény- transzformációk	logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$.
Függvények jellemzése	Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.
Sorozatok	Számtani sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása.
4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria	
Alapfogalmak, ponthalmazok	Tételek távolsága, szöge. Nevezetes ponthalmazok.
Geometriai transzformációk	Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok. Középpontos hasonlóság, hasonlóság. Hasonló alakzatok tulajdonságai. Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.
Síkgeometriai alakzatok	Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra - alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban.
Háromszögek	Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik.
Négyszögek	Alaptulajdonságok.
Sokszögek	Szabályos sokszögek. A kör és részei.
Kör	Kör és egyenes kölcsönös helyzete.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszínének és térfogatának számítása. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.
Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összevektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.
Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordinátageometria	Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
5. Valószínűség-számítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.
Valószínűség- számítás	Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

ÉLŐ IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az idegen nyelv érettségi vizsga célja

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e valós kommunikációs céljait megvalósítani.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga a nyelvoktatás céljai közül (pragmatikus, kognitív, személyiségfejlesztő célok) csak a pragmatikus cél megvalósulását méri, vagyis azt, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a kommunikatív kompetencia meghatározott szintjével. Bár nagyon fontos, hogy a tanulók a tanítási folyamat során ismereteket szerezzenek a világról, a nyelvről és a célkultúrákról, ezeket az ismereteket az idegen nyelvi érettségi vizsga közvetlen módon nem méri. Ezek az ismeretek azonban megjelennek a vizsgafeladatokban használt autentikus anyagokban.

A vizsga mindkét szinten a négy nyelvi alapkészséget: az olvasott szöveg értését, a hallott szöveg értését, a beszédképességet és írásképességet, valamint a nyelvhelyességet méri. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő mennyiségű szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért a nyelvtani és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérik. A vizsga egynyelvű, azaz közvetítési készséget nem mér.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje a B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg.

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e a fontosabb információkat megérteni olyan olvasott és hallott, köznapi, egyszerű, eredeti idegen nyelvű szövegekben, amelyek gyakori élethelyzetekhez kapcsolódnak (pl. iskola, szabadidő, munka). A vizsga azt is méri, hogy vizsgázó tud-e kommunikálni hétköznapi helyzetekben, és tud-e egyszerű, összefüggő szöveget alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak.

KÖZÉPSZINT

Témakörök/Kompetenciák/Követelmények

1. Kommunikatív készségek

Beszédértés (szöveg értése)	(hallott ismerős témákban. A vizsgázó megérti a világos köznapi beszéd főbb pontjait ismerős témákban, a tényszerű információ lényegét számára. Megérti a standard dialektusú hangfelvételeket érdeklődéséhez közelálló témákban, érti a tartalmat, azonosítja a beszélő viszonyát a témához.
Beszédképesség	A vizsgázó meglehetősen folyékonyan el tudja mondani egy elbeszélés vagy leírás lényegét, érzései és reakciói bemutatásával. El tudja mondani egy könyv vagy film cselekményét, és le tudja írni reakcióit. El tudja mondani egy történetet. Felkészületlenül is részt tud venni ismerős témákról szóló társalgásban, ki tudja fejezni véleményét.
Szövegértés (olvasott szöveg értése)	A vizsgázó megkeres és megért lényeges információt mindennapi anyagokban pl. levelekben, rövid hivatalos

Íráskészség	dokumentumokban. Átfésül hosszabb szöveget, megtalálja benne a keresett információt. A vizsgázó a számára érdekes témákról rövid, egyszerű esszét tud írni, számára ismerős dolgokkal kapcsolatban a tényszerű információt szintén magabiztosan képes összefoglalni, beszámolót tud írni róla, és ki tudja fejezni a témával kapcsolatos véleményét.
Egyéb (stratégiák)	készségek A vizsgázó a feladatok megtervezéséhez, megoldásához, értékeléséhez szükséges készségeket mozgósítja, és a megfelelő technikákat alkalmazza.

2. Nyelvi kompetencia

A vizsgázó felismeri a tudásszintjének megfelelő szövegfajtákban előforduló alapvető lexikai elemeket, nyelvi szerkezeteket, ezeket a lexikai elemeket, nyelvi szerkezeteket nyelvileg elfogadható, azaz a megértést nem akadályozó módon használja. Alkalmazza a kommunikációs szándékok megvalósításához szükséges nyelvi eszközöket szóban és írásban.

3. Témák

Személyes vonatkozások, család	Például: a vizsgázó személye, családi élet.
Ember és társadalom	Például: a másik ember külső és belső jellemzése, ünnepek, vásárlás.
Környezetünk	Például: az otthon, a lakóhely és környéke, időjárás.
Az iskola	Például: a saját iskola bemutatása, nyelvtanulás.
A munka világa	Például: diákmunka, pályaválasztás.
Életmód	Például: napirend, kedvenc ételek.
Szabadidő, művelődés, szórakozás	Például: színház, mozi, kedvenc sport.
Utazás, turizmus	Például: tömegközlekedés, utazási előkészületek.
Tudomány és technika	Például: népszerű tudományok, ismeretterjesztés, a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben.
Gazdaság, pénz	Például: nyaralás költségeinek megtervezése, adott áru kiválasztása az ár-érték arány figyelembevételével.

FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A fizika érettségi vizsga célja

A középszintű fizika érettségi alapvetően olyan vizsga, ami a fizika tantárgy elsajátítása során szerzett műveltséget kéri számon, és mint ilyen, nem elsődlegesen a szakirányú természettudományos felsőoktatás igényeit hivatott kiszolgálni, és nem elsősorban az összetett számítási feladatok megoldására helyezi a hangsúlyt. Célja azok számára vizsgalehetőséget nyújtani, akikhez közel áll a természettudományos

gondolkodás, akik kíváncsiak arra, hogy a környezetünkben található eszközök, megfigyelhető folyamatok hogyan értelmezhetők, írhatók le a fizika eszközrendszerével, de nem feltétlenül műszaki vagy fizikusi pályát választanak. A középszintű érettségi feladataiban különös hangsúlyt nyernek az általános természettudományos kompetenciák. A vizsgált problémák a feladat típusától függetlenül elsősorban kontextusban, a napi élethez kötődően jelennek meg. A vizsga széleskörű ismeretrendszerre épül, amely a vizsgaleírásban szereplő elvárt ismereteken túl olyan új ismeretek feldolgozását is elvárja, amelyeket a vizsga feladatai explicit módon tartalmaznak. A tanulói teljesítményt az érettségi vizsgaleírás általános követelményeiben rögzített kompetenciákkal összhangban ezen új információk megértése, értelmezése, kezelése jelenti.

Továbbá a középszintű fizika érettségi vizsga célja annak megállapítása is, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező fizikai ismeretekkel;
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel, a technikai eszközök működésével összekapcsolni;
- képes-e megérteni a hétköznapi életben használt eszközök működését;
- ismeri-e a természettudományos gondolkodás, a természettudományok művelése során egyetemessé fejlődött megismerési módszerek alapvető sajátosságait;
- képes-e az alapmennyiségek mérésére, a mért adatokból egyszerű számításokkal meghatározható további mennyiségek értékeire következtetni;
- képes-e egyszerűen lefolytatható fizikai kísérletet elvégezni, valamint a kísérleti tapasztalatokat kiértékelni, grafikont elemezni;
- rendelkezik-e a mértékekkel, mértékrendszerekkel, mennyiségekkel összefüggő gyakorlatias látásmóddal és arányérzéssel;
- képes-e a tananyag által közvetített műveltségi anyag alapvető fontosságú tényeit és az ezekből következő alaptörvényeket, összefüggéseket szabatosan kifejezni;
- megérti-e a napjainkban felmerülő, fizikai ismereteket is igénylő problémák lényegét;
- ismeri-e a fizikatörténet legfontosabb eseményeit és személyiségeit, a tananyag által közvetített legjelentősebb kultúrtörténeti vonatkozásokat;
- képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő egyszerűbb problémák felismerésére és megértésére;
- képes-e a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő egyszerűbb problémák megértésére, és a lehetséges megoldási lehetőségek mérlegelésére.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Mechanika	
A törvényei	<p>dinamika</p> <p>Az erők mechanikai kölcsönhatása, az erő, az erő mérése, erők összegzése. Newton törvényeinek értelmezése. Erőtörvények (súrlódási erők, rugalmas erő, gravitációs erő). Az impulzus (lendület) megmaradása, felismerése és alkalmazása konkrét példákra.</p>
Mozgások	<p>Az erőpár fogalma, a forgatónyomaték kiszámítása egyszerű esetekben. Tömegközéppont alkalmazása homogén, egyszerű alakú testek esetében. Testek egyensúlyi helyzetének értelmezése. Egyszerű gépek működésének leírása.</p> <p>A vonatkoztatási rendszer, pálya, út, idő, elmozdulás fogalmainak alkalmazása, a mozgás viszonylagossága. Az egyenes vonalú, egyenletes mozgás leírása. Az egyenes vonalú, egyenletesen változó mozgás leírása, a sebesség, gyorsulás alkalmazása. Az átlagsebesség és a pillanatnyi sebesség megkülönböztetése. A szabadesés és a függőleges hajítás leírása. Az egyenletes körmozgás leírása, a harmonikus rezgőmozgás jellemzői. E mozgások dinamikai feltételének alkalmazása konkrét példákra.</p>
Munka és energia	<p>A súrlódás jelensége, csillapodás. A rezonancia jelensége, felismerése gyakorlati példákban. A matematikai inga és az időmérés kapcsolata. A frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség fogalmának alkalmazása. A longitudinális és transzverzális hullám leírása. A hullámjelenségek felismerése és leírása. A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerősség, hangszín) összekapcsolása fizikai jellemzőivel. Állóhullámok felismerése.</p> <p>A munka és a teljesítmény. A határfok. A mozgási energia. Az emelési munka, a helyzeti energia. A munka grafikus ábrázolása. A rugalmas energia. A mechanikai energia megmaradása, a törvény alkalmazása.</p>
Folyadékok és gázok mechanikája	<p>A légnyomás kimutatása és mérése. Hidrosztatikai nyomás. Pascal törvénye. Felhajtóerő. Felületi feszültség. Közegellenállás. Kontinuitási törvény. Bernoulli-törvény.</p>
2. Hőtan, termodinamika	
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly	<p>Az állapotjelzők ismerete, alkalmazásuk. Hőmérők és használatuk. A Kelvin-skála. Avogadro-törvény, anyagmennyiség. A termikus egyensúly értelmezése.</p>
Hőtágulás	<p>Szilárd testek vonalas és térfogati hőtágulásának leírása. Folyadékok hőtágulásának leírása.</p>
Összefüggés a gázok állapotjelzői között	<p>A hőtágulási jelenségek gyakorlati jelentősége.</p> <p>Az ideális gáz speciális állapotváltozásainak leírása. p-V-diagramok értelmezése.</p>

		Az egyesített gáztörvény alkalmazása egyszerűbb problémákban. Az állapotegyenlet ismerete.	
A gázmodell	kinetikus	A hőmozgás értelmezése. Az állapotjelzők kvalitatív értelmezése a modell alapján.	
		A hőközlés, hőmennyiség, fajhő fogalmainak ismerete, alkalmazása.	
Termikus mechanikai kölcsönhatások	és	A belső energia értelmezése. A térfogati munka értelmezése. A termodinamika I. főtétele és jelentősége, egyszerű alkalmazások. Nyílt folyamatok ideális gázokkal: izoterm, izochor, izobár, adiabatikus folyamatok energetikai jellemzése. A gázok állandó nyomáson és állandó térfogaton mért fajhőjének megkülönböztetése.	
Halmazállapot-változások		A halmazállapotok tulajdonságainak ismerete. Olvadás és fagyás. Párolgás és lecsapódás. Forrás. E folyamatok energetikai vizsgálata. A nyomás szerepének kvalitatív leírása a forrás esetében. A víz különleges tulajdonságainak ismerete, ezek jelentősége. A levegő páratartalma.	
A termodinamika II. főtétele		A léghőérték káros behatások és következményeik. A II. főtétel szemléltetése mindennapi példákon. Reverzibilis és irreverzibilis folyamatok fogalma. A hőerőgépek hatásfokának korlátai.	
A hőterjedés formái		A hővezetés, hőáramlás és hősugárzás jelensége.	
3. Elektromágnesség			
Elektrosztatika		Elektrosztatikai alapjelenségek értelmezése, bemutatása. A töltésmegmaradás törvénye. A Coulomb-törvény ismerete. Az elektrosztatikai mező jellemzése: térerősség, erővonalak, feszültség. Többlettöltés fémen, alkalmazások. A kapacitás fogalma, a kondenzátorok egy-két gyakorlati alkalmazásának ismerete.	
Az egyenáram		Az áramkör részei. Áram- és feszültségmérés. Ohm törvénye. Vezetők ellenállása, fajlagos ellenállás. Ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása, az eredő ellenállás meghatározása egyszerű esetekben. Az egyenáram munkája és teljesítménye. Az energiafogyasztással kapcsolatos fogalmak. Az egyenáram hatásai, alkalmazások. A galvánelem és az akkumulátor. Az érintésvédelmi szabályok ismerete és betartása. Félvezetők tulajdonságai, alkalmazások.	
Magnetosztatika. Egyenáram mágneses mezője		A Föld mágnessége, az iránytű használata. A magnetosztatikai mező jellemzése: a mágneses indukcióvektor és a mágneses fluxus. Az egyenes tekercs és az egyenes vezető mágneses mezejének jellege. Az elektromágnes; gyakorlati alkalmazások. A Lorentz-erő.	
Az elektromágneses indukció		A mozgási és a nyugalmi indukció jelenségének leírása, Lenz törvénye. Az önindukció jelensége az áram ki- és bekapcsolásánál.	

	A váltakozó áram jellemzése, az effektív feszültség és az áramerősség.
A váltakozó áram	A váltakozó áram munkája, effektív teljesítménye ohmikus fogyasztó esetében. Az elektromos energia gyakorlati alkalmazásai (generátor, motor, transzformátor).
Elektromágneses hullámok	A rezgőkörben zajló folyamatok kvalitatív leírása. Az elektromágneses hullámok tulajdonságai (terjedési sebesség, hullámhossz, frekvencia). Az elektromágneses hullámok spektrumának és biológiai hatásainak ismerete. Az elektromágneses hullámok alkalmazásainak ismerete.
4. Optika	
A fény	Fényforrások, fénynyaláb, fénysugár, a fény terjedési sebessége. A fény visszaverődése, a visszaverődés törvénye. A fénytörés, a Snellius-Descartes-törvény, a teljes visszaverődés jelensége. Színfelbontás prizmaival, homogén és összetett színek. A fény hullámjelenségeinek felismerése (interferencia, polarizáció). Képzalkotás, valódi és látszólagos kép; a nagyítás fogalmának ismerete, alkalmazása. A síktükör, a gömbtükörök és a leképezési törvény ismerete. Az optikai lencsék és a leképezési törvény ismerete, a dioptria fogalma. Optikai eszközök: a nagyító, a mikroszkóp, a távcső, a szem, a szemüveg, a fényképezőgép működésének alapelvei.
5. Atomfizika, magfizika	
Az anyag szerkezete	Az atom, a molekula, az ion, az elem fogalma. Az anyag atomos természetének alátámasztása konkrét jelenségekkel.
Az atom szerkezete	Az elektromosság atomos természetének értelmezése az elektrolízis alapján. Az elektron töltése és tömege. Rutherford szórási kísérlete és atommodellje.
A kvantumfizika elemei	Az energia kvantáltsága, Planck-formula. A fotoeffektus és értelmezése. A foton és energiája. A fény kettős természete. A vonalas színeképek keletkezésének ismerete. Összefüggés a színeképvonalak hullámhossza és az atomi elektronok energiája között.
Az atommagbanléírásában.	Az elektron kettős természete. A Bohr-modell sajátosságai, újszerűsége. Az elektronburok szerkezete: a fő- és mellékkvantumszám és az elektronhéj fogalma, a Pauli-elv szerepe. Az atommag összetétele. Az erős kölcsönhatás, nukleonok, tömeghiány és kötési energia, tömeg-energia ekvivalencia fogalmainak használata az atommagbanléírásában.
lejátszódo jelenségek	A természetes radioaktív sugárzás (alfa, béta, gamma) leírása; felezési idő, aktivitás. Atommag-átalakulások leírása, izotópok, alkalmazások. Maghasadás, láncreakció, atomreaktor, atombomba. Az atomenergia jelentősége, előnyei, hátrányai, összehasonlítás más

energiafelhasználási módokkal.
 Sugárvédelem Magfúzió, hidrogénbomba, a Nap energiája.
 A radioaktív sugárzás környezeti és biológiai hatásainak ismerete, a sugárterhelés fogalma. A sugárvédelem módszerei.

6. Gravitáció, csillagászat

Gravitáció Az általános tömegvonzási törvény és jelentősége. A bolygók mozgásának leírása: Kepler törvényei.
 A mesterséges égitestek mozgása.
 Nehézségi erő, a súly, a súlytalanság értelmezése. A gravitációs gyorsulás mérése.
 Potenciális energia homogén gravitációs mezőben.

A csillagászatösszehasonlítás a Nappal. A Tejútrendszer; a galaxisok elemeiből Az Univerzum tágulása. Ősrobbanás-elmélet.
 A világűr megismerésének legfontosabb módszerei, eszközei.

7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

Személyiségek Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm,
 Joule, Ampère, Faraday, Jedlik Ányos, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő a tanultakkal kapcsolatos legfontosabb eredményeinek ismerete.

Elméletek, felfedezések, találmányok A geo- és a heliocentrikus világnép összehasonlítása. Galilei munkásságának jelentősége: a kísérletezés szerepe.
 Newton munkásságának jelentősége: „az égi és földi mechanika egyesítése”, a newtoni fizika hatása.
 A távcső, a mikroszkóp, a gőzgép, az elektromotor, a generátor, a transzformátor, az elektron, a belső égésű motor, a röntgensugárzás, a radioaktivitás, a félvezetők, az atomenergia felhasználásának felfedezése, illetve feltalálása és hatásuk - összekapcsolás a megfelelő nevekkel.
 Néhány új energiatermelő és átalakító technika, és azok hatása az adott kor gazdasági és társadalmi folyamataira.
 A követelményekben szereplő ismeretek alapján megállapítható eltérések a klasszikus fizika és a kvantummechanika között.
 Az úrkutatás történetének legfontosabb állomásai.
 A modern technika, a távközlés, a számítástechnika vívmányai és ezen eszközöknek a mindennapi életre is gyakorolt hatása.

KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A kémia érettségi vizsga célja

A középszintű érettségi vizsgán elsősorban a megismert elemek és vegyületek tulajdonságait kell értelmeznie, illetve kísérletekkel igazolnia a vizsgázónak. Ehhez szükség van a kizárólag általános iskolában tanult anyagrészek szintézisére, a középiskolában tanult ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

A középszintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- ismeri-e a természettudományos megismerési módszereket;
- ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
- ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
- tudja-e értelmezni a megismert anyagok tulajdonságait és változásait;
- képes-e egyszerű kémiai számításokat elvégezni;
- képes-e egyszerű kémiai kísérleteket elvégezni, megtervezni, illetve értelmezni;
- képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
- ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit;
- kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világnézet kialakulásához.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Általános kémia	
Atomok és a belőlük származtatható ionok	Az elemi részecskék szerepe az atom felépítésében. Az elektronburok héjas szerkezete, nemesgáz-elektronszerkezet. Hasonlóságok és különbségek megállapítása az anyagi tulajdonságokban a periódusos rendszer alapján. A periódusos rendszerben megmutatkozó tendenciák. A periódusos rendszer használata a tulajdonságok meghatározásához.
Molekulák és összetett ionok	Egyszerű szervetlen és szerves molekulák, valamint az ammónium- és az oxóniumion szerkezete. A molekulák és a megismert összetett ionok összegképlete, a megismert molekulák szerkezeti képlete.

Halmazok	<p>Az anyagi halmazok tulajdonságai és az azokat felépítő részecskék szerkezete közötti kapcsolat értelmezése modellek alapján.</p> <p>Az anyagi halmazok csoportosítása és jellemzése különböző szempontok (pl. komponensek száma, halmazállapot, homogenitás) szerint.</p> <p>Az oldatok és a kolloid rendszerek legfontosabb tulajdonságai.</p>
A kémiai reakciók	<p>Egyszerű kísérlet elvégzése leírás alapján, a tapasztalatok értelmezése.</p> <p>Egyszerű kísérletek megtervezése, a tapasztalatok értelmezése.</p>
A kémiai reakciók jelölése	<p>Sztöchiometriai és egyszerűbb ionegyenletek felírása, rendezése.</p>
Termokémia	<p>A termokémiai fogalmak és törvények ismerete, alkalmazásuk egyszerűbb esetekben.</p>
Reakciókinetika	<p>A reakciók végbemenetelének feltételei.</p> <p>A reakciósebességet befolyásoló tényezők.</p>
Kémiai egyensúly	<p>A dinamikus egyensúly értelmezése a megismert reakciókra.</p> <p>Az egyensúlyi állandó és az egyensúlyi koncentrációk közötti kapcsolat.</p> <p>Az ipari szempontból fontos gyártási folyamatok optimális paramétereinek értelmezése.</p>
Reakciótípusok	<p>A kémiai reakciók csoportosítása különböző szempontok (pl. irány, reakcióhő, sebesség, részecskeátmenet stb.) szerint.</p> <p>A megismert anyagok csoportosítása kémiai viselkedésük alapján (sav, bázis, oxidálószer, redukálószer stb.).</p> <p>A megismert kémiai folyamatok besorolása különböző reakciótípusokba (pl. protolitikus, redoxi stb.).</p>
Protonátmenettel járó reakciók	<p>A vizes közegben lejátszódó protolitikus reakciók értelmezése egyszerűbb, illetve tanult példák alapján (pH, kémhatás, közömbösítés, hidrolízis).</p>
Elektronátmenettel járó reakciók	<p>A redoxireakciók értelmezése (elektronátmenet).</p>
A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása	<p>A kémiai energia és az elektromos energia kapcsolata (galvánelem, elektrolizáló cella működése).</p> <p>A redoxireakciók iránya és a standardpotenciálok közötti összefüggés.</p> <p>Táblázatok adatainak használata a redoxifolyamatok irányának meghatározására.</p> <p>A gyakorlati életben használt galvánelemek (akkumulátorok).</p> <p>Korróziós jelenségek, korrózióvédelem.</p> <p>Az elektrolízis során végbemenő elektródfolyamatok felírása és értelmezése a keletkező termékek ismeretében.</p> <p>A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Mengyelejev, Hevesy György, Faraday, Arrhenius, Brønsted, Avogadro).</p>

2. Szervetlen kémia

Az elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázata az általános kémiai ismeretek alapján.

szerkezete (az atom-, a molekula- és a halmaz- szerkezet kapcsolata)	
Az elemek és vegyületek fizikai tulajdonságai és ezek anyagszerkezeti értelmezése	Az általános kémiában tanult fogalmak, összefüggések, szabályok alkalmazása a megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázatára.
Az elemek és vegyületek kémiai sajátosságai	Megismert elemek jellemzése a periódusos rendszer adatai alapján. Egyszerűbb kísérletek elvégzése leírás alapján, és a tapasztalatok anyagszerkezeti értelmezése. A természettudományos megfigyelési, kísérleti és elemzési módszerek alkalmazása. A megfigyelések, mérések során nyert adatok rendezése, ábrázolása, értelmezése. Képlet- és adatgyűjtemény, szaklexikon önálló használata. Az anyagok tulajdonságainak összehasonlítása és értelmezése táblázat adatai alapján. A képlet alapján a megismert vegyületek besorolása a megfelelő rácstípusba és főbb tulajdonságaik jellemzése. A megismert vegyületek képleteinek, a reakciók reakcióegyenleteinek felírása.
Az elemek és vegyületek előfordulása	A megismert elemek előfordulásának formái.
Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az elemek, szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és módjai.
Az elemek és szerves vegyületek legfontosabb felhasználásai	Annak ismerete, hogyan kell felelősségteljesen használni a környezetben előforduló elemeket és szerves vegyületeket.
Az elemek és szerves vegyületek jelentősége	Megismert elemek és vegyületek felhasználása, élettani hatása, gyógyító, károsító hatása. A környezetkárosító anyagok hatásai és a megelőzés módjai. Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai. A környezetszennyezés okai, környezetvédelem.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Hevesy György, Irinyi János, Semmelweis Ignác).
3. Szerves kémia	
A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk	A szerves anyag fogalma. A szerves vegyületek csoportosítása a szénatomok közötti kötések szerint.

	A funkciós csoport fogalma.
	A szerves vegyületek csoportosítása a funkciós csoportok szerint.
	A szerves vegyületek elnevezésének alapelvei és annak alkalmazása.
	A mindennapi életben használt vegyületek köznapi neve.
	A főbb vegyületcsoportok általános képlete.
	A konstitúció, a konfiguráció és a konformáció.
	Szerkezeti képlet írása.
	Az izoméria különböző típusai, annak példával történő illusztrálása.
	A konstitúciós izomerek felismerése.
A szerves vegyületek	Megismert vegyületek fizikai tulajdonságainak molekula- és fizikai tulajdonságai halmazszerkezeti értelmezése.
A szerves vegyületek kémiai sajátosságai	A szerves vegyületek kémiai reakciói a szénváz és a funkciós csoportok alapján. A kémiai változások reakcióegyenleteinek felírása a megismert vegyületek példáján. Egyszerű kísérletek elvégzése leírás alapján, illetve megtervezése, ezek eredményének értelmezése.
A szerves vegyületek előfordulása	A legismertebb szerves vegyületek előfordulási területei.
A szerves vegyületek jelentősége	A mindennapi életben fontos vegyületek felhasználása, élettani, gyógyító, károsító hatása (pl. drogok). Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai, megújuló energiaforrások.
A szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az egyes szerves vegyületcsoportok legismertebb tagjai, laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és előállítási módjai.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Szent-Györgyi Albert, A. Nobel).
4. Kémiai számítások	
Általános követelmények	Az SI-mértékegységek használata. A periódusos rendszer adatainak használata a számításokhoz. A feladatok szövegének, adatainak helyes értelmezése.
Az anyagmennyiség	A tömeg, az anyagmennyiség, a részecskeszám és a térfogat közötti összefüggések (moláris tömeg, sűrűség, Avogadro-állandó) és alkalmazásuk.
Az Avogadro-törvény	Az Avogadro-törvény, illetve az Avogadro-törvényből következő összefüggések (gázok moláris térfogata, sűrűsége, relatív sűrűsége) alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
Oldatok, elegyek (százalékos összetételek, koncentráció, oldhatóság stb.)	Az oldatok százalékos összetételének és koncentrációjának alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
A képlettel és reakcióegyenlettel kapcsolatos számítások	A vegyületek összegképlete és százalékos összetétele közötti kapcsolat, és annak alkalmazása. A kémiai egyenlet jelentései, ez alapján egyszerűbb számítási feladatok megoldása.

Termokémia	A reakcióhő és a képződéshők közötti kapcsolat és annak alkalmazása, a reakcióhő alkalmazása egyszerű kémiai számítási feladatokban.
Kémiai egyensúly	Az egész értékű pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-pH-számítás
Elektrokémia	A standardpotenciál és galvánelemek elektromotoros ereje közötti kapcsolat alkalmazása.

BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A biológia érettségi vizsga célja

A biológia érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a vizsgálati módszereket (eszközök, eljárások, elméleti háttér), az egyes módszerek korlátait, problémáit;

- képes-e egyszerű biológiai vizsgálatokat elvégezni, ezeket értelmezni, értékelni;

- érti-e az alapfogalmakat, ismeri-e történeti kialakulásukat, mai értelmezésüket;

- képes-e megkülönböztetni a tudományosan megalapozott, de egymással esetleg ellentétes hipotéziseket, különösen az etikailag is fontos kérdésekben;

- felismeri-e a betegségekre, diszharmonikus állapotokra utaló tüneteket, ismeri-e a megelőzés és az egészséges életmód szabályait;

- ismeri-e a természet- és környezetvédelem alapvető problémáit és azok lehetséges megoldási módjait;

- képes-e véleményét kifejteni, alátámasztani, érvelni mellette.

A középszintű követelmények a gyakorlathoz közelebb álló, kevésbé elvont, és mennyiségében is kisebb ismeretkört tartalmaznak.

KÖZÉPSZINT

Témakör Követelmények

1. Bevezetés a biológiába

A biológiaA rendszertani kategóriák, a faj, a mesterséges és természetes tudománya rendszer fogalma. A szerveződési szint fogalma.

Fizikai, kémiaiA diffúzió, az ozmózis, a felületi kötődés és a katalízis biológiai alapismeretek jelentősége, feltételei.

2. Egyed alatti szerveződési szint

Szervetlen és szerves alkotóelemek:	A C, H, O, N, S, P szerepe az élő szervezetben.
Elemek, ionok	A H ⁺ , Na ⁺ , K ⁺ , Cl ⁻ , Ca ²⁺ , Mg ²⁺ , Fe ^{2+/-3+} , HCO ⁻ , CO ²⁻ , NO ⁻ , PO ³⁻ ionok természetes előfordulásai.
Szervetlen molekulák	A víz, a szén-dioxid és az ammónia jelentősége az élővilágban.
Lipidek	A lipidek oldódási tulajdonságai, a zsírok és olajok, a foszfatidok, az epe biológiai szerepe.
Szénhidrátok	A fontosabb szénhidrátok természetes előfordulása, tulajdonságai.
Fehérjék	A fehérjék általános szerkezete (peptidlánc). Térszerkezet és aminosav sorrend. A fehérjék és az esszenciális aminosavak biológiai szerepe.
Nukleinsavak, nukleotidok	A DNS információhordozó, örökítő (önmegkettőződő) szerepe.
Az anyagcsere folyamatai:	
Felépítés és lebontás kapcsolata	Az élőlények felépítő és lebontó folyamatainak kapcsolata (fototrófok, kemotrófok, autotrófok és heterotrófok). Az endo- és exocitózis.
Felépítő folyamatok	Lényegük (reduktív, energia-felhasználó) és helyük. A fotoszintézis szerepe a földi életben, alapfolyamatai.
Lebontó folyamatok	A biológiai oxidáció lényege, egyszerűsített egyenlete. Az erjedés lényege, felhasználása. Ismerje fel rajzolt ábrán, mikroszkópban a sejtalkotókat. A biológiai hártványok (membránok) szerepe, felépítésük általános elve.
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)	Az állás passzív és az aktív szállítás. Állás, ostoros, csillós mozgások az emberi szervezetben. Mitózis és meiózis. Sejtválasz külső és belső ingerekre.

3. Az egyed szerveződési szintje

Nem sejtes rendszerek:	
Vírusok	Felépítésük, biológiai, egészségügyi jelentőségük. Fertőzéses és járványos megbetegedések, a megelőzés lehetőségei.
Önálló sejtek:	
Baktériumok	A baktérium és az eukarióta sejt szerveződése. A baktériumok jelentősége; anyagcseréjük.
Egysejtű eukarióták	Testszerveződésük és anyagcseréjük példák.
Többsejtűség:	
Gombák, növények, állatok elkülönülése	Az öt regnum elkülönítésének alapja. Az egysejtű szerveződés és a többsejtű szerveződés típusai (sejttársulás, sejtfolal, teleptest).
Sejtfolalak	A gombák folal testfelépítése, spórás szaporodása.
Teleptest és álszövet	A teleptest és az álszövet jellemzői.
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak	A növényvilág fejlődésének hajtóerői. Evolúciós „újítások” a harasztoknál, a nyitvatermőknél és a zárvatermőknél. A testfelépítés, az életmód és a környezet kapcsolata (szivacsok,

laposférgek, gyűrűsférgek, rovarok, csigák, a gerincesek nagy csoportjai - halak, kételtűek, hüllők, madarak, emlősök). Növényi szövettípusok működései, mikroszkópos képük. Felépítésük és alapfunkcióik. Fás szár. A virág biológiai szerepe, része, típusai. A virágos növények ivaros és az ivartalan szaporodása, szaporítása. Állati szövettípusok, működésük, mikroszkópos képük. A petesejt, a hímivarsejt, a zigóta, a hímnősség és a váltivarúság, az ivari kétalakúság, az embrionális és posztembrionális fejlődés fogalma. Életkörülmények és szaporodási mód kapcsolata. Regeneráció.

Viselkedés

Reflex, irányított mozgás, mozgásmintázat, társítások, belátásos tanulás.

4. Az emberi szervezet

Homeosztázis

A homeosztázis fogalma, jelentősége. A szűrővizsgálatok szerepe a megbetegedések korai felismerésében.

Kültakaró

A bőr funkciói, részei. A bőr ápolása és védelme, mint a személyi higiéné része.

A mozgás

A csontváz biológiai funkciói, a csontok szerkezete, lehetséges kapcsolataik. Néhány fontosabb emberi izom helye és funkciója. A vázizom felépítése.

A mozgási szervrendszer gyakoribb betegségei.

A táplálkozás jelentősége, folyamatai.

Az emésztőrendszer részei, funkciói. A máj szerepe. A fog részei, a szájápolás higiénéje.

A táplálkozás

A bélbolyhok helye, működése. A bélperisztaltika. Az éhség-, szomjúságérzet.

A tápanyagok természetes forrásai, hiányuk vagy túlzott fogyasztásuk következményei.

Az étrend változása tevékenységtől, kortól, nemtől és állapottól függően. Az alul- és túltápláltság következményei és megelőzése.

Az élelmiszer- és ételtartósítás alapvető szabályai.

A légzőrendszer szervei, funkciói.

A légcsere, a gázcsere és a sejtlégzés összefüggései. A gége részei, a hangszalagok szerepe.

A légzés

A vér szén-dioxid koncentrációjának szerepe.

A légzőrendszert károsító környezeti tényezők és a légzőrendszer gyakori betegségeinek felismerése, megelőzésének és kezelésének lehetőségei.

A dohányzás és a légzőszervi betegségek kialakulásának összefüggései.

A vér, szövetnedv, nyirok összetétele, szerepük az emberi szervezet működésének fenntartásában.

Az anyagszállítás

A vér, a szöveti folyadék és a nyirok kapcsolata. A vérszegénység lehetséges okai.

A szív, a koszorúerek felépítése és működése.

A vérnyomás és a pulzus fogalma, mérése és normálértékei. A keringést befolyásoló élettani hatások.

A szívinfarktus kockázati tényezői, felismerése.

	<p>A véreoszlás megváltozásának élettani funkciója. Az életmód és a táplálkozás hatása. Sebellátás.</p>
A kiválasztás	<p>A vizeletkiválasztó rendszer főbb részei, a kiválasztás funkciója. A vizelet összetételét és mennyiségét befolyásoló tényezők. A húgyúti betegségek és a vesekőképződés megelőzése, a művesekezelés.</p>
A szabályozás	<p>A szabályozás, a vezérlés és a visszacsatolások. Az idegsejt felépítése és működése. A receptor, a receptornak megfelelő (adekvát) inger, típusai (mechanikai, kémiai, fény, hő). A szinapszis fogalma, a serkentő vagy gátló hatás magyarázata. A reflexív és a reflexkör fogalma. Hierarchikus felépítés. A gerincvelő főbb funkciói. Az agy főbb részei, funkciói. A bőr és a belső szervek receptorai. Az érzékszervek működésének általános elvei.</p>
Az idegrendszer általános jellemzése	<p>A szem részei, ezek működése, látáshibák, korrigálásuk. A pupilla, akkomodációs és szemhéjzáró reflex, a távolságészlelés. A külső-, közép- és belső fül része, működései. A nyúltvelői kemoreceptorok szerepe. A szaglóhám, az ízlelőbimbók szerepe. Az akaratlagos mozgások szerveződése. A motiváció szerepe.</p>
	<p>A kisagy fő funkciója, az alkohol hatása. A vegetatív működés fogalma, a szimpatikus és paraszimpatikus befolyásolás következményei.</p>
	<p>Az idegrendszer fontosabb betegségei.</p>
	<p>Az öröklött és tanult magatartásformák. Öröklött és tanult elemek az emberi viselkedésben. A tanulás és az érzelmek kapcsolata.</p>
Az emberifüggőség	<p>Lorenz bevésődésre vonatkozó kísérletei. Megerősítés, szokás, kialakulása.</p>
magatartás biológiai-pszichológiai alapjai	<p>Az agresszió és az önzetlenség megnyilvánulásai. Az érzelmi és értelmi fejlődés kapcsolata.</p>
	<p>Az idegrendszer egészségének kapcsolata az életmóddal, a stresszbetegségek kialakulása. A fájdalom jelző funkciójának jelentősége, a fájdalom csillapítása. A pszichoaktív szerek főbb csoportjai, a kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei.</p>
Hormonrendszer, hormonális működések	<p>A hormonrendszer működésének lényege és szabályozása. A neurohormonális rendszer.</p> <p>Az inzulin, adrenalin, tiroxin, tesztoszteron, oxitocin termelési helye és hatása. A női nemi ciklus során végbemenő hormonális és testi változások. A hormonális fogamzásgátlás biológiai alapjai.</p>
Immunrendszer, immunitás	<p>A cukorbetegség.</p> <p>Antitest, antigén, immunitás. Az immunrendszer jellemző sejtjei. Az immunizálás, a védőoltások.</p> <p>Pasteur és Semmelweis tudománytörténeti jelentősége.</p> <p>Az AB0- és az Rh-vércsoportrendszer. Rh-összeférhetetlenség. A szervezett véradás és a vérátömlesztés egészségügyi jelentősége.</p>

A szervátültetés.
A gyulladás és a láz mint az immunválasz elemei. A lázcsillapítás formái.
A férfi és női nemi szervek felépítése, működése, a megtermékenyítés. Az ivar meghatározottságának szintjei.
A családtervezés jelentősége, formái.
Várandósság, terhesgondozás. A terhességmegszakítás lehetséges következményei.
A meddőség gyakoribb okai és az ezeket korrigáló orvosi beavatkozások.
Az ember magzati fejlődésének, születésének és posztembrionális fejlődésének fő szakaszai.
Az emberi élet életkori szakaszainak jellemző változásai. Szexuális úton terjedő betegségek és megelőzésük lehetőségei. Az öregedés során bekövetkező biológiai változások.
Az emberi élet vége.

Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

A populáció fogalma. Növekedési modellek, korfák.
A környezet fogalma, időbeli és térbeli változása.
A fajok elterjedése és a környezet közti összefüggés. Tűrőképességi görbék és indikáció.

Populáció

A territórium, a rangsor, az önzetlen és az agresszív magatartás, a rituális harc, a behódolás fogalma, a csoportszerveződés típusai.
A szimbiózis, a versengés, az asztalközösség (kommenzalizmus), az antibiózis, az élősködés és a táplálkozási kölcsönhatás (predáció) fogalma, állati és növényi példákkal.

Életközösségek (élőhelytípusok)

A flóra, a fauna és az életközösség (élőhelytípus) fogalma. Ökológiai mutatók.
Térbeli és időbeli mintázatok, az emberi hatás felismerése. Egy tó feltöltődésének folyamata.

Bioszféra, globális folyamatok

A bioszféra fogalma. A Gaia-elmélet.
Az ember szerepe, feladatai (környezettudatosság). Civilizációs ártalmak, a természetes növény- és állatvilágot pusztító és védő emberi beavatkozások. Globális és helyi problémák.
Az ökológiai válság társadalmi és gazdasági összefüggései.

Ökoszisztéma

Az életközösségek anyagforgalmának és energiaáramlásának jellemzői. A szén és az oxigén körforgása. (Biogeokémiai ciklus.)
A természetvédelem fogalma, a mellette szóló érvek. A védett területek típusai.
Hazánk nemzeti parkjai.

Környezet- természetvédelem

A környezetvédelem a kibocsátás és ülepedés, a határérték fogalma.
A légszennyezés forrásai, az üvegházhatás. A lehetséges teendők. A vizek tisztulása, tisztítása. Fosszilis és megújuló energiaforrások. A talaj képződése és védelme.
A hulladék típusai, kezelésük lehetséges módja.

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

Molekuláris genetika

A gén és allél, a genetikai kód, a kromoszóma, a rekombináció, a kromatinfonál és homológ kromoszóma fogalma.
A DNS bázissorrendje, a fehérje aminosavsorrendje, térszerkezete és

	biológiai funkciója, valamint a tapasztalható jelleg közötti általános összefüggés.
	A mutáció fogalma, evolúciós szerepe és lehetséges hatásai. Mutagén hatások, csökkentésük vagy kivédésük lehetőségei. A génműködés szabályozásának lényege.
	A daganatos betegségek és a kockázati tényezők.
	A haploid, diploid, homozigóta és heterozigóta, genotípus és fenotípus fogalmi.
Mendeli genetika	Az öröklésmenetek alaptípusai. A humán genetika sajátos módszerei (családfaelemzés). Az ivarsejtek szerepe az ivar meghatározásában. A génkölsönhatás és a géncapcsoltság. Öröklődő mennyiségi tulajdonságok és hajlamok.
Populációgenetika és evolúciós folyamatok	Az ideális és a reális populáció fogalma. A mutációk és a szelekció szerepe az evolúció folyamatában és a fajok keletkezésében. A természetes szelekció darwini modelljének lényege. A populáció nagyságának természetvédelmi jelentősége. Adaptív és nem adaptív jellegű evolúciós folyamatok. Az evolúció közvetlen bizonyítékai. A klón fogalma. Biotechnológiai módszerek. A géntechnológia mellett és ellen felsorakoztatható érvek. A genetikai tanácsadás jelentősége. A biológiai alkalmasság (fittnes) és az emberi élet értéke közti különbség. Az emberi genom felépítésének és szerveződésének feltárása (Humán Genom Program).
A bioszféra evolúciója	Az emberszabású majmok és az ember vonásai. Az emberi faj egysége.

FÖLDRAJZ (FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK) ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A Földrajz (Földünk és környezetünk) érettségi vizsga célja

A középszintű tantárgyi érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező földrajzi-környezeti ismeretekkel, továbbá, hogy a vizsgázó

- képes-e összekapcsolni ismereteit a mindennapokban tapasztalható természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségekkel, folyamatokkal;

- rendelkezik-e a földrajzi-környezeti szemlélet- és gondolkodásmód alapjaival;

- képes-e eligazodni a témákhoz kapcsolódó információhordozókban, belőlük adatokat, tényeket megállapítani, tudja-e értelmezni az információkat, illetve tud-e levonni alapvető következtetéseket azokból;

- jártas-e a különböző fajta térképeken közölt információk olvasásában, értelmezésében;

- képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban;

- képes-e egyszerű gyakorlati és alapvető számítási feladatok elvégzésére, az eredmények értelmezésére. Az emelt szintű tantárgyi érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;

- képes-e felismerni az ismeretanyag belső összefüggéseit, az egyes témakörök közötti kapcsolatokat;

- tudja-e alkalmazni ismereteit a természeti, a társadalmi-gazdasági és a környezeti jelenségek és folyamatok értelmezésében;

- jártas-e a földrajzi-környezeti tartalmú információhordozók kiválasztásában és használatában, a bennük közölt információk feldolgozásában, értelmezésében; képes-e azokból következtetések levonására, összefüggések és törvényszerűségek megállapítására;

- rendelkezik-e a több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő problémák, feladatok felismerésének és megoldásának képességével;

- képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban, illetve milyen szinten képes különböző típusú írásbeli feladatok megoldására;

- képes-e a földrajzi-környezeti tartalmú információkkal kapcsolatos egyszerű vázlatrajzok, folyamatábrák, keresztmetszeti rajzok és térképvázlatok készítésére és azok értelmezésére.

A vizsga sikeres teljesítéséhez szükség van az általános iskolában tanult tananyagrészek szintézisére és a középiskolában elsajátított ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör Követelmények

1. Térképi ismeretek

A földrajzi környezet ábrázolásának lehetőségei, módjai. A különböző tartalmú és fajtájú térképeken közölt információk leolvasása, az egyszerű összefüggések feltárása és alkalmazása. Tájékozódás a térképen és a térképpel. Távérzékelés és térinformatika.

2. Kozmikus környezetünk

A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem. A Nap és kísérői. A Föld mint égitest. (Tengely körüli forgás, Nap körüli keringés.) Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében.

3. A geoszférák földrajza

Földtörténet.

A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői. A kőzetlemezek és mozgásaik következményei. A hegységképződés. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek. A Föld nagyszerkezeti egységei (ősmasszívumok, röghegységek, gyűrthegységek, süllyedékterületek, síkságok). A földfelszín formálódása. A talaj.

A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete. A levegő felmelegedése. A levegő mozgása. Felhő és csapadékképződés. Az időjárás és az éghajlat. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége. A légszennyezés következményei.

A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk. (A tavak és a folyóvizek.) A felszín alatti vizek. A víz és a jég felszínformáló munkája. A karsztosodás. A vízburok mint gazdasági erőforrás.

A geoszférák kölcsönhatásai A geoszférák kölcsönhatásaihoz kapcsolódó folyamatábrák és szemelvények elemzése.

4. A földrajzi övezetesség

A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség. A vízszintes földrajzi övezetesség.

Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A forró övezet. (Egyenlítői öv, Átmeneti öv, Térítői öv, Monzun vidék.) Az egyes övezetek egyedi jellemzői. Mérsékelt övezet. (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg-mérsékelt öv.)

Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A hideg övezet. (Sarkkörüi öv, Sarkvidéki öv.) A függőleges földrajzi övezetesség.

5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején

A népesség földrajzi jellemzői. (Demográfiai folyamatok, A népesség összetétele.)

Településtípusok, urbanizáció.

6. A világgazdaság jellemző folyamatai

Nemzetgazdaságok és a világgazdaság. Integrációs folyamatok. A globalizáció.

A monetáris világ.

7. Magyarország - Helyünk a Kárpát-medencében és Európában

A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai. Magyarország természetföldrajzi adottságai. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői. A társadalmi-gazdasági fejlődés jellemzői. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme. Magyarország környezeti állapota. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok.

8. Európa földrajza - A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában

Európa általános természetföldrajzi képe. Európa általános társadalom-földrajzi képe. Az Európai Unió. A területi fejlettség különbségei Európában. Az Európai Unió magterületei (Egyesült Királyság, Franciaország, Benelux államok, Németország). Fejlett gazdaságú országok Európa közepén (Ausztria, Svájc). A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái (Olaszország, Spanyolország, Görögország). Kelet-Közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai (Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Románia, Jugoszlávia utódállamai [Délszláv államok], Szlovénia, Horvátország, Szerbia). Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna).

9. Az Európán kívüli földrészek földrajza

A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe. Ázsia általános földrajzi jellemzői. Ázsia regionális földrajza (Kína, Japán, India, Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai, Délnyugat-Ázsia). Ausztrália és Óceánia. A sarkvidék földrajza. Afrika általános földrajzi jellemzői. Afrika regionális földrajza. Amerika földrajza. Amerika országai, regionális földrajza (Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Latin-Amerika, Mexikó, Brazília, „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok).

10. Globális kihívások - a fenntarthatóság kérdőjelei

A globálissá váló környezetszennyezés és következményei. A demográfiai és urbanizációs válság. Élelmezési válság. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei. A környezet- és a természetvédelem feladatai.

ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: gyakorlati/szóbeli és írásbeli.

Az ének-zene érettségi vizsga célja

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e jól artikuláltan, tisztán intonálva, zeneileg formáltan énekelni;
- tudja-e kottaolvasási ismereteit alkalmazni a lapról olvasáskor;
- képes-e a tanult zeneművek hallás utáni felismerésére, a zeneszerzők, a műfajok, a korszakok meghatározására;
- ismeri-e a zenetörténeti korok általános jellemzőit;
- tud-e stílusjegyek alapján zenetörténeti korszakokat meghatározni;
- képes-e a társművészeti (irodalmi, képzőművészeti, építészeti) és történelmi kapcsolódások felvázolására;
- képes-e dallamátírásra a tanult hangnemekben.

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e az esztétikai és előadói szempontoknak megfelelő éneklésre, artikulációra, biztos intonációra, frazeálásra, formálásra;
- képes-e társas zenélésre, képes-e alkalmazkodni és így élményt nyújtóan énekelni;
- tudja-e alkalmazni zenei ismereteit a lapról olvasáskor;
- tud-e tájékozódni a zeneirodalom kiemelkedő alkotásai között;
- képes-e zeneművek meghallgatása alapján a stílusok, zeneszerzők, művek, műfajok, formák, szerkesztési módok felismerésére, meghatározására;
- fel tudja tárni összefüggéseket, történelmi kapcsolódásokat, képes-e e társművészeti kapcsolatok kifejtésére (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház);
- a műelemzésekben tudja-e tanult ismereteit alkalmazni;
- képes-e a zenei hallás és íráskészségek megfelelő szintű alkalmazására;
- képes-e hangközök, hangzatok lejegyzésére, éneklésére és megnevezésére;
- képes-e diktálás alapján egy- és kétszólamú dallamok lejegyzésére a tanult hangnemekben.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/Témakörök/Követelmények

1. Éneklés és zenetörténet

Népzene	<p>Eltérő stílusú magyar népdalok, valamint nemzetiségi és más népek népdalának előadása emlékezetből.</p> <p>A magyar népdalok stílusrétegeinek ismerete, a régi és az új stílusú népdalok elemzése: dallamvonal, sorszerkezet, kadencia, szótagszám, hangkészlet, hangsor megállapítása, besorolás az alapvető stílusrétegekbe.</p> <p>A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete. Népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti dialektusok.</p> <p>A népzene gyűjtés és rendszerezés általános ismerete. A műfajokhoz kapcsolódó népi hangszerek ismerete és felismerése.</p>
Műzene	<p>A zenetörténeti korszakok általános jellemzése. Társzművészeti összefüggések bemutatása (irodalom, képzőművészet, építészet). A korszakok történelmi, társadalmi hátterének ismerete.</p> <p>A tanult zeneszerzők személyiségének bemutatása és főbb műveik megnevezése. Zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete.</p>
Középkor	<p>Gregorián dallam éneklése latin szöveggel, emlékezetből. Trubadúr vagy trouvère dallam előadása szöveggel, emlékezetből.</p> <p>Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások).</p> <p>A gregorián ének általános jellemzése.</p> <p>A zenei írásbeliség történetiségének ismerete, a kottaírás fejlődése (Arezzoi Guido munkássága).</p> <p>A zsoltár, himnusz fogalmának meghatározása.</p> <p>Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr, trouvère dallamok).</p>
Reneszánsz	<p>Históriás ének szöveges megszólaltatása emlékezetből.</p> <p>Ungaresca dallam éneklése szolmizálva, emlékezetből.</p> <p>Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások).</p> <p>Vokális műfajok ismerete, a műfaji jellemzők meghatározása (mise, motetta, madrigál).</p> <p>A magyarországi reneszánsz zene általános bemutatása.</p> <p>A homofon és a polifon szerkesztési mód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.</p>
Barokk	<p>Virágének előadása szöveggel, emlékezetből.</p> <p>Korál dallam éneklése magyar vagy eredeti szöveggel, emlékezetből. Könnyebb ária vagy dal szöveges éneklése emlékezetből, zongorakísérettel.</p> <p>Barokk hangszeres zeneműrészlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel.</p>

	<p>Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai).</p> <p>J. S. Bach és G. F. Händel munkásságának bemutatása, főbb műveik felsorolása. Korál, passió, oratórium, kantáta, a barokk opera meghatározása.</p> <p>A korál szerepének ismertetése. A da capo-s ária formai ismerete.</p> <p>Zenei formák: rondó, variáció értelmezése.</p> <p>Hangszeres műfajok: concerto, concerto grosso, szvit, prelúdium, fuga értelmezése.</p> <p>A barokk zenekar összetételének és jellemző hangszereinek felsorolása.</p>
Bécsi klasszika	<p>Bécsi klasszikus szerzők (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven) egy-egy dalának bemutatása szöveggel, emlékezetből, (tanári) zongorakísérettel.</p> <p>J. Haydn, W. A. Mozart vagy L. van Beethoven egy hangszeres zeneműve jellegzetes periódus terjedelmű témájának hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel.</p> <p>Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, kapcsolódásuk, formai elemzés).</p> <p>J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.</p> <p>A periódus fogalma.</p> <p>A két-, illetve háromtagú formák meghatározása.</p> <p>Jellemző műfajok általános bemutatása: szonáta, vonósnégyes, szimfónia, klasszikus versenymű, opera, klasszikus dal.</p> <p>A klasszikus szimfonikus zenekar összetételének meghatározása.</p>
Romantika	<p>Három, különböző szerzőtől származó romantikus mű éneklése emlékezetből, zongorakísérettel.</p> <p>Műzenei részlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel.</p> <p>A romantikus dal jellegzetes vonásainak ismerete. A dalciklus fogalma. A programzene meghatározása.</p> <p>A szimfonikus költemény műfaji meghatározása. A nemzeti romantika jellemzése.</p> <p>Liszt Ferenc és Erkel Ferenc munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.</p>
A 19-20. század fordulója	<p>M. Ravel egy művének, vagy műrészletének éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy hangnévvel.</p> <p>A zenei impresszionizmus bemutatása (melodika, hangkészlet, hangszerelés), zenei törekvések a 19-20. század fordulóján.</p>
20. századi és kortárs zene	<p>Bartók Béla és Kodály Zoltán egy-egy zenemű részletének éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút</p>

névvel.

20. századi vagy kortárs mű vagy művészet hangszeres bemutatása, illetve éneklése emlékeztetőből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságának bemutatása (életút, főbb művek). A 20. század főbb zenei irányzatainak megnevezése, lényegük ismerete (neoklasszicizmus, folklorizmus, expresszionizmus). Komponálási technika (dodekafónia) megnevezése, lényegének ismerete. Az amerikai zene fejlődésének, a dzsessz és hatásának leíró jellegű, általános bemutatása.

2. Zeneelmélet

A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete. Dallamok olvasása és írása violinkulcsban. A módosítójelek használata az ötvonalas rendszerben (kereszt, bé, feloldójel). Törzshangok és egyszeresen módosított hangok lejegyzése az ötvonalas rendszerben. Oktávig terjedő valamennyi kis, nagy, tiszta hangköz, alaphelyzetű hármashangzat (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete és lejegyzése szolmizációs nevekkkel és az ötvonalas rendszerben (2#-2b-ig) adott hangra. A pentaton, a pentachord és a hétfokú (modális, dúr, moll) hangsorok ismerete, felismerésük és lejegyzésük betűkotta segítségével.

A ritmusértékek, ritmusképletek, a 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 6/8-os metrum ismerete. Szekvencia szerkesztése. Középnéhez, periódus terjedelmű, modulálás nélküli dallam felismerő kottaolvasása szolmizálva vagy hangnévvel (2#-2b-ig).

3. Zenefelismerés

A zenefelismerési feladatban a Részletes követelmények Műjegyzékében szereplő (CD-n rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, azonosítani az alábbiak szerint:

-	népi	hangszerek	neve,
-	korszak,	illetve	évszázad,
-			zeneszerző,
-	mű címe,	részlet (tétel)	címe,
-			műfaj,
-			forma.

A válogatás az Általános követelményekben szereplő korszakok, stílusok és műfajok szerint történhet.

4. Dallamírás

Egy egyszólamú, 8-10 ütem terjedelmű, barokk vagy bécsi klasszikus, hangnemben maradó dallam átírása betűkottából a vonalrendszerbe violinkulcsban, legfeljebb 2#-2b

előjegyzési körben vagy fordítva, vonalrendszerről betűkottára.

VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és gyakorlati.

A vizuális kultúra vizsga célja

A tantárgy jellegéből következik, hogy a vizuális alkotás és a vizuális befogadás egyazon tanulási folyamat része, de

- mint különbözően fejleszthető képességrendszerrel szemben támasztott követelmény - elkülönülve jelenik meg a követelményrendszerben.

Mindkét fő kompetenciaterület esetében, mind az ismeret jellegű tudáselemek megjelenése, mind azok készség szintű alkalmazása eltérően kap hangsúlyt a két vizsgaszinten. Az emelt szintű követelmény a középszinthez képest tartalmában - az ismeretek mennyiségében - nem bővül jelentősen, arányosan változik azonban a készségek, képességek alkalmazásának szintje tekintetében. Ennek értelmében az emelt szintű vizsga során lényegesen fontosabb szerepet kap az elsajátított ismeretek önálló alkalmazása, az összefüggések felismerése, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotó képességek és alkotó gondolkodás alkalmazása.

A vizuális kultúra érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e

- a vizuális jelenségek megfigyelésére, széles körű elemző vizsgálatára, esztétikai, kommunikációs szempontok szerinti megítélésére;

- a vizuális nyelv elemeinek megfelelő használatára az alkotó tevékenység során, valamint ezek ismeretében vizuális alkotások elemzésére;

- a tárgyak és vizuálisan értelmezhető jelenségek megjelenítésére és egyéni elképzelések, érzések kifejezésére, különböző eszközökkel;

- a különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák sajátos és közös vonásainak alkotó jellegű bemutatására, illetve sokrétű értelmezésére, kritikus megítélésére;

- a képzetekben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazására és ennek árnyalt vizuális kifejezésére;

- a köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozására, a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával;

- a vizuális információk tudatos befogadására, pontos vizuális megfigyelés és megfelelő értelmezés alapján;
- a tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálatára, különböző szempontok szerinti megítélésére;
- a környezettudatos gondolkodás fontosságának megértésére és bemutatására;
- időben és térben eltérő korok és kultúrák művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatására, értelmezésére, és az ismeretelemek segítségével elemzésre;
- a vizuális megjelenések kultúrák közvetítő szerepének megértésére és bemutatására;
- megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használatára;
- leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő vizuális és textuális közlésformák kiválasztására;
- a vizuális kultúrához kapcsolódó fogalmak, szakkifejezések helyes használatára;
- önálló döntéseken alapuló alkotó gondolkodásra és alkotói magatartás bemutatására;
- vizuálisan feldolgozható problémahelyzetben kreatív megoldások bemutatására.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/TémakörökKövetelmények

1. Alkotás

- A vizuális nyelv elemeinek és eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, tónus, szín) adott célnak megfelelő használata. Adott célnak megfelelő kompozíció létrehozása. Kontrasztokkal történő kiemelés használata és értelmező ábrázolása. Színharmóniák, színkontrasztok használata. A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban.
- 1.1. Vizuális nyelv
- Az adott technika adekvát használata. Jártasság a szabadkézi rajzban - ceruzával, tollal. Jártasság a műszaki jellegű rajzban - ceruzával, szerkesztőeszközökkel. Jártasság egyes festőtechnikákban - akvarellal vagy temperával. Jártasság a kollázstechnikában. Makett-, vagy modellkészítés (pl. papírból, fából). Jártasság egy kézi sokszorosító eljárásban (pl. papírnyomat). Jártasság egy további szabadon választott technika alkalmazásában (pl. mintázás, vegyes technikák, fotó, videó,

	számítógép, kézműves technikák). Jártasság a sablonnal történő feliratkészítésben.
1.3. Ábrázolás, látványértelmezés	Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány főbb arányainak, formájának megfigyelése és helyes visszaadása.
Formaértelmezés	Egyszerű tárgyak formakapcsolatait bemutató rajz készítése (pl. szabásrajz, szerkezeti vázlat).
Térértelmezés	Téri helyzetek értelmezhető ábrázolása. Látvány alapján, az ábrázolás során a nézőpont következetes megtartása. Adott cél érdekében a látványértelmezés szempontjából optimális nézőpont kiválasztása. Beállítás alapján a termélység megjelenítése. A választott térábrázolási rendszer következetes alkalmazása szabadkézi rajzban. Látvány vagy ábra alapján a térábrázolási konvenciók (vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás, kétirányponos perspektivikus ábrázolás) következetes alkalmazása szabadkézi rajzban.
Színértelmezés	Beállítás alapján szín- és fényviszonyok helyes visszaadása. Látvány vagy instrukció alapján színvázlat készítése.
1.4. Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás	
Kompozíció	Kompozíció létrehozása megadott szempontok alapján.
Színhatás	Színek kommunikációs és színdinamikai hatásának alkalmazása a tervezés során.
Érzelmek	Érzelmek, lelkiállapotok vizuális kifejezése.
Folyamat, mozgás, idő	Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorozatokban (pl. folyamatábra, képes forgatókönyv).
Kép és szöveg	Kép- és szövegszerkesztés hagyományos technikával, adott kommunikációs cél érdekében. Adott tartalomnak megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása. Vizuális jelek, szimbólumok következetes használata. Célzottan vizuális kommunikációs szándékú felület tervezése.
Vizuális információ	Nem vizuális természetű információk értelmező képi megjelenítése (pl. grafikonnal, diagrammal). Színkódok következetes alkalmazása a magyarázó-közlő ábrázolásban.
Tárgyak és környezet	Egyszerű csomagolás tervezése adott funkcióra. Egyszerű terek átalakításának, berendezésének megtervezése, a tervek értelmezhető megjelenítése.
2. Befogadás	
2.1. A megjelenítés sajátosságai	
Vizuális nyelv	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok, kontrasztok, térábrázolási rendszerek, anyagok, technikák), a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete, használata az elemzés során.

Térábrázolási módok	A legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.
Vizuális minőségek	Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése.
Látványértelmezés	A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők ismerete és alkalmazása az elemzés során.
Kontraszt, harmónia	Színharmóniák, szíkontrasztok felismerése és lényegének ismerete.
Kontextus	A vizuális közlés, kifejezés jelentését meghatározó összefüggések - kontextus - felismerése és használata az értelmezés, elemzés során.
2.2. Technikák	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.
2.3. Vizuális kommunikáció	
Vizuális információ	A köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelképek, motívumok értelmezése. A köznapi közlésekben előforduló vizuális információk értelmezése (pl. műszaki rajz, folyamatábra).
Tömegkommunikáció	A tömegkommunikáció legfontosabb eszközeinek, formáinak ismerete és megkülönböztetése. A tömegkommunikáció vizuális információinak megfelelő értelmezése.
Fotó, mozgókép	Fotó elemzése. A fotó legfontosabb műtípusainak ismerete. A mozgóképi közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek ismerete és használata az elemzés során. A mozgóképi közlés ábrázoló és reprodukáló tulajdonságainak ismerete és értelmezése. Álló- és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése.
2.4. Tárgy-környezetkultúra	és
Forma és funkció	A tárgyról leolvasható információk ismerete és használata az elemzés során. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak és objektumok (pl. épület, építmény) forma- és funkcióelemzése.
Tervező folyamat	Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő csoportosítása. A tervező, alkotó folyamat lépéseinek ismerete.
Népművészet	A tárgyi néprajz és népművészet fogalmának ismerete. Egy választott néprajzi tájegység életmódjának, tárgykultúrájának ismerete és elemzése.
2.5. Kifejezés képzőművészet	és
Művészeti ágak	A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete.
Műfajok	A képzőművészet kétdimenziós (pl. festészet, grafika, fotó) és háromdimenziós (pl. szobrászat, installáció), valamint időbeli kifejezéssel bíró (pl. happening, multimédia) műfajainak ismerete.

Művészettörténeti korszakok, irányzatok	A művészeti ágak történetének, nagy korszakainak, irányzatainak ismerete (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, a századforduló és századelő izmusai, a 20. század második felének irányzatai, a kortárs művészet és legalább egy Európán kívüli kultúra) és az ismeretek felhasználása az elemzés során.).
Stílusjegyek	Adott művek besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján.
Alkotások és alkotók	A legjelentősebb alkotók ismerete és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása.
Műelemző módszerek	A különböző művészeti ágak kiemelkedő alkotásainak elemzése a megfelelő műelemző módszerek alkalmazásával. Műalkotás-elemző vázlat készítése.
Mű és környezete	A mű létrehozását meghatározó összefüggések ismerete.

INFORMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: gyakorlati és szóbeli.

Az informatika érettségi vizsga célja

Az informatika érettségi vizsga célja, hogy a vizsgázó bebizonyítsa az általános műveltség részét képező informatikai ismeretek elsajátításának mértékét.

Középszinten:

A vizsgázó bizonyítsa be, hogy:

- képes kiválasztani a feladatnak megfelelő informatikai eszközöket;
- a számítógépet és kiegészítő eszközeit önállóan, biztonságosan használja;
- a feladatok megoldásához önállóan tudja használni a számítógépet;
- önállóan használja a legismertebb alkalmazói rendszereket;
- felismeri az információs és kommunikációs technológiák társadalmi hatásait és rugalmasan alkalmazkodik a változásokhoz;
- képes a könyvtári informatikai rendszerek lehetőségeinek használatára;
- képes a további szakmai fejlődésre.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Információs társadalom	
Információkezelés	Az információkezeléssel kapcsolatos alapfogalmak ismerete.
Jogi és etikai ismeretek	Adatbiztonság, szerzői jog, etikai vonatkozások ismerete.
Információs rendszerek, információs társadalom	Információs rendszerek alkalmazása. Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségeinek ismerete.
Elektronikus szolgáltatások	Az elektronikus szolgáltatások jellemzőinek ismerete.
2. Informatikai alapismeretek - hardver	
Informatikai környezet	Az informatikai környezet jellemzőinek ismerete.
A számítógép és perifériák	A számítógép és a kapcsolódó perifériák típusai, főbb jellemzői és feladataik.
3. Informatikai alapismeretek - szoftver	
Az operációs rendszer	Az operációs rendszer funkciói és műveletei.
Állománykezelés	Állományokkal kapcsolatos műveletek ismerete, alkalmazása.
Hálózatok működése	Hálózatok működésének alapelvei. Hozzáférési jogok, adatvédelem.
4. Szövegszerkesztés	
Szövegszerkesztő program használata	Dokumentum készítése. Dokumentum mentése, nyomtatása.
Szövegszerkesztő program műveletei	Szöveg beillesztése és formázása. Objektumok beillesztése és formázása.
5. Táblázatkezelés	
Táblázatkezelő program használata	Táblázat készítése. Táblázat mentése, nyomtatása.
Táblázatkezelő program műveletei	Adatok beillesztése, formázása. Megfelelő adattípusok alkalmazása. Cellahivatkozások használata. Képletek szerkesztése.
Diagramok szerkesztése	Megfelelő diagramtípus kiválasztása. Diagram szerkesztése.
Problémamegoldás táblázatkezelővel	Tantárgyi feladatok megoldása.
6. Adatbázis-kezelés	
Az adatbázis-kezelés alapfogalmai	Az adatbázis-kezeléssel kapcsolatos fogalmak ismerete.
Adatbázis-kezelő program használata	Adattábla készítése. Adatok bevitele, megfelelő adattípusok kiválasztása, adatok módosítása, törlése, megjelenítése. Adatbázisok létrehozása, karbantartása.
Adatbázis-kezelő műveletek	Lekérdezések, függvények használata. Keresés, válogatás, szűrés, rendezés, összesítés.
7. Információs hálózati szolgáltatások	
Kommunikáció az interneten	Keresőrendszerek alkalmazása. Infokommunikációs eszközök alkalmazása. Az elektronikus publikálás módszereinek ismerete.

Weblapkészítés Hálózati dokumentumok szerkezetének ismerete. Honlapok készítése.

8. Prezentáció és grafika

Prezentációkészítő program használata Prezentáció készítése. Prezentáció mentése, nyomtatása.

Prezentációkészítő program műveletei Szöveg beillesztése, formázása. Objektumok beillesztése, formázása.

Grafika A grafikai eszközök használata. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása, képek beillesztése.

9. Könyvtárhasználat

Könyvtárak A könyvtárak funkciói. Könyvtártípusok. Elektronikus könyvtárak. Dokumentumtípusok.

Információkeresés Katalógusok, számítógépes információkeresés. Hivatkozások alkalmazása.

TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: szóbeli és gyakorlati.

A testnevelés érettségi vizsga célja

A tárgy jellegéből következik, hogy a testkultúra értékeinek felismerésével és elsajátításával, illetve a mozgások megjelenítésével és teljesítményszintjével kapcsolatos követelmények külön kompetenciaként jelennek meg a követelményekben. A tanult sportági csoportok és a testkultúra különböző területei külön témaköröket fednek le.

A testnevelés érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e az iskolai testnevelésben tanult sportágak technikájának teljesítményhez kötött bemutatására;

- rendelkezik-e a testi képességekhez kapcsolódó ismeretek alkotó felhasználásával;

- képes-e az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek felhasználására és átadására;

- rendelkezik-e az egyéni és társasjátékok, sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretekkel, képes-e ezek átadására és bemutatására;

- képes-e a mozgás-kommunikáció alkalmazására. Célja továbbá annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- értelmezni tudja-e a kultúra és a testkultúra kapcsolatrendszerét és a biológiai fejlődéssel összhangban a mozgásigény és mozgásszükséglet alakulását;

- ismeri-e az önálló testedzés elméleti és gyakorlati alapjait;
- ismeri-e a testi képességek és a mozgásműveltség sokoldalú fejlesztésének lehetőségeit;
- tudja-e értelmezni a testi és lelki egészség megőrzésére vonatkozó lehetőségeket, a higiénés szokások jelentőségét;
- ismeri-e a magyar sportsikereket és tudja-e értelmezni az olimpiai eszmét.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/TémakörökKövetelmények

1.* Elméleti ismeretek

A harmonikus testi fejlődésA testi fejlődés legfontosabb életkori mutatóinak alakulása.

Az egészséges életmód	A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakulásában és a személyiség fejlesztésében.
Testi képességek szerepe a teljesítményben	A kondicionális és koordinációs alapképességek (erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség) értelmezése. A pulzusszám alakulása terhelésre. Az erőfejlesztés szabályai. A bemelegítés szerepének értelmezése és kritériumai. A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata az állóképesség fejlesztésére és a testtartás javítására. Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok.
Gimnasztikai ismeretek	Légzőgyakorlatok.
Atlétika	A tanult atlétikai futó-, ugró- és dobóversenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.
Torna	A női és férfi tornaszerek, és az azokon végrehajtható alapelemek. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás a gyakorlásnál.
Zenés-táncos mozgásformák	A zenés-táncos mozgásformák egyikének bemutatása (pl. ritmikus gimnasztika, aerobik, néptánc).
Küzdősportok, önvédelem	2-2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése. Egy küzdősport bemutatása, alapvető szabályainak ismertetése. Küzdőjátékok.
Úszás	Az úszás jelentősége az ember életében. Egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása. Az úszás higiénéjének ismerete.
Testnevelés sportjátékok	és Egy választott sportjáték játékszabályainak értelmezése.
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Egy választott alternatív, szabadidős, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorcsolya stb.). Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.

Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek	Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események. A legnevesebb magyar olimpiai bajnokok sportágai és eredményei.
2. Gyakorlati ismeretek	
1. Gimnasztika	Leányok: kötélmászás állásból teljes magasságig, mászókulcsolással, a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.
2. Atlétika	Atlétika: egy futó-, egy ugró- és egy dobószám választása kötelező.
Futások	Egy választott futószám bemutatása a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 60 méteres síkfutás térdelőrajttal. 2000 m síkfutás.
Ugrások	Egy választott ugrószám (magasugrás vagy távolugrás) bemutatása a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött. Az ugrás technikája egyénileg választható.
Dobások	Kislabdahajtás vagy súlylökés választott technikával a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött.
3. Torna	
Talajtorna	Öt különböző gyakorlatelemből összefüggő gyakorlat összeállítása és bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Szekrényugrás	Egy tanult támaszugrás bemutatása.
Felemáskorlát	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Gerenda	Öt különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Ritmikus gimnasztika vagy aerobik	Különböző elemekből álló összefüggő szabad gyakorlat zenére történő bemutatása (a gyakorlat ideje 35-45 sec). Továbbá ritmikus gimnasztika esetében egy választott kéziszerrel (labda, karika, kötél) 3 elem bemutatása.
Gyűrű	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Nyújtó	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Korlát	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
4. Küzdősportok, önvédelem	A dzsúdó vagy a birkózás alapelemeinek bemutatása.
5. Úszás	Egy választott úszásnemben 50 m úzás. Egy további úszásnemben 25 méter leúszása.
6. Testnevelés és sportjátékok	Két sportjáték választása kötelező.

Kézilabda	Kapuralövés gyorsindítás után (társtól visszkapott labdával labdavezetés, passzív védő mellett beugrásos lövés). Távolbadobás tetszőleges lendületszerzéssel kézilabdával. 7 méteres büntető dobás.
Kosárlabda	Mindkét oldalra végrehajtott, fektetett dobás félpályáról indulva; félpályáról kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalonál álló társnak, indítócsel után befutás a kosár felé a visszkapott labdával, labda leütés nélkül, fektetett dobás. Büntetődobás választott technikával.
Labdarúgás	Labdaemelés (dekázás) váltogatott lábbal. Szlalom-labdavezetésből kapuralövés. Összetett gyakorlat a részletes követelményekben meghatározottak szerint.
Röplabda	Kosárérintés és alkarérintés fej fölé folyamatosan a részletes követelményekben meghatározottak szerint. Nyitás választott technikával.

EMBERISMERET, ETIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszint: írásbeli és szóbeli.

Az emberismeret, etika érettségi vizsga célja

Az emberismeret, etika érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e azokkal a kommunikációs készségekkel és tárgyi ismeretekkel, amelyek képessé teszik, hogy az erkölcsi dilemmákat, döntési helyzeteket felismerje, értelmezze és érvelni tudjon saját választásai mellett;

- megismerkedett-e a különböző etikai érvelésmódok alapelveivel és belső logikájával;

- ismeri-e az etika alapfogalmait;

- tisztában van-e a civilizációnkban általánosan elfogadott erkölcsi alapértékek jelentőségével, és képes-e ezeket értelmezni meghatározott élethelyzetek összefüggésében;

- szert tett-e az ember erkölcsi méltóságától elválaszthatatlan személyi felelősség dimenzióinak mélyebb belátására. Az emberismeret, etika érettségi vizsga tematikája felöleli az etikai reflexió alapvető szintjeit (lelkiismeret, társas kapcsolatok, közérkölcstb.), illetve egy-egy életterület erkölcsi kérdéseit (munka, szexualitás, nemzetiségi helyzet). Ezeket a vizsgázó a középszintű vizsgán személyes tapasztalatai és középiskolában elsajátított ismeretei (pl. történelmi, irodalmi, társadalomismereti, pszichológiai és etikai) alapján értelmezi. Mindez alkalmat ad arra, hogy bizonyítsa

jártasságát az emberi kapcsolatok világában, a különféle etikai érvelésmódok és értéktételezések területén, valamint arra, hogy felismerjen értékdilemmákat és ezekben állást foglaljon. E feladat alapvetően induktív jellegű: kiindulópontja egy élethelyzet értelmezése. Az emelt szintű vizsga keretében a vizsgázó számot ad az etika egyes területein szerzett fogalmi ismereteiről, bizonyítja jártasságát az erkölcsi hagyományban. Az elvont meghatározások és érvelésmódok bemutatását olvasmányokból, élethelyzetekből merített példák tehetik személyessé és szemléletessé.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
	Jó és rossz.
1. Az etika megalapozása	Az erkölcsi gondolkodás fejlődése. Szokáserkölc, hagyomány, törvény. Kötelesség és szabadság. A kanti kötelességetika és bírálata. A boldogság mint etikai kérdés. Az erkölcsi cselekedet. A kölcsönösség és a felelősség kérdése. Az erények és a jó élet céljai.
2. Általános értékeink	Az emberi méltóság. Önmegvalósítás, önkorlátozás, önismeret, önértékelés. Értékkonfliktusok. Az erkölcsi nevelés. Versengés és együttműködés.
3. Társas kapcsolatok	Szeretet, részvét; hűség, segítség, szolgálat. Szerelem, házasság, szexualitás. A családi élet erkölcsi kérdései. Társadalmi igazságosság.
4. Erkölcs és társadalom	Emberi alapjogok, kötelességek. Közbeszéd, szólásszabadság. Konfliktusok, konfliktusok kezelése. Hazaszeretet. Munkaerkölc. Erkölcs és gazdaság. Erkölcs és politika. Médiaetika. A korrupció problémája. Valláserkölc és világi etika viszonya. A világvallások alapvető jellemzői.
5. Vallás és erkölcs	Az antik, zsidó és keresztény hagyomány erkölcsi öröksége. A keresztény erkölcsi tanítás lényege.
6. Korunk erkölcsi kihívásai	A tudományos-technológiai változások etikai kérdései. Bioetika. A környezetért való egyéni és társadalmi felelősség a globalizáció korában. A jövő nemzedékekért való felelősség.

CSATOLT DOKUMENTUMOK:

Helyi tantervek

Biológia

Dráma és tánc (9. évfolyam)

Etika

Ének – zene

Erkölcstan (7-8. évfolyam)

Fizika

Földrajz

Idegen nyelvek:

Angol

Francia

Német

Olasz

Orosz

Informatika

Kémia

Magyar nyelv és irodalom

Matematika

Osztályfőnöki munka

Rajz és vizuális kultúra

Testnevelés és sport

Történelem

Technika, életvitel és gyakorlat (7-8. évfolyam)